

Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΩΝ

ΣΧΟΛΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Εμπορία γυναικών: Οι απόψεις της κοινής γνώμης για το προφίλ των θυμάτων

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ: Στούπα Σπυριδούλα

Νικολάου Ελένη

Νέζου Παναγιώτα

ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ

ΠΑΤΡΑ, 2008

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ

- ▼ Ένα μεγάλο ευχαριστώ οφείλουμε να πούμε στην καθηγήτριά μας κ. Γεωργίου-Φωτοπούλου Κωνσταντίνα για την βοήθειά της και την υποστήριξη της στην ολοκλήρωση της πτυχιακής μας εργασίας.
- ▼ Ιδιαίτερα θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τα πρόσωπα που μας αφιέρωσαν το χρόνο τους, βοηθώντας έτσι στη διεξαγωγή αυτής της έρευνας.
- ▼ Επίσης, την εκπρόσωπο του οργανισμού «ΚΛΙΜΑΚΑ», κ. Σακκούλη Ζωή για τον χρόνο και τις πολύτιμες πληροφορίες που μας διέθεσε.
- ▼ Τέλος, την κ. Βαρδαραμάτου, εκπρόσωπο της Μ.Κ.Ο «stop-now» για τις κατευθύνσεις που μας έδωσε και τις εμπειρίες που μοιράστηκε μαζί μας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κεφάλαιο 1: Σωματεμπορία.....σελ.1	
1.1.Ιστορική αναδρομή.....σελ.1	
1.1.1 Η πορνεία στον Ελλαδικό χώρο.....σελ.4	
1.1.2 Το Διεθνές Δίκαιο.....σελ.6	
1.2. Το φαινόμενο της Σωματεμπορίας.....σελ.9	
1.2.1.Θεωρίες για το φαινόμενο της σωματεμπορίας.....σελ.12	
1.3. Μορφές Σωματεμπορίας.....σελ.17	
1.4.Έκταση Του Φαινομένου.....σελ.19	
1.5.Παράγοντες μετανάστευσης.....σελ.23	
1.6.Η Σωματεμπορία Ως Κοινωνικό Φαινόμενο.....σελ.27	
1.7.Πορνικοί Τομείς Έκδοσης.....σελ.32	
1.7.1.Μπαρ, Νυχτερινά Κέντρα Διασκέδασης.....σελ.33	
1.7.2.Οίκοι Μασάζ.....σελ.35	
1.7.3.Πεζοδρόμιο.....σελ.37	
1.7.4.Οίκοι Ανοχής.....σελ.38	
1.7.5.Κατ' Οίκον Πορνεία.....σελ.39	
1.8.Δίκτυα-Οργανωμένο Έγκλημα.....σελ.40	
1.8.1.Το Ρωσικό Δίκτυο.....σελ.46	
1.8.2.Το Ουκρανικό Δίκτυο.....σελ.47	
1.8.3.Το Βαλκανικό Δίκτυο.....σελ.49	

1.8.4.Το Αλβανικό Δίκτυο.....σελ.51	σελ.51
Κεφάλαιο 2: Θύμα.....σελ.54	σελ.54
2.1.Χαρακτηριστικά Θυμάτων.....σελ.54	σελ.54
2.2.Συνθήκες Διαβίωσης.....σελ.59	σελ.59
2.3.Μέθοδοι Προσέγγισης «Στρατολόγησης» Θυμάτων.....σελ.60	σελ.60
2.4.Μορφές Διακίνησης Θυμάτων.....σελ.62	σελ.62
2.5.Ο Κοινωνικός Ρόλος Της Πόρνης.....σελ.64	σελ.64
2.6.Αντιδράσεις Του Θύματος Προς Τον Έμπορο Κατά Τη Διάρκεια Της Εκμετάλλευσης Του.....σελ.69	σελ.69
2.7.Απόψεις Της Κοινής Γνώμης Για Τα Θύματα Σωματεμπορίας.....σελ.72	σελ.72
2.7.1.Ακτιβισμός Και Σεξουαλική Εργασία.....σελ.79	σελ.79
2.7.2.Ρατσισμός.....σελ.80	σελ.80
2.8.Αστυνομια Και Θύματα.....σελ.86	σελ.86
2.8.1.Σύστημα Αναγνώρισης Των Γυναικών Θυμάτων Εμπορίας.....σελ.87	σελ.87
2.8.2.Εμπόδια Στην Αναγνώριση.....σελ.92	σελ.92
2.8.3.Απέλαση Χωρίς Αξιολόγηση.....σελ.94	σελ.94
2.8.4.Μη Έκδοση Κατευθυντήριων Γραμμών Από Την Αστυνομία.....σελ.96	σελ.96
2.8.5.Φόβος Αντιποίνων.....σελ.97	σελ.97

2.8.6.Εμπόδια Στην Προστασία Και Στην Αρωγή.....σελ.99	σελ.99
2.8.7.Προστασία Με Αντάλλαγμα Τη Συνεργασία.....σελ.99	σελ.99
2.8.8.Η Απειλή Της Απέλασης.....σελ.100	σελ.100
2.8.9.Ανεπαρκής Προστασία Μαρτύρων.....σελ.102	σελ.102
2.8.10.Πολύ Σύντομη Περίοδος Περίσκεψης.....σελ.103	σελ.103
2.8.11.Μακρές Δικαστικές Διαδικασίες Και Περιορισμένη Πρόσβαση Σε Επανόρθωση.....σελ.105	σελ.105
2.8.12.Επιστροφή Θυμάτων.....σελ.106	σελ.106
Κεφάλαιο 3: Ο Πελάτης.....σελ.110	σελ.110
3.1.Χαρακτηρίστηκα Πελατών.....σελ.110	σελ.110
3.1.1.Προφίλ Πελατών.....σελ.111	σελ.111
3.1.2.Ιστορικό-Ταξική Σύνθεση Της Πελατείας.....σελ.112	σελ.112
3.1.3.Κατηγοριοποίηση Πορνικής Πελατείας Με Βάση Τον Τρόπο Σεξουαλικής Και Κοινωνικής Ζωής.....σελ.118	σελ.118
3.1.4.Τύποι Γυναικών.....σελ.120	σελ.120
3.1.5.Οι 3 Κατηγορίες Πορνικών Πελατών Ως Άτομα.....σελ.123	σελ.123
3.2.Ποινικοποίηση Της Συμπεριφοράς Του Πελάτη.....σελ.125	σελ.125
3.3.Αίτια Προσέγγισης Θυμάτων.....σελ.127	σελ.127
3.3.1.Σχέση Πελατών-Θυμάτων.....σελ.129	σελ.129
3.3.2.Απόψεις Πελατών.....σελ.130	σελ.130
3.3.3.Απόψεις Θυμάτων.....σελ.132	σελ.132

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Ταυτότητα της έρευνας.....σελ.133
1.1.Αντικείμενο και σκοπός της έρευνας.....σελ.133
1.2.Πληθυσμός και Δείγμα.....σελ.133
1.3.Μέθοδος έρευνας.....σελ.134
1.4.Αποτελέσματα έρευνας.....σελ.135
1.5.Συζήτηση.....σελ.144
1.6.Συμπεράσματα.....σελ.156

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η έρευνα αυτή έχει ως θέμα την εμπορία γυναικών και τις απόψεις της κοινής γνώμης για το προφίλ των θυμάτων.

Στο πρώτο κεφάλαιο αναφέρονται οι παράγοντες που συντέλεσαν στην ανάπτυξη και αύξηση της σωματεμπορίας, οι θεωρίες που συνδέονται με το φαινόμενο και τις μορφές που μπορεί να πάρει το εμπόριο ανθρώπων. Ακόμη αναφέρονται οι πορνικοί τομείς έκδοσης των γυναικών και τα τέσσερα οργανωμένα δίκτυα στη μεταφορά των θυμάτων: το Ρωσικό, το Ουκρανικό, το Βαλκανικό και το Αλβανικό.

Το επόμενο κεφάλαιο αναφέρεται τα χαρακτηριστικά των θυμάτων αλλά και την πορεία τους από την στιγμή που τις πλησιάζει ο σωματέμπορος μέχρι το σημείο που φτάνουν να τις εκμεταλλεύονται και να ζουν κάτω από εξευτελιστικές συνθήκες. Ακόμη περιγράφονται οι συμπεριφορές που εισπράττουν τα θύματα από την κοινωνία και κυρίως τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν αν θελήσουν να ξεφύγουν από τον σωματέμπορο.

Το τελευταίο κεφάλαιο αναφέρεται στους πελάτες των θυμάτων. Περιγράφονται ποια είναι τα χαρακτηριστικά τους, τα αίτια που προσεγγίζουν αυτές τις γυναίκες και τη σχέση μεταξύ των θυμάτων και αυτών. Τέλος αναφέρονται οι απόψεις και τα συναισθήματα των πελατών προς το θύμα και το αντίστροφο.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ολοκληρώνοντας την φοίτηση μας στο Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας του Ανώτατου Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Πατρών, είχαμε την υποχρέωση να αναλάβουμε την εκπόνηση της πτυχιακής εργασίας. Τα θέματα που προσφέρονταν ήταν πολλά, λίγα όμως άγγιζαν έντονα, ιδιαίτερες κοινωνικές πτυχές. Σημαντικό ρόλο στην επιλογή του θέματος είχε η επικαιρότητα μιας και με το πέρασμα των χρόνων ακούμε όλο και πιο συχνά για το φαινόμενο της σωματεμπορίας .

Στις αρχές του 21^{ου} αιώνα, το εμπόριο γυναικών αποτελεί μια μορφή σύγχρονου δουλεμπορίου καθώς όπως και σε άλλες εποχές οι γυναίκες-θύματα παραμένουν «κτήματα» των διακινητών που τις εμπορεύονται, στερούνται στοιχειωδών δικαιωμάτων στον ιδιωτικό και δημόσιο βίο καθώς ζουν σε καθεστώς παρανομίας και επομένως αποκλεισμού και είναι υποχρεωμένες να εργάζονται υπό οποιεσδήποτε συνθήκες ακόμη και όταν έχει εξασθενήσει η υγεία τους.

Το φαινόμενο του εμπορίου ανθρώπων έχει πάρει ανησυχητικές διαστάσεις και συγκαταλέγεται στη λίστα του οργανωμένου εγκλήματος ως η τρίτη μεγαλύτερη εγκληματική δραστηριότητα μετά την παράνομη εμπορία όπλων και ναρκωτικών. Παρά τη δυσκολία ακριβούς υπολογισμού του μεγέθους του, μία επιεικής εκτίμηση Διεθνών Οργανώσεων εκτιμά ότι ετησίως 700.000 γυναίκες και παιδιά πέφτουν θύματα εμπορίου και προάγονται στην καταναγκαστική πορνεία σε παγκόσμια κλίμακα. Από αυτήν την πλέον κερδοφόρα πολυεθνική επιχείρηση συσσωρεύονται στο δίκτυο του οργανωμένου αυτού εγκλήματος 7 δισεκατομμύρια Ευρώ.

Ως κύρια αιτία της παράνομης διακίνησης ανθρώπων παραμένει η αυξανόμενη οικονομική ανισότητα τόσο μεταξύ των εθνών κρατών όσο και

μεταξύ των κοινωνικών ομάδων. Η φτώχεια, η ανεργία, η βία, οι συνθήκες κοινωνικής εξαθλίωσης των χωρών καταγωγής των θυμάτων, αποτελούν τους κύριους λόγους που τα θύματα αποφασίζουν να αναζητήσουν μια καλλίτερη τύχη στις οικονομικά ανεπτυγμένες χώρες. Επιπρόσθετα, η έξαρση του φαινομένου διευκολύνεται από την ανεπάρκεια του νομοθετικού πλαισίου, από τις πολιτικές μετανάστευσης (που μετατρέπουν τις πρόσφυγες σε λαθρομετανάστριες), από την αλματώδη ανάπτυξη της τεχνολογίας και από την ολοένα και περισσότερο αυξανόμενη ζήτηση στις χώρες προορισμού.

Η Ελλάδα μετά τις γεωπολιτικές αλλαγές στον ευρωπαϊκό χώρο κατά τη δεκαετία του 90 αποτελεί πλέον χώρα διέλευσης και προορισμού του οργανωμένου αυτού εγκλήματος. Παρά τη δυσκολία ακριβούς υπολογισμού του αριθμού γυναικών που διακινούνται στην Ελλάδα, περίπου 16.000 γυναίκες ετησίως πέφτουν θύματα παράνομης διακίνησης και οδηγούνται στην καταναγκαστική πορνεία. Οι γυναίκες αυτές προέρχονται από χώρες που βρίσκονται σε κοινωνικοοικονομική κρίση ή σε εμπόλεμη κατάσταση, όπως Ρωσία, Ουκρανία, Μολδαβία, Ρουμανία, Βουλγαρία, Αλβανία και πρώην Γιουγκοσλαβία. Μέσα από εταιρίες «βιτρίνες» ή «αγγελίες προσφοράς εργασίας» οι διακινητές απευθύνονται σε κοινωνικά ευάλωτες πληθυσμιακές ομάδες όπου στρατολογούν γυναίκες με απατηλά μέσα για να τις μεταφέρουν στην Ελλάδα και να τις υποχρεώσουν να προσφέρουν καταναγκαστικά τις υπηρεσίες τους κυρίως στην βιομηχανία του σεξ.

Με την έλευση τους στην υποσχόμενη χώρα της επαγγελίας, οι γυναίκες-θύματα ζουν σε απάνθρωπες συνθήκες διαβίωσης καθ' όλη τη διάρκεια παραμονής τους, υφίστανται εγκλεισμό, σωματική και ψυχολογική βία, απειλές κατά της προσωπικής τους ζωής και ασφάλειας ενώ πολλές παρουσιάζουν προβλήματα υγείας. Υπό αυτό το καθεστώς της στυγνής εκμετάλλευσης και δεδομένου της ευάλωτης θέσης τους λόγω της άγνοιας της χώρας και της γλώσσας καθώς και της μη ύπαρξης στενού κοινωνικού

περιγύρου έχουν λίγα περιθώρια διαφυγής. Οι εκδιδόμενες αποτελούν πληθυσμό μικρό, κουρασμένο, φοβισμένο, στιγματισμένο αλλά και απομονωμένο, άφωνο και συχνά μεταβατικό. Δεν είναι σε θέση να προκαλέσουν, πολύ περισσότερο δε να διεκδικήσουν προγράμματα μελέτης των αναγκών τους ή στήριξής τους από διάφορες πλευρές ή σε διάφορες φάσεις.(Λάζος, Γ., 2002)

Η αδιαφορία της κοινωνίας των πολιτών που είτε συναινεί σιωπηρά δηλώνοντας άγνοια, είτε κάνει χρήση των υπηρεσιών και άρα συνεργεί έμπρακτα, είτε τέλος ενοχοποιεί τις ίδιες τις γυναίκες μετατρέποντας τις από θύματα σε θύτες («κλείνουν σπίτια», «τα θέλουν») αφήνει το κύκλωμα αυτού του οργανωμένου εγκλήματος να δρα ανενόχλητο. Παράλληλα, πολλές φορές η εμπλοκή της αστυνομίας, των συνοριοφυλάκων και άλλων ευυπόληπτων πολιτών στο κύκλωμα διακίνησης δυσχεραίνει επιπρόσθετα τη διαλεύκανση υποθέσεων.(Ομάδα Γυναικών Θεσσαλονίκης, Μάιος 2007)

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Σκοπός της μελέτης του φαινομένου της εμπορίας γυναικών με σκοπό την σεξουαλική εκμετάλλευση είναι η διερεύνηση του φαινομένου και των παραμέτρων της γυναίκας ως θύμα, του προφίλ του σωματέμπορου και του πελάτη καθώς και της άποψης που σχηματίζει η κοινή γνώμη για το προφίλ των θυμάτων.

Το ερέθισμα για την μελέτη του συγκεκριμένου θέματος, προήλθε με αφορμή την ημερίδα που πραγματοποίησε το Κ.Ε.Θ.Ι. στην πόλη μας κατά την οποία έγινε εκτενής αναφορά στο φαινόμενο της εμπορίας γυναικών με σκοπό την σεξουαλική εκμετάλλευση, το προφίλ των θυμάτων, των σωματεμπόρων και των πελατών. Η ομάδα εργασίας ευαισθητοποιήθηκε ιδιαίτερα για το ζήτημα λόγω της έκτασης του φαινομένου στην κοινωνία και το αντίκτυπο που έχει στα ίδια τα θύματα αλλά και στις οικογένειές τους.

ΟΡΙΣΜΟΙ

Με τον όρο **Trafficking** (διεθνική σωματεμπορία) εννοούμε τη στρατολόγηση και μεταφορά γυναικών και παιδιών, κυρίως από τη μια χώρα στην άλλη, με σκοπό την προώθησή τους στην πορνεία. Η προώθηση και παραμονή των γυναικών και των παιδιών στην πορνεία γίνεται με διάφορες μεθόδους, όπως απαγωγή, απάτη, παραπλάνηση, βιασμός, ξυλοδαρμός, εθισμός στα ναρκωτικά. Αυτή η σύγχρονη μορφή δουλεμπορίου διενεργείται από τον σωματέμπορο με σκοπό το κέρδος και στηρίζεται χρηματοδοτείται από τον πελάτη, που συχνά χωρίς να γνωρίζει την κατάσταση, αποσκοπεί στην σεξουαλική του ευχαρίστηση. (www.ypatia-kethi.gr)

▼ **Διεθνική σωματεμπορία** είναι η στρατολόγηση, μεταφορά, διακίνηση και εμπορία ανθρώπων. Οι γυναίκες και τα παιδιά, όντας οι πλέον ευπαθείς ομάδες, γίνονται συχνά στόχος των σωματεμπόρων που τους οδηγούν στη σεξουαλική δουλεία. Η προώθηση των γυναικών και των παιδιών στη δουλεία γίνεται με διάφορους τρόπους-παραπλάνηση, απαγωγή, βιασμό, ξυλοδαρμό και εθισμό στα ναρκωτικά. Στη διεθνική σωματεμπορία εμφανίζονται ιδιαίτερα ανάγλυφες οι πρακτικές του οργανωμένου εγκλήματος, ενώ την ευθύνη για τη διατήρηση αυτής της μορφής δουλείας έχει τελικά ο πελάτης.(Redo, S. 2000)

▼ «**Trafficking**», όρος που έχει παγιωθεί τα τελευταία χρόνια όπως και το έγκλημα το οποίο περιγράφει. Συγκεκριμένα ο όρος αναφέρεται στη διακίνηση και εμπορία ανθρώπων, *κοινώς σωματεμπορία*, και αποτελεί

ένα παγκόσμιο φαινόμενο στην ανάπτυξη του οποίου συντελούν η φτώχεια και η οικονομική ανισότητα που χαρακτηρίζουν μεγάλες περιοχές του πλανήτη. Η σωματεμπορία δεν υφίσταται μόνο με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση αλλά και την οικονομική – εργασιακή εκμετάλλευση ή την εμπορία οργάνων. Το trafficking είναι μια σύνθετη έννοια που συχνά ανάγεται σε (ή συγχέεται με) κάποια παραπλήσια έννοια όπως, για παράδειγμα, η πορνεία ή η παράνομη μετανάστευση. Ο ορισμός του Palermo, ο οποίος ολοκληρώθηκε το Δεκέμβριο του 2000 με σκοπό να προσφέρει την πληρέστερη και συνοπτικότερη αντίληψη του φαινομένου, αποδίδει το trafficking ως:

Με την **“παράνομη διακίνηση προσώπων με σκοπό τη σεξουαλική-οικονομική εκμετάλλευση”**, θα εννοείται η στρατολόγηση, η μεταφορά, η μετακίνηση, η εγκατάσταση (στέγαση, μέριμνα για τη συνέχιση της παραμονής) ή η παραλαβή προσώπων, μέσω της απειλής ή της χρήσης βίας ή άλλων μορφών εξαναγκασμού, της απαγωγής, του δόλου, της εξαπάτησης, της κατάχρησης της δύναμης, της κατάχρησης μιας τρωτής ή ευάλωτης θέσης, της προσφοράς ή της αποδοχής οικονομικού ή άλλου οφέλους για την επίτευξη της σύμφωνης γνώμης ενός προσώπου το οποίο ασκεί έλεγχο ή εξουσία επί άλλου προσώπου για το σκοπό της εκμετάλλευσης. Η εκμετάλλευση θα περιλαμβάνει κατ’ ελάχιστο: την εκμετάλλευση της πορνείας των άλλων ή άλλες μορφές σεξουαλικής εκμετάλλευσης, την εξαναγκαστική εργασία ή παροχή υπηρεσιών, τη διαμόρφωση συνθηκών σκλαβιάς ή παρόμοιων με αυτή πρακτικών, τη διαμόρφωση συνθηκών δουλείας (δεσμευτική παροχή υπηρεσιών) ή τη λήψη σωματικών οργάνων.

- ✓ η σύμφωνη γνώμη του θύματος της παράνομης διακίνησης στη σκοπούμενη εκμετάλλευση
- ✓ η στρατολόγηση, μεταφορά, μετακίνηση, εγκατάσταση ή παραλαβή ενός παιδιού για το σκοπό της εκμετάλλευσης θα θεωρείται “παράνομη διακίνηση προσώπων”.(www.stop-trafficking.org)

Ο όρος «**εκμετάλλευση**» αναφέρεται στην σεξουαλική εκμετάλλευση γυναικών και παιδιών, την εξαναγκαστική εργασία ή την εξαναγκαστική παροχή υπηρεσιών, τη διαμόρφωση συνθηκών σκλαβιάς ή παρόμοιων με αυτή πρακτικών, τη διαμόρφωση συνθηκών δουλείας (δεσμευτικής παροχής υπηρεσιών) και την λήψη σωματικών οργάνων. Επίσης πρέπει να επισημανθεί πως ως «παιδί» νοείται κάθε πρόσωπο ηλικίας κάτω των δεκαοχτώ ετών. (Ημερίδα ΔΟΜ 2007)

Ορισμός των Ηνωμένων Πολιτειών περί Σοβαρών Μορφών Σωματεμπορίας: Η Πράξη Προστασίας Θυμάτων Σωματεμπορίας ορίζει ως «σοβαρές μορφές σωματεμπορίας»

- ✓ Σεξουαλικό εμπόριο στο οποίο μια εμπορική σεξουαλική πράξη επιφέρεται με βία, απάτη, ή καταναγκασμό, ή στο οποίο το πρόσωπο που παρασύρεται να εκτελέσει τέτοια πράξη δεν έχει φθάσει την ηλικία των 18 ετών, ή
- ✓ Τη στρατολόγηση, την ασυλία, τη μεταφορά, την παροχή ή απόκτηση ατόμων για εργασία ή υπηρεσία μέσω της χρήσης βίας, απάτης, ή καταναγκασμού με

σκοπό την υπόταξη σε ακούσια υποτέλεια, ειλωτεία, σκλαβιά χρέους, ή δουλεία.

«**Σεξουαλικό εμπόριο**» σημαίνει τη στρατολόγηση, ασυλία, μεταφορά, παροχή ή απόκτηση προσώπων με σκοπό εμπορικές σεξουαλικές πράξεις. (Salt, J-Stein, J 1997)

«**Εμπορική σεξουαλική πράξη**» σημαίνει κάθε σεξουαλική πράξη για λογαριασμό της οποίας οτιδήποτε αξιότιμο παρέχεται ή γίνεται αποδεκτό από οποιοδήποτε πρόσωπο. «Ακούσια υποτέλεια» περιλαμβάνει μια κατάσταση υποτελείς η οποία επιφέρεται μέσω

- ▼ Μίας δολοπλοκίας, ή ενός σχεδίου με σκοπό να οδηγήσει ένα άτομο στο να πιστεύει ότι αν το άτομο δεν αποδεχθεί ή δεν συνεχίσει να αποδέχεται αυτή τη κατάσταση, το άτομο αυτό ή κάποιο άλλο άτομο θα υποστεί σοβαρή φυσική ζημία ή περιορισμό, ή
- ▼ Τη κατάχρηση ή την απειλή κατάχρησης της νομικής διαδικασίας.

«**Σκλαβιά χρέους**» σημαίνει την υπόσταση ή κατάσταση ενός οφειλέτη ως αποτέλεσμα δεσμευτικής υπόσχεσης από τον οφειλέτη προσωπικών υπηρεσιών ή υπηρεσιών από πρόσωπο υπό τον έλεγχο του οφειλέτη ως ενέχυρο, εάν η αξία των υπηρεσιών αυτών, εύλογα εκτιμούμενες, δεν χρησιμοποιείται για την εξόφληση του χρέους, ή εάν η διάρκεια και φύση των υπηρεσιών αυτών δεν είναι περιορισμένες και καθορισμένες. (www.amnesty.org.gr, 23/09/08)

«Καταναγκασμός» σημαίνει

- ✓ Απειλές σοβαρής σωματικής βλάβης ή περιορισμού κατ' οιονδήποτε πρόσωπο,
- ✓ Μίας δολοπλοκίας, ή ενός σχεδίου με σκοπό να οδηγήσει ένα άτομο στο να πιστεύει ότι αν το άτομο δεν αποδεχθεί ή δεν συνεχίσει να αποδέχεται αυτή τη κατάσταση, το άτομο αυτό ή κάποιο άλλο άτομο θα υποστεί σοβαρή φυσική ζημία ή περιορισμό.
- ✓ Τη κατάχρηση ή την απειλή κατάχρησης της νομικής διαδικασίας σε μερικές χώρες είναι γνωστό ότι οι σωματέμποροι λαδώνουν υπαλλήλους σε δημόσιες κλινικές υγείας για πληροφορίες περί φτωχών νεαρών γυναικών με άρρωστα παιδιά και ελάχιστα μέσα υποστήριξης. Οι αθέμιτοι σκοποί περιλαμβάνουν την εκπόρνευση άλλων, καθώς επίσης και άλλων ειδών αθέμιτης εκμετάλλευσης, καταναγκαστική εργασία ή υπηρεσία, δουλεία ή πράξεις παρόμοιες με την δουλεία, ή υποτέλεια. Νεαρές γυναίκες είναι θύματα αθέμιτης εκμετάλλευσης στις περιοχές κόκκινων φώτων των Ευρωπαϊκών πρωτευουσών, ή μπορεί να είναι φυλακισμένες ως οικιακές βοηθοί σε πλούσιους οίκους. Μικρά παιδιά αναγκάζονται να ζητιανεύουν στους δρόμους. Άνδρες και γυναίκες καταλήγουν σε καταναγκαστικά εργοστάσια σε όλο τον κόσμο.
(Williams, Ph 1999)

Ρατσισμός: Θεωρία που υποστηρίζει την ανωτερότητα μιας φυλής και αποβλέπει στη διατήρηση της «καθαρότητας» της και στην κυριαρχία της επί των άλλων.

Η διαφορά της πόρνης από μια γυναίκα θύμα είναι πως η πόρνη που δουλεύει ανεξάρτητα ορίζει τα χρήματα που κερδίζει, έχει τη δυνατότητα να επιλέξει κάποιον πελάτη ή να διαπραγματευτεί μαζί του. Μπορεί να κινηθεί ελεύθερα. Αντίθετα, η γυναίκα μαστροπείας δεν έχει καμία δυνατότητα να ενεργήσει αυτόνομα: μπορεί να σταματήσει τη δουλειά της μέρας ή της νύχτας, μόνο όταν συγκεντρώσει το προκαθορισμένο ποσό, αλλιώς τιμωρείται με ξύλο ή πρόστιμο. Δεν έχει την δυνατότητα να κάνει έναν περίπατο, μπορεί από τη μια μέρα στην άλλη να βρεθεί σε ξένη χώρα, μπορεί να την παραχωρήσουν ή να την πουλήσουν σε όποιον προσφέρει περισσότερα. Ανά πάσα στιγμή μπορεί να υποστεί ψυχολογική και σωματική βία. Η ζωή της βασίζεται σε εντατικούς ρυθμούς εκμετάλλευσης. Είναι αναγκασμένη να δουλεύει στο δρόμο ή σε κλειστούς χώρους, σε νυχτερινά μαγαζιά, σε βίντεομαπαρ και σε αίθουσες μασάζ. Σε όλες τις περιπτώσεις, ζει υπό καθεστώς φόβου, μέσα από απειλές και εκβιασμούς. Η εκμετάλλευση στην οποία υπόκειται δεν προέρχεται από τη φύση των υπηρεσιών που παρέχει, αλλά από τις συνθήκες απάτης, εξαναγκασμού, εκβιασμού ή κατάχρησης, και από την παντελή έλλειψη δυνατότητας ελέγχου της ζωής την οποία είναι αναγκασμένη να ζει. (Μοτζίι, Π. 2007)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΣΩΜΑΤΕΜΠΟΡΙΑ

1.1 Ιστορική αναδρομή

Το φαινόμενο του δουλεμπορίου με σκοπό την εκμετάλλευση της πορνείας δεν αποτελεί ένα καινούριο φαινόμενο για την κοινωνία μας. Εμφανίστηκε στα τέλη του 19^{ου} αιώνα και στις αρχές του 20^{ου}, οπότε και ονομαζόταν «εμπόριο λευκής σαρκός». Με τον όρο αυτό περιγραφόταν το εμπόριο νέων γυναικών που προορίζονταν να δουλέψουν σε συνθήκες ημι-σκλαβιάς στους μακρινούς οίκους ανοχής των αποικιών ή στις μεγάλες μητροπόλεις της εποχής εκείνης. Η σωματεμπόρια τότε όπως και τώρα τροφοδοτούσε τα πιο φτηνά εμπόρια πορνείας. Το «εμπόριο λευκής σαρκός» άνθισε σε μια ιστορική περίοδο, στην οποία χιλιάδες άνθρωποι, άνδρες και γυναίκες βίωναν τα αποτελέσματα των μεγάλων και ταχύτατων, κοινωνικών και οικονομικών αλλαγών. Η δεύτερη βιομηχανική επανάσταση είχε καταστροφικές συνέπειες για τις υπάρχουσες κοινωνίες και οικονομίες, οι οποίες δημιούργησαν την ανάγκη μετανάστευσης. Οι άνθρωποι δοκίμαζαν την τύχη τους στο εξωτερικό ή τις μεγάλες πόλεις. Τα μεγάλα ευρωπαϊκά μεταναστευτικά κέντρα συγκροτούνταν από τεράστιους αντρικούς πληθυσμούς με ανικανοποίητες «επείγουσες σεξουαλικές ανάγκες», που δημιουργούσαν αυξημένη ζήτηση για πορνεία. Διάφοροι έμποροι συσχέτιζαν την προσφορά εργασίας των μεταναστριών γυναικών που αναχωρούσαν από την πατρίδα τους χωρίς προκαθορισμένη δουλειά κι χωρίς προστασία, με την ζήτηση για πληρωμένο σεξ. Οι έμποροι φρόντιζαν να στρατολογήσουν κορίτσια στην Ευρώπη και να οργανώνουν το ταξίδι με σκοπό να τα προωθούν στους τοπικούς οίκους ανοχής: στη Σαϊγκόν και το Μπουένος Άιρες,

στην Καλκούτα ή την Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου. Οι ομάδες των κοριτσιών που αναχωρούσαν από τις φτωχές περιοχές της κεντρικής Ευρώπης κατευθύνονταν επίσης προς την Τουρκία και την Ιαπωνία. Οι «έμποροι σαρκός» προμηθεύονταν γυναίκες και από την Ιταλία. Στρατολογούσαν κορίτσια από την ευρύτερη αγροτική περιοχή της Καμπανίας και τα οδηγούσαν στους τοπικούς μεσάζοντες της Νάπολης, πριν τα φορτώσουν σε καράβια με προορισμό τη Μασσαλία. (Μοτζίι, Π. 2006)

Αντίστοιχη εξελικτική πορεία υπήρξε σε όλη την Ευρώπη. Στρατολογούσαν κοπέλες, τις οποίες εξαπατούσαν σχετικά με τη φύση της εργασίας που θα ασκούσαν, τις οδηγούσαν σε μεγάλα λιμάνια και στη συνέχεια τις επιβίβαζαν σε ατμόπλοια που διέσχιζαν τους ωκεανούς. Το λιμάνι της Μασσαλίας που στα τέλη του 19^{ου} αιώνα κατέγραφε τη μεγαλύτερη διέλευση ταξιδιωτών από όλη την Ευρώπη, έγινε το βασικό ευρωπαϊκό κέντρο του εμπορίου αυτού. Χάρη στα κέρδη από το «εμπόριο λευκής σαρκός», σε αυτήν την πόλη στην αρχή του 20^{ου} αιώνα καταγράφεται μια οργανωμένη, ισχυρή και εύρωστη οικονομικά εγκληματικότητα. Ένα άλλο σημαντικό σημείο για το εμπόριο στη Μεσόγειο είναι η Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου, ενώ για τη βόρεια περιοχή στρατηγικά λιμάνια αποτελούν το Αμβούργο κι το Ρότερνταμ. (Μοτζίι, Π. 2006)

Υπήρχαν και άλλες διαδρομές που γίνονταν μέσα στην ίδια την Ευρώπη. Το εμπόριο από την Αγγλία προς την Ευρώπη ήταν πολύ ανεπτυγμένο. Εκεί οι κοπέλες στρατολογούνταν μέσα από διαφημίσεις σε εφημερίδες, όπου τους πρόσφεραν ευκαιρίες να εργαστούν ως οικιακές βοηθοί στο εξωτερικό, ή τις πλησίαζαν στους σιδηροδρομικούς σταθμούς, μόλις έφταναν στην πόλη. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας που διενέργησε ο δικηγόρος T.W. Snagge

το 1880, την οποία του είχαν αναθέσει τα γυναικεία κινήματα της Αγγλίας, ένα μέρος των γυναικών που στρατολογούνταν κατέληγε στην πραγματικότητα σε οίκους ανοχής στο Βέλγιο, την Ολλανδία και τη Γαλλία, όπου τις μεταχειρίζονταν με υπερβολική σκληρότητα, αναγκάζοντάς τες να εκδίδονται παρά τη θέλησή τους. (Μοτζίι, Π. 2006)

Μόνο στα τέλη του αιώνα το θέμα του δουλεμπορίου κατάφερε να προσελκύσει την πολιτική προσοχή όλης της Ευρώπης. Το 1899 ιδρύθηκε το Διεθνές Γραφείο για την κατάργηση του εμπορίου λευκής σαρκός και ο όρος «εμπόριο λευκής σαρκός» υιοθετήθηκε επίσημα κατά τη διάρκεια της Διάσκεψης του Παρισιού το 1902, όπου συγκεντρώθηκαν αντιπρόσωποι από πολλά κράτη για να συντάξουν ένα κοινό έγγραφο. Το 1921 ο όρος αντικαταστάθηκε από την Κοινωνία των Εθνών με αυτόν που χρησιμοποιείται μέχρι σήμερα, το «δουλεμπόριο γυναικών και παιδιών». Το πρόβλημα με το «εμπόριο λευκής σαρκός», ήταν ότι ο προσδιορισμός «λευκής» δεν αντανάκλούσε στην πραγματικότητα την παγκόσμια διάσταση του φαινομένου. Στη Σιγκαπούρη, ανάμεσα στο 1880 και το 1990 το εμπόριο πορνείας αναπτύχθηκε με ιλιγγιώδεις ρυθμούς και στο τέλος του αιώνα εξελίχθηκε σε μια από τις πλέον κερδοφόρες επιχειρήσεις της αποικίας. Στο Χονγκ Κονγκ η κατάσταση υπήρξε ανάλογη. Οι δύο πόλεις όχι μόνο έγιναν ο στόχος του δουλεμπορίου, αλλά και πέρασμα για εμπόριο που προοριζόταν για άλλες επαρχίες. Κυκλώματα δουλεμπορίου συνέδεαν περιοχές της κινέζικης ενδοχώρας με πόλεις των Ηνωμένων Πολιτειών, στις οποίες υπήρχαν πολυπληθείς κινέζικες αποικίες. Τα κέρδη ήταν πολύ μεγάλα. Στα τέλη του 19^{ου} αιώνα, η τιμή που πλήρωνε ένας δουλέμπορος στην Κίνα για την αγορά μιας κοπέλας κυμαινόταν μεταξύ 20 και 50 δολαρίων, στη Σιγκαπούρη

μπορεί να έφτανε τα 150 ως και τα 500 δολάρια, ενώ οι ιδιοκτήτες των οίκων ανοχής του Σαν Φρανσισκο έπρεπε να πληρώνουν ποσά από 1500 έως 3000 δολάρια. (Μοτζίι, Π. 2006)

Η κατάσταση τείνει να αναπροσαρμοστεί, τη δεκαετία του 30 μετά τις σημαντικές κοινωνικό-οικονομικές αλλαγές που έλαβαν χώρα στην περιοχή και διάφορες παρεμβάσεις από την εκάστοτε εξουσία. Σήμερα μπορεί να έχει αλλάξει η γεωγραφία του εμπορίου, αλλά οι μηχανισμοί στρατολόγησης των γυναικών έχουν παραμείνει ίδιοι. (Μοτζίι, Π. 2006)

Σύμφωνα με το Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης σε παγκόσμιο επίπεδο εκτιμάται ότι 700.000 ως 2.000.000 γυναίκες και παιδιά το χρόνο πέφτουν θύματα οργανωμένων δικτύων εμπορίας ανθρώπων. (www.iom.org, 09/12/08).

Στις ΗΠΑ 50.000 γυναίκες και παιδιά διακινούνται κάθε χρόνο με σκοπό την πορνεία. Στην Ευρώπη ο αριθμός των γυναικών που διακινούνται κάθε χρόνο από την Ανατολική Ευρώπη σε διάφορα μέρη του κόσμου ανεβαίνει στις 500.000 (Stop-Now, 2006)

1.1.1 Η πορνεία στον Ελλαδικό χώρο

Στην πορνεία στην Ελλάδα πραγματοποιήθηκαν αλλαγές κατά την τελευταία δεκαετία του 20^{ου} αιώνα με δύο βασικά χαρακτηριστικά : Πρώτον ήταν θεμελιακές κι δεύτερον ήταν μη αναστρέψιμες. Σε γενικές γραμμές, ο τελευταίος «υπεύθυνος» για αυτές τις ανατροπές υπήρξε η ίδια η πορνεία. Οι δομικές αλλαγές δεν βρίσκονταν μέσα στην πορνεία γενικά ή στην πορνεία στην Ελλάδα ειδικότερα. Η πορνεία που προϋπήρχε στην Ελλάδα στο βαθμό που διατήρησε μια αυτονομία ως κοινωνικός και οικονομικός χώρος, μια διάκριτη

κουλτούρα και ταυτότητα, δέχτηκε οριακές πιέσεις, με αποτέλεσμα την περιθωριοποίηση. Ως «νέα» πορνεία ονομάζεται το σύνολο της πορνείας που αναπτύχθηκε και περιλαμβάνει την παλαιά. Στην ορολογία της εξελικτικής ανθρωπολογίας, στις αρχές του 21^{ου} αιώνα, η παλαιά πορνεία θα μπορούσε να οριστεί ως «επιβίωση», χωρίς αυτό να αποτελέσει εμπόδιο για αυξανόμενη ανάπτυξη επικερδών σχέσεων με την εξαναγκαστική πορνεία, που γιγαντώθηκε ταχύτατα στην Ελλάδα.

Έτσι η Ελλάδα ήδη από 1980 αποτελεί χώρα υποδοχής, ένταξης, εκπόρνευσης, εγκατάστασης αλλά και διαμετακόμισης χιλιάδων γυναικών και παιδιών που προωθήθηκαν από τα δίκτυα διεθνικής σωματεμπορίας. Τέσσερα είναι τα δίκτυα διεθνικής σωματεμπορίας που διακρίνονται στην Ελλάδα: Το ρωσικό, το ουκρανικό, το αλβανικό και το ευρύτερα βαλκανικό. (www.klimaka.gr, 15/11/08).

Η ανάπτυξη και επικράτηση της νέας πορνείας ήταν απότομη και βίαιη. Σχηματικά οφείλεται σε τρεις λόγους διαφορετικής τάξης και σημασίας. Αρχικά στην κατάρρευση των κοινωνιών της ανατολικής Ευρώπης και των κοινωνιών της Βαλκανικής. Το ιστορικό αυτό γεγονός αφορά στην πορνεία και ειδικότερα στην πορνεία στην Ελλάδα, ως προς το ότι λόγω των φαινομένων πρωταρχικής συσσώρευσης, που αναπτύχθηκαν σε αυτές τις χώρες, δημιούργησε πληθυσμούς γυναικών και ανηλίκων ευπρόσβλητους στη διεθνική σωματεμπορία. Κατά δεύτερο λόγο, στην ανάπτυξη δικτύων διεθνικής σωματεμπορίας σε ευρωπαϊκή κλίμακα τη σύνδεση της πορνείας στην Ελλάδα με τα δίκτυα αυτά, αλλά και την ανάπτυξη σχετικά αυτόνομων ανάλογων δικτύων μεταξύ της Ελλάδας και των χωρών αποστολής γυναικών προς ένταξη και εκμετάλλευση στην πορνική αγορά. Τρίτον, στην ύπαρξη πολυπληθούς πορνοπελατείας, που επρόκειτο να χρηματοδοτήσει με αξιόλογα ποσά τις νέες προτάσεις που της

απηύθυνε η πορνική αγορά. Για την ακρίβεια, όποιες από τις προτάσεις επιθυμούσε και μπορούσε να εγκρίνει.(Λάζος, Γ.2001)

1.1.2 Το Διεθνές Δίκαιο

Το διεθνές δίκαιο σχετικά με την εμπορία γυναικών χαρακτηρίζεται από μια μακριά σειρά διεθνών συμβάσεων, που δυστυχώς έμειναν ανεφάρμοστες. Ξεκινώντας από το 1904, όταν με την υιοθέτηση της Διεθνούς Συμβάσεως για την Καταστολή του Εμπορίου Λευκής Σαρκός, πρωτοεμφανίζεται σχετικό κείμενο με διεθνή νομική ισχύ. Ιστορικά, η πρώτη θεσμική κίνηση ενάντια στη διεθνή σωματεμπορία προήλθε από την ανησυχία για την «ηθική ακεραιότητα» των λευκών γυναικών και την ανάγκη προστασίας τους από τη σωματεμπορία. Η σύμβαση του 1904 εστίαζε στην προστασία των θυμάτων και όχι στην τιμωρία των δραστών, και αποδείχτηκε αναποτελεσματική. Έτσι, το 1910 υιοθετήθηκε η Διεθνής Συνθήκη για την Καταστολή της Διακίνησης Λευκής Σάρκας, η οποία προέβλεπε την τιμωρία των δραστών, και 13 κράτη την επικύρωσαν και δεσμεύτηκαν να την εφαρμόσουν. Οι παραπάνω διεθνείς συμβάσεις απαγόρευαν συγκεκριμένα μόνο την εμπορία «λευκής σάρκας», δηλαδή λευκών γυναικών, και ως εκ τούτου χρησιμοποιήθηκαν ευρέως από τους πλούσιους ρατσιστές δουλεμπόρους ως επιχείρημα ότι η εμπορία γυναικών από άλλες φυλές για σεξουαλική-οικονομική εκμετάλλευση ήταν νόμιμη.

Στη συνέχεια, οι σχεδιαστές του Συμφώνου της Κοινωνίας των Εθνών θεώρησαν τη διεθνή σωματεμπορία τόσο σημαντικό θέμα, που συμπεριέλαβαν τη «γενική επίβλεψη της εφαρμογής των συμβάσεων σχετικά με τη διακίνηση γυναικών και παιδιών» μέσα στο πλαίσιο της εντολής της Κοινωνίας των Εθνών (ΚτΕ). Υπό την αιγίδα λοιπόν της

ΚτΕ υπογράφηκε το 1921 η Σύμβαση για την Καταστολή της Διακίνησης Γυναικών και Παιδιών, που καλούσε τα κράτη-μέλη στη δίωξη ατόμων που διακινούσαν παιδιά, στη χορήγηση αδειών σε γραφεία εξεύρεσης εργασίας και στην προστασία γυναικών και παιδιών που μετακινούνταν ως μετανάστες. Το 1933 η Σύμβαση για την Καταστολή της Διακίνησης Ενήλικων Γυναικών, υποχρέωνε τα κράτη-μέλη να διώκουν και να τιμωρούν άτομα που διακινούσαν γυναίκες, άσχετα με το αν η γυναίκα είχε εκφράσει τη συγκατάθεσή της ή όχι. Η αντικατάσταση του όρου «εμπόριο λευκής σαρκός» με τον όρο «διακίνηση γυναικών» λειτούργησε ακόμα στο να διαχωριστεί η διεθνική σωματεμπορία από την εγχώρια πορνεία και στο να εστιαστεί το ενδιαφέρον στα διεθνή δίκτυα. Έτσι, η διεθνική διακίνηση γυναικών για σεξουαλική εκμετάλλευση θεωρήθηκε παράνομη, χωρίς όμως να συζητηθούν οι συνθήκες δουλείας και η συνεχόμενη εκμετάλλευση γυναικών και παιδιών στα εγχώρια δίκτυα σωματεμπορίας και πορνείας.

Αυτές οι τέσσερις συμβάσεις οι σχετικές με την εμπορία/ διακίνηση γυναικών τελικά παγιώθηκαν από τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) το 1949 στη Συνθήκη για την Καταστολή της Διακίνησης Προσώπων και την Εκμετάλλευση της Πορνείας Άλλων. Η Συνθήκη αυτή ακολουθεί τις αρχές του καταργητικού συστήματος, δηλαδή επιδιώκει την ποινικοποίηση των πράξεων που σχετίζονται με την πορνεία, την εκμετάλλευση της εκδιδομένης από τρίτους, αλλά όχι την ποινικοποίηση της πορνείας. Η Συνθήκη του 1949 δεν αποδείχθηκε αποτελεσματική για την προστασία των θυμάτων διεθνικής σωματεμπορίας, αλλά ούτε και για την καταστολή της διεθνικής σωματεμπορίας, και επίσης δεν υιοθετεί την προσέγγιση ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η Συνθήκη δεν αντιμετωπίζει τις γυναίκες ως

ανεξάρτητες οντότητες με ελεύθερη βούληση και δικαιώματα, αλλά ως αντικείμενα, ευάλωτα πλάσματα που χρειάζονται προστασία από «τα κακά της πορνείας». Κατά συνέπεια, η Συνθήκη του 1949 δεν προβλέπει μέτρα προστασίας ή αρωγής για τις παραβιάσεις ατομικών δικαιωμάτων που υφίστανται οι γυναίκες κατά τη διακίνησή τους, γιατί δεν τις αναγνωρίζει ως υποκείμενα. Επίσης, η Συνθήκη του 1949, που δεν ορίζει το έγκλημα της διακίνησης προσώπων, εστιάζει αποκλειστικά στη διακίνηση προσώπων για πορνεία και έτσι εξομοιώνει τη διακίνηση προσώπων με την εκμετάλλευση της πορνείας άλλων. Αν και η Συνθήκη υποχρεώνει τα κράτη-μέλη να υιοθετήσουν απροσδιόριστα κοινωνικά, ιατρικά και νομικά μέτρα για την κατάργηση της πορνείας και την επανένταξη των γυναικών, να ανακαλέσουν τυχόν νομοθεσία για εγγραφή εκδιδομένων και να συνεισφέρουν σε μια διεθνή συνεργασία, δεν αναφέρεται καθόλου στα αίτια ή στις καταστάσεις που υποβοηθούν τη διεθνική σωματεμπορία. Η Συνθήκη του 1949 δεν απαγορεύει την πορνεία, αλλά δεν απαγορεύει και τη δίωξη των εκδιδόμενων γυναικών. Μάλιστα, επιτρέπει και συνιστά την απέλαση θυμάτων διεθνικής σωματεμπορίας και αφήνει το θέμα αυτό στο διακανονισμό των εσωτερικών νόμων του κάθε κράτους-μέλους. Η Συνθήκη του 1949 για την Καταστολή της Διακίνησης Προσώπων και την Εκμετάλλευση της Πορνείας Άλλων επικυρώθηκε μόνο από 73 χώρες και έχει εξαιρετικά χαλαρούς μηχανισμούς εφαρμογής, αφού δεν προβλέπει τη δημιουργία κάποιου ανεξάρτητου οργάνου (όπως μια σχετική επιτροπή), που να είναι επιφορτισμένο με το έργο του ελέγχου της εφαρμογής της Συνθήκης. Θεωρητικά, η Συνθήκη προβλέπει την υποχρέωση των κρατών-μελών να υποβάλουν έκθεση στο Γενικό Γραμματέα του ΟΗΕ κάθε χρόνο, σχετικά με την εφαρμογή της Συνθήκης σε εθνικό επίπεδο. Στην πραγματικότητα όμως, λιγότερο από τα μισά από τα 73 κράτη-μέλη

υποβάλλουν εκθέσεις. Από το 1974, η Ομάδα Εργασίας για τις Σύγχρονες Μορφές Δουλείας, με εντολή από την Υπό-Επιτροπή για την Πρόληψη των Διακρίσεων και την Προστασία των Μειονοτήτων (του ECOSOC), έχει τη δυνατότητα να εξετάζει τις εθνικές εκθέσεις των κρατών-μελών σχετικά με τη διεθνική σωματεμπορία, χωρίς όμως να έχει εντολή για περαιτέρω δράση σχετικά με την εφαρμογή της Συνθήκης. (www.pagosmiaporeiagynaikwn.com, 28/06/08)

1.2. Το φαινόμενο της Σωματεμπορίας

Η σωματεμπορία είναι ένας δυναμικός μηχανισμός που περιλαμβάνει άτομα σε πολλαπλές ηπείρους, τα οποία παίζουν διάφορους ρόλους ώστε να διευκολύνουν τη διακίνηση ανθρώπων με σκοπό το κέρδος. Για να κατανοήσει κανείς το τι είναι η σωματεμπορία, θα πρέπει να εξετάσει τις ενέργειες, τα μέσα και τους σκοπούς της. Η σωματεμπορία αφορά τη στρατολόγηση, τη μεταφορά, τη διακίνηση και εμπορία των γυναικών με σκοπό την σεξουαλική εκμετάλλευση. Οι ενέργειες αυτές είναι παράνομες λόγω των μέσων και των αθέμιτων σκοπών για τους οποίους αυτές εκτελούνται. (ΔΟΜ, 2001)

Τα παράνομα μέσα περιλαμβάνουν:

- ✓ Απειλές
- ✓ Χρήση βίας
- ✓ Εξαναγκασμό
- ✓ Απαγωγή
- ✓ Απάτη
- ✓ Παραπλάνηση
- ✓ Κατάχρηση εξουσίας
- ✓ Εκμετάλλευση ευάλωτης θέσης και

▼ Αποδοχή ή πληρωμή υπηρεσιών.

Για παράδειγμα, εάν μία γυναίκα αρνηθεί να υπακούσει σε εντολή να προσφέρει σεξουαλικές υπηρεσίες στους πελάτες μπορεί να κακοποιηθεί η ίδια ή μέλη της οικογένειάς της. Ο φόβος αυτός γίνεται πιο αποτελεσματικός κάτω από αλυσίδες ή κλειδωμένες πόρτες κρατώντας το θύμα υπό τον έλεγχο του σωματέμπορου. Σε άλλες περιπτώσεις, οι σωματέμποροι εκμεταλλεύονται την ευάλωτη θέση των υποψήφιων θυμάτων. (ΔΟΜ, 2001)

Η Ελλάδα ήδη από 1980 αποτελεί χώρα υποδοχής, ένταξης, εκπόρνευσης, εγκατάστασης αλλά και διαμετακόμισης χιλιάδων γυναικών και παιδιών που προωθήθηκαν από τα δίκτυα διεθνικής σωματεμπορίας. (ΔΟΜ, 2001)

Πολλές φορές τυχαίνει να συγχέεται η έννοια της λαθρομετανάστευσης και της εμπορίας ανθρώπων, γι' αυτό είναι σκόπιμο να γίνει μια σύντομη διάκριση μεταξύ των δύο φαινομένων: Πρώτον, η λαθρομετανάστευση είναι σχεδόν πάντα διεθνική, ενώ η εμπορία ανθρώπων δύναται να πραγματοποιηθεί και εντός μιας χώρας, δεύτερον στα πλαίσια της λαθρομετανάστευσης, ο λαθρομετανάστης οικειοθελώς συναινεί να μετακινηθεί σε μια τρίτη χώρα ενώ, στα πλαίσια της εμπορίας ανθρώπων, το εν δυνάμει θύμα μπορεί αρχικά να συναινέσει υπό συνθήκες απάτης. Τέλος, ο λαθρομετανάστης φτάνοντας στη χώρα προορισμού εγκαταλείπει τον παράνομο διακινητή του, ενώ στην περίπτωση της εμπορίας ανθρώπων οι πιθανότητες επαναθυματοποίησης των διακινουμένων είναι αυξημένες. (ΔΟΜ, 2001)

Η σύγχρονη αυτή μορφή δουλείας που έχει αποτελέσει αντικείμενο μελέτης και θεσμικής αντιμετώπισης σε διεθνές επίπεδο από το 1904, είναι στενά συνυφασμένη με την σεξουαλική εκμετάλλευση των ανθρώπων, και ειδικότερα γυναικών και παιδιών, αλλά δεν περιορίζεται μόνο σε αυτή. Αφορά και την εκμετάλλευση της εργασίας κάτω από συνθήκες δουλείας, την αφαίρεση οργάνων, τη στρατολόγηση ανηλίκων για την συμμετοχή τους σε εμπόλεμες διαμάχες, κτλ. Κοινός παρανομαστής όλων αυτών των μορφών είναι η κατάφορη παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τόσο από μεμονωμένους δράστες όσο και από καλά οργανωμένα δίκτυα διεθνικής σωματεμπορίας. Η διακίνηση ανθρώπων και ιδιαίτερα η σωματεμπορία παιδιών και γυναικών δεν είναι φαινόμενο μόνο των καιρών μας. Είναι ένα φαινόμενο τόσο παλιό όσο και η ιστορία των ανθρώπων. Αλλά στην εποχή μας έχει αποκτήσει εκρηκτικές διαστάσεις, γιατί το επέτρεψαν οι νέες συνθήκες που δημιουργήθηκαν αμέσως μετά την κατάρρευση των κοινωνιών της Ανατολικής Ευρώπης, τα τεράστια οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα των χωρών αυτών και η άμεση οργάνωση και δικτύωση των διεθνών κυκλωμάτων διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων και το γεγονός ότι οι δικές μας κοινωνίες ήταν απροετοίμαστες να αντιμετωπίσουν ένα φαινόμενο τέτοιας έκτασης, έντασης αλλά και πολυπλοκότητας, με τα τεράστια οικονομικά οφέλη που απέφερε στα κυκλώματά τους. Η εμπορία ανθρώπων με σκοπό την σεξουαλική εκμετάλλευση, αποτελεί μια σύγχρονη μορφή δουλεμπορίου που αναπτύσσεται ραγδαία, λαμβάνοντας ανησυχητικές διαστάσεις ως μια μορφή διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος, με θύματα χιλιάδες άντρες, γυναίκες και παιδιά κάθε χρόνο, σε όλο τον κόσμο. Τα κέρδη αυτής της «σύγχρονης εγκληματικής επιχείρησης», σύμφωνα με εκτιμήσεις του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, αποφέρουν μεγάλα χρηματικά ποσά στους

εγκληματίες, αντίστοιχα μάλιστα αυτών του παράνομου Εμπορίου Οπλων και Ναρκωτικών. Το πρόβλημα είναι άμεσα συνδεδεμένο με την εσωτερική ζήτηση στις Χώρες προορισμού, τις κοινωνικοοικονομικές συνθήκες στις Χώρες προέλευσης των θυμάτων, αλλά και με την εμπλοκή ομάδων του οργανωμένου εγκλήματος, λόγω των αυξημένων κερδών και των ελαχίστων κινδύνων που διατρέχουν οι δουλέμποροι σε σχέση με τους κινδύνους από άλλες μορφές οργανωμένου εγκλήματος. Η Χώρα μας λόγω της γεωγραφικής της θέσης, του υψηλού βιοτικού της επιπέδου αλλά και ως μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί πόλο έλξης πολλών αλλοδαπών, πράγμα που διευκολύνει τους δράστες στην εξαπάτηση των θυμάτων. (ΔΟΜ, 2001)

1.2.1.Θεωρίες για το φαινόμενο της σωματεμπορίας

Διεθνής συζήτηση που τροφοδοτήθηκε από απόψεις μελετητών και κοινωνικών φορέων θεωρεί την καταναγκαστική πορνεία όχι μόνο ως σχέση ανάμεσα σε δύο άτομα αλλά ως την αντανάκλαση των βαθύτερων ανισοτήτων που υπάρχουν τόσο στις σχέσεις τάξης, φύλου, φυλής όσο και στις οικονομικές σχέσεις. Οι δύο ακόλουθες θεωρητικές προσεγγίσεις προσπαθούν να προωθήσουν ριζικές λύσεις που επιδιώκουν να χτυπήσουν το σύστημα εκ το έσω.

Η πρώτη που ορίζεται ως κοινωνική ριζική ζητά μια παρέμβαση που θα αλλάξει τη φύση της σχέσης εξουσίας ανάμεσα στη γυναίκα και τον άντρα που νομιμοποιούν την πορνεία. Με βάση αυτή την προσέγγιση, η πορνεία δεν έχει καμία κοινωνική νομιμότητα: είναι μία μορφή καταπίεσης που έχει προκληθεί ιστορικά από την άνιση κατανομή εξουσίας ανάμεσα στους άντρες και τις γυναίκες και έχει τις ρίζες της στην καπιταλιστική τάξη. Η σωματεμπορία δεν είναι ποτέ καρπός

ελεύθερης επιλογής, είναι πάντα «επιλογή» ανάγκης που δεν προωθεί τα δικαιώματα των θυμάτων. Αυτό συμβαίνει εξαιτίας των σοβαρών ψυχολογικών επιπτώσεων και των σωματικών προβλημάτων που μπορεί να προκαλέσει αλλά και γιατί είναι πράγματα ασυμβίβαστα με την ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Η κοινωνικά κριτική προσέγγιση δίνει έμφαση στις κοινωνικές συνθήκες στη βάση της σωματεμπορίας, ως φαινόμενο της αγοράς, καθώς επίσης και στη συμπεριφορά των πελατών που θεωρούνται άτομα τα οποία εκμεταλλεύονται τις γυναίκες, πληρώνοντας το αντίτιμο της εκμετάλλευσης αυτής με χρήματα. Μια σημαντική άποψη αυτής της θέσης είναι η εξατομίκευση της υπευθυνότητας των πελατών: η ζήτησή τους τροφοδοτεί τη σεξουαλική βιομηχανία, συνεπώς την εκμετάλλευση και το εμπόριο γυναικών. Η κίνηση που προωθείται σε διεθνές επίπεδο υποστηρίζει ότι η αύξηση του δουλεμπορίου προκλήθηκε τα τελευταία χρόνια από το γεγονός ότι το νομικό πλαίσιο σε σχέση με την πορνεία είναι ιδιαίτερα χαλαρό.

Η δεύτερη προσέγγιση, η λειτουργική, έχει δύο πρωταρχικούς στόχους: να πολεμήσει τις μορφές της εξαναγκαστικής πορνείας και να περιορίσει το στίγμα και τη διάκριση που συνοδεύουν την άσκησή της. Η θεωρητική αυτή προσέγγιση υποστηρίζει πως η σεξουαλική εργασία δεν είναι από μόνη της προβληματική. Γίνεται προβληματική όταν δεν είναι κοινωνικά αποδεκτή και όταν δεν συνοδεύεται από κατάλληλη κοινωνική προστασία. (Λάζος, Γ. 2001)

Η συγγραφέας Dennis Altman κάνει μια σύγκριση ανάμεσα στη Μπανγκόκ και στη Βιέννη. Η Βιέννη αναπτύχθηκε ιδιαίτερα όσο αφορά τα φιλοσοφικά ζητήματα και τα θέματα κουλτούρας αποκτώντας έτσι το χαρακτηρισμό της βιομηχανικής πόλης του κέντρου κοινωνικής δημιουργίας και θεωρητικολογίας. Η Μπανγκόκ

από την άλλη χωρίς προγραμματισμό προχώρησε στην παγκοσμιοποίηση, μέσω οικονομικών κοινωνικών αλλαγών και στηριζόμενη στις σεξουαλικές εκφράσεις της, με αποτέλεσμα να εξελιχθεί σε κέντρο σεξουαλικής κατανάλωσης. Σημαντικός παράγοντας για την εξέλιξη μιας χώρας είναι και ο τουρισμός, αλλά δεν ήταν πάντα η έλξη, το σεξ, το μοναδικό κίνητρο. Βέβαια υπάρχει και η άποψη ότι έχει επανεμφανιστεί στην Κούβα η πορνεία με στόχο για παράδειγμα τη φροντίδα των τουριστών. Οικονομίες πολλών μικρών χωρών όπως για παράδειγμα στις caraϊβικές θάλασσες εξαρτώνται από τον τουρισμό ενώ η παράλληλη εσωτερική μετανάστευση έχει αλλάξει την εθνική ισορροπία. Η άποψη για παράδειγμα ότι η Μπανγκόκ είναι ένα «σφαιρικό πορνείο» αυξήθηκε λόγω των συγκυριών, όπως για παράδειγμα ο πόλεμος στο Βιετνάμ (700.000 στρατιώτες πήραν άδεια εξόδου εκεί), ενώ οι οδηγοί ταξιδιών τη χαρακτηρίζουν ως «παγκόσμια ανοικτότερη πόλη». Η πορνεία διαδίδεται, η εύρεση γυναικών είναι τόσο εύκολη όσο και η εύρεση τσιγάρων. «Υπάρχει ένα επιχείρημα ότι η παγκοσμιοποίηση ήταν εξελίσσεται πολύ καλά το 19ο αι. τόσο μέσω της γρήγορης επέκτασης του παγκόσμιου εμπορίου, όσο και των σημαντικότερων μεταναστεύσεων από τον παλαιό στο νέο κόσμο και του αντίκτυπου των νέων τεχνολογιών όπως ο σιδηρόδρομος και ο τηλεγράφος».

Η παγκοσμιοποίηση σημαίνει μια ορισμένη ομογενοποίηση των πολιτισμών. Χωρίς να καταργεί τη διαφορά, την ανακαταλείπει, διεθνοποιούνται έτσι ορισμένες μορφές και καταναλωτικές μόδες. Όπως διεθνοποιούνται προϊόντα π.χ. Coca cola, McDonalds, έτσι διεθνοποιούνται και πρακτικές, π.χ. η σεξουαλικότητα. Η μετανάστευση έχει γίνει πιο σύνθετη, δεδομένου ότι το τέλος των ευρωπαϊκών αυτοκρατοριών σήμανε ότι μεγάλοι πληθυσμοί έχουν

κινηθεί από πρώην αποικίες προς τη μητρόπολη, η αποικιακή κατηγορία έχει αντικατασταθεί από μία νέα κατηγορία, εργαζόμενοι βρίσκονται σε πολυεθνικές επιχειρήσεις. Εκατομμύρια μετανάστες και πρόσφυγες αλλάζουν χώρες κάθε έτος λόγω εργασίας. Η προσωρινή μετανάστευση έχει πάρει τεράστιες διαστάσεις.

Η πορνεία αποτελεί μια δραματική πτυχή της βιομηχανίας των φύλων. Συχνά οι νέες γυναίκες στρατολογούνται στην εργασία αυτή μέσω της μετανάστευσης. Δυτικές αστικές τάξεις έρχονται ως άπληστοι τουρίστες σε εξωτικά μέρη για το κυνήγι χαρτοπαικτικών λεσχών αλλά και για να δουν όμορφα κορίτσια. Το μεγαλύτερο μέρος της πορνείας στην Ταϊλάνδη εξαρτάται από τοπικούς πελάτες. Διεθνώς η πορνεία αυξάνεται γρήγορα λόγω της διάδοσης του ταξιδιού της μετανάστευσης και της φιλελεύθερης οικονομικής ανάπτυξης σε όλη την υδρόγειο. Η Ουκρανική κυβέρνηση θεωρεί ότι τουλάχιστον 400.000 Ουκρανές έχουν μεταφερθεί στην Δύση μετά την κατάρρευση της Σοβιετικής ένωσης.

Η αυξανόμενη εμπορευματοποίηση του sex είναι συχνά η απρομελέτητη συνέπεια του ανοίγματος μιας οικονομίας στο μεγαλύτερο κόσμο. Ενώ η πορνεία σχεδόν πάντα απεικονίζεται από την άποψη των γυναικών ενώ περιλαμβάνει επίσης ένα σημαντικό αριθμό ανδρών αν και η δύναμη της ανδρικής πορνείας τον τείνει κάπως διαφορετικά (τραβεστί ομοφυλόφιλοι). Πολιτιστικά και μόνο οι εικόνες που συνδέονται με την αρσενική και θηλυκή πορνεία είναι μάλλον διαφορετικές. Το θηλυκό έχει να κάνει με το θύμα, το γοητευτικό, και το ανήθικο, από την άλλη το αρσενικό συνδέεται με το αρπακτικό και το βίαιο. Η πόρνη εκτιμάται σεξουαλικά ενώ υποτιμάται κοινωνικά. Στη πορεία της παγκοσμιοποίησης η πορνεία παραμένει ως βιομηχανία, ως μια επιχείρηση παρά ως ένα ηθικό

φαινόμενο. Σε φτωχές χώρες όπως τις Ασιατικές, η βιομηχανία του sex είναι πολύ σημαντικός παράγοντας ανάπτυξης, ενώ ακόμα και σε πλούσιες χώρες η εργασία του sex είναι συχνά ο πιο διαθέσιμος τρόπος της επιβίωσης για εκείνους που περιθωριοποιούνται λόγω της εκβιομηχάνισης, της μετανάστευσης, και της κατάρρευσης της ευημερίας.

Στην κάθε κοινωνία λόγω των διαφορετικών κοινωνικών παραδόσεων αντιμετωπίζεται διαφορετικά η πορνεία. Κατά τη διάρκεια των τελευταίων δύο δεκαετιών έχει πραγματοποιηθεί μια έκρηξη στην ανοικτή συζήτηση και απεικόνιση του sex. Τον πελάτη μπορεί όντως να τον διεγείρει η πληρωμή αλλά τον προσβάλλει η γνώση των άλλων για αυτό που κάνει. Από την άλλη η πορνογραφία έχει γίνει μεγάλη επιχείρηση. Υπολογίζεται ότι τουλάχιστον 8000 – 9000 ταινίες πορνό γίνονται κάθε έτος στα κράτη. Οι κινήσεις προς την επικρατούσα πορνογραφία μπορούν να επισημανθούν πίσω στην έναρξη του περιοδικού Playboy το 1953 του Hugh Hefner. Η εξάπλωση της πορνείας γίνεται ολοένα και πιο αισθητή, μέσω της ανάπτυξης των ενοικιαζόμενων δωματίων, των οίκων ανοχής, των διαφόρων ινστιτούτων, του τηλεφωνικού sex, όφελος των μικροσκοπικών χωρών, αλλά ακόμα και από τις porn περιοχές που αναπτύχθηκαν στο διαδίκτυο. Σεξουαλικές επιθυμίες διεθνοποιούνται παρά ελέγχονται από κυβερνήσεις και κοινωνίες. Το 1998 η δράση της αστυνομίας έκλεισε μια ομάδα διαδικτύου γνωστή ως «χώρα των θαυμάτων» που διευκόλυνε την ανταλλαγή εικόνων παιδιών. Στην Ολλανδία όμως η πορνεία νομιμοποιείται από τον Οκτώβριο του 2000, και η πρόσληψη εκδιδόμενων ατόμων επιτρέπεται. Στη Σουηδία το 1999 ποινικοποιείται η αγορά όχι όμως η προσφορά των σεξουαλικών υπηρεσιών. Η αποποινικοποίηση και ο έλεγχος της βιομηχανίας του

έρωτα, η αναγκαστική πορνεία, η σωματεμπορία και η παιδεραστία είναι ζητήματα που απασχολούν ολόκληρη την υφήλιο. Η ραγδαία αύξηση της μετανάστευσης γυναικών, η ανάγκη διαφοροποιήσεων μέσα στα πλαίσια της πορνείας όπως θα εξηγήσουμε παρακάτω, έδωσαν ώθηση σε διάφορα ερευνητικά πεδία να αναζητήσουν να ερευνήσουν το τι συμβαίνει και γιατί, όσο αφορά τη σωματεμπορία και την πορνεία.(Φύλο και Μετανάστευση)

1.3. Μορφές Σωματεμπορίας

Οι μορφές που παίρνει το εμπόριο ανθρώπων είναι πολυσύνθετες, απαιτούν ιδιαίτερη οργάνωση για τη διεξαγωγή του και είναι σχεδόν πάντα, όπως παρατηρείται παρακάτω, μορφές οργανωμένου εγκλήματος.

Οι ιδιαίτερες κατηγορίες του εμπορίου ανθρώπων είναι:

▼ Διακίνηση μεταναστών με σκοπό την οικονομική εκμετάλλευση της μεταφοράς τους. Οι δράστες εκμεταλλεύονται τις δυσκολίες μετακίνησης των μεταναστών που δημιουργούνται από την απόσταση και τα μέτρα αποτροπής που παίρνουν οι χώρες υποδοχής και αναλαμβάνουν ή διευκολύνουν τη μεταφορά εισπράττοντας μεγάλα ποσά από τους μετανάστες.

▼ Διακίνηση γυναικών με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση. Οι δράστες εκμεταλλεύονται τη ζήτηση σεξουαλικών υπηρεσιών στις χώρες υποδοχής και την προσφορά εργασίας από νέες γυναίκες στις φτωχές χώρες αποστολής.

▼ Διακίνηση παιδιών με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση. Οι δράστες εκμεταλλεύονται τη ζήτηση από ενήλικες για σεξουαλικές υπηρεσίες παιδιών.

▼ Εμπόριο οργάνων. Οι δράστες εκμεταλλεύονται τη ζήτηση συνήθως από πλούσιους ασθενείς, για ανθρώπινα όργανα προς μεταμόσχευση.

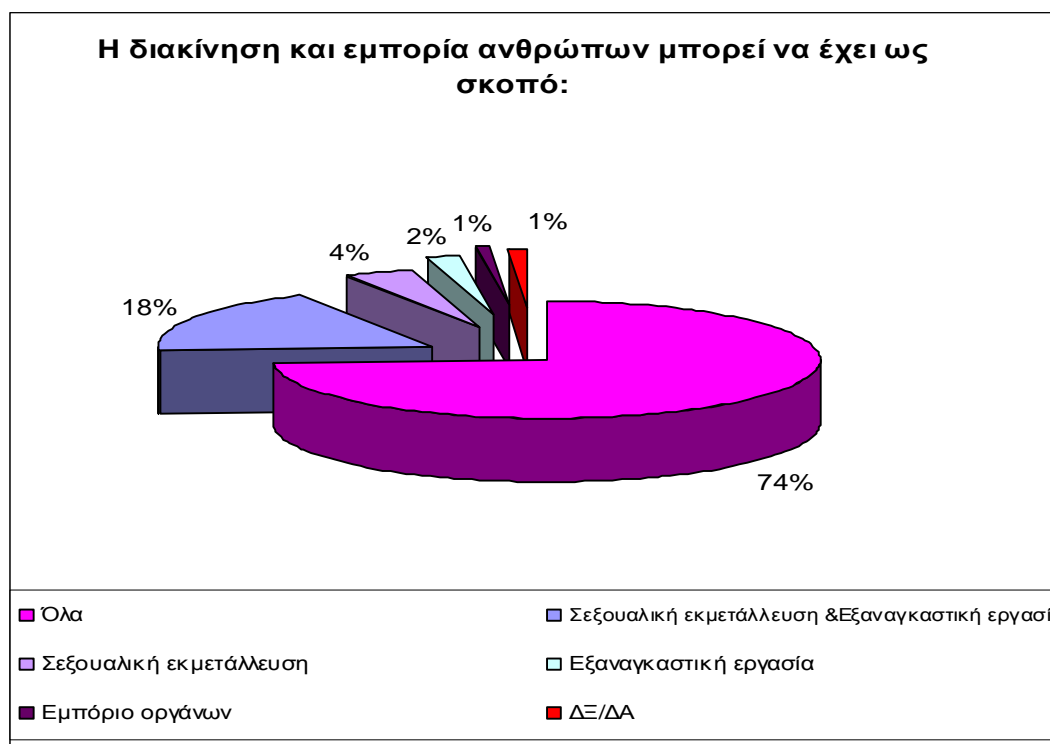
▼ Εκμετάλλευση αλλοδαπών στην προσπάθειά τους να βρουν δουλειά. Συχνά οι δράστες σε συνέχεια της εκμετάλλευσης της μεταφοράς μεταναστών, συνεχίζουν να τους εκμεταλλεύονται στην προσπάθειά τους να έχουν μια θέση εργασίας, παρέχοντάς τους προστασία ή διαμεσολάβηση, εκμεταλλεόμενοι την άγνοια της γλώσσας, των τοπικών συνθηκών, της νομοθεσίας κλπ.

▼ Εκμετάλλευση της δουλειάς αλλοδαπών. Στην περίπτωση αυτή συχνά οι δράστες είναι «καθώς πρέπει» εργοδότες, οι οποίοι εκμεταλλεύονται την εργασία μεταναστών, στους οποίους προσφέρουν μειωμένες αμοιβές, δεν τους ασφαλίζουν ή τους αναγκάζουν να εργάζονται κάτω από απάνθρωπες και ανασφαλείς συνθήκες.

▼ Εμπόριο βρεφών: οι δράστες με παράνομες διαδικασίες εμπορεύονται βρέφη με σκοπό την παράνομη υιοθεσία τους από άτεκνες οικογένειες και την απολαβή τεράστιων χρηματικών ποσών για τους ίδιους. (ΚΕΘΙ, 2007)

Η σωματεμπορία είναι αναμφίβολα ένα πολυσύνθετο πρόβλημα με πολιτικά και, κοινωνικά χαρακτηριστικά αλλά και με νομικές δικαστικές και αστυνομικές ιδιαιτερότητες. Η κυριότερη ίσως δυσκολία του έγκειται στο γεγονός ότι ως διαδικασία εμπορίου έρχεται να καλύψει μια ιδιότυπη ζήτηση των «προϊόντων» που προσφέρει, η οποία διαχέεται στην καθημερινή κοινωνική ζωή και δύσκολα χαρακτηρίζεται ως εγκληματική συμπεριφορά από το κοινωνικό σύνολο. Η ζήτηση αυτή δημιουργείται από συγκεκριμένες κοινωνικές δομές των αναπτυγμένων χωρών, από την κουλτούρα και την ιδεολογία που έχει διαμορφωθεί σ' αυτές. Σύμφωνα με έρευνα της

Διεθνής Αμνηστίας η διακίνηση και εμπορία ανθρώπων μπορεί να έχει ως σκοπό τις παρακάτω ενέργειες:

Από τα αποτελέσματα της έρευνας παρατηρείται ότι η κοινή γνώμη πιστεύει πως το φαινόμενο της σωματεμπορίας είναι ένα ποικιλόμορφο φαινόμενο που εμπεριέχει την σεξουαλική εκμετάλλευση, το εμπόριο οργάνων και την εξαναγκαστική εργασία. (www.amnesty.org)

1.4. Έκταση Του Φαινομένου

Η παράνομη διακίνηση προσώπων με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση, δηλαδή η στρατολόγηση και μεταφορά γυναικών και παιδιών από χώρα σε χώρα με σκοπό την προώθησή τους στην πορνεία έλαβε νέες διαστάσεις στην Ευρώπη μετά την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης και των Σοσιαλιστικών καθεστώτων της Ανατολικής Ευρώπης. Διογκώθηκε επίσης μετά την επιδείνωση της οικονομικής θέσης πολλών αναπτυσσόμενων χωρών της Ασίας και της

Αφρικής, από την οποία προκλήθηκαν μεταναστευτικά ρεύματα προς τις χώρες της ευρωπαϊκής ένωσης. (Στρατηγάκη, Μ. 2007). Παρά τις αυξανόμενες προσπάθειες για την καταπολέμησή του, το trafficking με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση εξακολουθεί να υπάρχει και μάλιστα να λαμβάνει όλο και μεγαλύτερες διαστάσεις.

Η διακίνηση και εμπορία διαπράττεται σχεδόν αποκλειστικά από διεθνή κυκλώματα οργανωμένου εγκλήματος, τα οποία συνεργάζονται πολλές φορές «επιτυχώς» με τις διωκτικές αρχές. (Πετρουλά, Ε. 03/03/08)

Το εμπόριο αυτό είναι άριστα οργανωμένο και αυξάνεται όλο και περισσότερο. Είναι βίαιο και εξαιρετικά κερδοφόρο. Μια έκθεση της CIA εκτιμά ότι οι έμποροι γυναικών κερδίζουν έως και \$250.000 από μια γυναίκα που αποτελεί αντικείμενο διαδοχικής εμπορίας. Ή όπως το έθεσε ένας μαστροπός του Λονδίνου: `` Μου κόστισε £800 και μπορώ να την εκδίδω για £250 την ώρα``. (Διαμαντοπούλου Α. 17/09/08)

Είναι γνωστό ότι η εμπορία ανθρώπων με σκοπό την οικονομική εκμετάλλευση της γενετήσιας ζωής τους (trafficking in human beings) έχει πάρει μεγάλες διαστάσεις κατά τις τελευταίες δεκαετίες. Σύμφωνα με τους υπολογισμούς της UNICEF, ένα περίπου εκατομμύριο παιδιά προωθούνται κάθε χρόνο στην πορνεία. Ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (ΔΟΜ) εκτιμά ότι μόνο κατά το έτος 2000 περίπου 700.000 γυναίκες προωθήθηκαν με εξαναγκασμό, εξαπάτηση ή εξαγορά στην πορνεία σε παγκόσμια κλίμακα, ενώ τουλάχιστον 300.000 γυναίκες από την Ανατολική και Κεντρική Ευρώπη προωθήθηκαν από τα δίκτυα οργανωμένου εγκλήματος στην πορνεία σε χώρες της Δυτικής Ευρώπης, 85.000-90.000 εκ των οποίων στη χώρα μας. Το 72% των γυναικών που διακινούνται παράνομα

πωλούνται και αγοράζονται τουλάχιστον τρεις φορές. Από τις παράνομες αυτές «επιχειρήσεις» του οργανωμένου εγκλήματος υπολογίζεται ότι κατά το έτος 2000 προέκυψαν σε παγκόσμιο επίπεδο οικονομικά έσοδα ύψους περίπου 2,4 τρισεκατομμυρίων δραχμών (7 δισεκατομμυρίων ευρώ). (Τουλούμη, Γ. 05/10/08)

Το φαινόμενο της διεθνικής σωματεμπορίας έχει πάρει οξύτατες διαστάσεις και στην Ελλάδα. Η στενή σχέση της διεθνικής σωματεμπορίας με το οργανωμένο έγκλημα δεν επιτρέπει ακριβή στοιχεία αλλά τα ήδη υπάρχοντα πιστοποιούν την έκτασή του. Σύμφωνα με στοιχεία που αναφέρονται σε έκθεση της CIA 700.000 με 2.000.000 γυναίκες και παιδιά πέφτουν θύματα οργανωμένων δικτύων εμπορίας ανθρώπων σε παγκόσμια κλίμακα ανά έτος. Ενώ οι γυναίκες και τα παιδιά που διακινούνται στην Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω νοτιοανατολικής Ευρώπης φτάνουν σε 300.000 με 500.000. Η Ελλάδα κυρίως από το 1990 και μετά, έχει αποτελέσει χώρα εισαγωγής εκπόρνευσης και διαμετακόμισης 75.000 γυναικών και παιδιών. (Πενταράκη Μ., 2005)

Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1990 το trafficking αναπτύχθηκε σε ευρύτατο κοινωνικό-οικονομικό θεσμό, μια πλατιά αγορά που εκτάθηκε στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας με πελατεία άνδρες όλων των κοινωνικών τάξεων και κατηγοριών. Εξαρχής, το trafficking βρέθηκε σε καθεστώς παρανομίας. Με τους παλαιότερους νόμους, τον Ν.1193 του 1981 και τον Ν.2734 του 1999 ενέπιπτε στα αδικήματα της μαστροπείας ή της σωματεμπορίας, ενώ με το νέο νόμο 3064 του 2002 συνιστά ειδικό αδίκημα, την εμπορία ανθρώπων. Το συγκεκριμένο νομικό πλαίσιο δεν εμπόδισε τη γιγάντωση της εξαναγκαστικής πορνείας αλλοδαπών ώστε σήμερα να αποτελεί την κυρίαρχη μορφή πορνείας στην Ελλάδα. Η νόμιμη πορνεία, όπως ορίζεται από τον

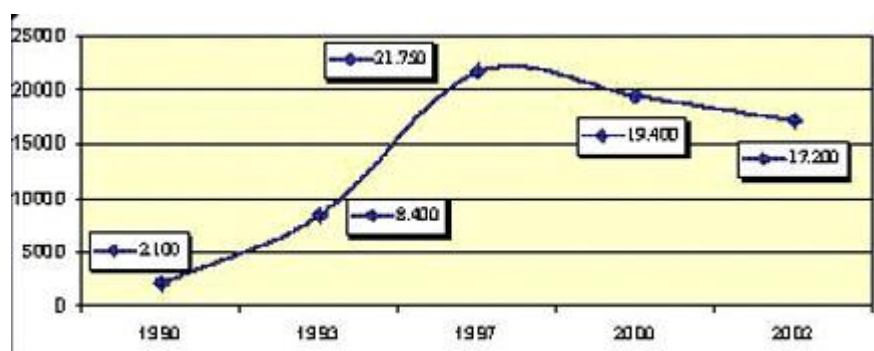
2734/99, έχει αποθηθεί στο περιθώριο, με τη νόμιμα εκδιδόμενη να βρίσκεται κατά κανόνα σε καθεστώς οικονομικής και ηθικής ένδειας, και υπό τον έλεγχο διάφορων παράσιτων και προαγωγών. Το σπουδαιότερο όμως είναι ότι ένα σημαντικό (και ίσως αυξανόμενο) τμήμα της παρουσιάζει στοιχεία μετεξέλιξης σε εξαναγκαστική. (Λάζος, Γ. 2002)

Σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης κατά το Α' βμηνο του έτους 2004, οι Υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας επιλήφθηκαν σε 35 υποθέσεις Εμπορίας Ανθρώπων και Σωματεμπορίας, εκ των οποίων οι 15 διαπράχθηκαν από εγκληματικές οργανώσεις. Από τις έρευνες και τις προανακρίσεις των υποθέσεων αυτών κατηγορήθηκαν 182 δράστες, εκ των οποίων οι 132 Έλληνες, ενώ υπήρξαν 125 θύματα (αλλοδαποί άνδρες και γυναίκες) οικονομικής και σεξουαλικής εκμετάλλευσης.

Εκτιμάται ότι κατά το 2002 στην Ελλάδα ήταν ήδη ενταγμένες από προηγούμενα χρόνια ή εντάχθηκαν στην πορνική αγορά περίπου 17.200 εξαναγκαστικά εκδιδόμενες. (www.stop-now.org, 03/03/08)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

Αλλοδαπές εξαναγκαστικά εκδιδόμενες, 1990, 1993, 1997, 2000 και 2002

1.5. Παράγοντες μετανάστευσης

Είναι απαραίτητο να σημειωθεί ότι η προσωπική ζωή των γυναικών δεν είναι ανεξάρτητη από τις πολιτικό ιστορικές καταστάσεις κάθε κοινωνίας στην οποία ζουν. (Wine, N. 1982)

Η πολιτική και οικονομική κατάσταση της κοινωνίας επηρεάζουν την γνωστική, πρακτική αλλά και συναισθηματική συμπεριφορά τόσο των ανδρών όσο και των γυναικών. Οι ίδιες, οι γυναίκες συνήθως πιο αδύναμες οικονομικά επηρεάζονται πολύ περισσότερο από τις κοινωνικοιστορικές καταστάσεις και παραμένουν, σε πολλά κράτη, στο έλεος της κοινωνικής πρόνοιας. Η κοινωνία σε γενικές γραμμές επηρεάζει την προσωπική ζωή ανδρών και γυναικών με τέτοιο τρόπο, ώστε τελικά να υπάρχει αλληλεπίδραση των δύο φύλων. (Σκόδρα, E.1993)

Ως σύγχρονη δουλεμπορία θα μπορούσαμε να χαρακτηρίσουμε την καταναγκαστική πορνεία και τη σωματεμπορία που εξελίσσεται καθημερινά σε κάθε γωνιά του πλανήτη. Η πορνεία αποτελούσε ένα «κοινωνικό λειτούργημα», όπως τη χαρακτηρίζουμε παρακάτω, το οποίο αποτελούσε βιοποριστικό επάγγελμα για γυναίκες που δεν είχαν κάποιο άλλο μέσο επιβίωσης. Οι εποχές άλλαξαν, η σύγχρονη ιστορία χαρακτηρίζεται από την γρήγορη εξέλιξη, πράγμα που σημαίνει ότι διαφοροποιήθηκαν τόσο οι ανάγκες και οι απαιτήσεις της καθημερινής ζωής, όσο και οι διαδικασίες που λειτουργούν πλέον σε παγκόσμια κλίμακα. Αυτές οι διαδικασίες διαπερνούν τα εθνικά σύνορα ενσωματώνοντας και συνδέοντας κοινότητες και οργανισμούς σε νέους συνδυασμούς χώρου και χρόνου, διασυνδέοντας περισσότερο τον κόσμο τόσο στη πραγματικότητα όσο και στην εμπειρία. Αυτό που ονομάζουμε δηλαδή με μία λέξη παγκοσμιοποίηση συμβάλλει στο να

είναι ο κόσμος μικρότερος, οι αποστάσεις κοντινότερες και τα γεγονότα να επιδρούν αμέσως στους ανθρώπους. Οι άνθρωποι μεταναστεύουν για να βρουν εργασία χωρίς να γνωρίζουν τι τους περιμένει, όπως αυτές οι γυναίκες, που θα παρακολουθήσουμε λίγο παρακάτω, οι οποίες αναζητώντας καλύτερη τύχη πέφτουν στα χέρια «διεθνών σωματεμπόρων» που εκμεταλλεύονται το σώμα τους με στόχο τα κέρδη. (Φύλο και μετανάστευση)

Οι γυναίκες οι οποίες είναι αναγκασμένες να εκδίδονται σε κάθε χώρα του κόσμου ζουν σε συνθήκες ημι-σκλαβιάς. Οι τακτικές μαστροπείας τις οποίες επιβάλλουν οι εγκληματικές ομάδες που είναι ικανές να απειλήσουν με θάνατο, ακόμη και να σκοτώσουν έχουν τα ίδια χαρακτηριστικά. Οι γυναίκες είναι υποχρεωμένες να ζουν στο δρόμο ή σε περιορισμένους χώρους πολλές φορές και 10 μέχρι 15 συνεχόμενες ώρες τη μέρα. Ο μεγαλύτερος αριθμός πελατών που έχει καταγραφεί ότι εξυπηρετούν ημερησίως είναι 20, σε αυτούς οι υπηρεσίες τους προσφέρονται στο αυτοκίνητο ή σε κρυφά μέρη. Στο δρόμο ανάμεσα στον έναν πελάτη και τον άλλο δεν υπάρχει η δυνατότητα χρήσης τρεχούμενου νερού. Οι μέρες ξεκούρασης εξαρτώνται από την κρίση του «αρχηγού» και πολλές φορές συμπίπτουν με τις πρώτες μέρες της έμμηνου ρύσης. Μερικές φορές επιβάλλεται στις γυναίκες να δουλεύουν και τις μέρες της έμμηνου ρύσης, περιοριζόμενες ωστόσο μόνο στο στοματικό σεξ. Όλα τα έσοδα παραδίδονται στους μαστροπούς. Τη γυναίκα βαραίνουν όλα τα έξοδα διαμονής και φαγητού, η αγορά προφυλακτικών, ρούχων, προϊόντων για το μακιγιάζ και πιθανά έξοδα καυσίμων για τον οδηγό που τη συνοδεύει ή τα εισιτήρια του τρένου και των μέσων μαζικής μεταφοράς. Οι γυναίκες που ελέγχονται από Αλβανούς ή Ρουμάνους συχνά είναι υποχρεωμένες να συζούν με τους μαστροπούς τους, με τους οποίους πρέπει να

διατηρούν σχέσεις. Άντρες οι οποίοι τις εκβιάζουν αλλά κοιμούνται δίπλα τους κάθε βράδυ και απαιτούν σεξουαλικές σχέσεις χωρίς μέτρα προφύλαξης που συχνά έχουν ως αποτέλεσμα ανεπιθύμητες εγκυμοσύνες και εκτρώσεις. Οι γυναίκες πρέπει να φροντίζουν το διαμέρισμα, να ετοιμάζουν φαγητό, να καθαρίζουν και να περιποιούνται τους άντρες με τους οποίους συζούν. Για να αντέξουν το ρυθμό της δουλειάς υπάρχουν διάφορες μέθοδοι. Οι Αφρικανές, για παράδειγμα, μπορεί να εξαναγκάζονται να πληρώσουν πρόστιμο αν μια μέρα κερδίσουν λιγότερα χρήματα από τα καθορισμένα, ενώ ανάμεσα στους μαστροπούς της βαλκανικής περιοχής είναι διαδεδομένη η τακτική του να δέρνουν τις κοπέλες που δεν έφεραν αρκετά χρήματα στο σπίτι. Με το πέρασμα των μηνών, αν η γυναίκα καταφέρει να κερδίσει καλά χρήματα και να αποκτήσει την εμπιστοσύνη των μαστροπών της, θα καταφέρει να διαπραγματευτή μια καλύτερη μεταχείριση. Το καλύτερο για αυτήν είναι να φτάσει σε μια συμφωνία βάση της οποίας θ μπορεί να κρατάει ένα ποσοστό που μπορεί να φτάσει το 50% των συνολικών εσόδων. Η γυναίκα μένει μπλεγμένη σε μια σχέση υποταγής στην οποία ψάχνει να αποκτήσει, σιγά-σιγά, με τον καιρό μεγαλύτερα περιθώρια αυτονομίας και κέρδους. Όπως υποστηρίζει η Kathleen Barry, η σχέση προσιδιάζει σε αυτήν του αφέντη με τον σκλάβο. Εκείνος που εκμεταλλεύεται πρέπει να εξουσιάζει το μυαλό των γυναικών. Εκτός από υπακοή, θα απαιτήσει από την γυναίκα ειλικρίνεια και ικανότητα αυτοπειθαρχίας και συνήθως, με αυτές τις τεχνικές τα καταφέρνει. Στις πρώην Σοβιετικές χώρες τη λατινική Αμερική, την Αφρική και την Ασία, οι γυναίκες εισπράττουν μισθούς χαμηλότερους από αυτούς που εισπράττουν οι άντρες. Επιπλέον οι γυναίκες είναι αυτές που με τη δουλειά τους μετριάζουν τα αποτελέσματα των έντονων οικονομικό-κοινωνικών αλλαγών στις οικογένειες και οι οποίες τελικά υφίστανται

τις περισσότερες συνέπειες που προκαλεί η απουσία ή η κρίση του συστήματος κοινωνικής πρόνοιας. Σε πολλές περιοχές του κόσμου, αυτό το κοινωνικό φαινόμενο που ονομάστηκε και «γυναικεία μορφή της φτώχειας», ευνοήθηκε από τη διαδικασία ιδιωτικοποίησης της οικονομίας που συνόδευε την παγκοσμιοποίηση. Επιδείνωσε το επίπεδο ζωής των μεσαίων τάξεων και χτύπησε κυρίως τις γυναίκες, στερώντας τους συλλογικά αγαθά και κοινωνικές υπηρεσίες. Το πέρασμα από την κρατική οικονομία σε μια κατάσταση ιδιωτικοποίησης πιο έντονη από αυτή των πολλών δυτικών χωρών, συνέβη με τρόπο τόσο ληστρικό, ώστε όλοι οι πόροι που προορίζονταν για την κοινωνική πρόνοια και τις κοινωνικές υπηρεσίες εξανεμίστηκαν. Οι γυναίκες τιμωρήθηκαν όχι μόνο σε ότι αφορά την απασχόληση και τους μισθούς μειώθηκαν και οι δυνατότητες πρόσβασης τους στις ιδιωτικοποιημένες επιχειρήσεις και τις κοινωνικές υπηρεσίες. Οι γυναίκες έμειναν απροστάτευτες και για αυτό επέλεξαν το δρόμο της μετανάστευσης. Η αυξανόμενη ροπή των γυναικών για μετανάστευση ωριμάζει με την κρίση των τοπικών οικονομιών. Ωστόσο συντρέχουν περισσότεροι παράγοντες που ωθούν τις γυναίκες να μεταναστεύσουν. Παράγοντες «έλξης» που προέρχονται και από την παρουσία ευρύτερων συνθηκών παραοικονομίας και παράγοντες «εξώθησης» που προέρχονται κυρίως από την αυξανόμενη γυναικεία υπευθυνότητα σε σχέση με την οικονομική επιβίωση της οικογένειάς τους καθώς οι κατάλληλες αγορές εργασίας δεν υπάρχουν στην πατρίδα. Οποιοδήποτε και αν είναι το αρχικό κίνητρο η μετανάστευση γίνεται με αμφισβητούμενη αποτελεσματικότητα. Η λεγόμενη παγκοσμιοποίηση βασίζεται σε ένα παράδοξο: η απελευθέρωση των διεθνών αγορών δεν συνοδεύεται από αντίστοιχη απελευθέρωση μετακίνησης ανθρώπων ή εργατικού δυναμικού. Τα εμπορεύματα μεταφέρονται με όλο και πιο οικονομικό

τρόπο, με μεταφορικά μέσα γρήγορα και οικονομικά. Οι άνθρωποι αντίθετα συναντούν όλο και μεγαλύτερες δυσκολίες στη μετακίνηση τους. Η γυναικεία μετανάστευση συχνά περνάει μέσα από εγκληματικά κυκλώματα, από τη στιγμή που θα φτάσει στις ανεπτυγμένες χώρες και όχι μόνο, σιγά-σιγά έχει παγιωθεί ένας προοδευτικός περιορισμός της μεταναστευτικής πολιτικής. Στην Ευρώπη αυτή η τάση έγινε εμφανής μετά το δεύτερο μισό της δεκαετίας του εβδομήντα. Πρόσφατα μετά τη δημιουργία του κοινού χώρου ασφαλείας της Συνθήκης Schengen, οι συνοριακοί έλεγχοι αυξήθηκαν και εκσυγχρονίστηκαν ενώ τα δικαιολογητικά που χρειάζονται για να προμηθευτούν οι μετανάστες visa έγιναν περισσότερα και εξειδικευμένα (Μοτζίι, Π. 2006).

1.6. Η Σωματεμπορία Ως Κοινωνικό Φαινόμενο.

Η μελέτη του φαινομένου της πορνείας και της σωματεμπορίας αναπτύχθηκε συστηματικά από τη δεκαετία του 1960 και μετά και εντάχθηκε στο ευρύτερο πλαίσιο της ανάπτυξης των γυναικείων σπουδών και της μελέτης των έκφυλων σχέσεων και της σεξουαλικότητας.

Όπως και στην περίπτωση άλλων τομέων κοινωνικής έρευνας, η ανάπτυξη των θεωρητικών πλαισίων και των θεματικών της έρευνας σε θέματα πορνείας και σωματεμπορίας βασίστηκε στον έντονο διάλογο μεταξύ κοινωνικής έρευνας και κοινωνικών κινημάτων σε διάφορους εργασιακούς χώρους. Από το τέλος της δεκαετίας του 1960 η έρευνα σε θέματα σχετικά με τη σωματεμπορία αναπτύχθηκε σε στενή συνάρτηση με την ανάπτυξη του αντίστοιχου πολιτικού ακτιβισμού στο χώρο της σεξουαλικής εργασίας. (Κ.Ε.Θ.Ι., 2001)

Η εμπορία γυναικών είναι ένα φαινόμενο όπου η γυναίκα εκμεταλλευόμενη σεξουαλικά και οικονομικά, υποταγμένη στον σωματέμπορα, την αστυνομία που την εξαναγκάζει σε μια ταπεινωτική ιατρική επιθεώρηση και ψυχολογική πίεση για την κατονόμασα του εμπόρου της καθώς και στα καπρίτσια των πελατών, καταδικασμένη στις λοιμώξεις, στις αρρώστιες και στην μιζέρια κατεβαίνει πραγματικά στο επίπεδο του αντικειμένου. (Μαγγανάς, Α.1994)

Σύμφωνα με την Ελληνική εταιρεία μελέτης και πρόληψης της σεξουαλικής κακοποίησης, για το φαινόμενο της εμπορίας και εκμετάλλευσης ανθρώπων έχει γίνει πολύς λόγος τα τελευταία χρόνια. Η ραγδαία εξάπλωσή του και η γνωστοποίησή του από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης στο ευρύ κοινό το κατέστησαν ένα από τα μεγαλύτερα εγκληματικά φαινόμενα της εποχής μας. Το παγκόσμιο εμπόριο ανθρώπων ασκεί επιδράσεις στην οικονομία και επιφέρει σοβαρότατες επιπτώσεις στην κοινωνική δομή των χωρών.

Η εμπορία ανθρώπων είναι μια μορφή δουλείας, αφού τόσο ως προς το φαινομενότυπό της όσο και ως προς τις μεταμορφώσεις της φέρει χαρακτηριστικά, δηλαδή -πολύ σχηματικά –αγορά και πώληση ανθρώπων, οι οποίοι υποχρεούνται σε κάθε μορφή εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της παροχής σεξουαλικών υπηρεσιών, καθώς και της χρήσης τους για το εμπόριο ανθρώπινων οργάνων, ώστε τελικά να μετατρέπονται σε αντικείμενα εκμετάλλευσης. Η δουλεία δεν αποτελεί σημείο των καιρών μας, αλλά, όπως αναφέρει χαρακτηριστικά ο Françoise Verges, έχει ταυτόχρονα παρόν και παρελθόν...δεν αποτελεί πια μόνο ένα σύστημα εκμετάλλευσης του ανθρώπου από άλλον άνθρωπο, αλλά κάτι εκτός ιστορίας, εκτός σκέψης και κατανόησης, κάτι «κακό»...Η υποδούλωση δεν ανήκει στην προ-σύγχρονη ιστορία. Επαναλαμβάνεται σε αυτόν που

ονομάζεται στον μεταμοντέρνο κόσμο, κάτω από νέες οπτικές, όπως είναι το trafficking ανθρώπων, ενώ η θεμελίωση παραμένει η ίδια :η μετατροπή του ανθρώπινου είδους σε αντικείμενο προς πώληση, αγορά και διάθεση. (Williams, Ph. 1990)

Η θεωρητική τεκμηρίωση και η ιδεολογική βάση της δουλείας και ως εκ τούτου της εμπορίας και εκμετάλλευσης ανθρώπων μπορούν να αναζητηθούν ιστορικά σε πολιτισμικά, εθιμικά και θρησκευτικά στοιχεία λαών που συντηρούν το φαινόμενο διαμέσου της επαναλαμβανόμενης πρακτικής. Τα στοιχεία αυτά διαμορφώνουν και εξελίσσουν την κουλτούρα ενός λαού, η οποία ανάλογα δημιουργεί συμπεριφορές, στάσεις, αντιλήψεις και λειτουργίες. Βάσει αυτών δομείται το κοινωνικό οικοδόμημα, το οποίο με τη σειρά του παράγει και συντηρεί τον πολιτισμό.

Το έγκλημα είναι κοινωνικό παράγωγο και συνεπώς φέρει τα στοιχεία της κοινωνίας που το δημιουργεί. Έτσι η εμπορία ανθρώπων δεν είναι αποκλειστικά και μόνο γέννημα της φτώχειας και της άνισης κατανομής του πλούτου, αλλά κατά βάση είναι γνήσιο τέκνο μιας ιδεολογίας που διαχωρίζει το ανθρώπινο είδος σε ανώτερους και κατώτερους κοινωνικά, φυσικά και πνευματικά ανθρώπους που διαμορφώνει, δηλαδή την κοινωνική διαστρωμάτωση, της οποίας ο αντίκτυπος γίνεται ορατός σε όλες τις εκφάνσεις της κοινωνικής μας ζωής και δεν αφορά συγκεκριμένο ιστορικό πλαίσιο. Ανάλογα διαμορφώνεται, καθορίζεται και προσδιορίζεται η θέση που κατέχουν κοινωνικά οι γυναίκες και τα παιδιά, οι ευάλωτες πληθυσμιακές ομάδες, εξαιτίας όχι της φυσικής ή άλλης κατωτερότητας τους, αλλά εξαιτίας του ρόλου που κλήθηκαν να αναπαραστήσουν όπως αυτός δόθηκε από τις θρησκευτικές πεποιθήσεις, τις αξίες, τις στάσεις και τις αντιλήψεις των διάφορων πολιτισμών. Το φαινόμενο του εμπορίου και

της εκμετάλλευσης ανθρώπων συχνά στη συνείδηση των ατόμων δεν εκλαμβάνεται ως εγκληματική ενέργεια, είτε πρόκειται για μία φτωχή οικογένεια που πουλά τα παιδιά της είτε για τον «πλούσιο» αποδέκτη των υπηρεσιών των θυμάτων. Το φαινόμενο της πώλησης γυναικών με σκοπό την πορνεία και την εξαναγκαστική εργασία απορρέει από την κοινωνική κουλτούρα και το σύστημα των αξιών που αυτή διαμορφώνει. Έτσι, οι μηχανισμοί λειτουργίας τους εγκλήματος βρίσκονται σταθερά τοποθετημένοι σε ένα ήδη διαμορφωμένο ιδεολογικό σύστημα, στο οποίο η δουλειά κατέχει τη δική της θέση στον κοινωνικό ιστό.

Η θέση των γυναικών στην κοινωνική δομή των περισσότερων χωρών είναι εξαιρετικά ευάλωτη και υποβαθμισμένη, διότι βιώνουν ανισότητα και καταπίεση ως αποτέλεσμα των θρησκευτικό-κοινωνικών προκαταλήψεων και αντιλήψεων μιας πατριαρχικής –κατά βάση- κοινωνίας, αλλά κυρίως επειδή αντιμετωπίζονται και χρησιμοποιούνται ως υποδεέστερες οντότητες.(Redo, S. 2000)

Η γυναίκα αποτελεί «εμπορεύσιμο υλικό» για την κοινωνία. Για την Barry, η διαίωσιση της πορνείας και της εμπορίας και εκμετάλλευσης γυναικών δεν εξαρτάται από την εκούσια ή όχι είσοδο της γυναίκας στην πορνεία αλλά από το γεγονός ότι οι άντρες τις αγοράζουν για σεξ. Μερικές φορές, συνεχίζει, η Barry, η κοινωνία ενδιαφέρεται και προβληματίζεται για το ζήτημα της αγοράς παιδιών ή ανδρών για σεξ, σπάνια όμως, θα ενδιαφερθεί για την αγορά των γυναικών παρά το γεγονός ότι, σε μερικές χώρες, ο αριθμός των γυναικών που επιδίδονται στην πορνεία υπολογίζεται σε χιλιάδες. Καταλήγει λέγοντας ότι «η πορνεία είναι μία ανδρική καταναλωτική αγορά».(Barry, 1995)

Όταν σε κάποιες κοινωνίες η διαφύλαξη της γυναικείας παρθενίας συνδέεται με την υπόληψη και την τιμή της οικογένειας και η σεξουαλική ζωή των γυναικών γίνεται αντικείμενο ελέγχου, επειδή συμβολικά αποτελεί στοιχείο «κοινωνικής καθαρότητας», η σεξουαλική κακοποίηση των γυναικών θα είναι πάντα η μέθοδος που θα πλήττει-ιδεολογικά και συμβολικά-την κοινωνία στην οποία ανήκουν. Κινητήρια δύναμη είναι η σεξουαλική υποταγή του θύματος και η ικανοποίηση που δημιουργεί στο δράστη «νικητή».

Η γυναίκα σε αυτήν την περίπτωση αντιμετωπίζεται ως εμπορεύσιμο είδος, θεωρείται προϊόν αγοράς και ενοικίασης. Η διαφορά ανάμεσα στις κοινωνίες που πωλούν τις γυναίκες τους και σε εκείνες που έπειτα τις χρησιμοποιούν έγκειται μόνο στην πρακτική αποτύπωσης της ίδιας θεωρίας, ότι δηλαδή η γυναίκα είναι κοινωνικά υποδεέστερη από τον άντρα, ο οποίος μπορεί να την κυριεύσει, να την αγοράσει να την εξευτελίσει και να την χρησιμοποιήσει κατά βούληση. Στην πραγματικότητα η κουλτούρα των κοινωνιών διαφοροποιείται ανάλογα με τον βαθμό ανεκτικότητας της απέναντι στην βία. Όπου η βία κατά των γυναικών αποτελεί ενδογενές συστατικό του κοινωνικού σώματος, οι ρόλοι των γυναικών και των ανδρών είναι καθορισμένοι βάσει φύλου και η γυναίκα θεωρείται ιδιοκτησία του άνδρα. (Λάζος, Γ. 2001)

Στην κάθε κοινωνία λόγω των διαφορετικών κοινωνικών παραδόσεων αντιμετωπίζεται διαφορετικά η πορνεία. Κατά τη διάρκεια των τελευταίων δύο δεκαετιών έχει πραγματοποιηθεί μια έκρηξη στην ανοικτή συζήτηση και απεικόνιση του sex. Τον πελάτη μπορεί όντως να τον διεγείρει η πληρωμή αλλά τον προσβάλλει η γνώση των άλλων για αυτό που κάνει. Από την άλλη η πορνογραφία έχει γίνει μεγάλη επιχείρηση. Η εξάπλωση της πορνείας γίνεται ολοένα και πιο αισθητή,

μέσω της ανάπτυξης των ενοικιαζόμενων δωματίων, των οίκων ανοχής, των διαφόρων ινστιτούτων, του τηλεφωνικού sex αλλά ακόμα και από τις πορνοπεριοχές που αναπτύχθηκαν στο διαδίκτυο. Σεξουαλικές επιθυμίες διεθνοποιούνται παρά ελέγχονται από κυβερνήσεις και κοινωνίες. Η αποποινικοποίηση και ο έλεγχος της βιομηχανίας του έρωτα, η αναγκαστική πορνεία, η σωματεμπορία και η παιδεραστία είναι ζητήματα που απασχολούν ολόκληρη την υφήλιο. (Μπιτζανάκη, Ο. 05/04/08).

Η πιο θετική πλευρά της υποκουλτούρας της πορνείας είναι η πεποίθηση ότι η πορνεία είναι καλή για την κοινωνία, επειδή παρέχει πολλές σημαντικές υπηρεσίες. Μία από αυτές είναι ότι αποτρέπει τα σεξουαλικά εγκλήματα (Thio, A. 2003).

1.7. Πορνικοί Τομείς Έκδοσης

Το κάθε δίκτυο διεθνοσωματεμπορίας, προώθησε, εγκατέστησε και εκμεταλλεύτηκε τις γυναίκες που είχε υπό έλεγχο του, δηλαδή μια ομάδα εθνικοτήτων, σε συγκεκριμένους πορνικούς τομείς. Το κάθε δίκτυο έδειχνε προδιάθεση εξειδίκευσης σε έναν πορνικό τομέα, έστω και αν επεκτάθηκε κι σε άλλους τομείς. Οι κινήσεις μεταφοράς των γυναικών από ομάδες διεθνοσωματεμπόρων που ήταν ενταγμένες σε ένα δίκτυο με προδιάθεση ειδίκευσης σε έναν πορνικό τομέα οφειλόταν σε πολλούς και κυρίως διαφορετικούς λόγους. Υπήρχαν κινήσεις που αποτελούσαν προϊόν ισχύος και μεταξύ άλλων α) προσπάθεια αποκατάστασης φορτίων γυναικών που είχαν προωθηθεί επιτυχημένα στην Ελλάδα αλλά δεν μπορούσαν να βρουν αμέσως μια θέση στην πορνική αγορά ή και β) πρόσθετης απασχόλησης ήδη απασχολουμένων γυναικών. Υπήρχαν όμως και κινήσεις προς την κατ' οίκον προσφορά πορνικών υπηρεσιών που αποτελούσαν προσπάθεια

αντιμετώπισης του γεγονότος ότι η Αστυνομία, από το 1997 και μετά, περιόρισε σε μεγάλο βαθμό την πορνεία στο πεζοδρόμιο. Οι δύο αυτές κινήσεις αντιστοιχούσαν η μιν μία στο μέσον και προς τη κορυφή, η δε άλλη στη βάση της κλιμάκωσης των τιμών του πορνικού μισθώματος. Μια άλλη πολύ σημαντική πτυχή της προώθησης και εγκατάστασης των αλλοδαπών γυναικών από τα δίκτυα διεθνικής σωματεμπορίας στους διάφορους τομείς και τα πεδία πορνείας στην Ελλάδα, κατά την περίοδο 1990-2000, αφορά στο ότι οι γυναίκες αυτές δεν βρήκαν έτοιμους αυτούς τους πορνικούς χώρους να τις περιμένουν. Ουσιαστικά τους, έχτισαν οι ίδιες. Η προώθηση ολοένα και περισσότερων γυναικών διεκδικούσε ολοένα και περισσότερους χώρους στους οποίους εγκαθίσταντο γυναίκες πειραματικά, από τα δίκτυα. Οι χώροι αυτοί, μπαρ, νυχτερινά κέντρα, ξενοδοχεία, διαμερίσματα ή ότι άλλο, άρχιζαν να μορφοποιούνται ώστε να αντιστοιχούν στα δεδομένα για τα οποία προορίζονταν. Άλλοτε η εγκατάσταση απέδιδε και άλλοτε εντοπιζόταν άλλη αποδοτικότερη, όπου μεταφέρονταν οι γυναίκες για να συνεχίσουν να εκδίδονται εκεί.(Λάζος, Γ. 2001)

1.7.1.Μπαρ, Νυχτερινά Κέντρα Διασκέδασης

Η πορνεία των μπαρ και των νυχτερινών κέντρων διασκέδασης αποτέλεσε τον πυρήνα της νέας πορνείας και συνεπώς την πλέον εξέχουσα μορφή της εξαναγκαστικής πορνείας και διεθνικής σωματεμπορίας. Πρόσφεραν την καταλληλότερη μορφή πρόσβασης στον ντόπιο πορνοπελάτη, σε συνδυασμό με το ότι αποδείχθηκαν ιδιαίτερα επικερδές σχήμα για το δίκτυο, τον τοπικό σωματέμπορο και τους συνεργάτες του.

Το μπαρ και το νυχτερινό κέντρο αποτέλεσαν μια ιδιαίτερα ευλύγιστη μορφή προσέγγισης της πελατείας στις εκδιδόμενες. Είναι δυνατό να υπάρχει από ένα high class ή luxury μπαρ ή νυχτερινό κέντρο. Είναι επίσης δυνατό να υπάρχει ένα μπαρ παράγκα ή ένα μπαρ λυόμενο, μια φτηνή κατασκευή για παράδειγμα, μερικά μέτρα ή μάλλον μερικά λεπτά έξω από το χωριό. Επίσης το μπαρ ή το νυχτερινό κέντρο μπορεί να είναι μια ήδη και καθ' όλα νόμιμη και λειτουργούσα επιχείρηση, που επεκτείνει τις δραστηριότητές της και στη συνεκμετάλλευση εξαναγκαστικά εκδιδομένων αλλοδαπών γυναικών.

Ως πορνικές εγκαταστάσεις, το μπαρ και το νυχτερινό κέντρο ήταν μικρές μονάδες, χωρίς η έννοια «μικρές» να έχει συγκριτικό χαρακτήρα. Περιλάμβαναν από μία έως είκοσι γυναίκες θύματα σεξουαλικής εκμετάλλευσης, συνήθως δε τρεις έως οχτώ. Στα μπαρ και τα νυχτερινά κέντρα που δεν αποτελούσαν γνήσιες και αποκλειστικές πορνικές εγκαταστάσεις υπήρχαν και άλλες εργαζόμενες γυναίκες. Η κατάσταση αυτή περιλάμβανε ένα στοιχείο σύγχυσης και έδινε στον πελάτη που το επιθυμούσε ένα χαρακτήρα φλερτ και περιπέτειας στην πορνική μίσθωση.

Το γεγονός ότι ο πληθυσμός των εξαναγκαστικά εκδιδομένων αλλοδαπών γυναικών προωθήθηκε σε μικρές πορνικές μονάδες σημαίνει ταυτόχρονα και ότι προωθήθηκε σε πολλές πορνικές μονάδες που ήταν ήδη ενεργές στην Ελλάδα. Αυτό φανερώνει ένα ευρύ δίκτυο συνεργασίας ή συνοχής γύρω από τους διεθνοσωματεμπόρους. Μια πρώτη εκτίμηση είναι ότι σε αυτό το δίκτυο εμπλέκονται περισσότερα από 60.000 άτομα τα οποία γνώριζαν το καθεστώς στο οποίο βρίσκονταν οι αλλοδαπές γυναίκες στην Ελλάδα. Στην πλειονότητά τους δεν είχαν συμμετοχή στα άμεσα προϊόντα της οικονομικής εκμετάλλευσης των γυναικών, όμως σε κάποιο βαθμό η εργασία τους

εξαρτιόταν από τη διεθνοσωματεμπορία και την εξαναγκαστική πορνεία. Ίσως αυτός είναι ένας από τους λόγους που δεν υπήρξαν περιστατικά καταγγελτισμού (whistle-blowing) για το συγκεκριμένο καθεστώς βίας και εκμετάλλευσης. Από το συνολικό πληθυσμό των αλλοδαπών γυναικών που προωθήθηκαν στην πορνεία στην Ελλάδα κατά την περίοδο 1990-2000, η πλειονότητα προωθήθηκε για εκπόρνευση, έκδοση και πορνική εκμετάλλευση στην εξαναγκαστική πορνεία των μπαρ και των νυχτερινών κέντρων. (Λάζος, Γ. 2001)

1.7.2.Οίκοι Μασάζ

Η συγκεκριμένη μορφή πορνείας γνώρισε περιορισμένη ανάπτυξη κατά τη δεκαετία της έκρηξης της εξαναγκαστικής πορνείας των αλλοδαπών γυναικών στην Ελλάδα.

Οι οίκοι μασάζ ως πορνικός τομέας είχαν μετριασμένα ιδιόμορφη παρουσία τόσο στην εξέλιξη της πορνείας γενικά όσο και στην εξέλιξη της εξαναγκαστικής πορνείας ειδικά. Πιο συγκεκριμένα, στους οίκους μασάζ εκδηλώθηκαν αντίστροφες πορείες. Έτσι, ενώ στην πορνεία γενικά η σημασία τους μειωνόταν, από το 6% της συνολικής πορνείας που αποτελούσαν το 1990 έφτασαν το 4% την τελευταία διετία της περιόδου 1990-2000, στην εξαναγκαστική πορνεία ή και μασάζ παρουσίαζαν σταθεροποιητική στάση που κυμαινόταν από 3% έως 4% για το μεγαλύτερο μέρος της περιόδου. Υπάρχει μια σχεδόν συνεχής αύξηση που είναι περισσότερο αποτέλεσμα της γενικότερης δυναμικής που παρουσιάστηκε στην πορνεία παρά αυτόνομη και αυτεξούσια ισχύς των οίκων μασάζ στην διεκδίκηση μεγαλύτερου μεριδίου.

Από την πλευρά του πορνοπελάτη, η εξαναγκαστική πορνεία των μασαζάδικων αποτέλεσε πορνεία έμφασης στην πορνική τεχνική της

γυναϊκός θύματος εκμετάλλευσης. Κατά κανόνα, ο πελάτης περιοριζόταν σε παθητική παρουσία, τουλάχιστον σε ότι αφορούσε στο περί σεξουαλικό μέρος της πορνικής επαφής.

Οι αλλοδαπές γυναίκες προωθούνταν και πορνεύονταν σε ινστιτούτα αισθητικής που λειτουργούσαν νόμιμα και απλώς πρόσθεταν ένα νέο τομέα άντλησης εισοδημάτων. Σύντομα, αρκετά από αυτά μεταβλήθηκαν σε γνήσια πορνεία, παύοντας τις όποιες άλλες προσφερόμενες υπηρεσίες είτε γιατί η διαφορά στα κέρδη ήταν ουσιαστική είτε γιατί οι διεθνοσωματέμποροι εντόπιζαν ινστιτούτα που λειτουργούσαν με παθητικό και είχαν τη δυνατότητα να επιβάλλουν την πολιτική τους. Άλλες γυναίκες προωθούνταν σε διαμερίσματα ή σπανιότερα, δωμάτια ξενοδοχείων όπου και παρείχαν τις αυτές υπηρεσίες αλλά χωρίς κάποια νόμιμη βιτρίνα. Πάντως, γυναίκες και των δύο υποκατηγοριών προωθούνταν και στην παροχή των ειδικών πορνικών υπηρεσιών και κατ' οίκον. Συνεπώς, ο τομέας χαρακτηριζόταν από ετοιμότητα αποστολής γυναικών σε χώρους που επιθυμούσε ο πελάτης, γεγονός που του πρόσθεσε ιδιαίτερη ζωτικότητα σε όλη τη δεκαετία. Επέτρεπε στις ομάδες που διαχειρίζονταν αλλοδαπές γυναίκες να τις έχουν σε καθεστώς πληρέστερης απασχόλησης από αυτό που θα ήταν δυνατό αν τις απασχολούσαν μόνο στα μασαζάδικα. Είναι ίσως για το λόγο αυτόν που δεν παρατηρήθηκαν φαινόμενα προώθησης των γυναικών αυτών σε λιγότερο εντατικές και προσοδοφόρες μορφές πορνείας, όπως η πορνεία των μπαρ.

Οι λόγοι που οι οίκοι μασάζ και γενικότερα η ανάλογη μορφή προσφοράς πορνικών υπηρεσιών δεν αναπτύχθηκαν περισσότερο και δεν κατέλαβαν μεγαλύτερο τμήμα της νέας πορνείας κατά την περίοδο 1990-2000 στην Ελλάδα είναι πολύπλοκοι. Με κάποια απλοποίηση

όμως θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι για αυτό ευθύνεται η έμφαση του Έλληνα πελάτη στην ενεργή κατανάλωση των φυσικών χαρακτηριστικών της νέας αλλοδαπής εξαναγκαστικής εκδιδομένης και βέβαια, η διαφορά στις τιμές μεταξύ των μισθωμάτων. (Λάζος, Γ. 2001)

1.7.3.Πεζοδρόμιο

Ως πορνικός τομέας και μορφή παροχής πορνικών υπηρεσιών, το πεζοδρόμιο αποτελεί μέρος της παλαιάς πορνείας μάλλον παρά της νέας πορνείας. Τόσο το πεζοδρόμιο όσο και ο οίκος ανοχής επρόκειτο να «εχθροξενήσουν» αξιόλογο αριθμό εξαναγκαστικά εκδιδομένων αλλοδαπών γυναικών και η εξέλιξη αυτή δεν ήταν χωρίς σημαντικές συνέπειες για τις ίδιες τις γυναίκες, τα δίκτυα των διεθνοσωματεμπόρων και τους όρους αναπαραγωγής της παλαιάς πορνείας.

Με βάση τα διαθέσιμα και διασταυρωμένα δεδομένα, ο πορνικός τομέας του πεζοδρομίου απασχολούσε περίπου 450 Ελληνίδες θύματα σωματεμπορίας, από το 1990-1992 μέγεθος που αν και αυξομειωνόταν εποχιακά από τοπική πορνική αγορά σε αγορά, έμεινε αξιοσημείωτα σταθερό σε όλη την τριετία. Κατόπιν γνώρισε σχετικά ταχεία άνοδο με σταθεροποίηση και με αποτέλεσμα για μια τετραετία (από το 1993 ως το 1996) να εκδίδονται στο πεζοδρόμιο από 580 μέχρι και λίγο περισσότερες από 600 Ελληνίδες, στην πλειονότητα τους ενήλικες. Μια αναλογικά αυξανόμενη μερίδα των Ελληνίδων εκδιδομένων στο πεζοδρόμιο ήταν χρήστες ναρκωτικών που στρέφονταν στην πορνεία για την εξασφάλιση των απαραίτητων χρημάτων.

Ωστόσο, η δράση των δυνάμεων καταστολής, δηλαδή της αστυνομίας, εμφανίστηκε ως ένας εξωτερικός παράγοντας ο οποίος αποδείχθηκε καθοριστικός ως προς το να θέσει τον πορνικό τομέα του πεζοδρομίου στο περιθώριο των εξελίξεων της ευρύτερης πορνείας. Η πορνεία του πεζοδρομίου ήταν ούτως ή άλλως παράνομη. Σε ένα πλαίσιο αντίληψης για ανάγκη εξαφάνισης της εκδιδόμενης γυναίκας ως δημόσιου θεάματος και χάρη σε κάποιες τοπικές κοινωνικές πιέσεις, η Αστυνομία ανέλαβε δράση και σε χρονικό διάστημα μερικών μηνών η πορνεία του πεζοδρομίου δεν εξαφανίστηκε βεβαίως αλλά υπέστη θεαματική «κάθετη» κάμψη. Οι εξαναγκαστικά εκδιδόμενες γυναίκες προωθήθηκαν σε δύο άλλους τομείς της πορνείας. Τον τομέα των οίκων ανοχής και τον τομέα την κατ'οίκον πορνείας. Η μετάβαση έλαβε χώρα σε διαφορετικούς όρους και συνθήκες που σχετίζονταν αμέσως με το προηγούμενο καθεστώς στο οποίο βρίσκονταν οι γυναίκες, ενώ τα περιστατικά βίας και παρατεταμένης βαρβαρότητας αυξήθηκαν σημαντικά. Ένα μέρος από το απόθεμα των γυναικών που εντάσσονταν στην πορνεία αλλά δεν ήταν δυνατό να ενταχθεί και στην «κανονική» πορνεία του δικτύου, στους πορνικούς τομείς που το δίκτυο τείνει να εξειδικεύεται, μετατίθονταν στο πεζοδρόμιο. (Λάζος, Γ. 2001)

1.7.4.Οίκοι Ανοχής

Η πορνεία των οίκων ανοχής αποτέλεσε ήδη από τον 19^ο αιώνα τον πυρήνα της παλαιάς πορνείας, την κύρια μορφή παροχής πορνικών υπηρεσιών στην Ελλάδα. Ελληνίδες κάτοχοι των αδειών λειτουργίας οίκων ανοχής ή και όσοι συνεργάστηκαν μαζί τους ή τις έλεγχαν συνεργάστηκαν με τα δίκτυα διεθνοσωματεμπορίας και σχημάτισαν στην Ελλάδα τις πρώτες μορφές σεξουαλικής εργασίας. Ίσως έχει ιστορική σημασία το γεγονός ότι ο πρώτος στρατός σεξουαλικών

εργατριών στην Ελλάδα απαρτίστηκε από αλλοδαπές γυναίκες εξαναγκαστικά εκδιδόμενες και εντάχθηκε στην πρώτη σεξουαλική φάμπρικα, τον οίκο ανοχής. Ελληνίδες κάτοχοι των αδειών λειτουργίας οίκων ανοχής ή και όσοι συνεργάστηκαν μαζί τους ή τις έλεγχαν ήταν σε θέση να επιβάλλουν τους όρους και τις συνθήκες απασχόλησης. (Λάζος, Γ. 2001)

1.7.5. Κατ' Οίκον Πορνεία

Ήδη από το 1990 τα νέα δίκτυα του trafficking είχαν προωθήσει και εγκαταστήσει την κατ' οίκον πορνεία στην Ελλάδα περίπου 150 αλλοδαπές. Τα επόμενα χρόνια, η κατ' οίκον πορνεία στην Ελλάδα γνώρισε μια σταθερή ανοδική πορεία. Η άνοδος αυτή οφείλεται κατά κύριο λόγο στα δίκτυα διεθνοσωματεμπορίας και τη μαζική εξαναγκαστική πορνεία αλλοδαπών γυναικών. Έβγαλε την κατ' οίκον πορνεία από το περιθώριο ενός άτακτου και ευκαιριακού τύπου προσφοράς πορνικών υπηρεσιών και την καθιέρωσε με μια μόνιμη, οργανωμένη και σταθερή παρουσία και ίσως με ένα δικό της προφίλ. Ο διπλασιασμός του μεριδίου της κατ' οίκον πορνείας στην πορνική αγορά οφείλεται στη δημιουργία ενός δεύτερου, υποτομέα προσφοράς κατ' οίκον πορνικών υπηρεσιών, έναντι σχετικά χαμηλών μισθωμάτων.

Η εγκατάσταση μιας πορνείας ημι-πολυτέλειας στον τομέα της κατ' οίκον πορνείας έλαβε χώρα κατά τη διετία 1990-1992, μια πορνεία σχετικά υψηλών πορνικών μισθωμάτων. Το γεγονός αποτέλεσε ισχυρό κίνητρο για τους διεθνοσωματεμπόρους ώστε την επόμενη τετραετία να ενταχθούν κι άλλες εξαναγκαστικά εκδιδόμενες γυναίκες.

Η κατ' οίκον πορνεία στην Ελλάδα γυναικοδοτήθηκε, κατά κύριο λόγο και συγκεκριμένα μεταξύ του 30% και του 70%, από την πορνολόγηση και εκμετάλλευση γυναικών από τις χώρες της παλαιάς Ευρωπαϊκής Σοβιετικής Ένωσης. Η είσοδος περισσότερων γυναικών διαφορετικής εθνικής και γεωγραφικής προέλευσης κατά το τελευταίο τρίτο της περιόδου όπως για παράδειγμα των Ελληνίδων, στον πορνικό τομέα δεν ανέστρεψε την ειδικά προσανατολισμένη διεθνοσωματεμπορία ούτε το χαρακτήρα του πορνικού πεδίου απλώς τα σταθεροποίησε. Επίσης, δεν περιόρισε τον αριθμό εξαναγκαστικά εκδιδόμενων γυναικών απλά επικύρωσε τους αριθμούς που είχε ανάγκη η πορνοπελατεία. Ο πορνικός τομέας της κατ' οίκον πορνείας είχε δυσκολίες αλλά τουλάχιστον εξασφάλιζε μια κατ' αρχήν ελεύθερη πρόσβαση στην πορνική πελατεία. (Λάζος, Γ. 2001)

1.8. Δίκτυα-Οργανωμένο Έγκλημα

Το κεντρικό στοιχείο της εκτροπής στην πορνεία των γυναικών είναι η εστίαση των σωματέμπορων στην προσωπική θέληση των γυναικών. Η πίεση στη θέληση της αλλοδαπής γυναίκας ασκείται σε δύο βασικούς άξονες.

Ο πρώτος άξονας αφορά τις συνθήκες εργασίας που αντιμετωπίζει το θύμα. Οι συνθήκες αυτές είναι ιδιαίτερα κοπιαστικές αλλά και μειωτικές της αξιοπρέπειας της.

Ο δεύτερος άξονας εστιάζει στις οικονομικές απολαβές. Τονίζεται στην γυναίκα ότι τα εισοδήματά της από την πορνεία θα είναι πέντε ή δέκα φορές μεγαλύτερα σε σύγκριση με τα εισοδήματά από τη νόμιμη εργασία και μάλιστα με πολύ λιγότερο κόπο. Κατ' αυτό τον τρόπο θα είναι πραγματικά σε θέση να βοηθήσει όσους την έχουν ανάγκη στην πατρίδα της ή σε μερικά χρόνια θα είναι δυνατό να επιστρέψει εκεί αποκατεστημένη. Ακόμη της τονίζουν ότι στην Ελλάδα θα είναι

άγνωστη μεταξύ αγνώστων και, συνεπώς , όταν θα επιστρέψει στην πατρίδα της δεν θα φέρει το στίγμα της πόρνης. Οι δύο αυτοί άξονες έχουν ως στόχο την εξαπάτηση του θύματος.

Συχνά όταν κρίνεται ότι η αναφορά της πορνείας θα προκαλέσει την άμεση απόρριψη, ο μεσάζοντας αναφέρει μια άλλη εργασία, κοπιαστική μεν αλλά σαφώς πιο προσοδοφόρα. Μερικές δε φορές προσφέρεται στη γυναίκα μια μη πορνική απασχόληση σε νυχτερινό κέντρο ή μπαρ.

Οι συνθήκες που οι σωματέμποροι αναγκάζουν τα θύματα να εργαστούν είναι οι χειρίστες. Εργάζονται για ώρες ασταμάτητα και σε συνθήκες φθοροποιούς για την υγεία αλλά και την προσωπικότητα. Κάνουν περιορισμένη χρήση προφυλακτικού με αποτέλεσμα πολλές από αυτές να έχουν προβλήματα υγείας σχετιζόμενα με σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα.

Κατά τη δεκαετία του 1980, η διεθνοσωματέμποροι με αφετηρία την Ελλάδα πορνολογούσαν γυναίκες από τρία διαφορετικά γυναικωρυχεία. Το καθένα από τα αυτά βρισκονταν σε διαφορετική χώρα (και ήπειρο) και αξιοποιήθηκε με διαφορετικές μεθόδους, συνιστώντας διαφορετική εκδοχή της διεθνικής σωματεμπορίας. Επιπλέον, οι δράσεις των τριών κυκλωμάτων είχαν διαφορετικά βραχυπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα αποτελέσματα- μακροπρόθεσμα δε (δηλαδή, σε επίπεδο δεκαετίας) οδηγήθηκαν σε αδιέξοδο, για αντικειμενικούς λόγους. (Λάζος, Γ. 2000)

Το γυναικορυχείο του Αγίου Δομίνικου

Ορισμένες χώρες της Καραϊβικής έδειξαν ότι θα μπορούσαν να προσφέρουν υπολογίσιμους αριθμούς γυναικών για την πορνεία στην Ελλάδα, γυναίκες διατεθειμένες (με τον έναν ή τον άλλο τρόπο) να προσαρμοστούν στις συνθήκες ζωής που θα τους επιβάλλονταν.

Χάρη στο γεγονός ότι η περιοχή διέθετε οργανωμένα δίκτυα πορνείας με τα οποία οι Έλληνες ομόλογοι εξασφάλισαν άμεση συνεργασία, οι πρώτες αλλοδαπές γυναίκες που προωθήθηκαν επιτυχημένα στην πορνεία της Ελλάδας από δίκτυα διεθνοσωματεμπορίας ήρθαν από την Καραϊβική και κυρίως από τον Άγιο Δομίνικο. Ως προς την εκτίμηση του αριθμού των γυναικών που προωθήθηκαν, υπάρχουν σημαντικές αποκλίσεις. Οι εκτιμήσεις κυμαίνονται από 150 έως και 180 γυναίκες συνολικά για τη δεκαετία. Λαμβάνοντας υπόψη ότι οι περισσότερες προωθήθηκαν κατά τη διάρκεια μιας πενταετίας, περίπου από τις αρχές του 1981 ως το 1986, αλλά και συντεταγμένες όπως ότι εκδιδόμενες από την Καραϊβική απαντώνταν στην πορνική αγορά της Ελλάδας σε όλη τη διάρκεια της δεκαετίας (όπως άλλωστε και στην επόμενη), ότι η πορνική τους θητεία κυμαίνονταν από τρεις έως δεκατέσσερις μήνες, τους ακριβείς χώρους πορνικής εγκατάστασης και άλλα συναφή, μάλλον το τελευταίο μέγεθος, οι 10 γυναίκες, βρίσκεται πιο κοντά στην πραγματικότητα.

Το αρχικό πλάνο των διεθνοσωματεμπόρων προέβλεπε (και φιλοδοξούσε για) προώθηση και εγκατάσταση των γυναικών από τον Άγιο Δομίνικο στα μεγάλα αστικά κέντρα. Αν και γενικά, οι συγκεκριμένες γυναίκες προωθήθηκαν και διαφημίστηκαν ως μελαψές, λάγνες, εξωτικές γυναίκες από την Καραϊβική, δεν συνιστούσαν αυτό που ο μέσος Έλληνας πελάτης είχε στο μυαλό του στις αρχές της δεκαετίας του 1980. Για αυτόν το λόγο οι πιο πολλές μετεγκαταστάθηκαν σε μπαρ και νυχτερινά κέντρα διασκέδασης εκτός των μεγάλων αστικών κέντρων της Αθήνας, της Θεσσαλονίκης, του Πειραιά και της Πάτρας. Οι μεγάλες παραγγελίες γυναικών προς συνεργάτες στη χώρα προέλευσης ακυρώθηκαν.

Οι γυναίκες από τον Άγιο Δομίνικο ήταν στην πλειοψηφία τους ενήλικες και ήδη εκδιδόμενες. Όμως εξαπατήθηκαν από τους

σωματέμπορους ως προς το ύψος των συνολικών εσόδων τους από τις πορνικές υπηρεσίες που θα προσέφεραν αλλά και για τη μεταχείριση που θα είχαν τόσο από τους πελάτες όσο και από τους διεθνοσωματέμπορους. Υποχρεώνονταν να προσφέρουν κάθε είδους υπηρεσία σε κάθε πελάτη, οποιαδήποτε στιγμή της ημέρας ή της νύχτας. Οι συνθήκες διαβίωσης ήταν άθλιες. Ζούσαν ομαδικά σε ένα δωμάτιο, υπό φρούρηση, χωρίς δικαίωμα εξόδου, με κακή διατροφή και συμπτωματική ιατροφαρμακευτική παρακολούθηση.

Τα δίκτυα των διεθνοσωματέμπορων που είχαν συνδέσει τις προοπτικές ισχύος και πλούτου με την εισαγωγή γυναικών από τον Άγιο Δομίνικο δεν είδαν το χρήμα να ρέει, όπως πίστευαν. Σύντομα, το συγκεκριμένο κύκλωμα και εμμέσως η προοπτική για trafficking από τη Νότια και Κεντρική Αμερική υποχώρησε στο περιθώριο της εξαναγκαστικής πορνείας στη σύγχρονη Ελλάδα. Η παρουσία αυτών των γυναικών θα ήταν πλέον σχετικά μόνιμη αλλά άτακτη, περιστασιακή και τριτεύουσα σε σημασία. Σε αντίθεση με τις άλλες γυναίκες που επρόκειτο να ακολουθήσουν, η γυναίκα από τον Άγιο Δομίνικο φαίνεται ότι διατηρούσε μια ιδιαιτερότητα, μία αυτόνομη παρουσία στην πορνική αγορά της Ελλάδας. (Λάζος, Γ. 2000)

Τα γυναικορυχεία της Ταϊλάνδης και της Πολωνίας

Με μικρή καθυστέρηση από τη στιγμή που άρχισε η γυναικοδοσία της πορνικής αγοράς στην Ελλάδα από τον Άγιο Δομίνικο επρόκειτο να εξασφαλιστεί η πρόσβαση σε δύο νέα, σημαντικά γυναικορυχεία: της Ταϊλάνδης και της Πολωνίας.

Την πρωτοβουλία για τη συγκεκριμένη δράση είχαν στοιχεία από το μικρό, οργανωμένο υπόκοσμο της Ελλάδας. Ο πρώτος λόγος αρθρώθηκε από άτομα που είχαν μετάσχει ως έμμισθοι άλλων δικτύων σωματεμπορίας την ίδια περίοδο. Αποφασισμένα άτομα, και με περιορισμένες αναστολές, συνεργάστηκαν με εξίσου αποφασισμένα

άτομα από τον ευρύτερο οργανωμένο υπόκοσμο, για να συναποτελέσουν ιδιαίτερα δραστήριες και πειθαρχημένες ομάδες διακίνησης αλλοδαπών γυναικών κάτω από νέους όρους και προϋποθέσεις.

Οι νεοσχηματισμένες ομάδες διεθνοσωματεμπόρων είχαν προχωρήσει στην εκτίμηση ότι μπορούσαν να αναλάβουν αυτόνομη δράση με αποδοτικότερη λειτουργία και αποτελέσματα σε σύγκριση με τα ανάλογα κυκλώματα που ήδη αναπτύσσονταν και τροφοδοτούσαν με αλλοδαπές την πορνεία. Η συνολική πρακτική λογική των σωματεμπόρων έβλεπε ορισμένα προβλήματα στη διακίνηση και την εκμετάλλευση γυναικών και πρότεινε ορισμένες λύσεις.

Το πρώτο πρόβλημα είχε να κάνει με την ποιότητα της πορνολόγησης αλλοδαπών γυναικών μέσω της αγοράς εργασίας στην Ελλάδα. Η ποιότητα της πορνολόγησης αφορά στα φυσικά χαρακτηριστικά του θύματος. Τα χαρακτηριστικά αυτά πρέπει να ελκύουν τους πελάτες, να «αρέσουν».

Το δεύτερο πρόβλημα που εντόπιζαν οι σωματέμποροι αφορούσε στα σχετικά ελεύθερα ωράρια και τις συνθήκες εργασίας των Πολωνίων και των Φιλιπινέζων εκδιδόμενων γυναικών. Το πρόβλημα αυτό έγκειται στο γεγονός ότι τα δίκτυα μαστροπείας δεν είχαν επιβάλει ένταση, ρυθμό και πειθαρχία σε μεγάλο βαθμό στις ομάδες των θυμάτων.

Το τρίτο πρόβλημα εστιάζονταν στις αμοιβές των γυναικών. Οι διεθνικοί σωματέμποροι εκτιμούσαν ότι οι αμοιβές αυτές ήταν υπερβολικά υψηλές. Μπορεί μεν να επέτρεπαν κέρδη και μάλιστα αξιόλογα για τους διαχειριστές των παράνομα εκδιδόμενων αλλοδαπών γυναικών στην πορνεία γυναικών στην Ελλάδα, αλλά αποτελούσαν εμπόδιο στην πραγματοποίηση πολύ μεγαλύτερων κερδών.

Οι βασικές συντεταγμένες της δράσης των ομάδων διεθνικής σωματεμπορίας στην Ελλάδα ήταν δύο: κατ' αρχήν η εισαγωγή γυναικών στην πορνεία από χώρες του εξωτερικού. Και κατά δεύτερο λόγο η διαγραφή ή η ακύρωση της ελεύθερης θέλησης και της πρωτοβουλίας της αλλοδαπής γυναίκας. Οι διεθνοσωματέμποροι με έδρα την Ελλάδα έδωσαν κορυφαία έμφαση στην εισαγωγή γυναικών στην πορνεία από χώρες του εξωτερικού. Ειδοποιό χαρακτηριστικό αλλά και όρο επιβεβαίωσης των συγκεκριμένων ομάδων αποτέλεσε η εξασφάλιση μιας σύνδεσης με κάποιο από τα γυναικορυχεία του εξωτερικού.

Η δεύτερη συντεταγμένη στην οποία οι ομάδες των σωματέμπορων έδωσαν καθοριστική έμφαση, αφορούσε τη διαγραφή της ελεύθερης βούλησης και της πρωτοβουλίας των θυμάτων. Κατ' αρχήν η διαγραφή αφορούσε την μετάπτωση στο στάτους της εκδιδόμενης. Οι γυναίκες αυτές μετέπιπταν σε εκδιδόμενες με τη βία. Τις περισσότερες φορές η βία λάβαινε χώρα χωρίς να έχει προηγηθεί διερεύνηση κατά πόσο η γυναίκα ήταν διατεθειμένη να ασκήσει την πορνεία ή όχι (Λάζος, Γ. 2000).

Το κάθε ξεχωριστό δίκτυο διεθνικής σωματεμπορίας παίζει σημαντικό ρόλο στην εξαναγκαστική πορνεία στην Ελλάδα. Το καθένα συνεισφέρει το δικό του, ιδιαίτερο πρώτο υλικό από γυναίκες αναφορικά με την εθνικότητα ή τη χώρα προέλευσης, ώστε να σχηματίσει τη λίστα επιλογών του πελάτη, σε συνδυασμό με τις μορφές προσφοράς και τις τιμές που τις συνοδεύουν. Με βάση τα δεδομένα που η έρευνα ήταν σε θέση να αντλήσει και να επιβεβαιώσει, το κάθε δίκτυο διεθνοσωματεμπορίας απλώθηκε και πορνολόγησε γυναίκες-αλλά και στάθηκε ικανό να τις προωθήσει και να τις εγκαταστήσει στην πορνεία στην Ελλάδα-από μία σειρά χώρες. Είναι ενδιαφέρον ότι, κατά κανόνα, τα διαφορετικά δίκτυα δεν προχωρούν

σε επιχειρήσεις πορνολόγησης γυναικών στις ίδιες χώρες. Η κίνηση αυτή δεν μαρτυρεί μόνο μια τάση αποφυγής με βάση κάποια αρχή τοπικότητας, η οποία θα μπορούσε να οδηγήσει σε συγκρούσεις, όσο μια πρόσδεση του κάθε δικτύου με γνώριμους (και, με την εξαίρεση του αλβανικού, άφθονους) πληθυσμούς γυναικών, γνώριμα περιβάλλοντα και γνωριμίες γραφειοκρατίες με τις οποίες είχαν επιτευχθεί σχέσεις διαφθοράς. Γενικά, ο περιορισμός αυτός βοηθά ιδιαίτερα στη ρουτινοποίηση και τυποποίηση της πορνολόγησης και αποστολής γυναικών στην Ελλάδα. (Λάζος, Γ. 2000)

1.8.1. Το Ρωσικό Δίκτυο

Οι ομάδες των διεθνοσωματεμπόρων που προώθησαν στην εξαναγκαστική πορνεία στην Ελλάδα αλλοδαπές γυναίκες, με βασικά κέντρα τη Μόσχα και την Αγία Πετρούπολη, πορνολόγησαν σχεδόν αποκλειστικά σε πέντε χώρες: τη Ρωσία, την Εσθονία, τη Λιθουανία, τη Λευκορωσία και τη Λετονία. Άτακτα και σε συγκριτικά περιορισμένους αριθμούς, το δίκτυο προώθησε γυναίκες από τη Γεωργία και τη Μολδαβία.

Ο κύριος όγκος των γυναικών που προωθήθηκαν ήταν Ρωσίδες. Με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία, αποτελούσαν το 88% των εξαναγκαστικά εκδιδόμενων γυναικών του ρωσικού δικτύου.

Παρακάτω παρουσιάζεται ο συγκεντρωτικός πίνακας με τις εθνικότητες ή χώρες προέλευσης των γυναικών που προωθήθηκαν στην εξαναγκαστική πορνεία στην Ελλάδα (1990-2000) από το ρωσικό δίκτυο διεθνικής σωματεμπορίας.

Έτος	Ρωσίδες	Λοιπές	Ρωσίδες (ποσοστά)	Λοιπές (ποσοστά)
1990	710	-	100%	-
1991	1.110	40	96.5%	3.5%
1992	2.000	190	91.5%	8.5%
1993	3.720	510	88,0%	12.0%
1994	4.750	610	88.5%	11.5%
1995	6.190	740	89.5%	10.5%
1996	7.090	870	89.0%	11.0%
1997	7.100	820	89.5%	10.5%
1998	6.330	720	90.0%	10.0%
1999	6.070	670	90.0%	10.0%
2000	5.770	530	91.5%	8.5%

(Λάζος, Γ. 2000)

1.8.2. Το Ουκρανικό Δίκτυο

Το ουκρανικό δίκτυο προώθησε στην εξαναγκαστική πορνεία στην Ελλάδα κατά τη δεκαετία του 1990, σχεδόν αποκλειστικά Ουκρανές. Οι γυναίκες από τη Μολδαβία αποτέλεσαν, συγκριτικά μικρή μειονότητα. Οι Μολδαβές αποστέλλονταν απευθείας στην Ελλάδα ή προσθέτονταν στις ομάδες γυναικών που προωθούνταν από την Ουκρανία. Όπως και το ρωσικό, το ουκρανικό δίκτυο προώθησε επίσης γυναίκες από τη Γεωργία άτακτα και σε συγκριτικά περιορισμένους αριθμούς. Λεπτομερέστατα τα μεγέθη παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα:

Έτος	Ουκρανές	Λοιπές	Ουκρανές (ποσοστά)	Λοιπές (ποσοστά)
1990	390	-	100%	-
1991	540	-	100%	-
1992	1.130	-	100%	-
1993	2.330	-	100%	-
1994	3.600	140	96.5%	3.5%
1995	5.540	230	96.0%	4.0%
1996	7.020	350	95.5%	4.5%
1997	7.260	370	95.0%	5.0%
1998	6.460	350	95.0%	5.0%
1999	6.330	310	95.5%	4.5%
2000	6.280	260	96.0%	4.0%

Το ουκρανικό δίκτυο διεθνικής σωματεμπορίας είναι όμως συνδεδεμένο και με μία ιδιόμορφη περίπτωση η οποία-μέσα από χιλιάδες περιπτώσεων που εντοπίστηκαν- κρίνεται εύλογο να τύχει εστίασης αλλά και ξεχωριστής παρουσίασης. Και αυτό γιατί αποτελεί περίπτωση συνεργασίας μεταξύ των δικτύων και είναι ενδεικτική μιας τοποθέτησής τους σε διαδοχικές φάσεις της πορνολόγησης, προώθησης, εγκατάστασης και εκμετάλλευσης των γυναικών. Η περίπτωση αυτή έχει να κάνει με τις γυναίκες από το Αζερμπαϊτζάν, που άρχισαν να προωθούνται στην πορνεία στην Ελλάδα από το 1994 και σε αριθμούς μερικών δεκάδων ετησίως. Πρόκειται για μουσουλμάνες γυναίκες, τις οποίες δεν τις πορνολογούσαν ομάδες Ουκρανών διεθνοσωματέμπορων. Ήταν κάποιοι στενοί συγγενείς τους που με ίδια πρωτοβουλία προσέγγιζαν Ουκρανούς

διεθνοσωματέμπορους και τις πουλούσαν. Μάλιστα, τους πρότειναν πολλές κοπέλες από τις οποίες οι διεθνοσωματέμποροι διάλεξαν όποιες αυτοί εκτιμούσαν ότι υπήρχε αξιόλογη προοπτική κερδοφορίας από την εκμετάλλευσή τους. Με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία, οι τιμές φαίνεται ότι κυμαίνονταν μεταξύ 200 και 500 δολαρίων κατ' άτομο. Ο σωματέμπορος που αγόραζε την κοπέλα την προωθούσε μαζί με τις άλλες γυναίκες πορνοποιημένες από τα ουκρανικά δίκτυα, αλλά σαν προσωπική του ιδιοκτησία. Συχνά, η κοπέλα ήταν δυνατό να αλλάξει αρκετές φορές χέρια κατά τη διάρκεια του ταξιδιού προς τη Δύση, ενός προορισμού που για την κοπέλα δεν είχε ιδιαίτερο νόημα. Γενικά, αναφέρθηκαν τόσο από άτομα των δικτύων όσο και από γυναίκες που συνταξίδεψαν με τις γυναίκες της Δυτικής Ασίας, περιπτώσεις που κατευθύνθηκαν προς άλλους πορνικές αγορές της Ευρώπης ή για διάφορους λόγους τις παράτησαν στη διαδρομή. Πάντως όταν οι μουσουλμάνες περνούσαν τα σύνορα της Ελλάδας, μεταπωλούνταν σε Αλβανούς σωματέμπορους που τις είχαν σε υψηλή εκτίμηση. Οι γνωστές τιμές πώλησης στους Αλβανούς από τους Ουκρανούς ή τους Βούλγαρους κυμαίνονταν μεταξύ 330 και 1.650 δολαρίων κατ' άτομο. Από εκεί και πέρα οι Αλβανοί που μεριμνούσαν για την εγκατάσταση, εκπόρνευση και οικονομική-σεξουαλική εκμετάλλευσή τους. (Λάζος, Γ. 2000)

1.8.3. Το Βαλκανικό Δίκτυο

Η προώθηση γυναικών από χώρες της βαλκανικής μέσω του βαλκανικού δικτύου διεθνικής σωματεμπορίας αφορά σε τρεις χώρες: τη Βουλγαρία, τη Ρουμανία και τη Σλοβενία. Η εξαναγκαστική πορνεία στην Ελλάδα αποτέλεσε τον κύριο αποδέκτη γυναικών από τη Βουλγαρία. Αντίθετα, η Ρουμανία και η Σλοβενία γυναικοδότησαν

κατά κύριο λόγο, και κατ' αρχήν, την εξαναγκαστική πορνεία στην Ιταλία.

Κατά κανόνα, το βαλκανικό δίκτυο διεθνικής σωματεμπορίας γυναικοδοτούσε την πορνική αγορά της Βόρεια Ελλάδας. Ένα χαρακτηριστικό μεγάλης μερίδας των εξαναγκαστικά εκδιδόμενων γυναικών από τη Βουλγαρία ήταν η εποχικότητα. Λόγω εγγύτητας, ήταν δυνατό να μεταφέρονται για κάποιο χρονικό διάστημα σε μια τοπική πορνική αγορά και να την υπηρετούν όσο υπήρχε ζήτηση. Κατόπιν, επιστρέφονταν στην πατρίδα τους ή, κάποιες από αυτές, κατευθύνονταν νοτιότερα, προς την Αθήνα, τον Πειραιά, ή άλλες περιοχές με ζήτηση εξαναγκαστικά εκδιδόμενων αλλοδαπών γυναικών. Γενικά, οι γυναίκες από τη Βουλγαρία και, ως ένα βαθμό, τη Ρουμανία και τη Σλοβενία στα χέρια των κυκλωμάτων ομάδων διεθνοσωματεμπόρων του βαλκανικού δικτύου αποδείχθηκαν ιδιαίτερα ανταγωνιστικές και ανθεκτικότερες στις ταλαιπωρίες σε σύγκριση με τις γυναίκες που προωθούσε το ρωσικό και το ουκρανικό δίκτυο.

Τα μεγέθη αναπτύσσονται λεπτομερώς στον παρακάτω πίνακα:

Έτος	Βουλγάρες	Λοιπές	Βουλγάρες (%)	Λοιπές (%)
1990	10	-	100%	-
1991	270	120	69.0%	31.0%
1992	350	140	64.0%	36.0%
1993	620	230	73.0%	27.0%
1994	640	280	69.0%	31.0%
1995	790	370	68.0%	32.0%
1996	1.100	460	70.5%	29.5%

1997	1.220	580	68.0%	32.0%
1998	1.590	520	75.5%	24.5%
1999	2.050	690	75.0%	25.0%
2000	2.110	510	80.5%	19.5%

1.8.4. Το Αλβανικό Δίκτυο

Για μεγάλο χρονικό διάστημα, από το 1991 ως και το 1994, οι Αλβανοί σωματέμποροι και οι Έλληνες συνεργάτες και εταίροι τους προωθούσαν γυναίκες αποκλειστικά από την Αλβανία. Από το 1995 και μετά όμως, εκμεταλλευόμενοι την πολιτική κρίση στη Νότια Γιουγκοσλαβία, οι Αλβανοί διεθνοσωματέμποροι άρχισαν να διεισδύουν σε περιοχές όπως το Κόσσοβο, τη Βοσνία και την Ερζεγοβίνη και να πορνολογούν αλβανικής καταγωγής γυναίκες με τη χρήση διαφόρων μεθόδων: εξαπάτηση, χρήση βίας, αγορά ή ενοικίαση από συγγενείς. Συχνά, το ίδιο συγγενικό πρόσωπο προωθούσε στην πορνεία τη σύζυγο, αδελφές, εξαδέλφες αλλά και άλλες γυναίκες μισθωμένες ή αγορασμένες από άλλους άνδρες, σε αυτές προστέθηκαν και οι πρώτες μουσουλμάνες από χώρες της δυτικής Ασίας, τις οποίες μεταπωλούσαν Ουκρανοί διεθνοσωματέμποροι.

Η πολεμική κρίση της τελευταίας τριετίας στη Γιουγκοσλαβία ενέτεινε το trafficking. Αλβανοί διεθνοσωματέμποροι συνέβαλαν στην αποχώρηση των ομοεθνών τους αμάχων από τα πεδία των συγκρούσεων με τους Σέρβους, μεταφέροντας γυναίκες Αλβανές που κατοικούσαν κυρίως στο Κόσσοβο αλλά και τη Μακεδονία, ως εξαναγκαστικά εκδιδόμενες στην πορνική αγορά της Ελλάδας. Το 1999 και το 2000 ο αριθμός των ομοεθνών και ομοθρήσκων γυναικών που έπεφταν στα χέρια τους και θα κατέληγε στην πορνεία στην Ελλάδα για να ανανεώσει το κουρασμένο και σωματικά φθαρμένο

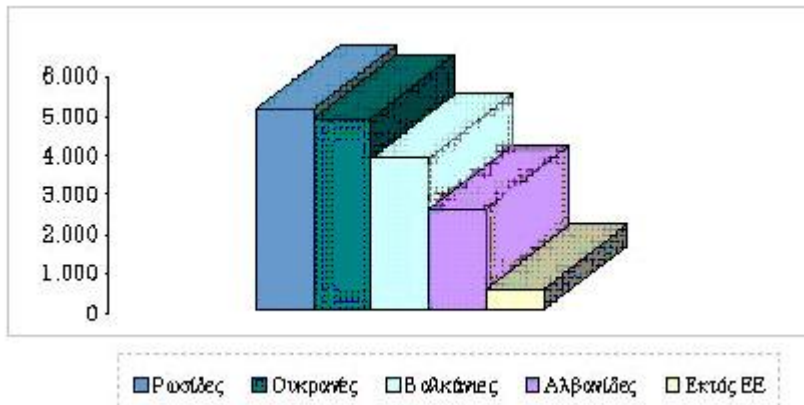
γυναικείο κεφάλαιό τους, που αντιμετώπιζε δυσκολίες στην προσέλκυση πελατείας, θα αυξάνονταν σημαντικά ξεπερνώντας τα 250 άτομα (Λάζος, Γ, 2000).

Τα μεγέθη αναπτύσσονται λεπτομερώς στον παρακάτω πίνακα:

Έτος	Βουλγάρες	Λοιπές	Βουλγάρες (ποσοστά %)	Λοιπές (ποσοστά %)
1990	-	-	-	-
1991	330	-	100%	-
1992	450	-	100%	-
1993	980	-	100%	-
1994	1.490	-	100%	-
1995	2.570	40	98.5%	1.5%
1996	3.180	70	98.0%	2.0%
1997	4.310	90	98.0%	2.0%
1998	3.610	120	97.0%	3.0%
1999	3.730	390	90.0%	11.0%
2000	3.550	390	90.0%	10.0%

(Λάζος, Γ. 2000)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Εξαναγκαστική πορνεία στην Ελλάδα, 2002 - Η συμβολή των βασικών δικτύων διεθνικής σωματεμπορίας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΘΥΜΑ

2.1.Χαρακτηριστικά Θυμάτων

Πριν από το 1989 οι περισσότερες αλλοδαπές που εκπορνεύονταν στη Δυτική Ευρώπη προέρχονταν από χώρες της Ασίας, Νότιας Αμερικής και Αφρικής. Από το 1990 και μετά στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη το φαινόμενο παρουσίασε αύξηση σε σημείο που οι αριθμοί στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες διπλασιάστηκαν η τριπλασιάστηκαν. Γεγονός είναι ότι τα περισσότερα θύματα διέρχονται από αρκετές χώρες και σπάνια μένουν σε μία μόνο χώρα προς εκμετάλλευση. Το γεγονός ότι τα θύματα μετακινούνται από χώρα σε χώρα καθιστά ακόμη πιο δύσκολο τον εντοπισμό τους και τη δίωξη των δραστών της εμπορίας. Στοιχεία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου δείχνουν ότι το ένα τέταρτο των γυναικών που έπεσαν θύματα σεξουαλικής εκμετάλλευσης είχαν καταλάβει ότι επρόκειτο να παράσχουν σχετικές υπηρεσίες. Οι υπόλοιπες εξαπατήθηκαν ότι επρόκειτο να ασχοληθούν σε οικιακές εργασίες ή να γίνουν σερβιτόρες. (ΔΟΜ, 2001)

Οι κυριότερες διαφορές μεταξύ των γυναικών που προέρχονται από μη ανεπτυγμένες χώρες και γυναικών από την Ανατολική Ευρώπη είναι ότι οι ανατολικοευρωπαίες είναι νεότερες και υψηλότερου μορφωτικού επιπέδου από τις πρώτες.

Στη χώρα μας σε ποσοστό 95% τα θύματα εμπορίας με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση προέρχονται από χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης και της Βαλκανικής Χερσονήσου. Τα θύματα προέρχονται συνήθως από τις ακόλουθες χώρες: Αλβανία, Ρωσία,

Ρουμανία, Ουκρανία, Μολδαβία, Βουλγαρία, Πολωνία, Λευκορωσία, Λιθουανία και Καζακστάν. (ΔΟΜ, 2001)

Οι περισσότερες γυναίκες είναι ηλικίας 20-30 ετών με μικρές εξαιρέσεις 18-20 ετών και άνω των 30. Πρόκειται κυρίως για άνεργες στη χώρα τους ή που δεν έχουν εργαστεί ποτέ. Το μορφωτικό τους επίπεδο είναι συνήθως βασικής εκπαίδευσης και το βιοτικό τους επίπεδο είναι πολύ χαμηλό για αυτό και το οικονομικό κίνητρο είναι το πλέον σύνηθες για τη στρατολόγησή τους. Μερικές από τις γυναίκες γνωρίζουν από την αρχή ότι θα εργαστούν ως πόρνες αγνοώντας, ωστόσο, τις συνθήκες και άλλες εξαπατώνται με μόνιμη εργασία.

Σημαντικό στοιχείο στη σωματεμπορία είναι ότι ή εκπόρνευση δεν είναι οικειοθελής. Το στοιχείο της βούλησης είναι ανύπαρκτο ή αλλοιωμένο (λόγω πλάνης, απάτης, απειλής). (ΔΟΜ, 2001)

Για την Ελλάδα, σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛ.ΑΣ, σημαντικό ποσοστό των γυναικών που θεωρούνται θύματα σωματεμπορίας χαρακτηρίζεται από άγνοια της αίσθησης χρόνου και χώρου και από πλήρη άγνοια της κοινωνικής πραγματικότητας. Πολλά από τα θύματα πάσχουν από ψυχολογικά προβλήματα, μεταδοτικές νόσους και αρκετές είναι τοξικοεξαρτημένες.

Οι γυναίκες θύματα βίας που καταφέρνουν να διαφύγουν και να ζητήσουν τη στήριξη των υπηρεσιών -κρατικών ή μη- παρουσιάζουν πολλαπλά προβλήματα, τα οποία καλούνται οι επαγγελματίες στο χώρο της ψυχικής υγείας να αντιμετωπίσουν. Παράλληλα, οι γυναίκες θύματα trafficking ειδικά αλλά και οι αλλοδαπές γυναίκες θύματα βίας γενικά αποτελούν ομάδα η οποία, ενώ συχνά εμφανίζει ψυχιατρικά ή

ψυχολογικά προβλήματα, δεν έχει αντιμετωπιστεί ως ειδική ομάδα με διακριτή συμπτωματολογία. (ΔΟΜ, 2001)

Σύμφωνα με έρευνα που πραγματοποίησε η ΚΛΙΜΑΚΑ στο καταφύγιο «Χλόη» που βρίσκεται υπό την προστασία της οι περισσότερες γυναίκες κατάγονταν από την Ανατολική Ευρώπη. Ενώ οι γυναίκες από την Αφρική ήταν λιγότερες. Όλες είχαν καταγωγή από τη Νιγηρία. Αν και ο αριθμός είναι μικρός, συμφωνεί με στοιχεία από άλλες έρευνες που τοποθετούν τη Νιγηρία πολύ ψηλά ως χώρα προέλευσης θυμάτων trafficking. Παράλληλα, διαπιστώσαμε και την ύπαρξη κυκλώματος που δραστηριοποιείται στη Κεντρική Αμερική καθώς –τουλάχιστον όσο γνωρίζουμε για τα Ελληνικά δεδομένα- πρόκειται για την πρώτη φορά που καταγράφονται θύματα από αυτή τη γεωγραφική περιοχή με προορισμό την Ελλάδα. (www.klimaka.gr 12/12/08)

Ο οικονομικός παράγοντας (την εύρεση εργασίας για τη στήριξη των ιδίων ή της οικογένειάς τους) αποτελεί τον κυριότερο λόγο, και ιδιαίτερα για τις γυναίκες οι οποίες είχαν ανήλικα παιδιά εκτός μιας σταθερής σχέσης (μονογονεϊκή οικογένεια) και οι οποίες αποτελούσαν τα 2/3 του δείγματός της έρευνας. Παρατηρήθηκε ότι η ύπαρξη ανήλικου παιδιού εκτός γάμου (ή άλλου είδους σταθερής σχέσης) ενδεχομένως να τοποθετεί τις γυναίκες σε ευάλωτη θέση ως προς την επείγουσα ανάγκη εύρεσης εργασίας και να συμβάλει στην ευκολία εκμετάλλευσής τους. (www.klimaka.gr 07/10/08)

Επίσης σημαντικό ρόλο παίζουν οι οικογενειακές ή κοινωνικές σχέσεις ως παράγοντα ευαλωτότητας, και αναδείχτηκε η σημαντικότητα ύπαρξης κοινωνικού δικτύου το οποίο μπορεί να λειτουργήσει προστατευτικά ως προς τη γυναίκα όταν υπάρχει και αντίστροφα, να

αυξήσει τις πιθανότητες ευαλωτότητας και κινδύνου όταν δεν υπάρχει. Η ικανότητα της κάθε γυναίκας να δημιουργεί και να διατηρεί ένα τέτοιο κοινωνικό δίκτυο προστασίας αποτελεί δείκτη της υγιούς λειτουργικότητάς της. Βέβαια, ακόμα και σε αυτόν τον τομέα υπεισέρχονται διαπολιτισμικές διαφοροποιήσεις. Δηλαδή, στην περίπτωση πολύ φτωχών χωρών όπως η Νιγηρία πολλές φορές είναι το ίδιο το κοινωνικό πλαίσιο, π.χ. οι ίδιοι οι γονείς, που πωλούν ή πείθουν την κόρη τους να μεταναστεύσει για να συντηρήσει οικονομικά την οικογένεια. Συμπερασματικά, η φτώχεια αναδεικνύεται σε ισχυρό παράγοντα ευαλωτότητας και ακολουθεί η ρήξη στο υποστηρικτικό δίκτυο. (www.klimaka.gr 07/10/08)

Η πρόληψη, η ποινική δίωξη των διακινητών και σωματέμπορων και η παροχή προστασίας και αρωγής στα θύματα είναι από τους βασικότερους άξονες της αντιμετώπισης του φαινομένου του trafficking. Οι υπηρεσίες αρωγής και υποστήριξης στοχεύουν στην κάλυψη του ευρύ φάσματος αναγκών των θυμάτων τόσο στη χώρα υποδοχής όσο και στη χώρα προέλευσης. Η φυσική και ψυχολογική προστασία, οι πρώτες ιατρικές βοήθειες και ψυχοκοινωνική υποστήριξη και ενδυνάμωση αποτελούν τα πρώτα βήματα μιας μακροπρόθεσμης και δύσβατης πορείας αποκατάστασης. Οι πιο άμεσες ανάγκες των θυμάτων στη χώρα υποδοχής είναι μια ασφαλής στέγαση και μια πλήρης πληροφόρηση και συμβουλευτική σχετικά με το νομικό τους status, τα δικαιώματά τους και όλες τις απαραίτητες διαδικασίες που πρέπει να ακολουθήσουν. Περαιτέρω, τα θύματα έχουν ανάγκη από ποικιλία εξειδικευμένων υπηρεσιών συμπεριλαμβανομένου της ιατρικής φροντίδας, της ψυχολογικής υποστήριξης και γενικότερα της υποστήριξης καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου αποκατάστασης και κοινωνικής επανένταξης είτε στη χώρα

υποδοχής είτε στη χώρα προέλευσης. Η πρόσβαση των θυμάτων σε εξειδικευμένες υπηρεσίες – όπως η ιατρική παρέμβαση και φροντίδα, η ψυχολογική υποστήριξη και η νομική συμβουλευτική – είναι εγγυημένη από το Πρωτόκολλο του Παλέρμο για την πρόληψη, καταστολή και τιμωρία της διακίνησης προσώπων, ιδιαίτερα γυναικών και παιδιών. (www.klimaka.gr 07/10/08)

2.2.Συνθήκες Διαβίωσης

Τα θύματα διακίνησης και σωματεμπορίας βρίσκονται σε υψηλά επίπεδα κινδύνου σχετικά με προβλήματα υγείας όπως η ηπατίτιδα, η φυματίωση και τα σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα. Επίσης, λαμβανομένου υπ' όψη της βίας την οποία έχουν δεχθεί, αντιμετωπίζουν συχνά εκτός από ψυχολογικά προβλήματα αλλά και ορθοπεδικά και γυναικολογικά προβλήματα. Οι άνθρωποι αυτοί υφίστανται συχνά οικονομική, σεξουαλική και σωματική εκμετάλλευση, ζουν κάτω από άθλιες συνθήκες και υφίστανται σοβαρές παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως η στέρηση ταξιδιωτικών εγγράφων, ο εγκλεισμός και ο εκβιασμός, με αποκορύφωμα τον ξυλοδαρμό, τον βιασμό, και άλλες μορφές βίας(Περιοδικό Κλίμακα). Τα θύματα σωματεμπορίας εξαπατώνται σωματικά και ψυχολογικά, βιάζονται, τις εκμεταλλεύονται και είναι αναγκασμένες να εργασθούν σαν πόρνες χωρίς να μπορούν να φύγουν ή να αλλάξουν τις συνθήκες εργασίας τους. Κοινά στοιχεία στις σύγχρονες μορφές εμπορίας γυναικών είναι η παραβίαση του δικαιώματος για αυτοδιάθεση, η παραβίαση της σωματικής και ψυχικής ακεραιότητας, η οικονομική εκμετάλλευση και η στέρηση της ελευθερίας. Αναμφίβολα αποτελεί την πλήρη παραβίαση των δικαιωμάτων των γυναικών σαν ανθρώπινα όντα. (www.klimaka.gr 07/10/08) Οι γυναίκες οι οποίες είναι αναγκασμένες να εκδίδονται σε

κάθε χώρα του κόσμου ζουν σε συνθήκες ημι-σκλαβιάς. Οι τακτικές μαστροπείας τις οποίες επιβάλλουν οι εγκληματικές ομάδες που είναι ικανές να απειλήσουν με θάνατο, ακόμη και να σκοτώσουν έχουν τα ίδια χαρακτηριστικά. Οι γυναίκες είναι υποχρεωμένες να ζουν στο δρόμο ή σε περιορισμένους χώρους πολλές φορές και 10 μέχρι 15 συνεχόμενες ώρες τη μέρα. Ο μεγαλύτερος αριθμός πελατών που έχει καταγραφεί ότι εξυπηρετούν ημερησίως είναι 20, σε αυτούς οι υπηρεσίες τους προσφέρονται στο αυτοκίνητο ή σε κρυφά μέρη. Στο δρόμο ανάμεσα στον έναν πελάτη και τον άλλο δεν υπάρχει η δυνατότητα χρήσης τρεχούμενου νερού. Οι μέρες ξεκούρασης εξαρτώνται από την κρίση του «αρχηγού» και πολλές φορές συμπίπτουν με τις πρώτες μέρες της έμμηνου ρύσης. Μερικές φορές επιβάλλεται στις γυναίκες να δουλεύουν και τις μέρες της έμμηνου ρύσης, περιοριζόμενες ωστόσο μόνο στο στοματικό σεξ. Όλα τα έσοδα παραδίδονται στους μαστροπούς. Τη γυναίκα βαραίνουν όλα τα έξοδα διαμονής και φαγητού, η αγορά προφυλακτικών, ρούχων, προϊόντων για το μακιγιάζ και πιθανά έξοδα καυσίμων για τον οδηγό που τη συνοδεύει ή τα εισιτήρια του τρένου και των μέσων μαζικής μεταφοράς. Οι γυναίκες που ελέγχονται από Αλβανούς ή Ρουμάνους συχνά είναι υποχρεωμένες να συζούν με τους μαστροπούς τους, με τους οποίους πρέπει να διατηρούν σχέσεις. Άντρες οι οποίοι τις εκβιάζουν αλλά κοιμούνται δίπλα τους κάθε βράδυ και απαιτούν σεξουαλικές σχέσεις χωρίς μέτρα προφύλαξης που συχνά έχουν ως αποτέλεσμα ανεπιθύμητες εγκυμοσύνες και εκτρώσεις. Οι γυναίκες πρέπει να φροντίζουν το διαμέρισμα, να ετοιμάζουν φαγητό, να καθαρίζουν και να περιποιούνται τους άντρες με τους οποίους συζούν. Για να αντέξουν το ρυθμό της δουλειάς υπάρχουν διάφορες μέθοδοι. Οι Αφρικανές, για παράδειγμα, μπορεί να εξαναγκάζονται να πληρώσουν πρόστιμο αν μια μέρα κερδίσουν λιγότερα χρήματα από τα

καθορισμένα, ενώ ανάμεσα στους μαστροπούς της βαλκανικής περιοχής είναι διαδεδομένη η τακτική του να δέρνουν τις κοπέλες που δεν έφεραν αρκετά χρήματα στο σπίτι. Με το πέρασμα των μηνών, αν η γυναίκα καταφέρει να κερδίσει καλά χρήματα και να αποκτήσει την εμπιστοσύνη των μαστροπών της, θα καταφέρει να διαπραγματευτεί μια καλύτερη μεταχείριση. Το καλύτερο για αυτήν είναι να φτάσει σε μια συμφωνία βάση της οποίας θ μπορεί να κρατάει ένα ποσοστό που μπορεί να φτάσει το 50% των συνολικών εσόδων. Η γυναίκα μένει μπλεγμένη σε μια σχέση υποταγής στην οποία ψάχνει να αποκτήσει, σιγά-σιγά, με τον καιρό μεγαλύτερα περιθώρια αυτονομίας και κέρδους. Όπως υποστηρίζει η Kathleen Barry, η σχέση προσιδιάζει σε αυτήν του αφέντη με τον σκλάβο. Εκείνος που εκμεταλλεύεται πρέπει να εξουσιάζει το μυαλό των γυναικών. Εκτός από υπακοή, θα απαιτήσει από την γυναίκα ειλικρίνεια και ικανότητα αυτοπειθαρχίας και συνήθως, με αυτές τις τεχνικές τα καταφέρνει.

2.3.Μέθοδοι Προσέγγισης «Στρατολόγησης» Θυμάτων

Οι πλέον συχνές μέθοδοι που χρησιμοποιούν οι δράστες σεξουαλικής εκμετάλλευσης είναι οι εξής:

▼ Αγγελίες με προσφορά υψηλού ημερομισθίου σε νέες γυναίκες ως καλλιτέχνιδες/ χορεύτριες ή baby-sitters ή συνοδοί ατόμων μεγάλης ηλικίας, προκειμένου να εργαστούν στο εξωτερικό. Αυτή αποτελεί και την πλέον κοινή μέθοδο στρατολόγησης σε όλες τις χώρες. Οι γυναίκες οι οποίες αναζητούν εργασία σαν καλλιτέχνιδες δεν γνωρίζουν ότι είναι υποχρεωμένες να διασκεδάζουν και σεξουαλικά τους πελάτες. Έτσι ζουν χωρίς διέξοδο, οι εργοδότες τους

παραβιάζουν τα δικαιώματά τους και χωρίς τη δυνατότητα επιλογής υπομένουν τις άθλιες συνθήκες διαβίωσης.

▼ Στρατολόγηση από αγροτικές περιοχές (στα χωριά χωρών με κατεστραμμένη οικονομία) με δέλεαρ την οικονομική αποκατάσταση ή το γάμο με άτομα που διαθέτουν υψηλό εισόδημα.

▼ Αγγελίες μέσω γραφείων συνοικεσίων πολύφερνους γαμπρούς στο εξωτερικό. Αρκεί να σημειωθεί ότι και οι επίδοξοι γαμπροί που στην ουσία «αγοράζουν σκλάβες» και που στη συνέχεια θα της μεταχειριστούν και ως σκλάβες, για να συμμετάσχουν σε αυτό το «παιχνίδι», αρκεί να δώσουν τον αριθμό της πιστωτικής τους κάρτας για να αγοράσουν ένα «πακέτο» που στοιχίζει περίπου 5.000 δολάρια ΗΠΑ συμπεριλαμβανομένων των εξόδων μεταφοράς και της ενδιάμεσης διαμονής (ξενοδοχεία). Μάλιστα, πολλά τέτοια γραφεία ζητούν από τις γυναίκες που απευθύνονται σε αυτά να πληρώσουν 6.000 έως 8.000 δολάρια ΗΠΑ για υποτιθέμενη άδεια εργασίας και από 3.600 έως 4.800 δολάρια ΗΠΑ για εύρεση «γαμπρού». Σε μικρότερα μέρη ή αγροτικές περιοχές η ίδια μέθοδος εξαπάτησης λειτουργεί με την υπόσχεση συνοικεσίου στην οικογένεια ή στο ίδιο το θύμα με πλούσιο γαμπρό συνήθως της ίδιας υπηκοότητας στο εξωτερικό. Οι γυναίκες αυτές οι «νύφες με ταχυδρομική επιταγή», όπως αποκαλούνται από τα διεθνή κυκλώματα, είναι ένα δώρο για τους άντρες των πολιτισμένων κοινωνιών. Εξαπατώνται με την πρόφαση του γάμου ενώ στην πραγματικότητα δεν έχουν τη δυνατότητα επιλογής του συζύγου που στη συνέχεια τις εκμεταλλεύονται και της προωθούν στην εξαναγκαστική πορνεία. (Κ.Ε.Θ.Ι., 2007)

Άλλες μέθοδοι που χρησιμοποιούν οι δράστες είναι:

▼ Στρατολόγηση μέσω διαδικτύου που είναι κ η πλέον διαδεδομένη μέθοδος διάθεσης «σεξουαλικών προϊόντων» γενικώς. Οι

δράστες προσφέρουν καταλόγους για νύφες δια αλληλογραφίας που περιλαμβάνουν μέχρι και δεκατριάχρονα κορίτσια.

- ▼ Αγορά από την οικογένεια και
- ▼ Απαγωγή. Η μέθοδος αυτή αν και όχι η πιο συνηθισμένη έχει αρχίσει να παίρνει επικίνδυνες διαστάσεις σε χώρες όπως η Αλβανία. (Κ.Ε.Θ.Ι., 2007)

2.4.Μορφές Διακίνησης Θυμάτων

Στην περίπτωση της σωματεμπορίας εμπλέκεται πάντα μια σειρά δραστών, συνήθως αυτοί είναι:

- ▼ Το αρχικό πρόσωπο που έρχεται σε επαφή με το θύμα ή ορισμένες φορές απαγάγει γυναίκες,
- ▼ Ο πράκτορας στη χώρα προέλευσης που πληρώνει το στρατολόγο και διευθετεί όλες τις λεπτομέρειες ταξιδιού,
- ▼ Ο συνοδός που συχνά περνά από άλλες τις χώρες προκειμένου οι αρχές να χάσουν τα ίχνη των θυμάτων,
- ▼ Οι μεσίτες που συναντούν τις γυναίκες κατά την άφιξή τους,
- ▼ Οι προαγωγοί που διευθύνουν τις εγκαταστάσεις αλλά και
- ▼ Ο δημόσιος υπάλληλος που αποδέχεται δώρα (είτε πρόκειται για τον υπάλληλο προξενείου, είτε της υπηρεσίας μετανάστευσης, είτε ακόμη για τον αστυνομικό που θα «πουλήσει προστασία»). (Κ.Ε.Θ.Ι., 2007)

Τα δίκτυα διακίνησης, κινούμενα στο ίδιο πεδίο του οργανωμένου εγκλήματος, έχουν απίστευτες διακλαδώσεις όχι μόνο στη χώρα υποδοχής (του θύματος) αλλά και στη χώρα προέλευσης και χρησιμοποιούν τις ίδιες μεθόδους με κάθε άλλη μορφή οργανωμένου εγκλήματος: τη διαφθορά κρατικών λειτουργών, την πλαστογραφία, τον εκβιασμό, τη σωματική βία και άλλες μορφές εξαναγκασμού κ.λ.π

Κάθε δίκτυο παρουσιάζει δομή ιεραρχική και αρκετά ισχυρή.(Λάζος, Γ. 2001)

Τα δίκτυα διακίνησης κατατάσσονται σε τρεις κατηγορίες: μεγάλα, μεσαία και μικρά.

Η διαφορά μεταξύ ενός μεγάλου δικτύου σωματεμπορίας και ενός μεσαίου έγκειται στο ότι το τελευταίο μεταπωλεί τα θύματα του σε άλλους. Αντίθετα, τα κρατά υπό τον έλεγχο του και τα εκμεταλλεύεται σε δικά του πορνεία ή κέντρα διασκεδάσεως. Μια άλλη διαφορά είναι ότι τα μεγάλα δίκτυα εκμεταλλεύονται τα μεσαία δίκτυα που φέρνουν τα θύματά τους κατευθείαν από μια συγκεκριμένη χώρα. Συνήθως τα δίκτυα που δρουν μεταξύ των χωρών της Βαλκανικής θεωρούνται μεσαία. Τα μικρά δίκτυα δεν παρουσιάζουν ιδιαίτερη οργάνωση, διακινούν έναν με δύο θύματα τη φορά και αφορούν μια εκμετάλλευση (οίκο ανοχής ή κέντρο διασκέδασης), ανάλογα με τις ανάγκες της συγκεκριμένης «επιχείρησης». Στην τελευταία περίπτωση, το άτομο που έρχεται σε επαφή με τα θύματα τα συνοδεύει μέχρι τον τελικό προορισμό και τα παραδίδει στον «επιχειρηματία». Η επιρροή βέβαια είναι μεγαλύτερη στο θύμα όταν η εγκληματική οργάνωση ελέγχει όλη την αλυσίδα η ίδια, από τη μεταφορά μέχρι την ίδια την εκμετάλλευση. (Λάζος, Γ. 2001)

Στις υποθέσεις σωματεμπορίας, ανεξαρτήτως χώρας, οι δράστες έχουν περίπου τα ίδια χαρακτηριστικά και χρησιμοποιούν συνήθως τις ίδιες μεθόδους. Ο διακινητής/ σωματέμπορας μπορεί να είναι ο οποιοσδήποτε έχει όφελος από το συγκεκριμένο έγκλημα και συνήθως δεν επιδίδεται μόνο σε αυτού του είδους τις παράνομες ενέργειες.

Οι άντρες που προσεγγίζουν τα θύματα είναι συνήθως νεαρά άτομα, συμπαθητικά που εμπνέουν εμπιστοσύνη σε νεαρά κορίτσια και εμφανίζονται ως νεαροί επιχειρηματίες που προσφέρουν εργασία ή γάμο στις ευρωπαϊκές χώρες.(Λάζος, Γ. 2001)

2.5.Ο Κοινωνικός Ρόλος Της Πόρνης

Ο Georg Simmel, Γερμανός φιλόσοφος - κοινωνιολόγος υποστήριξε την άποψη που υιοθετήθηκε από το 1800 και ύστερα, η οποία ήθελε την πορνεία ως αναγκαίο κακό για την κοινωνία. Ο συγγραφέας παρατήρησε ότι η πορνεία έχει συγκεκριμένη κοινωνική αποστολή: να ικανοποιεί τις σεξουαλικές ανάγκες των κοινωνικά καταπιεσμένων, ανάγκες οι οποίες αν δεν εκτονώνονταν, θα κατευθύνονταν προς τις «τίμιες» γυναίκες, παρθένες ή παντρεμένες. Προέβλεψε μάλιστα ότι η πορνεία θα είναι «αναγκαίο κακό», με τον δικό της κοινωνικό ρόλο, μέχρι ο γάμος να καταστεί ο μοναδικός θεσμός που ορίζει τις σχέσεις ανάμεσα σε γυναίκες και άντρες. «Η άσκηση της πορνείας θα παύσει όταν οι σχέσεις ανάμεσα στον άντρα και τη γυναίκα βασιστούν στην ελεύθερη αγάπη, σε μια κοινωνία στην οποία ο οικονομικός, κοινωνικός πνευματικός και ψυχολογικός καιροσκοπισμός των ανδρών και των γυναικών συνυπάρξουν αρμονικά».

Οι προβλέψεις του Simmel δεν βγήκαν αληθινές. Κατά την διάρκεια του 19^{ου} αιώνα η σεξουαλική απελευθέρωση εξελίχθηκε πολύ στις ευρωπαϊκές κοινωνίες, σε τέτοιο βαθμό που σίγουρα μειώθηκε η σεξουαλική καταπίεση, ωστόσο δεν μειώθηκε ο αριθμός των αντρών που καταφεύγουν στις σεξουαλικά εκδιδόμενες.

Στην σύγχρονη κοινωνία όπου έχει επιτευχθεί μεγαλύτερη ισότητα ανάμεσα στα φύλα και η διαθεσιμότητα των γυναικών για σεξουαλικές συναντήσεις έχουν εκτός γάμου αυξηθεί, δεν δύναται να θεωρείται η πορνεία ένα «αναγκαίο κακό». Η πορνεία μοιάζει να είναι ένα «καταναλωτικό αγαθό». Σήμερα, η παρουσίαση της ερωτικής επιθυμίας έκανε μαζική είσοδο στην καθημερινότητά μας μέσα από τις εφημερίδες, την τηλεόραση και το internet. Οι εικόνες γυμνών

γυναικών, αντρών και ομοφυλόφιλων σε φιλήδονες στάσεις χρησιμοποιούνται για τη διαφήμιση κάθε προϊόντος και συνιστούν βασικό μέρος αυτής της κουλτούρας που δημιουργεί κίνητρο για να πουλήσει διεγείροντας τη σεξουαλική επιθυμία και όπως παρατηρεί ο Marcuse, τη «μεταμόρφωση των εμπορευμάτων που μπορούν να αγοραστούν και να καταναλωθούν σε αντικείμενα της λίμπιντο». Όπως τόνισαν οι Ian Taylor και Ruth Jamieson, η αύξηση της κατανάλωσης σεξουαλικών υπηρεσιών μπορεί να αντιμετωπιστεί μόνο ως μέρος του ευρύτερου πολιτισμού της κοινωνίας της αγοράς. (Μοτζίι, Π. 2006)

Ο δημογραφικός προσανατολισμός της πορνείας μέχρι και το 1990 αφορούσε σε μια πορνεία εκτόνωσης της ανδρικής λίμπιντο. Με βάση τις αντιλήψεις του παλαιού ή νέου διακανονιστικού συστήματος οργάνωσης της πορνείας, η εκτόνωση αποσκοπεί στη διοχέτευση της λίμπιντο εκτός κοινωνίας, ώστε να μην προκαλούνται εντάσεις και προβλήματα όπως για παράδειγμα για να αποφεύγονται οι βιασμοί.

Η πορνεία της εκτόνωσης ή ανακούφισης προσανατολίστηκε στην κατεύθυνση της εξυπηρέτησης των μη ελέγξιμων κοινωνικά σεξουαλικών αναγκών ανδρών από κατώτερα κοινωνικά στρώματα και ειδικών κατηγοριών. Επίσης ανέλαβε και τη σημαντική κοινωνική αποστολή του εξανδρισμού των εφήβων και νεαρών ανδρών. Για τους λόγους και σκοπούς αυτούς η πορνεία κατά τις προηγούμενες δεκαετίες και τον περασμένο αιώνα εγκαταστάθηκε τοπογραφικά σε υποβαθμισμένες περιοχές των αστικών κέντρων, κυρίως κοντά σε λιμάνια ή στο κέντρο της πόλης. Σε αυτά τα τοπία η πορνεία καταγραφόταν ως ανεκτό κοινωνικό φαινόμενο κάτω από τοπογραφικούς περιορισμούς και κρατικό έλεγχο. (Λάζος, Γ. 2002)

Η επίσημη κοινωνία, η κοινωνία των φορέων και θεσμών , χαρακτηρίζεται από έναν αντανακλαστικό συντηρητισμό σε ότι αφορά ζητήματα σεξουαλικότητας. Η σεξουαλικότητα δεν αποτελεί ένα τυχαίο ή δευτερεύον στοιχείο στη σύγχρονη κοινωνία. Όλα εκτιμώνται, κατανοούνται και ομιλούνται σε όρους σεξουαλικότητας. (Λάζος, Γ. 2001)

Η πορνεία αποτελούσε ένα «κοινωνικό λειτούργημα», το οποίο αποτελούσε βιοποριστικό επάγγελμα για γυναίκες που δεν είχαν κάποιο άλλο μέσο επιβίωσης. Η πόρνη εκτιμάται σεξουαλικά ενώ υποτιμάται κοινωνικά. Η αλλαγή της πορνείας στην Ελλάδα τη τελευταία δεκαετία του 20ου αιώνα σήμανε τόσο την αύξηση του πληθυσμού εκδιδομένων όσο και των πελατών. Η πορνεία διεκδίκησε κοινωνικούς χώρους και χρόνους για να στεγάσει τους νέους πορνικούς πληθυσμούς και έχτισε νέες πορνικές αγορές. Με λίγα λόγια η πορνεία άλλαξε ατμόσφαιρα ακόμα και ως προς το στήσιμο της εκδιδόμενης γυναίκας και του πελάτη. Αυτό που έφερε την αλλαγή ήταν οι γυναίκες από την Ανατολική Ευρώπη και τα Βαλκάνια που προωθήθηκαν από τα δίκτυα της διεθνικής σωματεμπορίας (δίκτυα trafficking). Οι γυναίκες αυτές άλλαξαν το κοινωνικό, οικονομικό και πολιτιστικό σκηνικό στην πορνεία. Άλλαξαν τα αυτονόητα και τα δεδομένα, τα άτυπα δικαιώματα, τα στοιχεία σεβασμού και αξιοπρέπειας. Η απόταξή τους όμως παρέμεινε ίδια, είτε παντρεύονται, είτε καταλήγουν ως επαίτηδες, ως προαγωγοί υπενοικιάζοντας δωμάτια, είτε πεθαίνουν πρόωρα από φυματίωση από τοξικομανία ή από αφροδισιακά νοσήματα. (Pittau, F., 2001)

Σε υλικούς πρακτικούς και κοινωνικούς όρους, στις αρχές του 21ου αι. μια νέα οικονομικά προσανατολισμένη πορνεία λειτουργεί, αναπαράγεται και εξελίσσεται. Ήρθε να εγκατασταθεί στην πλέον

αντικοινωνική της μορφή αυτή της πορνείας του εξαναγκασμού και μετά από μια άνιση μάχη που κράτησε λίγο περισσότερο από μία δεκαετία, απώθησε τη παλαιά, δημογραφικά προσανατολισμένη πορνεία στο παρελθόν. Οι αλλαγές στη πορνεία ήταν θεμελιακές, μη αναστρέψιμες και θεαματικές αν και έμειναν αόρατες για κάποια χρόνια. (Μπιτζανάκη, Ο., 05/04/08)

Η πιο θετική πλευρά της υποκουλτούρας της πορνείας είναι η πεποίθηση ότι η πορνεία είναι καλή για την κοινωνία, επειδή παρέχει πολλές σημαντικές υπηρεσίες. Μία από αυτές είναι ότι αποτρέπει τα σεξουαλικά εγκλήματα. Ιερόδουλος εξομολογείται: «Πιστεύω ότι θα έπρεπε να υπάρχουν περισσότεροι οίκοι ανοχής, γιατί τότε δε θα είχαμε τόσους πολλούς διεστραμμένους, ηλίθιους, σεξομανείς και κάθε λογής περίεργους ανθρώπους να κυκλοφορούν.» Μία άλλη υπηρεσία της πορνείας είναι η συμβολή της στην επιτυχία του γάμου: «Θα μπορούσα να πω ότι, η πόρνη μέσα στα πλαίσια του επαγγέλματός της, έχει βοηθήσει περισσότερα ζευγάρια να μείνουν μαζί, από ότι κάποιος σύμβουλος γάμου...η ανακούφιση που νιώθει κανείς, μιλώντας για την άσχημη κατάσταση στο σπίτι του, ίσως σώζει ένα γάμο ακόμα και ζωές όταν κάποιος έχει φτάσει στα πρόθυρα νευρικού κλονισμού.» Οι πόρνες παρουσιάζουν τον εαυτό τους όχι μόνο ως σύμβουλο γάμου, αλλά κι ως ανθρωπιστή, κοινωνικό λειτουργό, ψυχίατρο ή ψυχολόγο. Όπως μια πόρνη εξηγεί: «Θα μπορούσα να υπομείνω πολλούς εξευτελισμούς για έναν βασανισμένο άνθρωπο...Οι περισσότερες κοπέλες αισθάνονται ηθικά υποχρεωμένες να δουν αυτούς τους πελάτες και είναι ασυνήθιστα καλές απέναντί τους.» (Thio, A. 2003)

Η Ελλάδα αποτελεί τόπο προορισμού αλλά και διακίνησης. Το οικονομικό και το κοινωνικό πρόβλημα που υπάρχει στις χώρες

προέλευσης δεν είναι εύκολο να διευθετηθεί και να λυθεί από τη μία μέρα στην άλλη, ωστόσο η εκτόπιση της πορνείας στην παρανομία θα μπορούσαμε να χαρακτηριστεί ως ένδειξη ψεύτικης ευλάβειας και διπρόσωπης ηθικής της κοινωνίας. Για αυτό και μόνο θα έπρεπε να αντιμετωπίζονται οι παράνομα διακινούμενοι όχι ως εγκληματίες αλλά ως θύματα στη θέση των οποίων μπορεί να βρεθεί ο οποιοσδήποτε. (Μπιτζανάκη, Ο., 05/04/08)

Σε κοινωνικό επίπεδο, η κοινωνική αποδοχή των υπηρεσιών των θυμάτων εμπορίου ανθρώπων εκφράζεται όχι μόνο στην καθημερινή ζωή και στη διαμόρφωση ιδεολογιών, στερεοτύπων και κοινωνικών αναπαραστάσεων αλλά και στον τρόπο που αυτά αποτυπώνονται στη νομοθεσία, στις μεθόδους δράσης και στις πρακτικές του ποινικού συστήματος. Όταν για παράδειγμα αναπτύσσονται φαινόμενα ξενοφοβίας ή ρατσισμού, είναι δύσκολο για το μέσο πολίτη να θεωρήσει εκείνον που τον φοβίζει ως θύμα εγκλήματος. Επιπλέον, η κοινωνική αποδοχή των διαφόρων υπηρεσιών που προσφέρουν συνήθως τα θύματα, δυσκολεύουν σημαντικά την αντιμετώπιση του φαινομένου καθιστώντας το ζήτημα ήσσονος προτεραιότητας. Οι κοινωνικοπολιτικές αυτές συνθήκες όπως διαπιστώνεται επηρεάζουν συνολικά το ποινικό σύστημα σε όλα τα στάδια και τους φορείς του και δημιουργούν σημαντικά προβλήματα στην αντικειμενική και ανθρωπιστική του δράση και αποτελεσματικότητα. (Παπακωνσταντής, Γ., 22-23/6/2006)

2.6.Αντιδράσεις Του Θύματος Προς Τον Έμπορο Κατά Τη Διάρκεια Της Εκμετάλλευσης Του

Αποφυγή

Σύμφωνα με τη στρατηγική αυτή το θύμα θα κάνει ότι μπορεί για να ικανοποιήσει τον εκμεταλλευτή του ώστε να αποφύγει την κακοποίηση και την εκμετάλλευση, σωματική και ψυχολογική. Χαρακτηριστικά θα υπακούει τυφλά τις οδηγίες του και μάλιστα αν έχει προωθηθεί στο χώρο της πορνείας θα προσπαθεί να ικανοποιεί ένα μεγάλο -για το θύτη- αριθμό πελατών. Αυτή η αντίδραση αποσκοπεί στο να μην υποστεί άλλη βία πράγμα που μοιάζει δυσβάσταχτο και τραυματίζει το θύμα. (www.klimaka.gr 25/05/08)

«Σύνδρομο Της Στοκχόλμης»

Πρόκειται για μια στρατηγική κατά την οποία το θύμα ταυτίζεται με το θύτη, ταύτιση, λοιπόν με το διακινητή. Το θύμα πιστεύει ασυνείδητα ότι ο θύτης δε θα το πληγώσει αν συνεργαστεί μαζί του. Η άμυνα αυτή εμφανίζεται αναπόφευκτα επειδή νιώθει απειλή για τα ζώή του και επειδή πιστεύει ότι ο θύτης θα εκπληρώσει τις απειλές του που οδηγούν στο θάνατο. Αυτό τρομάζει το θύμα με αποτέλεσμα ασυνείδητα να περιέρχεται και να πιστεύει ότι αυτό δε θα πραγματοποιηθεί αν είναι καλό μαζί του και δείξει υποταγή. Στο σημείο αυτό προσπαθεί να κερδίσει την εύνοια του θύτη μέσω της ταύτισης μαζί του, δηλαδή αντιγράφοντας και μιμούμενο συμπεριφορές του θύτη. Όσο όμως οι απειλές δεν πραγματοποιούνται αρχίζει να δημιουργείται μία συναισθηματική σχέση ανάμεσα στους δυο τους, το θύμα αναγνωρίζει το θύτη ως ανθρώπινη ύπαρξη και συνδέει την πραγματοποίηση των απειλών ή όχι με το βαθμό

συνεργασίας που επιδεικνύει. Έτσι ξεκινάει ένας φαύλος κύκλος στον οποίο η ευγνωμοσύνη για το διακινητή που δε σκότωσε το θύμα είναι μεγαλύτερη από το μίσος για τη βία και την εκμετάλλευση. Επομένως το θύμα αρνείται να αναγνωρίσει τη δυσμενή κατάσταση στην οποία βρίσκεται αλλά φαντάζεται ότι όλα είναι ένα όνειρο και έτσι βυθίζεται στον κόσμο των παραισθήσεων. (www.klimaka.gr, 25/05/08)

Ψυχικό Μούδιασμα

Ως απόρροια της ταύτισης με το θύτη είναι η απώλεια του εαυτού. Το θύμα, λοιπόν ταυτίζεται τόσο πολύ με το θύτη με αποτέλεσμα οι σκέψεις και τα συναισθήματα του να αλλοτριώνονται, να εμφανίζει νωθρότητα, απάθεια και αδιαφορία. Επομένως χάνει την αίσθηση του εαυτού του. (www.klimaka.gr, 25/05/08)

«Happy Trafficking»

Τα θύματα σεξουαλικής εκμετάλλευσης, επειδή κερδίζουν χρήματα από τους διακινητές τους, ζουν με την ψευδαίσθηση ότι δεν αποτελούν θύματα εκμετάλλευσης! Οι γυναίκες-θύματα που φαίνεται να έχουν ελευθερία κινήσεων και έχουν στην κατοχή τους ακόμη και κινητά τηλέφωνα, στην πραγματικότητα απειλούνται από τους διακινητές για την ασφάλεια της ζωής των αγαπημένων τους προσώπων στην πατρίδα τους, εάν επιχειρήσουν να καταγγείλουν οποιοδήποτε στοιχείο σε οποιοδήποτε σχετικά με την εκμετάλλευσή τους. Η απειλή κατά της ζωής της οικογένειας του θύματος φαίνεται να είναι ο πιο αποτελεσματικός τρόπος δέσμευσής του απέναντι στους διακινητές.

Γενικότερα, λοιπόν κάποια θύματα βιώνουν συναισθήματα ενοχής, ντροπής, άλλα ταυτίζονται με το θύτη, αποσύρονται από την πραγματικότητα σε έναν άλλο κόσμο φαντασιακό προσπαθώντας να

επιβιώσουν. Πίσω όμως απ' όλες αυτές τις αντιδράσεις, συμπεριφορές και τα συναισθήματα υπάρχει φόβος και αγωνία καθώς έρχονται αντιμέτωπα με τη βία, την κακοποίηση και την εκμετάλλευση. Σε αυτό το σημείο ενυπάρχει το τραύμα που μοιάζει δύσκολο να επουλωθεί.

Συμπερασματικά η σωματεμπορία πρόκειται για ένα φαινόμενο με τεράστιες διαστάσεις και πραγματικά αποτελεί ντροπή να υφίσταται στα πλαίσια των δημοκρατικών κοινωνιών. Καταλύει κάθε αξία, αποτελεί παραβίαση κάθε ανθρωπίνου δικαιώματος και συνιστά έγκλημα πάνω στην ανθρώπινη φύση. (www.klimaka.gr, 25/05/08)

Σύνδρομο Ψευδαίσθησης Ελέγχου Της Κατάστασης

Το σύνδρομο αυτό των ψευδαισθήσεων θα μπορούσε να ονομαστεί σύνδρομο ψευδαίσθησης ελέγχου της κατάστασης (master of situation illusion syndrome). Αφετηρία και γενικό πλαίσιο των ψευδαισθήσεων αποτέλεσαν δύο άξονες: α) ότι η κατ' οίκον πορνεία δεν πρόκειται να αποτελέσει τρόπο ζωής, ότι αποτελεί τον πορνικό τομέα όπου μια γυναίκα είναι δυνατόν να ασκεί πορνεία χωρίς να είναι ή να μετεξελίσσεται σε πόρνη και β) ότι αποτελεί τρόπο εύκολης άντλησης υψηλών εισοδημάτων. Οι δύο βασικοί άξονες αναλύονταν ή περιλάμβαναν σε ορισμένες πρακτικές λογικές, ορισμένες επιμέρους ψευδαισθήσεις, οι σημαντικότερες από τις οποίες ήταν:

- ▼ Ψευδαίσθηση περί απόλυτης ελευθερίας κινήσεων. Αποτελεί ζήτημα προσωπικής απόφασης το αν και το πότε θα λάβει χώρα μίσθωση για παροχή πορνικών υπηρεσιών.
- ▼ Ψευδαίσθηση της επιλογής των πελατών. Το θύμα έχει τη δυνατότητα να αρνηθεί την προσφορά πορνικών υπηρεσιών σε οποιονδήποτε πελάτη για οποιονδήποτε λόγο.

▼ Ψευδαίσθηση της επιλογής των πορνικών υπηρεσιών. Το θύμα σωματεμπορίας έχει τη δυνατότητα να θέσει αδιαπραγμάτευτα όρια ως προς α)τον τύπο των πορνικών υπηρεσιών που θα προσφέρει και συνεπώς να αρνηθεί οριακές πορνικές υπηρεσίες ή πορνικές υπηρεσίες που δεν επιθυμεί να προσφέρει.

▼ Ψευδαίσθηση του καθορισμού των τιμών της πορνικής μίσθωσης. Το θύμα ορίζει την τιμή της πορνικής μίσθωσης. Ο πελάτης τη δέχεται ή αποσύρεται.

▼ Ψευδαίσθηση του αδιαπραγμάτευτου της φυσικής και ψυχικής υγείας. Η χρήση του προφυλακτικού είναι δεδομένη: ο πελάτης οφείλει να είναι ευγενικός, να τηρεί ετικέτα, να είναι καθαρός κ.λπ. Η ψευδαίσθηση αυτή, σε συνδυασμό με την ψευδαίσθηση για την επιλογή των πορνικών υπηρεσιών που παρέρχονται στον πελάτη, περιλαμβάνει και την πρακτική ψευδαίσθηση ότι ο πελάτης θα τηρήσει τους όρους του θύματος. [.\(www.klimaka.gr](http://www.klimaka.gr), 25/05/08)

2.7.Απόψεις Της Κοινής Γνώμης Για Τα Θύματα Σωματεμπορίας

Στους αρχαίους πολιτισμούς η πορνεία δεν καταδικάζονταν ως κάτι κακό. Μάλιστα κάποιες θρησκευτικές αιρέσεις τη θεωρούσαν ιερή και μόνο οι ιέρειες είχαν το προνόμιο να την ακούν. Σήμερα θεωρείται κάτι ανήθικο σε όλες ουσιαστικά τις κοινωνίες. Όμως στις περισσότερες κοινωνίες η πορνεία θεωρείται ένα κακό το οποίο δεν μπορεί να ξεριζωθεί(Thio, A.2003). Στην κοινή γνώμη επικρατεί κυρίως η άποψη των συντηρητικών που υποστηρίζουν πως τα θύματα σωματεμπορίας είναι υπεύθυνα καθώς ήταν δική τους επιλογή.

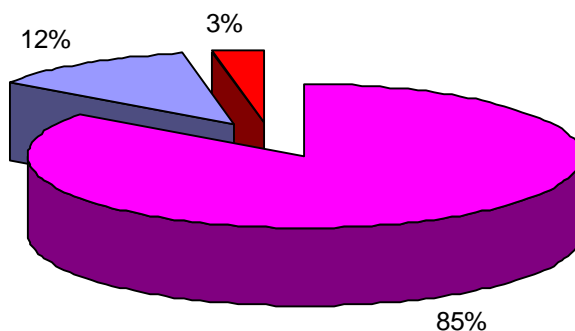
Ερευνητές του πανεπιστημίου της Γένοβα δημοσίευσαν δύο ενδιαφέροντα άρθρα στα οποία προσπάθησαν να αναλύσουν τους λόγους για τους οποίους διαμορφώνεται η ισχύουσα αντίληψη του

κόσμου για τις γυναίκες, θύματα σωματεμπορίας. Διαπίστωσαν λοιπόν ότι μόνο μια βαθιά αλλαγή της προσωπικότητάς τους τις βοηθάει να αντιμετωπίσουν αυτόν τον τρόπο ζωής. Για να επιβιώσουν από την καθημερινή σύγκρουση με τους μαστροπούς, με τις άλλες νέες γυναίκες και τους πελάτες, οι κοπέλες πρέπει γρήγορα να εκπαιδευτούν στη χρήση της επιθετικότητας και της χυδαιότητας. Οι ζωές τους εκτυλίσσονται περισσότερο μέσα στον μικρόκοσμο γυναικών που οδηγήθηκαν από παρόμοιους λόγους σε αυτόν τον χώρο, που έχουν χαρακτήρες διαφορετικούς ανάλογα με την εθνικότητα και την μορφή εκμετάλλευσης που υφίστανται, συνεπώς και τη μορφή και το ρυθμό ζωής που είναι υποχρεωμένες να ζουν. Ζουν την καθημερινότητά τους πολλές μαζί σε ετοιμόρροπα σπίτια, στα οποία πληρώνουν ακριβό ενοίκιο και εκεί φυσικά κάτω από τον συνεχή έλεγχο των μαστροπών. Τρέφονται με κακής ποιότητας προϊόντα, μη έχοντας ισορροπημένη διατροφή. Οι ρυθμοί του ύπνου είναι εντελώς αφύσικοι ενώ ζουν σε συνθήκες τέλειας πολιτιστικής απομόνωσης. Συχνά οι κοπέλες δεν έχουν τη δυνατότητα να επικοινωνήσουν με τον έξω κόσμο παρά μόνο από τις ελάχιστες απαραίτητες λέξεις που χρησιμοποιούν για να διαπραγματευτούν με τον πελάτη. Για τις κοπέλες που προέρχονται από μακρινές χώρες με διαφορετικές νοοτροπίες και κουλτούρα, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι έφτασαν πρόσφατα στη χώρα προορισμού, ότι είναι καινούριες και πολύ νέες στο δρόμο, δεν βοηθάει καθόλου στο να υπάρξει συμφωνία με τους πελάτες. Οι λιγότερο ικανές στις συμφωνίες με τους πελάτες είναι οι νεότερες που μετακομίζουν συνεχώς από το ένα μέρος στο άλλο παραμένοντας πάντα «καινούριες» στην αγορά. Αυτές είναι οι κοπέλες που έχουν τα μεγαλύτερα οικονομικά προβλήματα και που για να επιβιώσουν στον ανταγωνισμό δεν βάζουν όρια στην προσφορά

«παράξενων και ασυνήθιστων» σεξουαλικών παροχών χωρίς να λαμβάνουν μέτρα προστασίας (Μοτζίι, Π. 2006).

Έρευνες από κοινωνιολόγους διαπιστώνουν ότι στις συναντήσεις με τις ξένες πόρνες οι πελάτες δείχνουν συχνά περιφρόνηση, υποτίμηση και ρατσισμό. Είναι πολύ διαδεδομένες οι βίαιες εκδηλώσεις ή η έλλειψη σεβασμού. Χειρότερα συμπεριφέρονται προς τις γυναίκες από την Αφρική, που συνήθως παρέχουν υπηρεσίες σε πολύ χαμηλές τιμές. Οι κοινωνικοί λειτουργοί που ασχολούνται με την εργασιακή επανένταξη αυτών των γυναικών παρατηρούν ένα έντονο σύμπλεγμα φυλετικής κατωτερότητας, πιθανόν εξαιτίας της κακής συμπεριφοράς της οποίας γίνονται αποδέκτες. Τα λίγα στοιχεία που υπάρχουν συνηγορούν προς την άποψη ότι αν και η κατανάλωση του πληρωμένου σεξ έχει ενταχθεί στα πλαίσια μιας καινούριας παγκοσμιοποιημένης αγοράς και υπάρχει μεγαλύτερη σεξουαλική ελευθερία, συνεχίζει να διατηρεί αμετάβλητα πολλά από τα πρωταρχικά χαρακτηριστικά της. Το φαινόμενο των πελατών που καταφεύγουν στην πορνεία συνεχίζει να είναι σχεδόν αποκλειστικά αντρικό, ο άντρας το βιώνει ως μια πρακτική διαδικασία που πρέπει να κρατήσει μυστική. Ο πελάτης σε ατομικό επίπεδο, δεν κρίνει την πράξη του ως ανήθικη, αλλά δεν την παραδέχεται και δημόσια. Η κοινωνία συνεχίζει να αποδοκιμάζει ηθικά την πορνεία και η μορφή της πόρνης εξακολουθεί να είναι στιγματισμένη. Ο κόσμος σύμφωνα με την έρευνα της Διεθνούς Αμνηστίας (Μάρτιος 2007) πιστεύει ότι η Ελλάδα είναι μία χώρα που ο αριθμός των θυμάτων σωματεμπορίας έχει αυξηθεί δραματικά την τελευταία δεκαετία. (www.amnesty.org, 22/09/08)

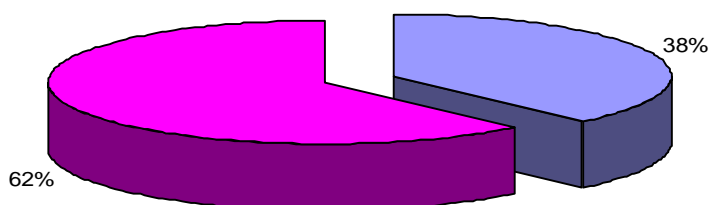
Η Ελλάδα είναι μια χώρα όπου:

- οι γυναίκες θύματα σωματεμπορίας έχει αυξηθεί δραματικά την τελευταία δεκαετία
- λίγες γυναίκες εξαναγκάζονται στη πορνεία
- ΔΞ/ΔΑ

Επίσης σύμφωνα με την ίδια έρευνα (Διεθνής Αμνηστίας, Μάρτιος 2007) οι Έλληνες πιστεύουν ότι οι γυναίκες-θύματα είναι συνυπεύθυνες για το γεγονός ότι τις διακίνησαν και τις εκμεταλλεύτηκαν σεξουαλικά.

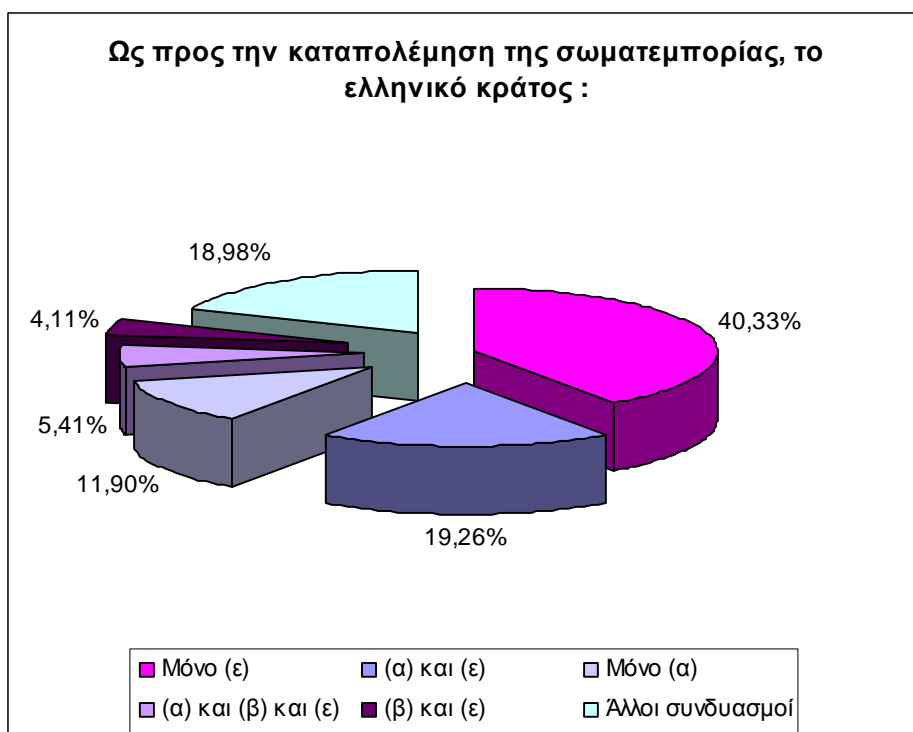
Μπορεί μια γυναίκα να θεωρηθεί συνυπεύθυνη για το γεγονός ότι την διακίνησαν και την εκμεταλλεύτηκαν σεξουαλικά;

- Σε καμία περίπτωση
- Συνυπεύθυνη σε κάποιες περιπτώσεις

Στην έρευνα που πραγματοποίησε η Διεθνής Αμνηστία (Μάρτιος 2007) σε 1815 Έλληνες , στην ερώτηση πολλαπλής επιλογής, σε ποιες περιπτώσεις μπορεί να θεωρηθεί μια γυναίκα συνυπεύθυνη για το γεγονός ότι την διακίνησαν και την εκμεταλλεύτηκαν σεξουαλικά που συγκεντρώθηκαν δείχνουν ότι οι περισσότεροι ερωτηθέντες πιστεύουν πως τα θύματα είναι συνυπεύθυνα όταν συμφωνήσουν να μεταναστεύσουν χωρίς νόμιμα ταξιδιωτικά έγγραφα. Ενώ με μικρή διαφορά, ακολουθεί η άποψη πως τα θύματα είναι συνυπεύθυνα όταν εκδίδονται για καιρό ενάντια στη θέλησή τους χωρίς να το καταγγέλλουν στην αστυνομία.

Όσον αφορά την προστασία των θυμάτων η κοινή γνώμη πιστεύει πως το ελληνικό κράτος έχει προσάγει στη δικαιοσύνη και καταδικάσει ελάχιστους σωματέμπορες.(Διεθνής Αμνηστία, Μάρτιος 2007)

- ✓ Έχει νόμο σύμφωνα με τον οποίο η σωματεμπορία είναι έγκλημα που βαραίνει και τον διακινητή και τον πελάτη των εκδιδόμενων γυναικών
- ✓ Διασφαλίζει την προστασία των γυναικών, μέσω της αναγνώρισης τους ως θύματα
- ✓ Παρέχει στις γυναίκες θύματα σωματεμπορίας προστασία άνευ όρων
- ✓ Παρέχει στις γυναίκες θύματα σωματεμπορίας επαρκή αποκατάσταση και αποζημίωση
- ✓ Έχει προσάγει στη δικαιοσύνη και καταδικάσει ελάχιστους σωματέμπορες. (www.amnesty.org, 10/04/07)

Συχνά οι αλλοδαπές γυναίκες-θύματα που ζουν στη χώρα μας πέφτουν θύματα ρατσιστικής και ξενοφοβικής συμπεριφοράς, που γίνεται εμφανής ποικιλοτρόπως από τη δυσχερή συναλλαγή τους με τις κρατικές υπηρεσίες και τα θεσμικά όργανα, τη γενικευμένα αρνητική εικόνα που αδικαιολόγητα προωθείται για τους πληθυσμούς αυτούς ως και την προβληματική συμβίωσή τους με μέρος των ημεδαπών. Το γεγονός ότι οι άνθρωποι αυτοί γεννήθηκαν αλλού φαίνεται να είναι αρκετό για ορισμένους προκειμένου να τους κατηγοριοποιήσουν ως πολίτες δεύτερης κατηγορίας. (www.praksis.gr, 18/04/07)

Υπάρχουν πολλές παρανοήσεις γύρω από το νόμιμο ή παράνομο χαρακτήρα μορφών ερωτικής συμπεριφοράς. Πολλές φορές η κοινή γνώμη δείχνει να συγχέει το παράνομο με την αμαρτία και να αγνοεί το δικαίωμα στη διαφορά. Η σύγχυση αυτή σε αρκετές περιπτώσεις τροφοδοτεί επιθετικές αντιδράσεις. (Παρασκευόπουλος, Ν. 2000)

Για την ελληνική έννομη τάξη ο κανόνας σήμερα είναι ότι η ερωτική ζωή του ανθρώπου αναπτύσσεται ελεύθερα και μόνον κάτω από

συγκεκριμένους όρους κοινωνικής βλάβης ή κινδύνου ποινικοποιείται. Μπορούμε, τελείως τηλεγραφικά, να καταγράψουμε παρακάτω τις κατηγορίες ερωτικών πράξεων που συνιστούν εγκλήματα.

Προκαλούν στον κοινωνικό χώρο περισσότερες συγκρούσεις και προβλήματα απ' όσα επιλύουν, αν επιλύουν κανένα.

Σήμερα κατά τον Ποινικό Κώδικα οι ερωτικές πράξεις τιμωρούνται μόνο στις εξής περιπτώσεις:

▼ Όταν προσβάλλουν την ερωτική αυτοδιάθεση ενός από τα εμπλεκόμενα πρόσωπα. Αυτό συμβαίνει ιδίως στο βιασμό και στον εξαναγκασμό σε ασέλγεια, αλλά και σε άλλα εγκλήματα όπου η ελεύθερη και συνειδητή συμμετοχή ή έστω θέαση των εμπλεκομένων θα απέκλειε το αξιόποινο: π.χ., προσβολή της γενετήσιας αξιοπρέπειας, κατάχρηση σε ασέλγεια, ασέλγεια με κατάχρηση εξουσίας.

▼ Όταν προσβάλλουν τις ευαίσθητες ηλικίες με τις εξής διαβαθμίσεις: Η κατάχρηση ανηλίκων σε ασέλγεια (όταν συντρέχουν συγκεκριμένες σχέσεις εξάρτησης ή οικειότητας με τον ανήλικο), η μαστροπεία και η σωματεμπορία τιμωρούνται, κατά την άρχουσα γνώμη, όταν το θύμα είναι κάτω των 18 ετών. Οι ομοφυλοφιλικές πράξεις μεταξύ αρρένων, όταν μετέχει πρόσωπο κάτω των 17 ετών. Τέλος, η αποπλάνηση τιμωρείται όταν το θύμα είναι νεότερο των 15 ετών.

Μέχρι τώρα, τα πράγματα ήταν πιο σαφή για τη γυναικεία πορνεία. Κατά τον Ποινικό Κώδικα, η καταστολή δεν έχει στόχο τη συμπεριφορά των πορνών, αλλά τον εξαναγκασμό ή την εκμετάλλευση

της πορνείας τους από τρίτους. Οι εκδιδόμενες γυναίκες για τον ποινικό νόμο είναι τα θύματα

Θλίψη προκαλεί, μάλιστα, η ανάγκη τους να κρύβουν τα πρόσωπά τους. Μια κοινωνία που αδιαφορεί απέναντι σε επιτυχημένους εκμεταλλευτές «μαύρης εργασίας», σε εισοδηματίες από εμπόριο όπλων ή επικίνδυνα μεταλλαγμένων τροφίμων, σε προαγωγούς που εμφανίζονται ως αστέρια της νύχτας, κορυφώνει την αποστροφή της στην περίπτωση των εκδιδόμενων προσώπων.

Δύο χιλιάδες χρόνια μετά, αντί να ντρέπονται οι Φαρισαίοι, ντρέπονται ακόμη οι πόρνες. (Παρασκευόπουλος, Ν. 2000)

2.7.1.Ακτιβισμός Και Σεξουαλική Εργασία

Κατά τα τελευταία χρόνια σε διάφορες χώρες αναπτύχθηκαν πολιτικές πρωτοβουλίες και κινήματα που στόχο έχουν την αποποινικοποίηση και τον έλεγχο της βιομηχανίας του έρωτα, ιδιαίτερα όσον αφορά φαινόμενα αναγκαστικής πορνείας και παιδεραστίας. Η διαφωνία ανάμεσα σε εκείνους που υποστηρίζουν την αναγκαιότητα απαγόρευσης της πορνείας-σωματεμπορίας με βάση τις διεθνείς συμβάσεις περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων³ και σε εκείνους που υποστηρίζουν το δικαίωμα των ανθρώπων να χρησιμοποιούν το σώμα τους με σκοπό το κέρδος αποτελεί το βασικό σχίσμα στο εσωτερικό των πολιτικών κινητοποιήσεων σε σχέση με τη σωματεμπορία. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η ευρύτατη συζήτηση τόσο στο χώρο των ακτιβιστών όσο και στο εσωτερικό της επιστημονικής κοινότητας--γύρω από ζητήματα ορολογίας. Συγκεκριμένα, οι όροι 'σεξουαλική εργασία' (sex work) και 'βιομηχανία του έρωτα' (sex industry) αντιπροτείνονται στον όρο 'πορνεία'. Αντίστοιχα, ο όρος

εργάτης/-τριες του έρωτα (sex worker) αντιπροτείνονται στους όρους 'πόρνη'/'ιερόδουλος'. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι νέοι όροι έχουν προταθεί διεθνώς από οργανώσεις των ίδιων των εργαζομένων σε μια προσπάθεια να επαναοριστεί το εμπορικό σεξ ως ενεργή μορφή επαγγέλματος και ως τρόπος εξασφάλισης εισοδήματος και όχι ως κοινωνικό ή ψυχολογικό χαρακτηριστικό μιας συγκεκριμένης τάξης κυρίως γυναικών αλλά επίσης και ανδρών. (Παρασκευόπουλος, Ν. 2000)

2.7.2.Ρατσισμός

Η σύνδεση της σεξουαλικής εργασίας με το θέμα του ρατσισμού είναι διττή. Αφενός αφορά το σημαντικό ρόλο που παίζουν τα στερεότυπα και τα ιδεολογήματα σχετικά με την εθνική και φυλετική ταυτότητα των εργαζομένων στην οργάνωση των τοπικών αγορών εργασίας. Αφετέρου, η σύνδεση της σεξουαλικής εργασίας με το ρατσισμό αφορά την οργάνωση και λειτουργία των διεθνών δικτύων σωματεμπορίας και σεξουαλικής δουλείας.

Οι σύγχρονες μελέτες περί πορνείας στρέφονται προς την μελέτη της επίδρασης των φυλετικών διαφορών στους όρους και τις συνθήκες εργασίας των εργαζομένων. Εξετάζονται από αυτή την άποψη οι ιδιαιτερότητες που παρουσιάζουν οι διαφορετικές ομάδες εργαζομένων και ανασκευάζεται η θεώρηση των ιεροδούλων ως μιας σταθερής και ομοιογενούς κοινωνικής ομάδας. Παράλληλα, μέσα από παρόμοιες προσεγγίσεις δίνεται η δυνατότητα ανάλυσης του ρατσισμού σε σχέση με σύγχρονα φαινόμενα μετακινήσεων και μεταναστεύσεων. Όσον αφορά τη σύνδεση ρατσισμού και σωματεμπορίας στο διεθνές πεδίο, σύγχρονες προσεγγίσεις διερευνούν την επίδραση των νέο-αποικιακών διεθνών σχέσεων στο διαχωρισμό

μεταξύ κρατών παραγωγής/εξαγωγής και κρατών εισαγωγής/κατανάλωσης της σεξουαλικής εργασίας. (Παρασκευόπουλος, Ν. 2000)

Τα αίτια του ρατσισμού προέρχονται από:

- ✓ Πνευματική ένδεια
- ✓ Προσωπικά συμπλέγματα.
- ✓ Κρίση αξιών
- ✓ Ηθική χαλάρωση
- ✓ Ενίσχυση του από το ατομικιστικό πνεύμα της εποχής μας.
- ✓ Προκαταλήψεις
- ✓ Στερεότυπα.
- ✓ Οικονομικά συμφέροντα (π.χ. οικονομική εκμετάλλευση τριτοκοσμικών χωρών η οποία σήμερα μάλιστα ενισχύεται λόγω του υλιστικού καταναλωτικού πνεύματος.)
- ✓ Πολιτικές σκοπιμότητες (π.χ. επεκτατικές βλέψεις - Χίτλερ).
- ✓ Κρίση φορέων αγωγής
- ✓ Έλλειψη ανθρωπιστικής παιδείας.
- ✓ Αρνητικά πρότυπα από τα ΜΜΕ (π.χ. ανώτερος απ' τους άλλους αυτός που έχει πολλά υλικά αγαθά κ.λπ.).
- ✓ Τους πολιτικούς οι οποίοι εντείνουν τον κομματικό και τον πολιτικό ρατσισμό, υψώνουν διαχωριστικές γραμμές ανάμεσα στους πολίτες, ώστε τους μετατρέπουν σε φανατικούς οπαδούς (ψηφοθηρικοί λόγοι, ωφελμιστικό πνεύμα).
- ✓ Ξενοφοβία που τροφοδοτείται από τη γενικότερη οικονομική κρίση (ανεργία, ανισοκατανομή πλούτου), και συχνά, εμφανίζεται να εξαρτάται από την αθρόα εισβολή μεταναστών,

ειδικά σήμερα, όπου μετά την κατάρρευση των σοσιαλιστικών καθεστώτων της ανατολικής Ευρώπης, το φαινόμενο της μετανάστευσης παρουσιάζεται έντονο.

▼ Θρησκευτικός ή και εθνικός φανατισμός (π.χ. Ισλάμ - Δύση).

▼ Καταστάσεις ή αντιλήψεις που διαμορφώνονται μέσα από την ανάμνηση ιστορικών γεγονότων.

▼ Η αποξένωση και η ανωνυμία της ζωής στις πόλεις ευνοούν την εμφάνιση φαινομένων κοινωνικής νοσηρότητας όπως ο ρατσισμός, γιατί δεν υπάρχει κοινωνική συνείδηση και αλληλοσεβασμός.

▼ Ανεργία, αδικία και ανισότητα είναι φαινόμενα που σήμερα γνωρίζουν έξαρση, δημιουργούν εντάσεις και αντιδράσεις και εντείνουν τον κοινωνικό ρατσισμό.

Οι συνέπειες του ρατσισμού απαντώνται σε:

▼ Ανισότητες στην εκπαίδευση που κάνουν εύκολη τη χειραγώγηση των θυμάτων του ρατσισμού.

▼ Εκμετάλλευση

▼ Παραβιάσεις

▼ Σκανδαλώδεις ενέργειες

▼ Υποκρισία.

▼ Βία

▼ Εγκληματικότητα

▼ Απουσία υγιούς δημοκρατίας λόγω έλλειψης ίσων ευκαιριών για διάλογο, συμμετοχή στα κοινά και πολυφωνία.

▼ Ανασφάλεια

▼ Άγχος (για τα θύματα του ρατσισμού).

▼ Εθνικισμός

- ▼ Πυροδότηση πολέμων και συγκρούσεων.
- ▼ Μη συμβολή όλων στο βαθμό που θα μπορούσαν στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας. Η κοινωνία δεν αξιοποιεί εξολοκλήρου το δημιουργικό της δυναμικό.
- ▼ Απουσία συνεργασίας, αλληλεγγύης και κοινωνικοπολιτικής συνείδησης
- ▼ Έλλειψη ανθρωπισμού.
- ▼ Διεύρυνση χάσματος μεταξύ αναπτυγμένων χωρών και μη («κοινωνία δύο τρίτων»)
- ▼ Μειονότητες που ζουν σε συνθήκες εξαθλίωσης.

(Ευρωπαϊκό Φόρουμ Αριστερών Φεμινιστριών, Νοέμβριος 1994)

Η κατευθυνόμενη δημιουργία κλίματος ενάντια στους αλλοδαπούς στη χώρα μας, είναι, ένα από τα πιο επικίνδυνα φαινόμενα υποδαύλισης αντιθέσεων ανάμεσα στους καταπιεσμένους ανεξαρτήτως εθνικότητας. Ιδιαίτερα για τους μετανάστες διαμορφώνεται μια οδυνηρή πραγματικότητα, καθώς ζουν χωρίς να έχουν στον ήλιο μοίρα. Οι συνέπειες ιδιαίτερα για τις γυναίκες και τα παιδιά, βιώνονται ακόμη πιο έντονα, λόγω της ανισότιμης θέσης τους, αλλά και επειδή τα σημάδια της εξαθλίωσης αποτυπώνονται πάνω τους σαν αγιάτρευτη πληγή. Το πρόβλημα αυτό, όπως διαπιστώσαμε, απασχόλησε το 7ο Συνεδριό σας. Για τους αναγνώστες της εφημερίδας μας θα θέλαμε να μας μιλήσετε για τη γυναίκα μετανάστρια που συνθλίβεται στον ολετήρα της διπλής καταπίεσης, της ανισοτιμίας στην εργασία και στην πληρωμή, στις κάθε είδους διακρίσεις, στους διπλούς, τριπλούς ρόλους στο σπίτι, αλλά και στο τεράστιο ψυχικό κόστος της μετανάστριας που αναγκάζεται να εγκαταλείψει πολλές φορές τα παιδιά της στους ηλικιωμένους γονείς της. Να μας μιλήσετε, επίσης, για την πορνεία, το σύγχρονο αυτό σκλαβοπάζαρο που είναι δυστυχώς

η πρώτη επιλογή εργασίας που προσφέρεται στις αλλοδαπές. Γιατί είναι γνωστό πως οι γυναίκες μετανάστριες, εκτός των άλλων, γίνονται και θύματα εξαναγκασμού σε πορνεία. (www.uehr.panteion.gr, 06/09/08)

Το φαινόμενο της μετανάστευσης δεν είναι καινούριο πολιτικό και κοινωνικό πρόβλημα, και δεν προέκυψε σήμερα από παρθενογένεση. Έχει βαθιές ρίζες στους αιώνες, έχει κορυφώσεις και εξάρσεις, έχει ταξικές αναφορές και είναι απότοκο πολεμικών - ιδεολογικών - θρησκευτικών συγκρούσεων και σπαραγμών, που σαν πρώτη συνέπεια έχουν τις μεγάλες, κυρίως οικονομικές, κρίσεις, τις διεθνείς ανακατατάξεις και τις μετακινήσεις πληθυσμών, πότε για να επιζήσουν φυσικά και πότε για να επιβιώσουν οικονομικά... Και τα γενικότερα προβλήματα από τις επιπτώσεις, ορατά δια γυμνού οφθαλμού, φτώχεια, ανεργία, πορνεία, εκπατρισμός, εξαθλίωση, θάνατο από τη μια και βία, καταναγκασμός, ρατσισμός, ξενοφοβία, φυλετικές διακρίσεις από την άλλη.

Η αιώνια κατάρα της μετανάστευσης γίνεται πια φανερό στις μέρες μας ότι όχι μόνο δε θα περιοριστεί, αλλά, αντίθετα, θα ξεπεράσει και αυτές τις μεταναστεύσεις που δημιούργησαν χώρες σαν την Αυστραλία, τον Καναδά και τις Ηνωμένες πολιτείες της Αμερικής

Ένα νέο μεταναστευτικό κύμα κάνει την επίθεσή του, καινούρια караβάνια προσφύγων χωρίς ελπίδα αναζητούν μια θέση στον ήλιο. Το σύγχρονο δουλεμπόριο είναι σε ανάπτυξη και ο ρατσισμός, η ξενοφοβία, οι φυλετικές διακρίσεις είναι σύμφυτα ζητήματα του μεγάλου προβλήματος που αντιμετωπίζουν οι λαοί στο κατώφλι του 21ου αιώνα, του οικονομικού αποκλεισμού.

Η στάμπα της μετανάστριας δεν είναι το καλύτερο διαβατήριο στον άγριο καπιταλισμό. Αυτό το κοινωνικό - οικονομικό σύστημα έχει σαν κύριο συστατικό την εκμετάλλευση. Σε αυτές τις μυλόπετρες αλέθεται και συνθλίβεται πρώτα από όλους η γυναίκα

Η πορνεία και η εγκληματικότητα είναι πληγές που όλο και περισσότερο βαθαίνουν με απρόβλεπτες συνέπειες και φυσικά μιλάμε όχι για το σύνολο των εκατοντάδων χιλιάδων ανθρώπων που ακολουθούν το χάρτη των φτωχών του κόσμου, αλλά μια μερίδα που στρεβλώνει την εικόνα των περισσοτέρων και δημιουργεί ρατσιστικά αντανακλαστικά. Η πορνεία το σύγχρονο αυτό σκλαβοπάζαρο μαζί με τη σωματεμπορία είναι η πρώτη επιλογή εργασίας που προσφέρεται στις αλλοδαπές, όταν μάλιστα έχουν εφηβικές ηλικίες και καλλίγραμμα κορμιά είναι σίγουρα ένα εξαιρετικό προσοδοφόρο εμπόρευμα μαζί με τα ναρκωτικά και τα όπλα. (Ομοσπονδία Γυναικών Ελλάδας, Οκτώβριος 2006)

Ευάλωτες είναι και οι γυναίκες που προέρχονται από τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης στην άσκηση σεξιστικής βίας και ρατσιστικών επιθέσεων.

Οι προκαταλήψεις των ανδρών σχετικά με τις γυναίκες των χωρών αυτών είναι γνωστές και διαμορφώθηκαν κατά τα τελευταία χρόνια που κατά χιλιάδες οι γυναίκες αυτές εισέρεαν στη χώρα μας ως σεξουαλικά εμπορεύσιμα είδη. Έτσι λοιπόν για τον μέσο Έλληνα φαλλοκράτη οι γυναίκες των χωρών αυτών δεν είναι τίποτε άλλο παρά σεξουαλικά αντικείμενα για κάθε χρήση, γυναίκες «εύκολες» και «φτηνές», πλασμένες για πόρνες και μόνο. (www.feminism.com, 30/11/08)

Στις εργασιακές σχέσεις η σεξουαλική εργασία υπόκειται αλλαγές και επαναορισμούς ενώ φαινόμενα πορνείας υφίστανται σε κάθε ιστορικό πλαίσιο. Η σεξουαλική εργασία συνδέεται με το ρατσισμό, σε αυτό το φαινόμενο παίζουν σημαντικό ρόλο τα στερεότυπα και τα ιδεολογήματα σχετικά με τη φυλετική και την εθνική ταυτότητα του εργαζομένου στην οργάνωση της τοπικής αγοράς. Παράλληλα αφορά και την οργάνωση των διεθνών δικτύων σωματεμπορίας και σεξουαλικής εργασίας. Όσο αφορά τώρα τη παγκοσμιοποίηση η βιομηχανία του σεξ αποτελεί διεθνικό φαινόμενο. Αυτό που απασχολεί σήμερα τους ερευνητές είναι η εντατικοποίηση του διεθνικού χαρακτήρα του φαινομένου ιδιαίτερα κατά τις δύο τελευταίες δεκαετίες του 20ου αι.. εντατικοποίηση που δεν μπορεί να προσδιοριστεί απόλυτα λόγω της παρανομίας. (Φύλο και Μετανάστευση)

2.8.Αστυνομια Και Θύματα

Το Ελληνικό κράτος, στο πλαίσιο ανάπτυξης σχεδίου δράσης για την αντιμετώπιση του trafficking, ως μορφής οργανωμένου εγκλήματος, δημιούργησε μια Ειδική Μονάδα στην Αστυνομία που δραστηριοποιείται στην Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων (anti-trafficking).

Η Ελληνική Αστυνομία, στα πλαίσια των πρωτοβουλιών που έχει αναλάβει τα τελευταία χρόνια, προκειμένου να αντιμετωπίσει το εγκληματικό φαινόμενο της Εμπορίας Ανθρώπων, προχώρησε σε δράσεις, οι οποίες υλοποιούνται από τα μέσα του περασμένου έτους, με την ίδρυση δύο Τμημάτων Καταπολέμησης Εμπορίας Ανθρώπων στην Αθήνα και στην Θεσ/νίκη και την δημιουργία του Εθνικού Επιχειρησιακού Σχεδίου για την Καταπολέμηση της Εμπορίας

Ανθρώπων με την κωδική ονομασία «ΙΛΑΕΙΡΑ», μία από τις πρώτες απαχθείσες γυναίκες σύμφωνα με την ελληνική μυθολογία, το οποίο είναι μία πρωτοβουλία του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας, σε εθνικό και διασυνοριακό επίπεδο. Αυτές έχουν ως στόχο, αφενός την επιτυχή επιχειρησιακή αντιμετώπιση των εγκληματικών οργανώσεων που δραστηριοποιούνται σ' αυτή την σύγχρονη μορφή «δουλείας» και αφετέρου στον συντονισμό όλων των εμπλεκόμενων φορέων για την πληρέστερη παροχή αρωγής και προστασίας στα θύματα(www.klimaka.gr, 14/03/08)

2.8.1.Σύστημα Αναγνώρισης Των Γυναικών Θυμάτων Εμπορίας

Οι γυναίκες θύματα εμπορίας μπορεί να υποπέσουν στην αντίληψη των ελληνικών αρχών με διάφορους τρόπους. Το συνηθέστερο σενάριο που περιγράφηκε στους εκπροσώπους της Διεθνούς Αμνηστίας είναι της γυναίκας που συλλαμβάνεται από την αστυνομία με την υποψία μιας μη νόμιμης πράξης: για παράδειγμα, πορνεία χωρίς άδεια εργασίας ή παράνομη είσοδος στην Ελλάδα. Ένας μικρός αριθμός γυναικών έρχεται σε επαφή με μια από τις ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται στο χώρο της εμπορίας ανθρώπων. Ένας ακόμη μικρότερος αριθμός ζητά βοήθεια μέσω των δύο τηλεφωνικών γραμμών βοήθειας (μίας κρατικής και μίας που ανήκει σε ΜΚΟ) για γυναίκες που πέφτουν θύματα εμπορίας.

Η υφιστάμενη διαδικασία ρίχνει το βάρος στους αστυνομικούς πρώτης γραμμής οι οποίοι οφείλουν να ενημερώνουν αμέσως την «Ομάδα Anti-trafficking», μια ειδική ομάδα της αστυνομίας που δημιουργήθηκε τον Σεπτέμβριο του 2002, εφόσον έχουν λόγο να πιστεύουν ότι κάποια γυναίκα είναι θύμα εμπορίας. Σύμφωνα με τους

αξιωματικούς της ομάδας, συνήθως καλούνται μετά από επιδρομή της αστυνομίας σε κάποιο κλαμπ ή μπαρ όπου πιστεύεται ότι λαμβάνει χώρα πορνεία και όπου η τοπική αστυνομία υποψιάζεται ότι διενεργείται εμπορία γυναικών.

Οι γυναίκες που θεωρούνται θύματα εμπορίας μεταφέρονται στην Ομάδα Anti-trafficking. Εκεί τους δίνουν ένα έντυπο, διαθέσιμο σε πολλές γλώσσες, το οποίο εξηγεί ότι πρέπει να ενημερώσουν τον αξιωματικό που διεξάγει την έρευνα κατά πόσον πληρούν ορισμένα κριτήρια, για παράδειγμα αν μεταφέρθηκαν στην Ελλάδα κατόπιν εξαπάτησης ή εξαναγκασμού, αν τους έχουν παρακρατήσει τα ταξιδιωτικά έγγραφά τους, ή αν έχουν εξαναγκαστεί να εκδίδονται. Σύμφωνα με το έντυπο, ο υπεύθυνος αξιωματικός θα «εξετάσει την υπόθεσή σας με ευαισθησία και σεβασμό και θα σας παράσχει την αρωγή και τη στήριξη που δικαιούστε σύμφωνα με το νόμο».¹ Στο έντυπο αναφέρονται επίσης οι διαθέσιμες μορφές αρωγής και στήριξης. Αυτές περιλαμβάνουν δωρεάν στέγαση, ιατρική περίθαλψη, ψυχολογική στήριξη, νομική βοήθεια και πρόσβαση σε διερμηνέα· εκπαιδευτικές παροχές σε ανήλικα άτομα και γυναίκες ηλικίας έως και 23 ετών· πιθανή αναστολή της απέλασης γυναικών «που βρίσκονται παράνομα στη χώρα»· και δυνατότητα επαναπατριsmού για τις γυναίκες που επιθυμούν κάτι τέτοιο. Ο υπεύθυνος αστυνομικός και αποδέκτης του εντύπου πρέπει να το υπογράψει για να επιβεβαιώσει την παραλαβή του, και να το αποστείλει στην εισαγγελική αρχή. Η έκδοση του εντύπου αυτού ουδεμία μνεία έκανε στην περίοδο περίσκεψης που μπορεί να παραχωρήσει ο εισαγγελέας σε ένα άτομο προκειμένου αυτό να αποφασίσει αν θα συνεργαστεί με τις αρχές.

Αξιωματικός της Ομάδας αναφέρει πως υπήρχαν σχέδια για την τροποποίηση του εντύπου ώστε να περιληφθεί η εν λόγω πληροφορία.

Μετά την υπογραφή του εντύπου, οι αξιωματικοί της Ομάδας παίρνουν συνέντευξη από τη γυναίκα προκειμένου να διαπιστώσουν αν είναι θύμα εμπορίας. Οι αξιωματικοί παραδέχθηκαν ότι σε πολλές περιπτώσεις οι γυναίκες φέρουν ψυχικά τραύματα ή είναι αποπροσανατολισμένες όταν μεταφέρονται στην υπηρεσία. Μερικές δεν μιλούν ελληνικά, με αποτέλεσμα να καλούνται διερμηνείς. Οι γυναίκες έχουν πρόσβαση σε ψυχολογικές συμβουλευτικές υπηρεσίες, οι οποίες μπορεί να παρέχονται από συγκεκριμένες ΜΚΟ που έχουν συνάψει μνημόνια συμφωνίας με την Ομάδα Anti-trafficking. Στις περισσότερες περιπτώσεις, η Ομάδα επικοινωνεί με κάποια από αυτές τις ΜΚΟ και την ενημερώνει για την υπόθεση. Η ΜΚΟ συμφωνεί να παράσχει προστασία και αρωγή. Ο εκπρόσωπος της ΜΚΟ ή ο ψυχολόγος μπορεί να συζητήσει με τη γυναίκα πριν από τη συνέντευξη με τον αστυνομικό, και ο διερμηνέας μπορεί να είναι παρών κατά τη συζήτηση. Μετά από αυτή την πρώτη συνέντευξη με την Ομάδα Anti-trafficking, αν πιθανολογείται ότι η γυναίκα είναι θύμα εμπορίας, ενημερώνεται σχετικά με τη δυνατότητα να της χορηγηθεί άδεια παραμονής περιορισμένης ισχύος εφόσον συνεργαστεί με τις αρχές. Οι εκπρόσωποι της ΜΚΟ μπορούν επίσης να παράσχουν αυτές τις πληροφορίες στη γυναίκα.

Οι εκπρόσωποι της ΜΚΟ έρχονται επίσης σε επαφή με τις αρχές σχετικά με τη χορήγηση περιόδου περίσκεψης, η οποία δίδεται σε μια γυναίκα κατόπιν εισαγγελικής εντολής. Η εν λόγω περίοδος επιτρέπει σε μια γυναίκα να παραμείνει στη χώρα έως και ένα μήνα ώστε να

αρχίσει να συνέρχεται από τα ψυχολογικά και σωματικά τραύματα, και να είναι σε θέση να ξεφύγει από την επιρροή των εμπόρων της. Η περίοδος περίσκεψης βοηθά επίσης τη γυναίκα να λάβει μια ενημερωμένη απόφαση με νηφαλιότητα σχετικά με τη συνεργασία με τις αρχές σε ενδεχόμενη ποινική δίωξη κατά των πιθανολογούμενων εμπόρων. Κατά την περίοδο περίσκεψης, η γυναίκα βρίσκεται στη φροντίδα κοινωνικών λειτουργών και ψυχολόγων που μπορεί να είναι κρατικοί υπάλληλοι ή να συνεργάζονται με τις ΜΚΟ σε επαγγελματική ή εθελοντική βάση, και στεγάζεται σε κάποιο ξενώνα.

Στο τέλος της εν λόγω περιόδου περίσκεψης, η οποία μπορεί να είναι συντομότερη του ενός μηνός εφόσον το επιθυμεί, η γυναίκα επισκέπτεται την Ομάδα Anti-trafficking «ελεύθερα» και υποβάλλει δήλωση για τον τρόπο που έπεσε θύμα εμπορίας. Στην πράξη, η δήλωση είναι απαραίτητη προκειμένου ο εισαγγελέας να μπορεί να την αναγνωρίσει ως «θύμα εμπορίας ανθρώπων». Μόνο εφόσον έτσι αναγνωρισθεί, η γυναίκα μπορεί να συνεχίσει να λαμβάνει αρωγή και προστασία. Συνεπώς, ο βαθμός στον οποίο η δήλωση γίνεται «ελεύθερα» είναι συζητήσιμος. Η γυναίκα αναγνωρίζεται ως «θύμα εμπορίας ανθρώπων» εφόσον δεχθεί να συνεργαστεί στην ποινική δίωξη κατά του πιθανολογούμενου εμπόρου της, και εφόσον διαπιστωθεί ότι έχει διακόψει κάθε επαφή με τον έμπορό της. Σε περίπτωση που αναγνωρίζεται ως θύμα εμπορίας, η γυναίκα έχει δικαίωμα σε άδεια διαμονής και εργασίας, καθώς και σε παροχή αρωγής και προστασίας, κατά την περίοδο που η αστυνομία ερευνά την υπόθεση και λαμβάνουν χώρα οι σχετικές ποινικές διαδικασίες. Μετά την εν λόγω περίοδο, μπορεί να χορηγηθεί άδεια διαμονής και εργασίας αλλά για διαφορετικούς λόγους που προβλέπονται σε άλλες ενότητες του μεταναστευτικού νόμου (Ν. 3386/05).

Σύμφωνα με επιμέρους διατάξεις του νόμου, για τους ανηλίκους θύματα εμπορίας (παιδιά κάτω των 18 ετών) λαμβάνεται μέριμνα για «την ένταξή τους σε προγράμματα σχετικά με την εκπαίδευση και την επαγγελματική κατάρτισή τους» σε περιπτώσεις επαναπατριsmού «απαιτείται η σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου Εισαγγελέα Ανηλίκων, ύστερα από έκθεση του Επιμελητή Ανηλίκων » · στην περίπτωση ασυνόδευτων ανηλίκων υπηκόων τρίτων χωρών, «οι αρμόδιες εισαγγελικές ή αστυνομικές αρχές λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα για να προσδιορίσουν την ταυτότητα και την ιθαγένειά τους και να θεμελιώσουν το γεγονός ότι δεν συνοδεύονται. Επίσης, καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για τον ταχύτερο δυνατό εντοπισμό της οικογένειάς τους και λαμβάνουν αμέσως τα απαραίτητα μέτρα για να εξασφαλίσουν τη νομική τους εκπροσώπηση και, εφόσον χρειάζεται, την εκπροσώπησή τους στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας.». Τέλος, η προθεσμία περίσκεψης μπορεί να υπερβαίνει τον ένα μήνα «με απόφαση της αρμόδιας εισαγγελικής αρχής και με κριτήριο την εξυπηρέτηση του συμφέροντος του ανηλίκου».

Συνεπώς, ο χαρακτηρισμός ως πιθανό θύμα εμπορίας ανθρώπων είναι το κρίσιμο πρώτο βήμα στην παροχή αρωγής και προστασίας. Η έλλειψη αναγνώρισης των γυναικών και κοριτσιών ως θύματα εμπορίας τις τοποθετεί σε κίνδυνο. Αντιμετωπίζουν την πιθανότητα να διωχθούν για πορνεία χωρίς άδεια εργασίας, η οποία συνιστά ποινική παράβαση στην Ελλάδα, ή να κρατηθούν για παράνομη είσοδο, ή να απελαθούν σε χώρες όπου κινδυνεύουν να ξαναπέσουν θύματα εμπορίας ή άλλων παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Το Προεδρικό Διάταγμα του 2003 προβλέπει την παροχή αρωγής και προστασίας σε όλες τις γυναίκες θύματα εμπορίας. Ωστόσο, ο μεταγενέστερος νόμος που τέθηκε σε ισχύ το 2005 προβλέπει τη

συνέχιση της παροχής αρωγής και προστασίας, μετά την περίοδο περίσκεψης, σε υπηκόους τρίτων χωρών που τους έχει χορηγηθεί άδεια παραμονής υπό την προϋπόθεση της συνεργασίας τους με τις αρχές στις ποινικές διαδικασίες. Ως εκ τούτου, η νομική βάση για την παροχή αρωγής και προστασίας σε υπηκόους της ΕΕ και σε γυναίκες θύματα εμπορίας σε περίπτωση που οι αρχές δεν διώκουν ενεργά κάποιον πιθανολογούμενο έμπορο παραμένει ασαφής. Η έρευνα της Διεθνούς Αμνηστίας επισημαίνει ότι στην πράξη οι εν λόγω γυναίκες τυγχάνουν της ίδιας μεταχείρισης με τις υπηκόους τρίτων χωρών.

Συνεπώς, σύμφωνα με το υφιστάμενο σύστημα, η πρόσβαση μιας γυναίκας θύματος εμπορίας σε διαρκή αρωγή και προστασία εξαρτάται από την προσκόμιση στοιχείων σε ποινικές διαδικασίες κατά των πιθανολογούμενων εμπόρων. Επομένως, έχει καθιερωθεί αποτελεσματικά ένα σύστημα «συνεργασίας με αντάλλαγμα την προστασία. Το εν λόγω σύστημα συνεπώς, όχι μόνο δεν καταφέρνει να παράσχει αρωγή και προστασία σε όλες τις γυναίκες θύματα εμπορίας, αλλά επίσης δεν συνάδει με τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη δράση κατά της εμπορίας ανθρώπων. (www.klimaka.gr, 12/12/08)

2.8.2.Εμπόδια Στην Αναγνώριση

Ένας μεγάλος αριθμός γυναικών δεν αναγνωρίζονται ως πιθανά θύματα εμπορίας ανθρώπων. Τα εμπόδια για την αναγνώρισή τους, και επομένως για την προστασία τους, περιλαμβάνουν:

▼ Την απέλαση άγνωστου αριθμού γυναικών χωρίς να έχει διερευνηθεί αν έχουν πέσει θύματα εμπορίας

- ▼ Την έλλειψη αστυνομικών εκπαιδευμένων στην αναγνώριση των γυναικών θυμάτων εμπορίας ιδίως εκτός των μεγάλων αστικών κέντρων
- ▼ Την ανεπάρκεια των υπηρεσιών τηλεφωνικής βοήθειας και
- ▼ Τη μη έκδοση κατευθυντήριων γραμμών για τους αστυνομικούς που εργάζονται στον τομέα αυτό.
- ▼ Επίσης, οι γυναίκες θύματα εμπορίας δεν έχουν εμπιστοσύνη στην αποτελεσματικότητα του συστήματος ποινικής δικαιοσύνης να ασκήσει διώξεις κατά των εμπόρων και στην προστασία που θα λάβουν κατά των αντιποίνων από τους εμπόρους. (www.klimaka.gr, 12/12/08)

Σύμφωνα με τα επίσημα στατιστικά στοιχεία, ο αριθμός των γυναικών και των παιδιών που χαρακτηρίζονται από τις αρχές ως «θύματα εμπορίας ανθρώπων» ανέρχεται σε περίπου 100 ως 200 ετησίως. Το 2004, από τα 174 άτομα που έπεσαν θύματα εμπορίας με σκοπό την εργασιακή και τη σεξουαλική εκμετάλλευση και υπέπεσαν στην αντίληψη των αρχών, 160 ήταν γυναίκες και 14 ήταν ανήλικοι. Το 2005, χαρακτηρίστηκαν συνολικά 137 άτομα ως θύματα εμπορίας, εκ των οποίων 130 ήταν γυναίκες και 7 ανήλικοι. Επίσης το 2005, 202 άτομα συνελήφθησαν για εγκλήματα εμπορίας ανθρώπων και σεξουαλικής εκμετάλλευσης. Κατά το πρώτο εξάμηνο του 2006, 48 θύματα εμπορίας υπέπεσαν στην αντίληψη των αρχών και 95 πιθανολογούμενοι δράστες συνελήφθησαν. Τα προηγούμενα έτη, ο αριθμός των θυμάτων εμπορίας, όλων των γυναικών, κυμάνθηκε μεταξύ 100 και 200.

Τα εν λόγω μεγέθη αντανακλούν τους αριθμούς των γυναικών που έχουν αναγνωριστεί ως «θύματα εμπορίας ανθρώπων από τις αρχές». Είναι σημαντικά χαμηλότερα από τις εκτιμήσεις των τοπικών ΜΚΟ

για χιλιάδες άτομα που μεταφέρονται στην Ελλάδα κάθε χρόνο.
(www.klimaka.gr, 12/12/08)

2.8.3.Απέλαση Χωρίς Αξιολόγηση

Σε πολλές περιπτώσεις, οι γυναίκες θύματα εμπορίας δεν γνωρίζουν τι σημαίνει εμπορία ανθρώπων. Επομένως, μπορεί να μην περιγράψουν τον εαυτό τους ως θύματα εμπορίας. Ο επικεφαλής ενός ξενώνα ΜΚΟ εξήγησε ότι οι γυναίκες είχαν έρθει στον ξενώνα τους επειδή είχαν υποστεί βία και μόνο αργότερα συνειδητοποίησαν ότι είχαν πέσει θύματα εμπορίας. Στο πλαίσιο σεμιναρίων για την εμπορία ανθρώπων σε συνεργασία με ψυχολόγους ή κοινωνικούς λειτουργούς, οι γυναίκες αναφώνουσαν «Αυτό μου συνέβη κι εμένα!». Οι γυναίκες αυτές συχνά πιστεύουν ότι είναι οι μόνες που βρίσκονται σε αυτή την κατάσταση και κατηγορούν τον εαυτό τους που δεν κατάλαβαν ότι τις εξαπατούσαν και έπεσαν στην παγίδα.

Αυτή η έλλειψη επίγνωσης σε συνδυασμό με την αυτό-κατηγορία σημαίνει ότι οι γυναίκες θύματα εμπορίας αγνοούν επίσης τα δικαιώματά τους ως προς την παροχή αρωγής και προστασίας από τις αρχές. Όταν συλλαμβάνονται από την αστυνομία, αδυνατούν να δηλώσουν ότι είναι θύματα εμπορίας ανθρώπων και συχνά απελαύνονται στις χώρες προέλευσής τους χωρίς να έχουν αξιολογηθεί αναλυτικά οι κίνδυνοι που θα αντιμετωπίσουν με την επιστροφή τους. Ανησυχητικό είναι ότι η αδυναμία αφενός αναγνώρισης των γυναικών ως θυμάτων εμπορίας, και αφετέρου διενέργειας αξιολόγησης των κινδύνων σχετικά με την κατάστασή τους, όχι μόνο υπονομεύει τις προσπάθειες για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων αλλά βάζει και τις γυναίκες σε κίνδυνο περαιτέρω παραβιάσεων των

ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους, συμπεριλαμβανομένης της επαναδιακίνησης.

Άλλος λόγος για την αποτυχία της ακριβούς αναγνώρισης πολλών γυναικών ως θυμάτων εμπορίας ανθρώπων μπορεί να είναι η έμφαση που δίδει η αστυνομία στην καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων στις δύο μεγάλες πόλεις, Αθήνα και Θεσσαλονίκη. Παρότι, συνολικά, υπάρχουν 14 Ομάδες Anti-trafficking σε όλη τη χώρα, οι ομάδες στις δύο αυτές πόλεις είναι πιο καλά οργανωμένες, και ασχολούνται με το μεγαλύτερο όγκο των υποθέσεων.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το φαινόμενο της εμπορίας ανθρώπων γίνεται ολοένα και λιγότερο ορατό στη περιοχή των Βαλκανίων, εξαιτίας του ότι τα θύματα δεν αναζητούν συχνά αρωγή και προστασία από τις αρμόδιες αρχές, λόγω του φόβου επαναπατρισμού και στιγματισμού τους στη χώρα προέλευσης τους. Κατά συνέπεια, σύμφωνα με μελέτες, έχει παρατηρηθεί ότι όλο και πιο λίγα θύματα επιστρέφουν στις χώρες προέλευσης τους και αναζητούν προστασία στις χώρες των Βαλκανίων. Όσα από αυτά επιστρέψουν βρίσκονται αντιμέτωπα με τις ίδιες δυσκολίες που τα οδήγησαν αρχικά να πέσουν στην παγίδα των εμπόρων τους: φτώχεια, διακρίσεις σε όλα τα επίπεδα, έλλειψη εκπαίδευσης, βία κατά των γυναικών, ανεργία κτλ. Σύμφωνα με στοιχεία για την κατάσταση της εμπορίας ανθρώπων στην Μολδαβία, Ρουμανία και Βουλγαρία παρατηρείται μια τάση εσωτερικής διακίνησης γυναικών για σεξουαλική εκμετάλλευση, γεγονός που ενισχύει την άποψη ότι η αλυσίδα της διακίνησης ξεκινά από την πορνεία σε τοπικό επίπεδο. (www.klimaka.gr, 13/03/08)

Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, κατά το έτος 2004, η Ελληνική Αστυνομία επιλήφθηκε 65 υποθέσεων

εμπορίας ανθρώπων και σωματεμπορίας. Κατόπιν έρευνας και προανάκρισης των υποθέσεων αυτών, απαγγέλθηκαν 352 κατηγορίες (σε Έλληνες όσο και αλλοδαπούς) για τα εγκλήματα της εμπορίας και σωματεμπορίας γυναικών με σκοπό τη σεξουαλική και οικονομική εκμετάλλευση, ενώ τα θύματα (άνδρες - γυναίκες και ανήλικοι) ανήλθαν στα 181 και προέρχονταν από χώρες της Ρωσίας, Ρουμανίας, Ουκρανίας, Μολδαβίας, Ρουμανίας, Αλβανίας, Λευκορωσίας κτλ. Σε 46 από αυτά παρασχέθηκε αρωγή και προστασία από τις μονάδες αρωγής και προστασίας της Πολιτείας, καθώς και από μη-κυβερνητικές οργανώσεις, ενώ για 25 θύματα ανεστάλη η απέλαση τους σύμφωνα με το αρ. 12 του Ν. 3064/02.

2.8.4.Μη Έκδοση Κατευθυντήριων Γραμμών Από Την Αστυνομία

Το υφιστάμενο σύστημα απαιτεί από τους απλούς αστυνομικούς να έχουν συνείδηση του ενδεχόμενου ότι οι γυναίκες που συναντούν στο πλαίσιο της εργασίας τους μπορεί να είναι θύματα εμπορίας και όχι, για παράδειγμα, γυναίκες που εκδίδονται χωρίς άδεια ή παράτυπες μετανάστριες. Ωστόσο, μέχρι σήμερα δεν φαίνεται να υπάρχουν κατευθυντήριες γραμμές, οι οποίες να ορίζουν τα αντικειμενικά κριτήρια που πρέπει να εφαρμόζουν οι αστυνομικοί όταν προβαίνουν στην αρχική αξιολόγηση.

Η απουσία αντικειμενικών κριτηρίων επηρεάζει και την ίδια την Ομάδα Anti-trafficking, και μπορεί να καταλήξει στην εσφαλμένη αναγνώριση μιας γυναίκας ως θύματος εμπορίας. Ακόμη και στα αστικά κέντρα της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης, η αναγνώριση ως θύματος εμπορίας φαίνεται να βασίζεται συχνά σε υποκειμενικά κριτήρια: «Τα θύματα δεν αποκαλύπτουν πάντοτε ότι είναι θύματα εμπορίας», όπως χαρακτηριστικά είπε ένας αστυνομικός της Ομάδας

Anti-trafficking στην Αθήνα. «Όταν όμως βλέπεις μια γυναίκα να κάθεται μακριά από τις άλλες, να μην μιλά και να φαίνεται φοβισμένη, μπορεί να το υποψιαστείς... Συνήθως, οι εκδιδόμενες γυναίκες συμπεριφέρονται ευθαρσώς, προκλητικά – φωνάζουν πολύ και βρίζουν.»

Ως εκ τούτου, διαπιστώνεται η ανάγκη εκπαίδευσης των αστυνομικών όσον αφορά αφενός την αξιολόγηση των γυναικών, και αφετέρου την καταπολέμηση αρνητικών στερεοτύπων και αντιλήψεων. (www.klimaka.gr, 17/03/08)

2.8.5.Φόβος Αντιποίνων

Πολλές γυναίκες θύματα εμπορίας εξακολουθούν να φοβούνται τις απειλές, και την ψυχολογική ή τη σωματική κακοποίηση από τους εμπόρους τους. Αυτός ο φόβος συχνά δεν τις αφήνει να παρουσιάσουν τον εαυτό τους ως θύματα εμπορίας και κατά συνέπεια δεν λαμβάνουν την προστασία του κράτους.

Τόσο οι αρχές όσο και οι ΜΚΟ αναφέρουν ότι το φαινόμενο του «happy trafficking» βρίσκεται σε ανοδική πορεία στην Ελλάδα. Οι νέες μορφές εξαναγκασμού δυσχεραίνουν ακόμη περισσότερο την αναγνώριση μιας γυναίκας ως θύματος εμπορίας με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση. Οι γυναίκες θύματα εμπορίας ξυλοκοπούνται ή υποβάλλονται σε βασανιστήρια λιγότερο συχνά. Η εκμετάλλευση της σεξουαλικής εργασίας μπορεί να είναι λιγότερο ακραία: οι γυναίκες μπορεί να κρατούν τα διαβατήριά τους ή να μην εξαναγκάζονται σε εγκλεισμό ή περιορισμό των κινήσεών τους. Έχοντας τη δυνατότητα να κρατά μέρος των εσόδων της, μια γυναίκα μπορεί να εμφανίζεται ως εκδιδόμενη χωρίς άδεια εργασίας και όχι ως

θύμα εμπορίας ανθρώπων, και ο έμπορός της να εμφανίζεται ως απλός μαστροπός.

Ωστόσο, οι γυναίκες αντιμετωπίζουν ακόμη απειλές για αντίποινα εναντίον των οικογενειών τους εφόσον δεν συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις των εμπόρων. Η πίστη σε παραδοσιακές «δυνάμεις του κακού» επιτρέπουν στους εμπόρους να εκφοβίζουν ορισμένες γυναίκες αφρικανικής προέλευσης. Οι έμποροι προειδοποιούν ότι η αστυνομία συλλαμβάνει και απελαύνει τις γυναίκες που κάνουν καταγγελίες περί εμπορίας ανθρώπων ή άλλης μορφής παραβίαση. Οι γυναίκες που ζουν με το φόβο διστάζουν να καταφύγουν στην αστυνομία ή σε ΜΚΟ και, αν το κάνουν, μπορεί να μην αποκαλύψουν ολόκληρη την ιστορία τους. Η σοβαρότητα των απειλών εξασφαλίζει την παραμονή τους υπό τον έλεγχο των εμπόρων τους.

Η αστυνομία και οι ΜΚΟ παραδέχονται ότι οι νέες μορφές εξαναγκασμού δυσχεραίνουν ακόμη περισσότερο την αναγνώριση των γυναικών ως θυμάτων εμπορίας ανθρώπων. Όπως είπε ένας εκπρόσωπος ΜΚΟ «Οι έμποροι βρίσκονται πάντοτε ένα βήμα μπροστά». Ένας αστυνομικός της Ομάδας Anti-trafficking ανέφερε μια περίπτωση όπου μια γυναίκα, η οποία αφού κατάφερε να το σκάσει από τον έμπορό της, πήρε ένα ταξί για να πάει κατευθείαν στο αστυνομικό τμήμα και, όταν η πόρτα του ταξί κόλλησε, ήταν σίγουρη πως ο οδηγός συμμετείχε στη συννομωσία εναντίον της. Το γεγονός αυτό φανερώνει το φόβο της γυναίκας για το μέγεθος της επιρροής των ίδιων των εμπόρων.

Η έλλειψη εμπιστοσύνης στις αποτελεσματικές ποινικές διώξεις αναμιγνύεται με το φόβο των αντιποίνων και καταλήγει στη διστακτικότητά τους να καταφύγουν στις αρχές.

«Υπάρχουν πολλές που περιμένουν να δουν τι θα συμβεί σε εμάς. Πολλές κοπέλες υποφέρουν. Φοβούνται... Πιστεύω ότι μετά από αυτό [τη δίκη, αν υπάρξει καταδίκη,] πολλές θα μιλήσουν στην αστυνομία, εάν όμως η υπόθεση δεν πάει καλά, δεν θα απευθυνθούν στις αρχές.»

«Η Έμιλι, θύμα εμπορίας που περιμένει την έκβαση της δίκης των εμπόρων της, τόνισε γυναίκες όπως η ίδια πρέπει να είναι σίγουρες ότι η αστυνομία μπορεί να τις προστατεύσει από τους εμπόρους προτού αποφασίσουν να μπουν στη μακρά διαδικασία συνεργασίας με τις αρχές.» (www.klimaka.gr, 15/03/08)

2.8.6.Εμπόδια Στην Προστασία Και Στην Αρωγή

Ακόμη και σε περιπτώσεις όπου ξεπερνούν τις παγίδες και αναγνωρίζονται ως θύματα εμπορίας, οι γυναίκες αντιμετωπίζουν σειρά εμποδίων στην άσκηση του δικαιώματός τους στην προστασία και στην αρωγή. Τα εν λόγω εμπόδια απορρέουν κυρίως από την έμφαση που δίνουν οι ελληνικές αρχές στην προσαγωγή των δραστών των εγκλημάτων εμπορίας στη δικαιοσύνη, και όχι στα δικαιώματα των γυναικών θυμάτων εμπορίας. (www.klimaka.gr, 15/03/08)

2.8.7.Προστασία Με Αντάλλαγμα Τη Συνεργασία

Υπό το υφιστάμενο σύστημα, μια υπήκοος τρίτης χώρας που χαρακτηρίζεται από τον εισαγγελέα ως «θύμα εμπορίας ανθρώπων», μετά την περίοδο περίσκεψης, μπορεί να ασκήσει τα δικαιώματα της στην προστασία και στην αρωγή μόνο εφόσον «συνεργαστεί» με τις αρχές. Αυτό ουσιαστικά δημιουργεί μια σχέση εξάρτησης ανάμεσα στην προστασία και τη δίωξη για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων.

Η προστασία για υπηκόους τρίτων χωρών εξασφαλίζεται δυνάμει του μεταναστευτικού νόμου (Ν. 3386/05), ο οποίος ορίζει ότι κάθε άτομο που πιθανολογείται ότι είναι θύμα εμπορίας ενημερώνεται για «τη δυνατότητα χορήγησης άδειας παραμονής περιορισμένης ισχύος, εφόσον συνεργάζεται στην καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων» (Άρθρο 47 παράγραφος 1). Ανησυχία εκφράζεται για το γεγονός ότι μετά την αρχική περίοδο περίσκεψης, οι γυναίκες από τρίτες χώρες που διακινούνται στην Ελλάδα εξασφαλίζουν προστασία και αρωγή μόνο εφόσον τους χορηγηθεί άδεια παραμονής υπό την προϋπόθεση της συνεργασίας τους με τις αρχές. Για τις υπηκόους τρίτων χωρών, που αποτελούν τη συντριπτική πλειονότητα των θυμάτων εμπορίας, η μη συνεργασία με τις αρχές αποκλείει τη χορήγηση άδειας παραμονής με αποτέλεσμα τα άτομα αυτά να αντιμετωπίζουν την απέλαση.

Τα δικαιώματα στην προστασία και στην αρωγή γίνονται σεβαστά μόνο για τα άτομα που συνεργάζονται στις ποινικές διαδικασίες μετά το τέλος της περιόδου περίσκεψης και μόνο για το διάστημα που εξακολουθούν να συνεργάζονται. Οι ελληνικές αρχές δεν παρέχουν αρωγή και προστασία στις γυναίκες που δεν συνεργάζονται μετά το τέλος της περιόδου περίσκεψης ή σταματούν να συνεργάζονται σε μεταγενέστερο στάδιο για βάσιμους λόγους, όπως τον φόβο αντιποίνων από τους εμπόρους τους, ή στις περιπτώσεις γυναικών όπου οι αρχές δεν διώκουν ενεργά τους πιθανολογούμενους εμπόρους. (www.klimaka.gr, 18/03/08)

2.8.8. Η Απειλή Της Απέλασης

Σε περίπτωση που οι γυναίκες θύματα εμπορίας, που έχουν έτσι αναγνωριστεί, εκφράζουν την επιθυμία τους να επιστρέψουν στις χώρες τους, τα προσωπικά τους στοιχεία διαβιβάζονται στο Διεθνή

Οργανισμό για τη Μετανάστευση (IOM), ο οποίος αναλαμβάνει τον επαναπατρισμό τους.

Αντιθέτως, μια γυναίκα που αρχικά έχει αναγνωριστεί ως πιθανό θύμα εμπορίας αλλά δεν έχει συμφωνήσει να συνεργαστεί με τις αρχές, μπορεί να απελαθεί στη χώρα προέλευσής της.

Οι γυναίκες αισθάνονται παγιδευμένες ανάμεσα στις απειλές των εμπόρων εναντίον των ιδίων και των οικογενειών τους, και στην πίεση να συνεργαστούν με τις αρχές προκειμένου να εξασφαλίσουν άδεια παραμονής και μακροχρόνια προστασία και αρωγή. Οι γυναίκες θύματα εμπορίας που έχουν καταθέσει εναντίον εμπόρων στο δικαστήριο και στη συνέχεια έχουν δεχθεί απειλές, ζουν με το φόβο αφενός των αντιποίνων και αφετέρου της άρσης της προστασίας σε περίπτωση που αποφασίσουν να ανακαλέσουν τις κατηγορίες τους για τους εμπόρους.

Σε περιπτώσεις που εμπλέκονται άλλα σοβαρά εγκλήματα όπως φόνος και βιασμός, οι αρχές παίρνουν την πρωτοβουλία στις έρευνες και στις νομικές διαδικασίες. Σε περιπτώσεις εμπορίας ανθρώπων, η ύπαρξη αποδεικτικών στοιχείων με τη μορφή της μαρτυρίας της γυναίκας θύματος εμπορίας αποτελεί προϋπόθεση για την έναρξη της έρευνας. Αν η έρευνα καταλήξει στη σύλληψη των πιθανολογούμενων εμπόρων, αναμένεται από τη γυναίκα να συνεχίσει να συνεργάζεται με τις αρχές καταθέτοντας στο δικαστήριο. Αυτή η προσδοκία ασκεί πίεση στη γυναίκα, η οποία καλείται να επιλέξει ανάμεσα στα εξής: να συνεχίσει να λαμβάνει βοήθεια στην Ελλάδα, να επιλέξει τον εθελοντικό επαναπατρισμό, ή να υποκύψει στις απειλές των εμπόρων της και να αλλάξει ή να ανακαλέσει την αρχική κατάθεσή της. (www.iom.org, 19/11/08)

2.8.9.Ανεπαρκής Προστασία Μαρτύρων

Η αστυνομική προστασία συνίσταται κυρίως στη συνοδεία των γυναικών στον ξενώνα όπου φιλοξενούνται στην αρχή της περιόδου περίσκεψης, και από τον ξενώνα στο δικαστήριο κατά τη διάρκεια της δίκης. Ωστόσο, ακόμη και κατά τη διάρκεια αυτών των περιόδων όταν υποτίθεται ότι προστατεύει τα θύματα εμπορίας, η αστυνομία δεν λαμβάνει πάντοτε μέτρα για την πρόληψη ή την αντιμετώπιση των απειλών.

Όσον αφορά τους ξενώνες, αν και κρατούν τη διεύθυνσή τους μυστική, και θεσπίζουν τους δικούς τους κανόνες σχετικά με το πόσο συχνά, με ποιον, και σύμφωνα με ποιες διαδικασίες επιτρέπεται στις γυναίκες να βγαίνουν μόνες έξω, οι διευθύνσεις των ξενώνων ή των κέντρων προστασίας έχουν γίνει γνωστές σε όλους. Επίσης, κάποιες γυναίκες δεν τηρούν τις διαδικασίες ασφαλείας. Οι έμποροι έχουν προσεγγίσει τις γυναίκες ενόσω αυτές ζουν στους ξενώνες, ή τους φίλους τους, και έχουν εκτοξεύσει απειλές.

Ένας αξιωματικός της Ομάδας Anti-trafficking επισήμανε ότι υπήρχε κάποιο σύστημα προστασίας μαρτύρων στο πλαίσιο της Ομάδας καταπολέμησης του οργανωμένου εγκλήματος, όμως καμία γυναίκα θύμα εμπορίας που είχε την πρόθεση να καταθέσει δεν ήθελε να μπει στο σύστημα επειδή προϋπέθετε την αλλαγή της ταυτότητάς της. Ωστόσο, δικηγόροι, εργαζόμενοι σε ΜΚΟ και γυναίκες θύματα εμπορίας οποίους δηλώνουν ότι κανείς δεν είχε προσφέρει τέτοιου είδους προστασίας στις γυναίκες και ότι δεν γνώριζαν την ύπαρξη τέτοιου πλαισίου.

Οι γυναίκες θύματα εμπορίας που παρέχουν πληροφορίες στις αρχές και ζητούν εθελοντικό επαναπατρισμό μπορούν να επιστρέψουν στη χώρα προέλευσής τους σύμφωνα με τον IOM αφού δώσουν κατάθεση στην αστυνομία. Σε αυτές τις περιπτώσεις, ωστόσο, η δίκη λαμβάνει χώρα μόνο εφόσον μια άλλη γυναίκα θύμα εμπορίας συμφωνήσει να καταθέσει εναντίον των πιθανολογούμενων εμπόρων στο δικαστήριο ή εάν η επαναπατρισμένη γυναίκα συμφωνήσει να επιστρέψει στην Ελλάδα για να δώσει στοιχεία. Οι γυναίκες συχνά δεν επιστρέφουν λόγω της ανεπαρκούς προστασίας που τους παρέχεται όσο βρίσκονται στην Ελλάδα. (www.klimaka.gr, 20/09/08)

2.8.10. Πολύ Σύντομη Περίοδος Περίσκεψης

Η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη Δράση κατά της Εμπορίας Ανθρώπων όρισε τη διάρκεια της περιόδου περίσκεψης, κατά την οποία τα θύματα εμπορίας μπορούν να σκεφτούν αν θα συνεργαστούν με τις αρχές, σε τουλάχιστον 30 ημέρες. Η αιτιολογική έκθεση της σύμβασης τονίζει ότι η περίοδος περίσκεψης πρέπει να ωφελεί την ίδια τη γυναίκα, και εν συνεχεία το δικαστήριο το οποίο θα εξασφαλίζει ότι η γυναίκα είναι ικανή να δώσει μια σαφή και νηφάλια κατά το δυνατόν κατάθεση. Το Συμβούλιο της Ευρώπης αναγνωρίζει ότι πολλές χώρες προβλέπουν ελάχιστη περίοδο περίσκεψης με διάρκεια μεγαλύτερη των 30 ημερών και ότι η ομάδα εμπειρογνομόνων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την εμπορία ανθρώπων συνιστά η ελάχιστη περίοδος να αυξηθεί σε τουλάχιστον τρεις μήνες.

Ωστόσο οι αξιωματικοί της Ομάδας Anti-trafficking υποστηρίζουν ότι την τελευταία διετία οι περισσότερες γυναίκες είτε δεν ζήτησαν περίοδο περίσκεψης είτε συμφώνησαν να συνεργαστούν πριν από τη

λήξη της περιόδου των 30 ημερών – ουδεμία γυναίκα, τόνισαν, στην οποία είχε δοθεί περίοδος περίσκεψης, επέλεξε να μην συνεργαστεί. Κάτι τέτοιο μπορεί να υποδεικνύει την προθυμία τους να συνεργαστούν, ωστόσο μπορεί επίσης να σημαίνει ότι οι γυναίκες λαμβάνουν την απόφαση να συνεργαστούν υπό πίεση.

Οι κοινωνικοί λειτουργοί στην Ελλάδα θεωρούν ότι οι γυναίκες θύματα εμπορίας χρειάζονται μεγαλύτερη περίοδο περίσκεψης. Για πολλές γυναίκες, η εμπειρία της βίας ή του εξαναγκασμού τις συνοδεύει για πολύ καιρό. Όπως επισήμανε ένας εργαζόμενος σε ξενώνα, πολλές γυναίκες προσπαθούν να αποστασιοποιηθούν από την κατάσταση στην οποία βρίσκονταν, με κάθε δυνατό τρόπο. «Το πρώτο πράγμα που κάνουν είναι να βάζουν πλυντήριο – πολλά πλυντήρια, ξανά και ξανά. Αν υπήρχε τρόπος να κάψουν τα πάντα, μάλλον θα το έκαναν». Σε πολλές περιπτώσεις, αυτή η εμπειρία παραμένει σημείο αναφοράς καθόλη την περίοδο όπου λαμβάνουν προστασία και αρωγή, και κατά την οποία αναμένεται επίσης από αυτές να λειτουργήσουν ως μάρτυρες κατά των εμπόρων τους.

Οι αρχές βασίζονται στο προσωπικό των ξενώνων προκειμένου να διασφαλίσουν ότι οι γυναίκες θύματα εμπορίας είναι πρόθυμες να συνεργαστούν για όσο διάστημα μένουν εκεί. Οι ΜΚΟ που συνεργάζονται με γυναίκες θύματα εμπορίας με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση είναι λίγες, με ανεπαρκείς πόρους, και βασίζονται σε εθελοντές. Επιπλέον, η εξάρτηση από το προσωπικό των ξενώνων προκειμένου να διασφαλιστεί η συνεργασία των γυναικών μπορεί να προκαλέσει σύγκρουση συμφερόντων, η οποία μπορεί να διακυβεύσει το δικαίωμα της γυναίκας να αποφασίσει ελεύθερα για το αν θα συνεργαστεί με τις αρχές ή όχι. (www.klimaka.gr, 21/09/08)

2.8.11.Μακρές Δικαστικές Διαδικασίες Και Περιορισμένη Πρόσβαση Σε Επανόρθωση

Ως το 2007 μόνο μία υπόθεση εμπορίας ανθρώπων, στην οποία οι έμποροι καταδικάστηκαν σε πολυετή φυλάκιση, έφτασε στο στάδιο της έφεσης. Οι συνεχείς καθυστερήσεις που δεν επιτρέπουν την ολοκλήρωση των δικαστικών διαδικασιών παρατείνουν την περίοδο κατά την οποία οι γυναίκες θύματα εμπορίας που έχουν συμφωνήσει να καταθέσουν πρέπει να ζουν με το φόβο των αντιποίνων. Το ελληνικό δικαστικό σύστημα, υπερφορτωμένο και με χρόνιες ελλείψεις όσον αφορά το προσωπικό και την υλική υποδομή, μπορεί να χρειαστεί αρκετά χρόνια ή και περισσότερα για να φέρει μια υπόθεση στα δικαστήρια και ακόμη περισσότερα για να λάβει μια αμετάκλητη απόφαση.

Σε μια δίκη για εμπορία ανθρώπων που παρακολούθησαν οι εκπρόσωποι της Διεθνούς Αμνησίας το 2006 και 2007, η μόνιμη ανησυχία τόσο της εισαγγελίας όσο και του προσωπικού του ξενώνα στον οποίο είχε αρχικά φιλοξενηθεί η γυναίκα ήταν αν η τελευταία θα ανακαλούσε τις καταθέσεις της. Η αρμόδια για την υπόθεση κοινωνική λειτουργός και μια από τις γυναίκες επισήμαναν στη Διεθνή Αμνηστία ότι οι έμποροι είχαν απειλήσει τις γυναίκες και τους συνεργάτες τους στην Ελλάδα και στη συνέχεια τις οικογένειές τους στη χώρα προέλευσής τους, και τελικά κατέφυγαν στην δωροδοκία προκειμένου να τις πείσουν να ανακαλέσουν τις καταθέσεις τους. Στην περίπτωση αυτή, αυτό που απασχολούσε κυρίως τη γυναίκα, σχεδόν δύο χρόνια μετά την πρώτη κατάθεσή της ενώπιον του δικαστηρίου, ήταν να ολοκληρωθεί η δίκη. Βρισκόταν σε μια διαρκή κατάσταση άγχους και αδυνατούσε να κάνει μια νέα αρχή στη ζωή της. Όπως εξομολογήθηκε

η ίδια: «Κάθε φορά που πηγαίνω [στο δικαστήριο] δεν φτάνουν σε μια απόφαση και νιώθω να χάνω τα λογικά μου.»

Η απαίτηση συνεργασίας με τις αρχές καταπονεί ψυχολογικά τις γυναίκες για όσο διάστημα διαρκούν οι δικαστικές διαδικασίες και ενισχύει το ενδεχόμενο να υποκύψουν στις απειλές των εμπόρων.

Μόνο μετά την καταδίκη του εμπόρου, μπορεί μια γυναίκα θύμα εμπορίας να ζητήσει επανόρθωση, συμπεριλαμβανομένης της αποζημίωσης και της αποκατάστασης, μέσω της άσκησης αστικών αγωγών. Ωστόσο, δεν είναι επιλέξιμη για νομική βοήθεια προκειμένου να δρομολογήσει τις αστικές διαδικασίες, γεγονός που υπονομεύει σοβαρά το δικαίωμά της σε αποζημίωση. (www.klimaka.gr, 01/11/08)

2.8.12.Επιστροφή Θυμάτων

Σε γενικές γραμμές όσον αφορά την επιστροφή των θυμάτων από τις ευρωπαϊκές χώρες πίσω στην πατρίδα τους, δεν υπάρχουν ακόμη συστηματικές μελέτες. Από τις μαρτυρίες ανθρώπων που δουλεύουν στο χώρο της πρόνοιας, ξέρουμε ότι τις γυναίκες που επιστρέφουν στην πατρίδα τις υποδέχονται με διάφορους τρόπους. Το κριτήριο υποδοχής μοιάζει να έχει τους ίδιους κανόνες, σε όλο τον κόσμο, για τους μετανάστες, αλλά με χαρακτηριστικά που εκφράζονται πιο έντονα: όποια επιστρέφει «νικήτρια» γίνεται αποδεκτής διαφορετικής συμπεριφοράς από αυτήν που επιστρέφει «ηττημένη». Όποια επιστρέφει στην πατρίδα της, συνήθως, γίνεται αποδεκτή και χαίρει εκτίμησης στην κοινωνική ομάδα από την οποία προήλθε μόνο αν έστειλε χρήματα στο σπίτι κατά τη διάρκεια της απουσίας της, ή αν γυρίσει εμφανώς πλούσια: στην περίπτωση της η κοινωνική ομάδα δεν ενδιαφέρεται για την προέλευση των χρημάτων, ή αποφεύγει τις

πολλές σχετικές ερωτήσεις. Όποια επιστρέφει, γενικά, δεν κατοικεί πλέον στην περιοχή από την οποία κατάγεται ,αλλά προτιμά να εγκατασταθεί στην πόλη: δεν είναι δυνατόν για αυτή να έχει τα χαρακτηριστικά που είχε πριν φύγει και να επιστρέψει στον προηγούμενο τρόπο ζωής. Η γυναίκα που επιστρέφει στην πατρίδα χωρίς να έχει βγάλει χρήματα ή άρρωστη δεν γίνεται αποδεκτή και περιθωριοποιείται, δεν τη δέχεται ούτε η οικογένειά της. επάνω της βαραίνει η κοινωνική απόρριψη και γίνεται αντικείμενο συχνών σεξουαλικών παρενοχλήσεων από τη μεριά των ανδρών.

Σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες επίσης όποια γυναίκα δεν έχει νόμιμο έγγραφο δεν έχει τη δυνατότητα να καταγγείλει τους εκμεταλλευτές της χωρίς να εκδιωχθεί. Και σε όποια επιβάλλεται η επιστροφή, επιβάλλεται και η απέλαση από τη χώρα που τη «φιλοξενεί», γιατί δεν έχει νόμιμη άδεια παραμονής. Έτσι βρίσκεται αυτόματα να ανήκει σε εκείνη την κατηγορία γυναικών που όταν επιστρέφουν στην πατρίδα τους δεν γίνονται αποδεκτές από την τοπική κοινωνία. Στην Ιταλία, παρότι υπάρχουν διαδικασίες επανένταξης, γίνονται εκατοντάδες απελάσεις γυναικών που εκδίδονται στην εξαναγκαστική πορνεία. Οι συμφωνίες που έχουν υπογραφεί με την Αλβανία, τη Νιγηρία και άλλες χώρες καταγωγής των γυναικών πραγματοποιούν εξαναγκαστικό επαναπατρισμό μέσα σε 48 ώρες, στη βάση της λεγόμενης «υπόθεσης υπηκοότητας». Η άφιξή τους στις χώρες από τις οποίες κατάγονται είναι συχνά τραυματική από την πρώτη στιγμή, γιατί πολλές φορές μπαίνουν σε αεροπλάνα ή σε πλοία με τα ίδια ρούχα που φορούσαν όταν δούλευαν στο δρόμο. Μόλις φτάσουν στην πατρίδα τους, οι γυναίκες αντιμετωπίζουν τα φλας του πλήθους των δημοσιογράφων και, μερικές φορές το δημόσιο χλευασμό.

Στην Νιγηρία για τις 3000-4000 θύματα εκμετάλλευσης που επαναπατρίζονται εξαναγκαστικά από τις διάφορες χώρες του κόσμου κάθε χρόνο λείπουν εντελώς οι δομές υποδοχής. Οι γυναίκες που φτάνουν με αυτό τον τρόπο στην κρατούνται δύο μέρες από τις αρχές για επαλήθευση στοιχείων και ιατρικές εξετάσεις. Στη συνέχεια, αν δεν δειχθούν φορείς σεξουαλικά μεταδιδόμενων ασθενειών, αφήνονται ελεύθερες και εγκαταλείπονται στην τύχη τους. Τα θύματα αυτά δεν επιστρέφουν συνήθως στο σπίτι τους: χωρίς χρήματα και οικονομικούς πόρους, αποφασίζουν να μείνουν στην πρωτεύουσα όπου, για να κερδίσουν χρήματα που θα στείλουν στο χωριό, στα παιδιά και τους γονείς τους, εκδίδονται. Συχνά πέφτουν ξανά θύματα κυκλωμάτων εκμετάλλευσης.

Ανάλογοι μηχανισμοί υπάρχουν και στις άλλες χώρες καταγωγής. Αξίζει να σημειωθεί ότι με όση ταχύτητα γίνονται οι απελάσεις, πολύ συχνά με την ίδια ταχύτητα απαντούν οι δουλέμποροι. Στην Αλβανία είναι σύνηθες φαινόμενο, όταν επαναπατρίζεται εξαναγκαστικά μια γυναίκα, αφού περάσει τον έλεγχο στα σύνορα, στο Δυρράχιο ή την Αυλώνα, μετά να την παραλαμβάνει ένας φίλος του μαστροπού, που έχει ειδοποιηθεί έγκαιρα από την Ιταλία, ενώ ο ίδιος την περιμένει στο λιμάνι ή στο αεροδρόμιο στα Τίρανα. Συνήθως είναι πολύ δύσκολο να βοηθήσει κάποιος τις γυναίκες που επαναπατρίζονται εξαναγκαστικά γιατί θεωρούνται ακόμη ιδιοκτησία του «αφεντικού» τους. Αποτέλεσμα αυτής της κατάστασης είναι ότι η πλειονότητα των γυναικών που γυρίζουν με αυτό τον τρόπο στην πατρίδα τους επιστρέφουν στη συνέχεια ξανά στην χώρα που της απέλασε με το ίδιο κύκλωμα δουλεμπόρων. Όταν γυρίσουν πάλι στη χώρα που τις εκμεταλλεύονταν, τα θύματα χρωστούν το κόστος ενός ακόμη ταξιδιού στο μαστροπό τους.

Γενικά, στις χώρες καταγωγής το πρόβλημα, στο σύνολό του, άρχισε να χαίρει μεγαλύτερης προσοχής από τους θεσμούς μετά την πραγματοποίηση των πρώτων προγραμμάτων διεθνούς συνεργασίας. Όσο αφορά τη βοήθεια των θυμάτων, μερικά προγράμματα, που διευθύνονται από τον IOM, οργανώνουν εκούσιο επαναπατρισμό των γυναικών. Άλλα που διευθύνονται από διεθνή δίκτυα Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων και χρηματοδοτούνται από μεμονωμένες χώρες χορηγούς ή την Ευρωπαϊκή Ένωση, δημιουργούν στις χώρες καταγωγής τις αναγκαίες υποδομές για την υποδοχή των γυναικών που επαναπατρίζονται και φροντίζουν για την κοινωνική ένταξη τους. Για παράδειγμα στην Αλβανία, ο συντονισμός ανάμεσα στις διεθνείς οργανώσεις και τις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις επέτρεψε να ανοίξουν σπίτια-καταφύγια για τις γυναίκες της Ανατολικής Ευρώπης που δεν μπορούσαν να επιστρέψουν στην πατρίδα τους και ένα σπίτι-καταφύγιο για γυναίκες από την Αλβανία που επαναπατρίστηκαν. (www.iom.org, 23/07/08)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Ο ΠΕΛΑΤΗΣ

3.1.Χαρακτηρίστηκα Πελατών

Ο πορνοπελάτης ή όπως λέγεται στην αργκό που χρησιμοποιείται στον κόσμο του trafficking «John» αποτελεί συστατικό στοιχείο της πορνείας, αναγκαίο όρο της όπως και τα θύματα σωματεμπορίας. Παρουσιάζεται ως ο μεγάλος άγνωστος και αφανής κινητήρας της πορνείας. Ελάχιστα είναι γνωστά για τον πορνικό πελάτη και τα όσα είναι γνωστά, είναι συστηματικά ανεπαρκή ώστε να οριστεί η θέση, η σχέση και η σημασία της συμμετοχής του.

Ο πορνοπελάτης υπήρξε ο χρηματοδότης της εξαναγκαστικής πορνείας και των συνολικών αλλαγών στην πορνεία. Σύμφωνα με τις δικές του επιλογές καθορίστηκε τι θα πουληθεί, σε ποια μεγέθη, σε ποιους κοινωνικούς χώρους και χρόνους. Ο σωματέμπορος που ανέλαβε να ικανοποιήσει τις επιθυμίες του πορνοπελάτη, πήρε πρωτοβουλίες, διατύπωσε προτάσεις, εναλλακτικές λύσεις και γενικότερα προσπάθησε να προάγει τις επιθυμίες του πελάτη του, δημιουργώντας νέες ή αναπτύσσοντας τις ήδη υπάρχουσες. Ωστόσο, ο πορνοπελάτης ήταν εκείνος που έπαιρνε τις τελικές αποφάσεις και έδινε τις εντολές σε χρηματικούς όρους. Οι δικές του επιθυμίες ικανοποιούνταν, οι οικονομικές για την ακρίβεια, επιθυμίες του. Ο ρόλος του σωματέμπορου ήταν να ορίσει το εφικτό. Συγκεκριμένα, ανέλαβε τα έξοδα και όλη τη βρόμικη δουλειά, εξ ολοκλήρου την ηθική μομφή και ξ ολοκλήρου την όποια δίωξη. Στα όρια του εφικτού και με τα υλικά του εφικτού, η νέα πορνεία είναι μορφοποιημένη κατ'είκόνα και καθ'ομοίωσιν του πορνοπελάτη.(Λάζος, Γ. 2002)

3.1.1. Προφίλ Πελατών

Οι ελάχιστες έρευνες που μέχρι σήμερα έχουν γίνει δείχνουν ότι οι άνδρες πελάτες που αναζητούν το γρήγορο και φτηνό σεξ, δεν αποτελούν μία ομοιογενή κοινωνική ομάδα ούτε όσο αναφορά τον κοινωνικό-δημογραφικό τους χαρακτήρα, ούτε τον τύπο πληρωμένου έρωτα που αναζητούν, ούτε τους τρόπους με τους οποίους απευθύνονται στα θύματα. Από αυτούς τουλάχιστον το 70% των πελατών είναι άντρες παντρεμένοι.

Η πλειονότητα των πελατών είναι άντρες που ανήκουν στην μεσαία τάξη, με σταθερή κοινωνική θέση και οικογένεια. Εκείνοι που πηγαίνουν με πόρνες του δρόμου είναι στην πλειοψηφία τους άντρες που έχουν τα διπλάσια τουλάχιστον χρόνια από τις γυναίκες που συναντούσαν. Πρόκειται για άντρες 40-50 και πάνω από πενήντα με σχετικά υψηλό μορφωτικό επίπεδο. Προσπαθούν να είναι ανώνυμοι για το λόγο αυτό διασχίζουν χιλιόμετρα για να απομακρυνθούν από τα σπίτια τους, τις γειτονιές και τις περιοχές όπου μπορεί να τους αναγνωρίσουν.

Έντονη υπήρξε και η παρουσία των νέων οι οποίοι χρησιμοποιώντας αυτήν την μέθοδο της διασκέδασης σε χώρους προσφοράς πληρωμένου σεξ θεωρούσαν ότι έδενε η παρέα. Στο τέλος της βραδιάς και αφού είχαν πει αρκετά επισκέπτονταν όλα τα αντιπροσωπευτικά πορνεία και έπειτα από διαπραγματεύσεις και γυρίζοντας δύο τρεις ώρες μέχρι να αποφασίσουν ποια γυναίκα θα επιλέξουν, όλα τα αγόρια της παρέας πήγαιναν με την ίδια γυναίκα. Από ψυχολογική άποψη μια πρόσφατη έρευνα ανακάλυψε επτά διαφορετικούς ιδεατούς χαρακτήρες πελατών που πλησιάζουν πόρνες: ο φοιτητής, ο φεουδάρχης, ο ρομαντικός, ο ισχυρός, ο πλούσιος και ο ζηλωτής. Όσο

αναφορά την συχνότητα, για όλους τους τύπους πελατών οι σχέσεις με τις πόρνες είναι ευκαιριακές, μόνο ένα μικρό ποσοστό αποτελείται από «μόνιμους» πελάτες που ξεκινούν και μια σχέση φιλική με τη γυναίκα.(Μοτζίι, Π. 2006)

Σε όποια κατηγορία πελατών και αν ανήκουν, οι άντρες που πληρώνουν για σεξ έχουν κάτι κοινό μεταξύ τους. Απολαμβάνουν το πλεονέκτημα να είναι αυτοί οι αφέντες του σεξ και οι πόρνες οι υπηρέτριές τους. Όπως χαρακτηριστικά λέει μια πόρνη:

«Αυτό που αγοράζουν είναι κατά κάποιο τρόπο δύναμη. Υποτίθεται ότι πρέπει να τους ευχαριστήσεις. Θα σου πουν τι να κάνεις και εσύ υποτίθεται ότι πρέπει να τους ικανοποιήσεις ακολουθώντας τις διαταγές τους.» Μέσα σε αυτό το σύστημα της ανισότητας της δύναμης ανάμεσα στα δύο φύλα, οι πελάτες είναι ουσιαστικά οι δυνάστες των θυμάτων.(Thio, A. 2003)

3.1.2.Ιστορικό-Ταξική Σύθεση Της Πελατείας

Η παλαιά πορνεία περιλάμβανε ορισμένες ειδικές και λειτουργικές πορνείες. Στο πλαίσιο της υπήρχε μία πορνεία για την κοινωνικοοικονομική ελίτ. Υπήρχε μία πορνεία για τα κατώτερα κοινωνικά στρώματα της πόλης η οποία εξυπηρετούσε επίσης άνδρες από τις μικρές πόλεις και τα χωριά, κάθε φορά που τύχαινε να βρεθούν στην μεγάλη πόλη ή αναλάμβαναν το κόστος και την ταλαιπωρία μιας μετακίνησης για το σκοπό αυτό. Υπήρχε μια πορνεία εξανδρισμού των νεαρών εφήβων. Υπήρχε επίσης και μια πορνεία εκτόνωσης για νεαρούς άνδρες και στρατιώτες, καθώς και μια πορνεία έκτακτων περιστατικών για κάθε άνδρα. Η παλαιά πορνεία ήταν συνολικά πορνεία εκτόνωσης του ανδρικού σεξουαλικού δυναμικού, διαχείρισης

του ανδρικού σεξουαλικού περισσέυματος και βασικής σεξουαλικής ικανοποίησης.

Οι γενικοί περιορισμοί που επέβαλε το συγκεκριμένο σύστημα αφορούσαν σε διαφορετικό βαθμό και διαφορετική μορφή διάφορες κοινωνικές κατηγορίες. Από τις υπηρεσίες της παλαιά πορνείας ήταν περίπου αποκλεισμένες δύο ευρύτετες κοινωνικές κατηγορίες του ανδρικού πληθυσμού.

Κατά κύριο λόγο, οι άνδρες στα μεσαία και άνω μεσαία στρώματα των μεγάλων πόλεων, χωρίς την οικονομική άνεση για προσφυγή στην πορνεία πολυτελείας. Οι άνδρες με κάποια θέση σε αυτές τις κοινωνικές κατηγορίες δεν τολμούσαν άλλα και ξενίζονταν (πολιτιστικά) να προσφύγουν στον οίκο ανοχής ή στις συναφείς μορφές οργάνωσης των υπηρεσιών της παλαιάς πορνείας.

Κατά δεύτερο λόγο, οι άνδρες στο χωριό και την επαρχιακή πόλη, αδιακρίτως κοινωνικής τάξης, κυρίως όμως αγρότες αλλά και μέλη των μεσαίων κοινωνικών στρωμάτων που ήταν εγκαταστημένα στην περιφέρεια. Για τους πρώτους η απόσταση αποτελούσε το βασικό ανασχετικό παράγοντα στέρησης των υπηρεσιών της πορνείας. Για τους δεύτερους αποτελούσε άλλο έναν παράγοντα, ο οποίος θα ήταν από μόνος του αρκετός για να θέσει ανασχές στην πρόσβαση.

Ουσιαστικά, οι δυο αυτές κοινωνικές κατηγορίες ήταν οι μεγαλύτερες κατηγορίες του πληθυσμού στην Ελλάδα των τελευταίων δεκαετιών του 20ού αιώνα και οπωσδήποτε ασύγκριτα συμπαγέστερες και οικονομικά ισχυρότερες από τις ασταθείς κοινωνικές κατηγορίες που αποτελούσαν την πορνική πελατεία της παλαιάς πορνείας. Καμία εκδοχή της πορνείας δεν επρόκειτο να ορθοποδήσει και να αναπτυχθεί

στην Ελλάδα όσο οι άνδρες από τις δυο μεγάλες, οικονομικά και πολιτικά ισχυρές κοινωνικές κατηγορίες τα μεσαία στρώματα της μεγάλης πόλης και τους κατοίκους των χωριών και επαρχιακών πόλεων δεν εξασφάλιζαν εύκολη πρόσβαση στις υπηρεσίες της.

Τα μεσαία και άνω μεσαία στρώματα της μεγάλης πόλης είχαν μια συμμετοχή-συνεισφορά στην άνοδο της εξαναγκαστικής πορνείας κατά τα έτη 1990-1991. Η αύξηση των αλλοδαπών γυναικών, που προωθήθηκαν στην πορνική αγορά στην Ελλάδα, κάλυψε ανάγκες ανδρών από αυτές τις κοινωνικές κατηγορίες.

Η εξαναγκαστική πορνεία έφτασε στους άνδρες των χωριών και των μικρών πόλεων της Ελλάδας με κάποια καθυστέρηση σε σύγκριση με τους άνδρες των μεσαίων στρωμάτων στις μεγάλες πόλεις και με επενδύσεις που έγιναν χάρη στο χρήμα που αντλήθηκε κυρίως από τα μεγάλα αστικά κέντρα. Η μαζική πρόσβαση των ανδρών κατοίκων της περιφέρειας στην εξαναγκαστική πορνεία άρχισε το 1996. Οι αυξήσεις του πληθυσμού των εξαναγκαστικά εκδιδομένων αλλοδαπών γυναικών του 1997 πραγματοποιήθηκαν κυρίως για την δική τους εξυπηρέτηση. Μεγάλο μέρος των εξισορροπητικών και αναδιαρθρωτικών αλλαγών στην εξαναγκαστική πορνεία και το μέρος της πορνικής αγοράς που ελέγχει περιέλαβε μια προτεραιότητα στην κάλυψη των πορνικών αναγκών ανδρών από το χωριό και την επαρχιακή πόλη.

Η εξαναγκαστική πορνεία πρόσφερε πρόσβαση στην πορνεία σε άνδρες των μεσαίων και άνω μεσαίων στρωμάτων των μεγάλων πόλεων και στους άνδρες από το χωριό και την επαρχιακή πόλη, αδιακρίτως κοινωνικής τάξης. Λόγω αυτού είχε τη σταθερή υποστήριξη μεγάλης μερίδας ανδρών από τις συγκεκριμένες κοινωνικές κατηγορίες, οι οποίοι τη χρηματοδότησαν και έφεραν κάθε

μορφή εξουσίας στη θέση να εντρέπεται στη θεματοποίηση της σωματεμπορίας και σεξουαλικής εκμετάλλευσης ανθρώπων.

Πρωταρχικό μέλημα του άνδρα-μέλους των μεσαίων και άνω μεσαίων στρωμάτων, προϋπόθεση για να προσφύγει στην πορνεία, για να μεταπέσει σε πελάτη, ήταν η διακριτικότητα, η διασφάλιση ότι αυτό θα κρατηθεί μυστικό. Η προσωπικότητα του συγκεκριμένου άνδρα είναι άρρηκτα δεμένη με το συνολικό πακέτο θέσης και συμμετοχής του στην οικονομία και την κοινωνία σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό από το μεγαλοαστό και τον εργάτη.

Ένα δεύτερο σημαντικό μέλημά του ήταν το μη πορνικό του περιβάλλοντος στο οποίο θα λάβαινε χώρα η πορνική επαφή. Η μηχανικότητα της διαδοχής στον οίκο ανοχής και οι άθλιες συνθήκες στο πεζοδρόμιο και τα ξενοδοχεία αποτελούσαν ισχυρό αποτρεπτικό στοιχείο, όπως και ο συγχρωτισμός με τα κατώτερα κοινωνικά στρώματα στην αυτή πορνική αγορά. Άλλωστε, ο άνδρας των μεσαίων στρωμάτων ήταν σαφώς πιο εύπορος από τον άνδρα των κατώτερων στρωμάτων – αλλά στην πορνική αγορά δεν υπήρχε ένα εμπόρευμα που να αντιστοιχεί στις δικές του οικονομικές δυνατότητες. Η μορφή της παραδοσιακής πορνικής αγοράς ήταν τέτοια ώστε να του δίνεται η δυνατότητα να αγοράζει πιο πολύ από το ίδιο εμπόρευμα αλλά όχι κάτι ποιοτικότερο. Συγχρόνως, τα οικονομικά του δεν ήταν ανάλογα ώστε να μισθώνει υπηρεσίες από την πορνεία πολυτελείας. Οι νέες ευέλικτες μορφές οργάνωσης των πορνικών συναντήσεων έλυσαν και τα δύο προβλήματα.

Επιπλέον ο συγκεκριμένος πελάτης-client ενδιαφερόταν ιδιαίτερα για ένα μη πορνικό παρουσιαστικό και μια μη πορνική περί-πορνική συμπεριφορά της εκδιδόμενης. Η εξαναγκαστικά εκδιδόμενη

αλλοδαπή γυναίκα δεν ήταν εκδιδόμενη και, συνεπώς εκφραζόταν αβίαστα με μια μη πορνική περί-πορνική συμπεριφορά. Συμπληρωματικά, επικοινωνούσε μαζί του σε μια κοινή τρίτη ξένη γλώσσα, συνήθως κανείς από τους δύο δεν κατείχε επαρκώς. Η ιδιαιτερότητα αυτή την καθιστούσε ξένη και απρόσωπη – γεγονός που τον βοηθούσε στις μεταπτώσεις του από το ένα στάτους στο άλλο.

Οποσδήποτε ο πελάτης-client των μεσαίων και άνω μεσαίων στρωμάτων ενισχύθηκε αποφασιστικά από την πολιτική τιμών των διεθνικών σωματέμπορων για την πρόσβαση του στην πορνική αγορά. Ιδίως τα μεσαία και κατώτερα στρώματα της μεσαίας τάξης αξιοποίησαν στο μέγιστο το μπόνους αυτό μισθώνοντας φτωχότερες εκδοχές πορνικού εμπορεύματος, τουλάχιστον ως προς το χρόνο μίσθωσης και τον τύπο των πορνικών υπηρεσιών. Η πολιτική τιμών των διεθνικών σωματέμπορων καθόρισε όχι μόνο τον όγκο της πορνικής πελατείας που αντλήθηκε από τα μεσαία στρώματα αλλά και τη συχνότητα της πρόσβασής τους στην αγορά της εξαναγκαστικής πορνείας. Είναι φανερό ότι, εκτός από το οικονομικό, η εξαναγκαστική πορνεία πρόσφερε στους άνδρες των μεσαίων στρωμάτων στην Ελλάδα ένα συνολικό πακέτο προσφοράς, που μια μεγάλη μερίδα τους εκτίμησε ότι βρισκόταν πέρα από τις όποιες δυνατότητες άρνησης ή αντίστασης στους πειρασμούς του.

Σε ότι αφορά στον άνδρα της περιφέρειας, τον κάτοικο του χωριού και της μικρής πόλης, μακριά από τα μεγάλα αστικά κέντρα, τα δίκτυα των διεθνοσωματεμπόρων πέτυχαν την αποκέντρωση της πορνείας, επιδεικνύονταν αξιόλογη ευελιξία, ευκινησία και προσαρμοστικότητα στις τοπικές συνθήκες. Η εκδιδόμενη και οι πορνικές υπηρεσίες βρέθηκαν σε κομβικά σημεία, λίγα χιλιόμετρα έξω από δεκάδες πόλεις και εκατοντάδες χωριά της περιφέρειας.

Η εξαναγκαστική πορνεία έσπασε το βασικό και κύριο εμπόδιο μεταξύ αγρότη και πορνείας την απόσταση. Συγχρόνως, με την αμεσότητα της, έσπασε και παραδόσεις που επικρατούσαν σε τοπική κλίμακα. Η επιστροφή από το μπαρ στην οικογένεια είναι πολύ γρήγορη, σχεδόν άμεση. Ο συνειρμός άρχισε να είναι ισχυρός και, συχνά, εκρηκτικός για τις σχέσεις στην ισχυρών παραδόσεων οικογένεια της ελληνικής περιφέρειας.

Όσο για τον άνδρα-μέλος των μεσαίων κοινωνικών στρωμάτων, που είναι εγκαταστημένος στην ελληνική περιφέρεια, βρέθηκε σε θέση να απολαμβάνει το σύνολο των πλεονεκτημάτων που πρόσφερε η εξαναγκαστική πορνεία στον αγρότη γυναίκες υψηλής ζήτησης, πολύ καλές τιμές, εγγύτητα παρουσίας, ανανέωση πορνικού πληθυσμού κλπ. Από την άλλη πλευρά, δεν ήταν σε θέση να απολαμβάνει παρά μικρό μόνο μέρος των πλεονεκτημάτων που πρόσφερε η εξαναγκαστική πορνεία στον ομόλογό του της μεγάλης πόλης να απολαμβάνει μόνο ότι ήταν δυνατό να διευθετηθεί στον κοινό τους τόπο με τον αγρότη. Η ένδεια των μορφών προσέγγισης στις πορνικές υπηρεσίες αποτέλεσε συχνά σημαντικό εμπόδιο. Στην επαρχιακή πόλη και το χωριό, η μυστικότητα παρέμενε πρόβλημα το οποίο έπρεπε να λύνεται κάθε φορά ξεχωριστά ή με συμφωνίες κυρίων, με άτομα για τα οποία δεν ήταν βέβαιος ως προς το κατά πόσο είναι κύριοι κάτι το οποίο θεωρούσε αυτονόητο.

Η εξαναγκαστική πορνεία έδειξε υψηλή ικανότητα προσαρμογής στις ιδιαίτερες ανάγκες, κοινωνικές και πολιτιστικές ιδιαιτερότητες, οικονομικές δυνατότητες, ακόμη και γεωγραφικές δυσκινησίες της πολύμορφης βασικής πορνικής πελατείας της.

Από την άλλη πλευρά, το κάθε στρώμα και κατηγορία ξεχωριστά και ο κάθε πελάτης-client προσωπικά προχώρησαν σε ευρύτερες ηθικές και πολιτιστικές παραχωρήσεις, πέρα από το γεγονός της χρηματοδότησης του συνολικού εγχειρήματος των διεθνικών σωματεμπόρων. Επίσης προχώρησαν σε ουσιαστικούς συμβιβασμούς ως προς την ποιότητα των μισθωμένων πορνικών υπηρεσιών.

Χάρη στα δίκτυα του εξαναγκασμού, η πορνεία έπαψε να εξαρτάται από ασταθείς ή μεταβατικές κοινωνικές κατηγορίες και περιθωριακές ομάδες του ανδρικού πληθυσμού για την εξασφάλιση της πορνικής πελατείας της αν και συνέχισε να υπηρετεί και αυτές τις κατηγορίες παρέχοντας συμπαγείς ομάδες γυναικών και ανηλίκων. Η εξαναγκαστική πορνεία αλλοδαπών γυναικών εξασφάλισε τη βασική πορνική πελατεία της από τη σπονδυλική στήλη των κοινωνικών τάξεων στη σύγχρονη Ελλάδα.

Κατά την περίοδο 1990-2000, η εξαναγκαστική πορνεία αλλοδαπών γυναικών μετέβαλε την πορνεία στην Ελλάδα από πορνεία εκτόνωσης σε πορνεία απόλαυσης και συγχρόνως την κατέστησε προσβάσιμη στο σύνολο του ανδρικού πληθυσμού. (Λάζος, Γ. 2002)

3.1.3.Κατηγοριοποίηση Πορνικής Πελατείας Με Βάση Τον Τρόπο Σεξουαλικής Και Κοινωνικής Ζωής

Οι πελάτες που προσέφυγαν στις υπηρεσίες της πορνείας κατά την περίοδο 1990-2000 παρουσιάζουν ευρύτατη ποικιλία αντικειμενικών και υποκειμενικών διαφορών και συνεπώς είναι δυνατό να κατηγοριοποιηθούν με πολλούς και διαφορετικούς τρόπους. Εδώ, θα αναλυθεί η κατηγορία των πελατών με βάση την ποιότητα της σχέσης

τους με την πορνεία, τον τρόπο που την ενέταξαν στην κοινωνική και σεξουαλική τους ζωή.

Μια μερίδα των πελατών κατέστησαν την πορνεία συστατικό στοιχείο του τρόπου σεξουαλικής ζωής καθώς και του συνολικού τρόπου ζωής τους. Η μισθωμένη σεξουαλική απόλαυση αποτέλεσε οργανικό στοιχείο της σεξουαλικής τους έκφρασης. Για κάποιους από αυτούς η πορνεία αποτέλεσε το μοναδικό πεδίο έκφρασης του σεξουαλικού δυναμικού τους, είτε συνεχώς είτε για μεγάλες χρονικές περιόδους. Οι σεξουαλικές τους επαφές πραγματοποιούνταν μόνο με εκδιδόμενα άτομα. Κάποιοι άλλοι είχαν σεξουαλικές επαφές και με γυναίκες γενικά ή άτομα γενικά, όπως συζύγους ή γυναίκες σε ελεύθερους δεσμούς κλπ. Συγχρόνως όμως η μίσθωση πορνικών υπηρεσιών αποτελούσε αναντικατάστατο συστατικό της σεξουαλικής τους ζωής.

Μια αξιόλογη μερίδα των πελατών αυτών προχώρησε ένα στάδιο παραπέρα ενέταξε την πορνεία στον ευρύτερο τρόπο ζωής, αναδιοργανώνοντας τη δομή της εβδομάδας ή του μήνα με τρόπο ώστε η μίσθωση πορνικών υπηρεσιών να είναι προγραμματισμένη, να αποτελεί κανονικότητα ανάλογη της εργασίας, της εξόδου με σκοπό τη διασκέδαση, της παρακολούθησης τηλεοπτικών προγραμμάτων, των συμβατικών υποχρεώσεων με συγγενείς, φίλους, παιδιά. Αυτοί είναι οι κοινωνικό- σεξουαλικά ολοκληρωμένοι πελάτες. Σε ό,τι αφορά στη σχέση τους με την πορνεία, χαρακτηρίζονταν από σταθερή συχνότητα και τακτικότητα προσφυγής στην πορνική αγορά. Οι πελάτες αυτοί έκαναν χρήση πορνικών υπηρεσιών από τουλάχιστον μία φορά την εβδομάδα ως και μία φορά το μήνα. Όπως θα φανεί και στη συνέχεια, οι πελάτες αυτοί αποτέλεσαν το σκληρό πυρήνα της πορνικής πελατείας.

Άλλοι πελάτες, δεν επιθυμούσαν ή δεν μπορούσαν να εντάξουν την πορνεία στον ευρύτερο τρόπο ζωής τους. Φρόντιζαν να υπάρξει προσφυγή στην πορνεία στο πλαίσιο των ευκαιριών που δίνονταν σε επίπεδο εβδομάδας ή μήνα, αλλά δεν ενέτασσαν την μισθωμένη σεξουαλική απόλαυση στην κοινωνική τους ζωή. Οι πελάτες αυτοί αποκαλούνται σεξουαλικά ολοκληρωμένοι πελάτες. Συγκεκριμένα, πρόκειται για πελάτες οι οποίοι χαρακτηρίζονταν από σταθερές συχνότητες προσφυγής στην πορνεία σε επίπεδο μήνα και πολύ περισσότερο έτους. Συγχρόνως απουσίαζε το στοιχείο της τακτικότητας. Ο σεξουαλικά ολοκληρωμένος πελάτης αποτελεί τον πλέον «συνηθισμένο πελάτη» από πολλές πλευρές ποσοτικές και ποιοτικές.

Τέλος, υπήρχαν και οι περιφερειακοί πελάτες. Για αυτούς η πορνεία βρισκόταν στο περιθώριο της σεξουαλικής τους ζωής και ακόμη περισσότερο της κοινωνικής τους ζωής. Συνήθως απείχαν από την πρακτική της μίσθωσης πορνικών υπηρεσιών ωστόσο κάτω από κάποιες προϋποθέσεις ήταν δυνατό να προσφύγουν στην πορνεία. (Λάζος, Γ. 2002)

3.1.4. Τύποι Γυναικών

Κατά τη δεκαετία του 1980, τα δίκτυα των μαστροπών και των διεθνικών σωματεμπόρων εισήγαγαν και προώθησαν στην πορνεία στην Ελλάδα τρεις διαφορετικούς τύπους γυναικών, από τρεις διαφορετικές ηπείρους, που αντιστοιχούσαν ή αναφέρονταν σε τρία διαφορετικά γυναικεία πρότυπα.

Η Πολωνή πρότεινε το πρότυπο της Βορειοευρωπαϊάς. Μιας λεπτής, ψηλής, λευκής, ξανθιάς γυναίκας. Φυσικά, η πλειονότητα των

Πολωνίδων δεν αντιστοιχούσε αναγκαστικά στις συντεταγμένες του προτύπου αυτού. Διέφερε όμως στην εμφάνιση από την Ελληνίδα, σε ασαφή βορειοευρωπαϊκή κατεύθυνση. Επίσης, το κεντρικό ζήτημα δεν ήταν αν είναι ή δεν είναι όμορφη ή ομορφότερη από την Ελληνίδα. Η έλξη πήγαζε από το γεγονός ότι ήταν ή έστω γινόταν αντιληπτή σαν Πολωνή, Βορειοευρωπαϊά. Ήταν εξωτική, σπάνια. Η εξωτικότητά της συνδεόταν με ιστορικοπολιτικά σχήματα ανωτερότητας κατωτερότητας κοινωνικοπολιτιστικές δομές μακράς διάρκειας, από τις οποίες η συνείδηση αντλεί υλικό για να νοήσει, να αισθανθεί και να πράξει.

Το πρότυπο της Βορειοευρωπαϊάς γυναίκας, που εισήγαγε η Πολωνή στην πορνεία, αποδείχθηκε το πλέον επιτυχημένο πορνικό πρότυπο. Στις συγκεκριμένες συνθήκες και μορφές που προσφερόταν στην πορνική αγορά, το κύριο χαρακτηριστικό της Πολωνής γυναίκας ως εκδιδόμενης ήταν ότι αποτέλεσε πόλο έλξης ενός ειδικού πορνικού κοινού ή κάποιων περιορισμένων κοινωνικό-οικονομικών κατηγοριών. Αντίθετα, στις πορνικές υπηρεσίες της απευθύνθηκε μια γενική πορνική πελατεία ή η πορνική πελατεία γενικά. Η Πολωνή είχε τη δυνατότητα να καλύπτει τις πορνικές ανάγκες της μεγαλύτερης μερίδας της πορνικής πελατείας, αδιακρίτως οικονομικών, κοινωνικών, πολιτιστικών ή άλλων συντελεστών.

Η Πολωνή εκδιδόμενη αποτέλεσε την πλέον κοινή γυναίκα στην ιστορία της πορνείας της σύγχρονης Ελλάδας. Αποτέλεσε μια πιο κοινή γυναίκα από την Ελληνίδα εκδιδόμενη, της οποίας τις πορνικές υπηρεσίες απέφευγαν να μισθώσουν διάφορα αστικά και μικροαστικά στοιχεία. Η Ρωσίδα και η Ουκρανή της επόμενης δεκαετίας επρόκειτο να τη διαδεχτούν την επόμενη δεκαετία. Θα την ξεπερνούσαν δε μόνο

ως προς τα νούμερα των πελατών που τις χρησιμοποιούσαν και τη βαρβαρότητα της μεταχείρισης από τους δυνάστες τους.

Από την άλλη πλευρά, η Ταϊλάνδη και η Φιλιππινέζα εισήγαγαν στην πορνική αγορά της Ελλάδας το πρότυπο της «Ασιάτισσας γυναίκας». Αν και συνολικά, κατά την περίοδο 1980-1989, 170.000 διαφορετικοί πελάτες περίπου μίσθωσαν μία ή περισσότερες φορές γυναίκα από την Ταϊλάνδη ή τις Φιλιππίνες το πρότυπο της «Ασιάτισσας γυναίκας» ως εκδιδόμενης δεν πέτυχε στη νέα πορνεία της σύγχρονης Ελλάδας. Χωρίς να είναι παντελώς αποτυχημένο, δεν κατάφερε να δημιουργήσει έναν αυτόνομο πόλο έλξης, μια ευρεία και αυξανόμενη πορνική πελατεία ή έστω μια υπολογίσιμη ειδική πελατεία. Ουσιαστικά, η γυναίκα από την Ταϊλάνδη και τις Φιλιππίνες μάλλον αποτέλεσε πόλο έλξης ειδικών κοινών ή πελατειών που διαμορφώνονταν συγκυριακά και πρόσκαιρα ή δεν απευθύνονταν ειδικά στην «Ασιάτισσα γυναίκα».

Δύο ειδικά κοινά πελατών που απευθύνθηκαν στην «Ασιάτισσα γυναίκα» έλκονταν το πρώτο, από τον σωματότυπο τύπο της γυναίκας από την Νοτιοανατολική Ασία-μάλλον επειδή επέτρεπε μια παρομοίωση με το εφηβικό σώμα της «Ευρωπαϊάς γυναίκας» - και το δεύτερο από εισαγόμενους χολιγουντιανούς μύθους περί μιας πιστής Ασιάτισσας γυναίκας που υπηρετεί τον Ευρωπαίο αφέντη. Στην ανάλυση του D.H. Hwang *Madame Butterfly*, η Kondo αναφέρεται σε ορισμένες δυτικές φαντασιώσεις για την Ασιάτισσα γυναίκα που περιγράφεται σαν μια «ταπεινή, εξωτική γυναίκα, ένα πραγματάκι...ένα μικρό λεπτό λουλούδι, που το εξωτικό του άρωμα προκαλεί μέθη...Αυτή η γυναίκα-παιδί, με τα μακριά ωοειδή μάτια...αναβαθμίζει τον άνδρα της σε σύμπαν της». Μάλλον, μια πιο τυποποιημένη, μαζική, φτηνή παραλλαγή του δεύτερου μοτίβου αποτέλεσαν τα ψευτό-ινστιτούτα αισθητικής (μασαζάδικα). Σε αυτά

κατά την δεκαετία του 1980, οι Ταϊλανδές και κατά προέκταση τα δίκτυα της διεθνικής σωματεμπορίας που προωθούσαν και εκμεταλλεύονταν τις Ταϊλανδές, είχαν τον πρώτο λόγο. Η πορνική υπηρεσία περιλάμβανε σεξουαλικές αλλά και περί /προ /πρώτο-σεξουαλικές υπηρεσίες (μασάζ). Επιπλέον, στις γυναίκες από την Ταϊλάνδη και τις Φιλιππίνες προσέφευγαν όλοι όσοι ενδιαφέρονταν για την μίσθωση πορνικών υπηρεσιών σε ένα μη πορνικό περιβάλλον, χωρίς άλλες προϋποθέσεις ή απαιτήσεις αλλά συχνά και ως εναλλακτική λύση της πορνικής υπηρεσίας της Πολωνής γυναίκας.

Ο τρίτος τύπος γυναίκας που προωθήθηκε στην πορνική αγορά στην Ελλάδα ήταν ο «αφροαμερικάνικος»- με την προώθηση γυναικών από τον Άγιο Δομίνικο. Η προώθηση και εγκατάσταση Δομινικανών γυναικών στην πορνεία παρέμεινε σε χαμηλά επίπεδα και ήταν περιφερειακής σημασίας. Ουσιαστικά απέτυχε για τα δεδομένα της δεκαετίας, πολύ περισσότερο δε για τα δεδομένα της δεκαετίας του 1990. Τα φυσικά χαρακτηριστικά του αφροαμερικάνικου τύπου γυναίκας άφησαν μάλλον αδιάφορο τον πελάτη , το ίδιο και η επένδυση του συγκεκριμένου τύπου με ιδιότητες εξωτισμού και φυσικής λαγνείας.

3.1.5.Οι 3 Κατηγορίες Πορνικών Πελατών Ως Άτομα

Οι πυρηνικοί πελάτες

Ο τρόπος ζωής του πυρηνικού πελάτη προϋπέθετε την ύπαρξη ενός αξιόλογου οικονομικού περισσεύματος ή την ισχυρή και μόνιμη διάθεση για οικονομικές θυσίες με την μεταφορά πόρων από άλλους τομείς της ζωής, συχνά κρίσιμους όπως για παράδειγμα η οικογένεια. Προϋπόθετε ακόμα και αναδιάταξη του χρόνου τους, κυρίως του

ελεύθερου καθώς και αναδιάταξη του ευρύτερου τρόπου ζωής τους τόσο ποιοτικά όσο και ποσοτικά. Επίσης προϋποθέτει την πληρέστερη εκμάθηση της πορνικής αγοράς των χωρών, των χρονών και των κωδικών της. Ακόμη και την εξέλιξη σε άνδρα ο οποίος έχει μετασχηματίσει πρακτικά την σεξουαλική του δραστηριότητα σε πορνική δραστηριότητα, αποτελεί μια διαδικασία εκμάθησης ή ανάδειξης του ίδιου του εαυτού του, σε συνεχή διαντίδραση με τις ευκαιρίες που προσφέρει η πορνική αγορά.

Ο συγκεκριμένος πελάτης χαρακτηρίζεται από την υψηλή προσωπική, ψυχική και σωματική εξάρτηση από τις υπηρεσίες που προσφέρονται στην πορνική αγορά. Συνεπώς, η πυρηνική αυτή κατηγορία πελατών είναι και η πλέον ανελαστική κατηγορία. Η μείωση των μεγεθών της πορνικής πελατείας, που είχε ταυτίσει σεξουαλικότητα και πορνικότητα αναπτύχθηκε ως εσωτερική αναδιάταξη και κινητικότητα στον πορνοπελατειακό πληθυσμό και όχι ως μείωση της πελατείας συνολικά.

Οι περιφερειακοί πελάτες

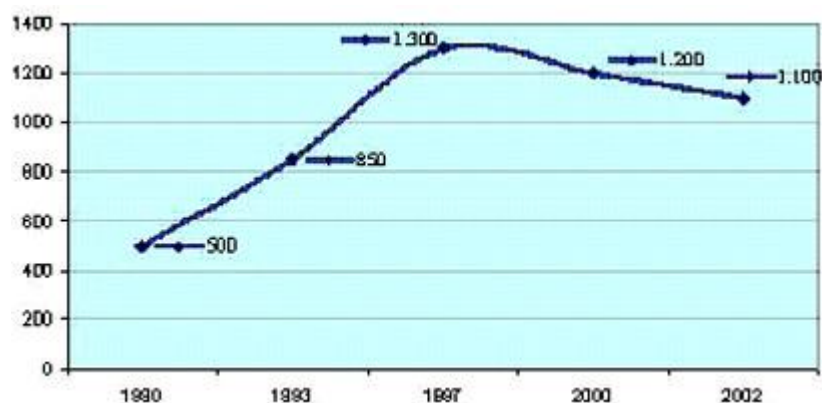
Οι περιφερειακοί πελάτες αποτέλεσαν τον κύριο όγκο της πορνικής πελατείας κατά την περίοδο 1990-2000. Πρόκειται για άντρες οι οποίοι είχαν ενταγμένη την πορνεία στην σεξουαλική τους ζωή αλλά όχι στην κοινωνική.

Οι δορυφορικοί πελάτες

Η κατηγορία των δορυφορικών πελατών απαρτίζεται από άνδρες που για χρονικές περιόδους ετών προσφεύγουν στην πορνεία σπάνια και άτακτα, ευκαιριακά καθώς και από άνδρες που βρίσκονται σε κάποιο πρώτο στάδιο επαφής και γνωριμίας με το χώρο και τις προσφερόμενες

υπηρεσίες του. Στο μέλλον μπορεί να παραμείνουν στο δορυφορικό στάτους ή να μετεξελιχθούν σε μια πιο συστηματική, συχνή ή μόνιμη παρουσία και κατά κάποιο τρόπο να περάσουν στο στάτους του περιφερειακού ή του πυρηνικού πελάτη. (Λάζος, Γ. 2002)

Πληθυσμός πελατών στην Ελλάδα, 1990, 1993, 1997, 2000 και 2002 (σε χιλιάδες)

3.2. Ποινικοποίηση Της Συμπεριφοράς Του Πελάτη

Η νομοθεσία προβλέπει την ποινικοποίηση της συμπεριφοράς του χρήστη υπηρεσιών των θυμάτων εμπορίας. Έτσι λοιπόν προβλέπεται φυλάκιση τουλάχιστον έξι (6) μηνών για όποιον ενεργεί εν γνώσει ασελή πράξη με πρόσωπο το οποίο τελεί υπό τις συνθήκες παράνομης κράτησης και εκμετάλλευσης (θύμα trafficking). Σε πολλές περιπτώσεις ο πελάτης δεν γνωρίζει ότι απέναντί του έχει μία γυναίκα που είναι θύμα σωματεμπορίας. Ειδικά στην περίπτωση του οίκου ανοχής η γνώση για την ιδιότητα του θύματος είναι εξαιρετικά δύσκολη. Μόνο στην περίπτωση που το θύμα είναι δεμένο ή κλειδωμένο, γεγονός που καθιστά προφανή την κατάστασή του ή αν του το εξομολογηθεί η ίδια θα μπορούσε να αντιληφθεί το τι ακριβώς συμβαίνει. Τις περισσότερες φορές ο πελάτης ενδέχεται να το υποπτεύεται και να το αποδέχεται. Το έγκλημα της εμπορίας

ανθρώπων από την πλευρά του πελάτη, 'έχει να κάνει περισσότερο με τον βαθμό αδιαφορίας προς τον συνάνθρωπο. Ωστόσο η αστυνομία στρέφει την προσοχή της στην αναζήτηση και ποινικοποίηση των σωματέμπορων και των θυμάτων, αφού έχουν εισέλθει παράνομα στη χώρα, και αδιαφορεί για τις πράξεις των πελατών. Στην περίπτωση της εμπορίας ανθρώπων η Ελληνική νομοθεσία έχει ενεργήσει πολύ πρόχειρα. Στην πραγματικότητα έχει αντιγράψει το Πρωτόκολλο του Πατέρμο του 2000 «για την πρόληψη, καταπολέμηση και τιμωρία της εμπορίας ανθρώπων ιδίως των γυναικών και των παιδιών» που συμπληρώνει τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά του Διακρατικού Οργανωμένου Εγκλήματος του 2000. Το μόνο κείμενο που ποινικοποιεί τη συμπεριφορά του χρήστη των υπηρεσιών του θύματος είναι η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης της 16 Μάιου 2005, που προβλέπει ποινικές κυρώσεις για τον πελάτη στο άρθρο 19 που απαραίτητη προϋπόθεση για την επιβολή των κυρώσεων αποτελεί η γνώση του πελάτη για την ιδιότητα του θύματος. Ο πελάτης συνήθως προτιμά να μην γνωρίζει τίποτα για την ιδιότητα του θύματος. Όπως δηλαδή σε μια οποιαδήποτε εμπορική συμφωνία, πληρώνει χωρίς να σκεφτεί ποιος είναι ο άνθρωπος από τον οποίο προσπαθεί να πάρει περισσότερα σε όσο το δυνατόν χαμηλότερη τιμή. Αν και η ανησυχία για υπερβολικές μορφές εκμετάλλευσης, το λεγόμενο «δουλεμπόριο σκλάβων» , έχει διαδοθεί από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης σε όλες σχεδόν τις χώρες του κόσμου, ο πελάτης δεν είναι συνήθως σε θέση να ξεχωρίσει μια γυναίκα θύμα σωματεμπορίας, με μια γυναίκα που εργάζεται ανεξάρτητα ως πόρνη. Δεδομένου ότι η εκμετάλλευση της πορνείας καμουφλάρεται σε μία αγορά ποικιλόμορφη και οργανωμένη, η άποψη των πελατών σε σχέση με αυτό το πρόβλημα δεν εκφράζεται. Οι πελάτες προτιμούν να κρατάνε τον παραδοσιακό τους ρόλο, που

τους θέλει αόρατους, ανώνυμους και χωρίς την παραμικρή ευθύνη. (Μοτζίι, Π. 2006).

3.3.Αίτια Προσέγγισης Θυμάτων

Ακολουθώντας τις γενικότερες εξελίξεις στο χώρο της κοινωνικής έρευνας η μελέτη της σωματεμπορίας και πορνείας σήμερα αφορά μια σειρά φαινομένων μέσω των οποίων το εξεταζόμενο θέμα συνδέεται με ευρύτερα ζητήματα του κοινωνικού γίνεσθαι. Καθώς οι σύγχρονοι μελετητές έχουν σχεδόν συνολικά αποδεχθεί ότι οι εργαζόμενοι/ες στην πορνεία δεν μπορούν να θεωρηθούν ως μια σταθερή και κλειστή ομάδα εργαζομένων τείνουν προς προσεγγίσεις που αναλύουν το φαινόμενο σε συνάρτηση με τις δυναμικές εξελίξεις των ευρύτερων δομών που χαρακτηρίζουν τόσο το τοπικό όσο και το παγκόσμιο επίπεδο οικονομικής και κοινωνικής οργάνωσης κατά τη νεότερη περίοδο. Ας αναφερθούμε σε κάποιες από τις βασικές θεματικές που προκύπτουν μέσα από αυτές τις διευρυμένες προσεγγίσεις. (Λάζος, Γ. 2002):

Έκφυλες Σχέσεις

Όσο αφορά τις έμφυλες σχέσεις είναι δεδομένες ανάλογα με τα κοινωνικά πολιτισμικά εθνικά πλαίσια. Ο αριθμός των ανδρών και των αγοριών αυξάνεται στη βιομηχανία του σεξ. Η γυναίκα είναι ο παραγωγός και ο άνδρας ο καταναλωτής. (Φύλο και Μετανάστευση)

Αν και ο αριθμός ανδρών και αγοριών που εργάζονται στη σύγχρονη βιομηχανία του σεξ συνεχώς αυξάνεται, οι κοινωνικές σχέσεις που αφορούν την οργάνωση και λειτουργία του εργασιακού αυτού χώρου καθορίζουν την κοινωνική κατηγορία ‘γυναίκα’ ως παραγωγό και την κοινωνική κατηγορία “άνδρας” ως καταναλωτή του σεξ ως μορφής

παρεχόμενης υπηρεσίας. Η άνιση σχέση μεταξύ των δύο πόλων αυτής της συναλλαγής είναι δεδομένη σε μια σειρά διαφορετικών κοινωνικών, πολιτισμικών και εθνικών πλαισίων. Έτσι η έρευνα σε ζητήματα πορνείας και σωματεμπορίας προσανατολίζεται προς την ιστορική και συγχρονική ανάλυση των έμφυλων σχέσεων και του ρόλου που παίζει η σεξουαλικότητα στην αναπαραγωγή ή τον μετασχηματισμό τους. (Λάζος, Γ. 2002)

Εργασιακές Σχέσεις

Η σεξουαλική εργασία δεν είναι μια παγκόσμια ή α-ιστορική κατηγορία, αλλά αντίθετα υπόκειται σε αλλαγές και επαναορισμούς. Έτσι, ενώ φαινόμενα πορνείας μπορούμε να διακρίνουμε σε κάθε ιστορική περίοδο, η παροχή σεξουαλικών υπηρεσιών πήρε ιδιαίτερο χαρακτήρα στο πλαίσιο της καπιταλιστικής συσσώρευσης και της εμπορευματοποίησης της μισθωτής εργασίας. Όπως έχει παρατηρήσει η Louise White στην μελέτη της για την πορνεία στο αποικιοκρατούμενο Ναϊρόμπι «η πορνεία αποτελεί μια καπιταλιστική κοινωνική σχέση όχι επειδή ο καπιταλισμός δημιούργησε την πορνεία εμπορευματοποιώντας τις σεξουαλικές σχέσεις αλλά επειδή η μισθωτή εργασία είναι ένα μοναδικό χαρακτηριστικό του καπιταλισμού: ο καπιταλισμός εμπορευματοποιεί την εργασία». Από αυτή την άποψη οι σύγχρονες έρευνες περί πορνείας εντάσσουν το φαινόμενο στο ευρύτερο πλαίσιο μελέτης της εργασίας και των εργασιακών σχέσεων κατά τη νεότερη και σύγχρονη περίοδο. Έτσι τα σύγχρονα φαινόμενα σωματεμπορίας εντάσσονται στο ευρύτερο θεωρητικό και ερευνητικό πλαίσιο μελέτης του ρόλου του σταδιακά διογκούμενου τομέα παροχής υπηρεσιών στην οργάνωση και αναπαραγωγή του παγκόσμιου καπιταλιστικού συστήματος κατά την μετά-βιομηχανική περίοδο. (Λάζος, Γ. 2002)

3.3.1. Σχέση Πελατών-Θυμάτων

Η σχέση εκδιδόμενης – πελάτη είναι κατά πρώτο λόγο σχέση οικονομική. Ευρύτερα δε ο πελάτης είναι κοινωνικό- οικονομική σχέση με ιστορικό χαρακτήρα. Οι εστιάσεις σε εκκεντρικούς διεστραμμένους, εκτονωτικούς συγκυριακούς, μεταβατικούς κλπ. τύπους πελατών είναι ελλειπτικές. Επιπλέον, είναι και νομιμοποιητικές, ακόμα και όταν συνοδεύονται από σκληρές επικρίσεις σε ατομικό επίπεδο.

Κατά δεύτερο λόγο όχι όμως και δευτερεύοντα η σχέση εκδιδόμενης – πελάτη είναι και σχέση φυλική, σχέση φύλων. Η γυναίκα ως φύλο οφείλει να καταθέτει για κοινοχρησία στον άνδρα ως φύλο. Η με τη βία ή εξαπάτηση εισαγωγή γυναικών από άλλες χώρες, για να υποφέρουν το ρόλο της εκδιδομένης, δεν αλλάζει ουσιαστικά τη σχέση αν και την παγκοσμιοποιεί, αναβαθμίζοντάς την. Συγχρόνως, της προσθέτει σημαντικές αυτόνομες διαστάσεις που προσβάλλουν τα ανθρώπινοδικαιώματικά ελάχιστα και αποτελούν τους δείκτες συναγεμού στη σύγχρονη κοινωνία.

Το κατά πόσο μια γυναίκα θα οδηγηθεί στην πορνεία με τον άμεσο φυσικό ή και ψυχικό εξαναγκασμό από κάποιο άλλο πρόσωπο ή με τον έμμεσο, απρόσωπο εξαναγκασμό της στέρησης οικονομικής, πολιτιστικής, ψυχικής στέρησης, στέρησης δυνατοτήτων, ευκαιριών ή προοπτικών έχει μακροπρόθεσμα δευτερεύουσα σημασία.

Μεσοπρόθεσμα, η κάθε μορφή σχετίζεται με διαφορετικές φάσεις ανάπτυξης της πορνείας, στο πλαίσιο ευρύτερων κοινωνιακών εξελίξεων, ιδίως της διαχείρισης του εργατικού δυναμικού από την παιδεία ως την απασχόληση. Ωστόσο, η απουσία της ελεύθερης

επιλογής στο μακρό και μεσοπρόθεσμο επίπεδο προσέγγισης δεν οδηγεί μηχανικά και απλά στη θέση ότι είναι και βραχυπρόθεσμα απύσχα ή ασήμαντη.

Η σχέση εκδιδόμενης πελάτη είναι αμέσως άσχετη από τα ηθικοψυχικά προφίλ ανδροπελατών, αφού υπάρχει πριν και μετά από αυτά. Οι λόγοι που οδηγούν έναν άνδρα στην πορνεία είναι ίδιοι με εκείνους που συντηρούν και διαιώνίζουν τη σχέση εκδιδόμενης πελάτη. Η δε σχέση εκδιδόμενης πελάτη είναι μια από τις επικρατούσες μορφές που μπορεί να πάρει η σχέση των φύλων και ευρύτερα η οργάνωση της σεξουαλικότητας στην ιστορική κοινωνία, την κοινωνία των τάξεων και του ανδρισμού. Εντείνεται δε και τελειοποιείται σε μια κοινωνία που έχει επιδοθεί στην εντατική αναγωγή κάθε ανθρώπου και σχέσης σε εμπόρευμα. (Λάζος, Γ. 2002)

3.3.2. Απόψεις Πελατών

Το να πάει ένας άντρας με μια πόρνη μπορεί να το αντιμετωπίσει και ως ένα είδος «διακοπών» που του επιτρέπει να απλοποιήσει στο ελάχιστο τη σεξουαλική σχέση, αποφεύγοντας πιθανή απόρριψη. Όπως εξομολογείται ένας σαραντάχρονος πελάτης: «Αυτό που μου άρεσε περισσότερο ήταν η αντρική πλευρά του πράγματος, το να διαλέγεις χωρίς να σε απορρίπτουν. Η ενέργεια αυτή καθεαυτή προκαλεί μεγάλη ικανοποίηση και τελικά δεν επενδύεις τόσο πολύ στο τελετουργικό. Είναι ωραίο να διαλέγεις σαν φεουδάρχη και να είσαι απόλυτα βέβαιος ότι δεν θα υπάρξει απόρριψη από την άλλη πλευρά.». Ένας άλλος πελάτης πτυχιούχος, διευθυντής επιχείρησης, που πηγαίνει με πόρνες του δρόμου λέει: «Πηγαίνω με αυτές τις κοπέλες γιατί αναγκάστηκα από τον εξουσιαστικό φεμινισμό που διέλυε τις παραδοσιακές σχέσης ανάμεσα στον άντρα και τη γυναίκα. Έτσι

προτιμώ μια απλή οικονομική συναλλαγή στο επίπεδο της παροχής, παρά να μπλέκομαι σε σχέσεις πολύ εγκεφαλικές που αναστέλλουν τη σεξουαλικότητα ή απλά τονίζουν την αντρικές αδυναμίες μου. Γιατί είναι καλύτερα να πληρώνεις, να φοράς το παντελόνι σου, να ανεβάζεις το φερμουάρ και να μην έχεις καμία είδους δέσμευση. Οι απαιτήσεις των γυναικών αυξάνονται και γίνονται συνεχώς πιο δύσκολες και πιο πολύπλοκες για εμάς τους άντρες. Η αναζήτηση «νησίδων ασφαλείας» που προστατεύουν το status «ανωτερότητας» του άντρα, το οποίο αποτελείται από τις κοινωνικές απαιτήσεις και τα αυξανόμενα προσόντα των γυναικών μπορεί επίσης να διευκολυνθεί ιδιαίτερα από τα ταξίδια σε πολύ μακρινές χώρες.

Η δυνατότητα πληρωμένου σεξ σε μια ξένη χώρα μπορεί να επιτρέψει στον άντρα να κάνει βασιλικές διακοπές, να «γίνει βασιλιάς» για μια τουλάχιστον εβδομάδα. Όπως διηγείται ένας εμπορικός αντιπρόσωπος σαράντα χρονών: «Στην Ταϊλάνδη βρήκα μια πολύ καλή την οποία αν και είναι άσχημη η λέξη να χρησιμοποιήσω, νοίκιασα για μια εβδομάδα. Δεν έμπαινε πια θέμα επιλογής, αλλά υπήρχε η ικανοποίηση ότι είχα σκλάβο, όχι τόσο γυναίκα.»

Όπως φαίνεται λοιπόν, η αναζήτηση του πληρωμένου σεξ μοιάζει με ένα είδος φυγής από περίπλοκες σχέσεις. Η σχέση με μια πόρνη έχει διαφορετική πρακτική όχι ανάλογη αλλά παράλληλη με άλλες σεξουαλικές εμπειρίες. «Αν η επιθυμία νομιμοποιεί τη συμφωνία και η συμφωνία επιβάλλει την ισχύ της πάνω κι ενάντια στην επιθυμία τότε αυτή είναι ψεύτικη και υποχρεωτική στα πλαίσια της συμφωνίας». Μία πόρνη εκφράζει το πώς βλέπει τη σεξουαλικότητα που οι άνδρες έχουν όταν βρίσκονται σε μια πληρωμένη σχέση, κυρίως τα χαμηλότερα οικονομικά κυκλώματα: «Είναι έντονη σεξουαλικότητα και δεν υπάρχει ανταπόδοση. Σκοπός είναι να φτάσουν στον οργασμό

και τίποτε άλλο. Δεν ξέρουν ούτε που κατοικεί ο ερωτισμός.» (Μοτζίι, Π. 2006).

3.3.3.Απόψεις Θυμάτων

Δύο αναφορές που εκφράζουν τις κυρίαρχες απόψεις που έχουν τα θύματα σωματεμπορίας για τους πελάτες τους είναι: «Πελάτες μπορεί να είναι όλοι, αλλά οι χειρότεροι αναμφίβολα είναι αυτοί που το αρνούνται που δεν έχουν το κουράγιο να αναλάβουν την ευθύνη των πράξεών τους». Η μεγάλη πλειοψηφία λοιπόν και κυρίως αυτοί που στη ζωή παριστάνουν τους τίμιους και άμεμπτους, αυτοί των σταυροφοριών, για να γίνει κατανοητό, αυτοί που τη μέρα διοργανώνουν εκστρατείες ενάντια στις πόρνες και το βράδυ είναι ο πρώτοι που πηγαίνουν να τις συναντήσουν. Ύστερα υπάρχουν αυτοί που θέλουν να ανοίξουν ξανά τα πορνεία που απαιτούν την εγγυημένη υπηρεσία για τους ίδιους και τα παιδιά τους. Αυτοί που ούτε σκέφτονται τι σημαίνει να αγοράζεις. Αυτοί που δεν ξέρουν τίποτα γύρω από το σεξ: «ούτε καλό, ούτε κακό» (Μοτζίι, Π. 2006).

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

1.Η ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

1.1 ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Αντικείμενο της έρευνας είναι η βιβλιογραφική μελέτη του φαινομένου της εμπορίας γυναικών. Εστιάζεται στην καταγραφή των απόψεων της κοινής γνώμης για το προφίλ των θυμάτων.

Σκοπός της έρευνας είναι η περιγραφή του φαινομένου της σωματεμπορίας και η διερεύνηση των παραμέτρων της γυναίκας ως θύμα, του πελάτη και της κοινής γνώμης.

Επιμέρους στόχοι είναι:

- ✓ Η διερεύνηση του φαινομένου της εμπορίας γυναικών
- ✓ Το προφίλ του σωματέμπορου
- ✓ Το προφίλ των θυμάτων σωματεμπορίας
- ✓ Ο πελάτης
- ✓ Η άποψη της κοινής γνώμης για τα θύματα σωματεμπορίας.

1.2 ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ – ΔΕΙΓΜΑ

Πληθυσμό της έρευνας αποτέλεσαν ενήλικες γυναίκες τριάντα με σαράντα πέντε ετών οι οποίες έχουν δημιουργήσει οικογένεια.

Η επιλογή του δείγματος έγινε με τη μέθοδο της δειγματοληψίας ευκολίας. Το βολικό δείγμα που επιλέχθηκε αποτελείται από άτομα του χώρου των Υψηλών Αλωνίων και της περιοχής του Ρίου επιλεγμένο για να διαμορφώνεται ένα αντιπροσωπευτικό σύνολο αντιλήψεων

διαφορετικών μορφωτικών επιπέδων, επαγγελματικής ενασχόλησης και οικογενειακής δομής.

Από το σύνολο επιλέχθηκαν δέκα γυναίκες οι οποίες αποτελούν τον προσβάσιμο πληθυσμό και θα μας δώσουν ένα αντιπροσωπευτικό αποτέλεσμα.

1.3 ΜΕΘΟΔΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Ως μεθοδολογία επιλέχθηκε η ποιοτική έρευνα. Βασικό εργαλείο της ποιοτικής έρευνας αποτελεί η συνέντευξη. Οι λόγοι για τους οποίους επιλέχθηκε η συγκεκριμένη μεθοδολογία είναι οι εξής:

- ✓ Κατά τη διάρκεια της συνέντευξης ο ερευνητής έχει τη δυνατότητα να παρατηρεί τον ερωτώμενο και να μπορεί να οδηγηθεί σε πιο τεκμηριωμένα συμπεράσματα.
- ✓ Ανάμεσα στους συμμετέχοντες αναπτύσσεται μια ανθρώπινη και ιδιαίτερη σχέση.
- ✓ Υπάρχει ευελιξία ερωτήσεων.
- ✓ Υπάρχει έλεγχος και ορισμός του τόπου, του χρόνου και των συνθηκών κάτω από τα οποία θα πραγματοποιηθεί η συνέντευξη.

Οι συνεντεύξεις είναι δομημένες και κινούνται με βάση πέντε άξονες γύρω από το σκοπό της άντλησης δεδομένων για:

- ✓ το φαινόμενο της σωματεμπορίας
- ✓ το προφίλ των θυμάτων
- ✓ το προφίλ του σωματέμπορα
- ✓ την άποψη της κοινής γνώμης για το προφίλ των θυμάτων και
- ✓ το προφίλ των πελατών

1.4. Αποτελέσματα

Ο πρώτος άξονας ερωτήσεων έχει δομηθεί ανάλογα για να περιγράψει το φαινόμενο της σωματεμπορίας. Περιλαμβάνει ένα σύνολο ανοιχτών ερωτήσεων.

Αρχικά όλες οι ερωτώμενες απάντησαν θετικά στο ότι γνωρίζουν το φαινόμενο της εμπορίας ανθρώπων: «Πρόκειται για γυναίκες που έρχονται στην Ελλάδα παράνομα και εκδίδονται. Βέβαια ξέρω ότι τις αναγκάζουν αυτοί που τις φέρνουν». Πιο συγκεκριμένα σχετικά με τις μορφές τις οποίες μπορεί να πάρει η σωματεμπορία οι περισσότερες ερωτώμενες είπαν πως αυτό που έχουν ακούσει περισσότερο είναι το εμπόριο οργάνων. Ένας μικρότερος αριθμός ανέφερε το εμπόριο βρεφών και την εκμετάλλευση της παιδικής εργασίας.

Στην ερώτηση η οποία αναφέρεται στο τι ακριβώς έχουν ακούσει, διαβάσει, δει σχετικά με το εμπόριο γυναικών με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση, οι περισσότερες ερωτώμενες απάντησαν ότι έχουν ενημερωθεί σχετικά με το θέμα από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Χαρακτηριστικά μία από τις ερωτώμενες είπε: «Ακούμε συνέχεια στις ειδήσεις για κοπέλες που έρχονται από άλλα κράτη, φτωχά. Έρχονται για μια καλύτερη ζωή και τις εκμεταλλεύονται κάποιοι και τις οδηγούν στην πορνεία για να βγάλουν χρήματα». Ένας μικρότερος αριθμός ανέφερε ότι έχει ενημερωθεί σχετικά από την συμμετοχή του σε συζητήσεις που αφορούσαν την σωματεμπορία, ενώ μια εκ των ερωτώμενων είπε ότι: «Έτυχε να γνωρίσω μια φορά στο τρένο μία κοπελίτσα η οποία είχε πέσει θύμα και μου διηγήθηκε την ιστορία της. Την είχαν πιάσει κάποιοι και την πήγαιναν σε άντρες». Ωστόσο, όλες οι ερωτώμενες χαρακτηρίζουν την σωματεμπορία ως ένα φαινόμενο που οι γυναίκες-θύματα έρχονται είτε νόμιμα, είτε παράνομα στην Ελλάδα συνήθως για εύρεση εργασίας

και αναζήτησης μιας καλύτερης ζωής χωρίς να γνωρίζουν ότι θα τις ανάγκαζαν στην συνέχεια να εκδίδονται. Ακόμη όλες οι ερωτώμενες είπαν πως η εμπορία γυναικών με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση αυξάνεται συνεχώς με την πάροδο των χρόνων. Αυτό συμβαίνει όπως μας επισήμαναν σε επόμενη ερώτηση επειδή δεν υπάρχει καμία αντίδραση του κράτους απέναντι στο φαινόμενο. Συγκεκριμένα αναφέρουν: «Δεν το απασχολεί το κράτος. Δεν έχουμε ακούσει και πολλές δίκες να γίνονται και κανέναν σωματέμπορο να μπαίνει στη φυλακή». Η αστυνομία που παίζει σημαντικό ρόλο στην εξάλειψη των παράνομων ενεργειών που σχετίζονται με την παράνομη διακίνηση και σεξουαλική εκμετάλλευση είναι, κατά τα λεγόμενα των ερωτώμενων, ανεπαρκής και πολλές φορές αναμεμειγμένη: «Πολλές φορές αυτοί που θα έπρεπε να ασχοληθούν, οι αστυνομικοί, είναι και οι ίδιοι μπλεγμένοι μέσα σε αυτά τα κόλπα, και οι ίδιοι επωφελούνται από αυτό. Στο τμήμα πάνε και ακούμε τόσα που έχουν γίνει. Τις βιάζουν. Περνάνε διάφορα». Επίσης υποστήριξαν ότι οι νόμοι που υπάρχουν είναι επιφανειακοί και αναποτελεσματικοί. Όπως υποστηρίζουν: «Μπορεί να υπάρχουν νόμοι αλλά είναι μόνο για να υπάρχουν».

Στην ερώτηση αν πιστεύουν πως η εμπορία γυναικών επηρεάζει την κοινωνία οι ερωτώμενες είπαν πως επηρεάζεται και αυτό φαίνεται μέσα από τα αποτελέσματα που έχει. Συγκεκριμένα οι περισσότερες ερωτώμενες ανέφεραν πως η εμπορία γυναικών είναι υπεύθυνη για την αύξηση των διαζυγίων, διότι η προσφορά εκδιδόμενων γυναικών είναι μεγαλύτερη και οι ίδιες οι γυναίκες πονηρές. Τα θύματα στοχεύουν στην εκμετάλλευση των αντρών για μια καλύτερη ζωή με αποτέλεσμα να διαλύουν τις οικογένειές τους: «Βέβαια την επηρεάζει. Βλέπουμε ότι πολλοί άντρες χαλάνε τις οικογένειές τους, φεύγουν από τα σπίτια τους, βρίσκονται με αυτές τις γυναίκες και το οικονομικό τους το διαλύουν,

υπάρχουν και κάποιες επιτήδειες, εκτός του ότι υπάρχει η εκμετάλλευση που τις εκμεταλλεύεται ο καθένας, υπάρχουν και κάποιες επιτήδειες, που έρχονται με αυτόν τον σκοπό να διαλύσουν τις δικές μας τις οικογένειες ας πούμε». Κάποιες θεωρούν πως η σωματεμπορία συμβάλλει στην αύξηση της εγκληματικότητας, ενώ μία από αυτές πιστεύει πως αποτελεί έναν παράγοντα αύξησης της ανεργίας γιατί όταν μια γυναίκα μπορέσει τελικά, να ξεφύγει από το συγκεκριμένο κύκλωμα, αναγκαστικά θα δουλέψει σαν οικιακή βοηθός, ή σε κάποιο μπαρ σαν μπαργούμαν, παίρνοντας τη δουλειά από κάποια Ελληνίδα. Τέλος, μία απάντηση που δόθηκε ακόμα είναι ότι η σωματεμπορία αποτελεί ένα αρνητικό πρότυπο για τα παιδιά και καταδικάζει το μέλλον τους.

Στη συνέχεια ζητήθηκε η γνώμη τους για το ποιά μέσα χρησιμοποίησαν οι διακινητές έτσι ώστε να πείσουν τα θύματα να εγκαταλείψουν τη χώρα τους. Οι περισσότερες απαντήσεις που δόθηκαν κλίνουν στην άποψη ότι οι διακινητές καταφέρνουν και πείθουν τα θύματα να εγκαταλείψουν την χώρα τους χρησιμοποιώντας μέσα όπως η παραπλάνηση και απάτες για ένα καλύτερο μέλλον με περισσότερα χρήματα, οικογενειακή αποκατάσταση και κοινωνική ανέλιξη: «Στην αρχή πλησιάζουν τις γυναίκες στη χώρα τους και τους υπόσχονται μια καλύτερη ζωή στην Ελλάδα. Τους λένε ψέματα ότι θα εργαστούν σε δουλείες που θα βγάζουν καλά χρήματα χωρίς να ξεκαθαρίζουν ποια θα είναι αυτή η δουλειά ακριβώς. Σκοπός τους είναι να τις ξεγελάσουν και να εκμεταλλευτούν την κατάστασή τους». Ένας μικρότερος αριθμός πιστεύει πως οι διακινητές εξαναγκάζουν τα θύμα να αφήσουν τη χώρα τους και να τους ακολουθήσουν μέσα από απαγωγές και απειλές, για τη δική τους σωματική υγεία και των οικογενειών τους.

Όσον αφορά τις χώρες από τις οποίες προέρχονται τα θύματα σωματεμπορίας οι περισσότερες ερωτώμενες πιστεύουν ότι προέρχονται

από χώρες του ανατολικού μπλοκ: «Ουκρανία, Ρωσία, Ρουμανία, Βουλγαρία, από χώρες του ανατολικού μπλοκ γενικώς». Κάποιες πιστεύουν πως κατάγονται από χώρες που αντιμετωπίζουν οικονομικά προβλήματα: «Ίσως από χώρες που έχουν μεγάλο οικονομικό πρόβλημα». Αναφέρουν επίσης ότι δεν υπάρχουν συγκεκριμένες χώρες καταγωγής θα μπορούσαν, κατά τη γνώμη τους, να προέρχονται από οποιαδήποτε χώρα του κόσμου: «Έρχονται από Βουλγαρία, Αλβανία, Ρωσία, Ιράν, Ιράκ, από πάρα πολλές χώρες. Σχεδόν από όλη τη γη».

Κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων προέκυψε πως τα θύματα παραμένουν στην Ελλάδα, αφού συνειδητοποιήσουν ότι τις εξαπάτησαν με σκοπό την σεξουαλική τους εκμετάλλευση, με αναλογία εννιά στις δέκα ερωτώμενες γιατί οι έμποροι και διακινητές τους κρατάνε τα χαρτιά τους και ταυτόχρονα τις απειλούν και τις τρομοκρατούν χρησιμοποιώντας ψυχολογική, σωματική και συναισθηματική βία: «Πιστεύουν ότι θα ζήσουν μια καλύτερη ζωή εδώ στην Ελλάδα. Όταν τελικά φτάνουν και ξεκινούν να προωθούνται δεν μπορούν να κάνουν κάτι. Αναγκάζονται τελικά να μείνουν γιατί τις εκβιάζουν ότι θα κάνουν κακό σε αυτές τις ίδιες και στις οικογένειές τους». Αντίθετα μία ερωτώμενη θεωρεί πως τα θύματα παραμένουν στην Ελλάδα γιατί παρ' όλες τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν επωφελούνται οικονομικά: «Μπορεί να αντιμετωπίζουν δύσκολες καταστάσεις αλλά ξέρουν πως έτσι θα μπορέσουν να βγάλουν κάποια χρήματα».

Στο υποερώτημα σχετικά με την εύρεση πελατών οι περισσότερες απόψεις συγκλίνουν στο ότι οι σωματέμποροι είναι αυτοί που κανονίζουν που, πότε και με ποιον θα συνευρεθούν σεξουαλικά τα θύματα: «Τους πελάτες τους βρίσκουν αυτοί που τις εμπορεύονται. Αυτοί είναι που λένε που να πάνε, πότε και τα λοιπά». Ενώ, ένας μικρότερος αριθμός γυναικών υποστηρίζει πως εκτός από τα ραντεβού που κλείνονται μέσω

των σωματέμπορων τις αναγκάζουν να εκδίδονται και στο πεζοδρόμιο, όπου εκεί ο πελάτης είναι τυχαίος.

Αναφορικά, ως πορνικούς τομείς έκδοσης οι ερωτώμενες ορίζουν τα νυχτερινά μαγαζιά και το πεζοδρόμιο. Χαρακτηριστικά είπαν: «Εγώ πιστεύω στα πιο πολλά μαγαζιά της νύχτας. Στα μπαρ ως επί των πλείστων και στις καφετέριες ακόμα. Μετά εντάξει ίσως και σε οίκους ανοχής αλλά και σε σπίτια. Από ότι ακούγεται τις έχουν εκεί σε κάποια σπίτια». Κάποιες ανέφεραν τους ειδικά διαμορφωμένους χώρους και τα ξενοδοχεία και τέλος, μία πιστεύει ότι δεν υπάρχει συγκεκριμένος χώρος.

Ο δεύτερος άξονας ερωτήσεων έχει δομηθεί ανάλογα για να περιγράψει τον σωματέμπορο. Περιλαμβάνει ανοιχτές ερωτήσεις που έχουν στόχο να περιγράψουν το προφίλ του σωματέμπορου και τον τρόπο με τον οποίο ενεργεί.

Στην ερώτηση η οποία αναφέρεται στο ποιος μπορεί να είναι ο σωματέμπορας και ποια είναι τα χαρακτηριστικά του οι περισσότερες ερωτώμενες απάντησαν πως είναι κάποιος ο οποίος είναι μπλεγμένος με τα κυκλώματα της νύχτας: «Είναι αυτός που λέμε νονός της νύχτας. Συνεργάζεται με άλλους ανθρώπους που κάνουν την ίδια δουλειά με αυτόν». Αντίθετα, ένας μικρότερος αριθμός ερωτώμενων πιστεύει πως σωματέμπορας μπορεί να είναι ο οποιοσδήποτε: «κάποιος που δεν το πιστεύει και δεν το περιμένει κανείς, αλλά αυτόν δεν μπορούμε να τον δούμε και να τον καταλάβουμε».

Κατά τη γνώμη τους είναι πλούσιοι και δρουν ομαδικά, σε συνεργασία με άλλους που βρίσκονται είτε εντός των συνόρων, είτε εκτός. Ενώ κάποιες πιστεύουν ότι δρουν ατομικά.

Ο τρίτος άξονας ερωτήσεων έχει δομηθεί ανάλογα για να περιγράψει το προφίλ των θυμάτων.

Η γνώμη των ερωτώμενων για τα χαρακτηριστικά των θυμάτων είναι πως πρόκειται για νέες γυναίκες, όμορφες και ελκυστικές. Πιστεύουν πως οι σωματέμποροι επιλέγουν αυτού του τύπου γυναίκες για να προσελκύουν και να ενθουσιάζουν τον αντρικό πληθυσμό. Άλλωστε, όπως χαρακτηριστικά αναφέρει μία από τις ερωτώμενες: «οι πελάτες πρέπει να μένουν ενθουσιασμένοι έτσι ώστε να δίνουν και περισσότερα χρήματα στους εμπόρους. Μία πολύ άσχημη δεν θα την προτιμούσε κανένας και αν την επέλεγε δεν θα έδινε το ποσό που θα ήθελαν οι έμποροι.»

Όσον αφορά το μορφωτικό επίπεδο των θυμάτων σεξουαλικής εκμετάλλευσης, οι περισσότερες γυναίκες του δείγματος πιστεύουν πως δεν έχει σημασία το μορφωτικό επίπεδο των θυμάτων: «δεν νομίζω ότι μπορείς να πεις με σιγουριά ότι μόνο οι φτωχές και αυτές του κατώτερου μορφωτικού επιπέδου είναι αυτές που πέφτουν θύματα σωματεμπορίας». Μερικές είπαν πως τα θύματα είναι μέτριου μορφωτικού επιπέδου και τέλος κάποιες άλλες θεωρούν πως τα θύματα είναι αναλφάβητα. Επιπλέον, δύο γυναίκες- ερωτώμενες υποστηρίζουν ότι τα θύματα δούλευαν ως πόρνες και στην χώρα καταγωγής τους ενώ οι υπόλοιπες δεν συσχετίζουν την εργασία στην χώρα καταγωγής τους με το ότι έπεσαν θύματα σωματεμπορίας και την κατάληξή τους.

Οι συνθήκες διαβίωσης των θυμάτων σωματεμπορίας περιγράφονται από τις γυναίκες τους δείγματος άθλιες, εξευτελιστικές, συνθήκες σκλαβιάς: «Άσχημες. Όπως ζούσαμε εμείς πριν πενήντα χρόνια. Σε μικρά σπίτια, σε ερείπια, σε σπίτια παλιά, πολλές μαζί σε δωμάτια. Δεν τηρούν τους κανόνες υγιεινής πιθανόν», «Είναι βασικό στοιχείο νομίζω η εκμετάλλευση. Έχουν να αντιμετωπίσουν βία και εξευτελισμό».

Ορισμένες από τις ερωτώμενες αναφέρουν ότι ακόμα και αν δεν τις είχαν κλειδωμένες δεν τους επιτρέπουν να συναναστρέφονται με τον υπόλοιπο απλό κόσμο, τις παρακολουθούν συνεχώς και τις υποχρεώνουν να πηγαίνουν με έναν μεγάλο αριθμό αντρών καθημερινά: « Ζουν σε συνθήκες σκλαβιάς. Τις αναγκάζουν να βλέπουν πάρα πολλούς άντρες καθημερινά και δεν έχουν το δικαίωμα να κάνουν αυτό που θέλουν».

Στην ερώτηση για το ποια είναι τα συναισθήματα των θυμάτων απέναντι στον σωματέμπορο οι ερωτώμενες απάντησαν πως νιώθουν κυρίως φοβισμένες γιατί έχουν δεχθεί απειλές και βία: «Τα θύματα είναι φοβισμένα και δεν μπορούν να κάνουν τίποτα για να ξεφύγουν. Εκτός από τον εαυτό τους σκέφτονται και τις οικογένειές τους, τις οποίες απειλούν οι σωματέμποροι, το μίσος νομίζω τα λέει όλα!». Μερικές υποστηρίζουν ότι τα θύματα στην αρχή νιώθουν χαρά και ευγνωμοσύνη. Στη συνέχεια όμως, όταν συνειδητοποιούν τι γίνεται τον φοβούνται: «Αρχικά χαίρονται επειδή πιστεύουν πως θα τις βοηθήσουν αλλά μετά τους φοβούνται και τους σιχαίνονται». Τέλος ορισμένες είπαν πως τα οι γυναίκες-θύματα νιώθουν πληγωμένες και απογοητευμένες για αυτό και κρατούν παθητική στάση απέναντι στον εκμεταλλευτή τους: «Από την στιγμή που αρχίζουν να την εκμεταλλεύονται δεν μπορεί να κάνει κάτι. Μένει παθητική, αν μπορούσε να κάνει κάτι θα το έκανε».

Για τις ερωτώμενες ο επαναπατρισμός των θυμάτων είναι κάτι το οποίο επιθυμούν και επιδιώκουν αλλά φοβούνται τον σωματέμπορο και το ενδεχόμενο ότι τελικά θα τις ξαναπιιάσουν: «Σίγουρα ζουν τη βία καθημερινά και θέλουν φύγουν αλλά φοβούνται. Ορισμένες πιστεύουν ωστόσο ότι όσο και αν το θέλουν, διστάζουν: «Όσο νομίζω και να το θέλανε, πιστεύω ότι φύγανε από την πατρίδα τους για να πάνε να κάνουν κάτι συγκεκριμένο, το οποίο γνωστοποιήσανε στους δικούς τους. Εάν και

όταν λοιπόν, γυρίσουν έτσι ξαφνικά, θα βρεθούν στην δυσάρεστη θέση να λογοδοτήσουν. Δεν νομίζω ότι είναι κάτι πολύ εύκολο».

Ο τέταρτος άξονας αναφέρεται στην γνώμη που έχουν οι ερωτώμενες για τις αντιλήψεις και τις συμπεριφορές που έχει αναπτύξει ο κόσμος και η κοινωνία απέναντι στα θύματα σωματεμπορίας.

Η γνώμη του κόσμου για αυτές τις γυναίκες σύμφωνα με τις περισσότερες ερωτώμενες είναι ότι πρόκειται για γυναίκες οι οποίες γνώριζαν από την αρχή ότι θα δούλευαν ως πόρνες. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρουν οι ερωτώμενες: «ο κόσμος και ιδιαίτερα οι άντρες πιστεύουν ότι τα ήθελαν και τα έπαθαν. Τα θύματα κουβαλούν την ταμπέλα της πόρνης. Είναι δακτυλοδεικτούμενες, δεν τους δίνουν και μεγάλο κύρος, τις υποτιμούν. Δεν τους αρέσει η δουλειά που κάνουν ακόμα και αν δεν είναι επιλογή τους. Ο κόσμος έχει γίνει τόσο σκληρός που πολύ λίγο ενδιαφέρεται. Προσπερνάνε το γεγονός αδιάφορα». Ακόμη, λίγες ερωτώμενες υποστηρίζουν ότι οι μορφωμένοι και οι πιο ευαίσθητοι άνθρωποι καταλαβαίνουν ότι έχουν πέσει θύματα και τις συμπονούν. Μία μόνο υποστηρίζει ότι ο κόσμος πιστεύει πως τα θύματα υπήρξαν πόρνες και στην χώρα καταγωγής τους και ήρθαν στην Ελλάδα με σκοπό να «κλέψουν» τους άντρες από τις οικογένειές τους.

Στο ερώτημα αν τα θύματα θεωρούνται συνυπεύθυνα για την διακίνηση και σεξουαλική τους εκμετάλλευση οι ερωτώμενες είπαν ότι τα θύματα δεν θεωρούνται υπεύθυνα για την εκμετάλλευσή τους: «την κορόιδεψαν από την αρχή και της είπαν ότι θα κάνει κάτι άλλο εδώ και όταν ήρθε την έβαλαν να κάνει κάτι άλλο... και όταν είσαι σε μια ξένη χώρα δεν μπορείς να κάνεις τίποτα. Είναι θύματα.». Αρκετές είπαν πως είναι συνυπεύθυνες και οι γυναίκες γιατί ήξεραν από την αρχή ότι θα εκδίδονταν: «Φυσικά από τη στιγμή που ξέρουν τι δουλειά θα κάνουν

πως μπορούν να μην είναι υπεύθυνα!». Μία από τις ερωτώμενες ανέφερε ότι μόνο σε ένα μικρό ποσοστό φέρει ευθύνη για την εκμετάλλευσή του γιατί δεν κατάλαβαν από την αρχή ποιοι ήταν και τι ζητούσαν από αυτή οι έμποροι.

Οι ερωτώμενες θεωρούν πως δεν είναι εύκολο να αναγνωρίσεις ένα θύμα σωματεμπορίας: «αν δεν είναι κανείς μπλεγμένος στα κυκλώματα της νύχτας». Μερικές νομίζουν πως τα θύματα έχουν κάποια συγκεκριμένα χαρακτηριστικά από τα οποία μπορεί κανείς να τα αναγνωρίσει: «είναι το προκλητικό ντύσιμο, ο φόβος στα μάτια και η καταθλιπτική συμπεριφορά από τα οποία κάποιος ίσως καταφέρει να καταλάβει».

Ο πέμπτος άξονας στοχεύει στην διερεύνηση του προφίλ των πελατών.

Πελάτης σύμφωνα με το δείγμα θα μπορούσε να είναι ο οποιοσδήποτε. Δεν διαθέτει συγκεκριμένα χαρακτηριστικά όπως είπαν οι ερωτώμενες: «Μπορεί ακόμα να είναι και ο άνθρωπος της διπλανής πόρτας. Κάποιος που δεν πάει το νου σου». Ένα μικρότερο μέρος των ερωτώμενων πιστεύει πως πελάτες είναι κυρίως άνθρωποι με απωθημένα, που δεν μπορούν να βγάλουν στην οικογένειά τους: «Ο πελάτης θα είναι κάποιος ο οποίος θα έχει κάποια απωθημένα τα οποία δεν μπορεί να βγάλει μέσα στην οικογένεια ή τα έζησε από παιδί και δεν του επιτρέπεται να τα βγάλει μέσα στην οικογένειά του και αναγκαστικά...». Άλλες απαντήσεις που δόθηκαν αντίστοιχα είναι πως κυρίως πρόκειται για ανθρώπους που ζητούν επιβεβαίωση, μεγάλης ηλικίας και άνθρωποι με πολλά χρήματα, μόρφωση και υψηλή κοινωνική θέση.

Σχετικά με τους λόγους τους οποίους οι άντρες καταφεύγουν σε αυτές τις γυναίκες οι ερωτώμενες το αποδίδουν κυρίως στην αναζήτηση της επιβεβαίωσης μέσω αυτών των γυναικών. Ενώ ορισμένες είπαν πως το κάνουν γιατί νιώθουν ανασφάλειες τις οποίες μπορούν να καλύψουν και

να εξαλείψουν μέσω των θυμάτων. Τέλος λίγες πιστεύουν πως το κάνουν γιατί έχουν αρρωστημένα πάθη και απωθημένα που δεν μπορούν να βγάλουν στις οικογένειές τους. Μία από τις ερωτώμενες είπε πως οι άντρες ελκύονται από τον αγοραίο έρωτα και τέλος μια ακόμη υποστήριξε πως δεν γνωρίζει τους λόγους.

Όσον αφορά την ποινικοποίηση του πελάτη οι ερωτώμενες υποστηρίζουν ότι δεν γνωρίζουν αν υπάρχει σχετική νομοθεσία αλλά: « ακόμα και αν υπάρχει σχετικός νόμος στην ουσία δεν τιμωρούνται ποτέ, αδιαφορούν».

Η σχέση των πελατών με τα θύματα χαρακτηρίζεται από τις ερωτώμενες κυρίως ως μια σχέση εκμετάλλευσης. Ο πελάτης ζητάει και το θύμα είναι υποχρεωμένο να προσφέρει. Πολλές φορές οι γυναίκες αναγκάζονται να δεχτούν την οργή και τη βία των αντρών. Τέσσερις στις δέκα ερωτώμενες περιγράφουν την σχέση θύματος και πελάτη καθαρά επαγγελματική.

Οι σεξουαλικά εκμεταλλεόμενες γυναίκες βιώνουν αρνητικά συναισθήματα όπως οργή, αγανάκτηση, απέχθεια και θυμό απέναντι στον πελάτη σύμφωνα με τις απαντήσεις που έδωσε το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος: «Νιώθουν απέχθεια, θυμό, αηδία...». Τέλος, κάποιες είπαν πως τα θύματα έχουν αναπτύξει μία παθητική στάση απέναντι στους πελάτες καθώς είναι το μόνο που μπορούν να κάνουν.

1.5 Συζήτηση

Η ερευνητική ομάδα μελέτησε το φαινόμενο της εμπορίας γυναικών με σκοπό την σεξουαλική εκμετάλλευση σχετικά με τις απόψεις της κοινής γνώμης για το προφίλ των θυμάτων. Διεξάγοντας την έρευνα , η ομάδα εργασίας ανακάλυψε ότι το φαινόμενο αυτό υφίσταται και μάλιστα σε μεγάλο βαθμό , επιβεβαιώνοντας τη θεωρία που έχει αναπτυχθεί και τις έρευνες που έχουν γίνει οι οποίες υποστηρίζουν ότι

το φαινόμενο της σωματεμπορίας αυξάνεται με την πάροδο των χρόνων. Σύμφωνα με την Διεθνή Οργάνωση Μετανάστευσης η διακίνηση ανθρώπων και ιδιαίτερα η σωματεμπορία παιδιών και γυναικών δεν είναι φαινόμενο μόνο των καιρών μας. Είναι ένα φαινόμενο τόσο παλιό όσο και η ιστορία των ανθρώπων. Απλά στην εποχή μας έχει αποκτήσει εκρηκτικές διαστάσεις, γιατί το επέτρεψαν οι νέες συνθήκες που δημιουργήθηκαν αμέσως μετά την κατάρρευση των κοινωνιών της Ανατολικής Ευρώπης, τα τεράστια οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα των χωρών αυτών και η άμεση οργάνωση και δικτύωση των διεθνών κυκλωμάτων διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων και το γεγονός ότι οι δικές μας κοινωνίες ήταν απροετοίμαστες να αντιμετωπίσουν ένα φαινόμενο τέτοιας έκτασης, έντασης αλλά και πολυπλοκότητας, με τα τεράστια οικονομικά οφέλη που απέφερε στα κυκλώματά τους. Η εμπορία ανθρώπων με σκοπό την σεξουαλική εκμετάλλευση, αποτελεί μια σύγχρονη μορφή δουλεμπορίου που αναπτύσσεται ραγδαία, λαμβάνοντας ανησυχητικές διαστάσεις ως μια μορφή διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος, με θύματα χιλιάδες άντρες, γυναίκες και παιδιά κάθε χρόνο, σε όλο τον κόσμο. (ΔΟΜ, 2001)

Ακόμη , η έρευνα ορίζει την εμπορία γυναικών με σκοπό την σεξουαλική εκμετάλλευση ως ένα φαινόμενο όπου οι διακινητές χρησιμοποιούν αθέμιτα μέσα όπως η παραπλάνηση, η απάτη, ο εξαναγκασμός και η απαγωγή για να καταφέρουν να φέρουν τις γυναίκες θύματα στην χώρα προορισμού όπου και θα τις εκμεταλλευτούν, αναγκάζοντάς τες να εκδίδονται.

Σύμφωνα με τον οργανισμό stop-trafficking με την “παράνομη διακίνηση προσώπων με σκοπό τη σεξουαλική-οικονομική εκμετάλλευση”, εννοείται η στρατολόγηση, η μεταφορά, η

μετακίνηση, η εγκατάσταση (στέγαση, μέριμνα για τη συνέχιση της παραμονής) ή η παραλαβή προσώπων, μέσω της απειλής ή της χρήσης βίας ή άλλων μορφών εξαναγκασμού, της απαγωγής, του δόλου, της εξαπάτησης, της κατάχρησης της δύναμης, της κατάχρησης μιας τρωτής ή ευάλωτης θέσης, της προσφοράς ή της αποδοχής οικονομικού ή άλλου οφέλους για την επίτευξη της σύμφωνης γνώμης ενός προσώπου το οποίο ασκεί έλεγχο ή εξουσία επί άλλου προσώπου για το σκοπό της εκμετάλλευσης. Η εκμετάλλευση θα περιλαμβάνει κατ' ελάχιστο: την εκμετάλλευση της πορνείας των άλλων ή άλλες μορφές σεξουαλικής εκμετάλλευσης, την εξαναγκαστική εργασία ή παροχή υπηρεσιών, τη διαμόρφωση συνθηκών σκλαβιάς ή παρόμοιων με αυτή πρακτικών, τη διαμόρφωση συνθηκών δουλείας. (www.stop-trafficking.org, 29/10/08)

Τα αποτελέσματα της έρευνας υποδεικνύουν ως άλλες μορφές εμπορίας ανθρώπων εκτός από την σεξουαλική εκμετάλλευση, το εμπόριο οργάνων, το εμπόριο βρεφών με σκοπό την παράνομη υιοθεσία και την εργασιακή εκμετάλλευση. Από έρευνα του ΚΕΘΙ προκύπτει ότι οι μορφές σωματεμπορίας είναι η διακίνηση μεταναστών με σκοπό την οικονομική εκμετάλλευση της μεταφοράς τους, η διακίνηση γυναικών με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση, η Διακίνηση παιδιών με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση, το εμπόριο οργάνων, το εμπόριο βρεφών, η εκμετάλλευση της δουλειάς αλλοδαπών και η εκμετάλλευση αλλοδαπών στην προσπάθειά τους να βρουν δουλειά. (Κ.Ε.Θ.Ι., 2007)

Διεξάγοντας την έρευνα πάνω στο θέμα της χώρας καταγωγής των θυμάτων, τα αποτελέσματα που πήραμε ήταν πως το δείγμα υποστηρίζει ότι οι κύριες χώρες από τις οποίες προέρχονται οι γυναίκες θύματα είναι αυτές του ανατολικού μπλοκ και χώρες που αντιμετωπίζουν έντονα οικονομικά προβλήματα. Όπως αναφέρει η Στρατηγάκη η παράνομη

διακίνηση προσώπων με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση, έλαβε νέες διαστάσεις στην Ευρώπη μετά την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης και των Σοσιαλιστικών καθεστώτων της Ανατολικής Ευρώπης. Διογκώθηκε επίσης μετά την επιδείνωση της οικονομικής θέσης πολλών αναπτυσσόμενων χωρών της Ασίας και της Αφρικής, από την οποία προκλήθηκαν μεταναστευτικά ρεύματα προς τις χώρες της ευρωπαϊκής ένωσης. Οι χώρες αυτές αποτελούν και τις κύριες περιοχές όπου στρατολογούνται γυναίκες με σκοπό την σεξουαλική εκμετάλλευση. (Στρατηγάκη, Μ.2007).

Οι λόγοι που τα θύματα δεν επιστρέφουν στην πατρίδα τους, όπως αναδεικνύει η έρευνα είναι δύο κυρίως. Ο πρώτος λόγος είναι ότι τα θύματα βιώνουν καθημερινά τη βία και την εκμετάλλευση των διακινητών τους και φοβούνται να αποδράσουν. Δέχονται απειλές τόσο για τις ίδιες, όσο και για τις οικογένειές τους. Επειδή είναι κλειδωμένες από τους σωματέμπορους μέσα σε σπίτια και όταν βγαίνουν έξω να εργαστούν τις παρακολουθούν, φοβούνται πως αν φύγουν θα τις ξαναβρούν. Ο δεύτερος λόγος είναι πως επιθυμούν να γυρίσουν πίσω αλλά σκέφτονται την κοινωνική κατακραυγή που ενδεχομένως να αντιμετωπίσουν στην πατρίδα τους. Όπως υποστηρίζει η Kathleen Barry, η σχέση θυμάτων και σωματέμπορων προσιδιάζει σε αυτήν του αφέντη με τον σκλάβο. Εκείνος που εκμεταλλεύεται πρέπει να εξουσιάζει το μυαλό των γυναικών. Εκτός από υπακοή, θα απαιτήσει από την γυναίκα ειλικρίνεια και ικανότητα αυτοπειθαρχίας και συνήθως, με αυτές τις τεχνικές τα καταφέρνει. (Μοτζίι, Π. 2006)

Το θύμα κάνει ότι μπορεί για να ικανοποιήσει τον εκμεταλλευτή του ώστε να αποφύγει την κακοποίηση και την εκμετάλλευση, σωματική και ψυχολογική. Χαρακτηριστικά υπακούει τυφλά τις οδηγίες του και μάλιστα αν έχει προωθηθεί στο χώρο της πορνείας προσπαθεί να

ικανοποιεί ένα μεγάλο -για το θύτη- αριθμό πελατών. Αυτή η αντίδραση αποσκοπεί στο να μην υποστεί άλλη βία πράγμα που μοιάζει δυσβάσταχτο και τραυματίζει το θύμα. (www.klimaka.gr, 23/09/08)

Πίσω όμως απ' όλες αυτές τις αντιδράσεις, συμπεριφορές και τα συναισθήματα υπάρχει φόβος και αγωνία καθώς έρχονται αντιμέτωπα με τη βία, την κακοποίηση και την εκμετάλλευση. Σε αυτό το σημείο ενυπάρχει το τραύμα που μοιάζει δύσκολο να επουλωθεί. (www.stop-now.org, 29/10/08)

Σύμφωνα με τον Λάζο τα θύματα ακόμα και αν καταφέρουν να ξεφύγουν φοβούνται αλλά και ντρέπονται να γυρίσουν στην πατρίδα τους γιατί για τους ομοεθνείς θα φέρουν το στίγμα της πόρνης. (Λάζος, Γ. 2001)

Η έρευνα παρουσιάζει ως πορνικούς τομείς έκδοσης τα μπαρ, τα νυχτερινά κέντρα, τα ξενοδοχεία, τους ειδικά διαμορφωμένους χώρους και το πεζοδρόμιο. Αυτά τα αποτελέσματα έρχεται να επιβεβαιώσει ο Λάζος που περιγράφει σαν πορνικούς τομείς έκδοσης τα μπαρ, τα νυχτερινά κέντρα διασκέδασης, τους οίκους μασάζ, το πεζοδρόμιο και την κατ' οίκον πορνεία. (Λάζος, Γ. 2001)

Η έρευνα έφερε στην επιφάνεια το γεγονός ότι η εμπορία γυναικών με σκοπό την σεξουαλική εκμετάλλευση επηρεάζει αρνητικά την κοινωνία. Αυτό συμβαίνει κυρίως γιατί σύμφωνα με τις πεποιθήσεις των ερωτώμενων οι γυναίκες θύματα αποτελούν πόλο έλξης για τους άντρες τους οποίους πολλές φορές οδηγούν στη διάλυση των οικογενειών τους με αποτέλεσμα να αυξάνονται τα διαζύγια. Η άποψη αυτή έρχεται σε αντίθεση με την θεωρία η οποία υποστηρίζει ότι οι

γυναίκες αυτές είναι θύματα εκμετάλλευσης των ανδρών και μόνη τους επιθυμία είναι η αυτοδιάθεση και ο αυτοέλεγχος του εαυτού τους. Άλλες αρνητικές συνέπειες σύμφωνα με την έρευνα, για την κοινωνία είναι η αύξηση της εγκληματικότητας, η προβολή λανθασμένων προτύπων και αύξηση της ανεργίας για τον ενδογενή πληθυσμό. Στο 7^ο Συνεδριό της η Ομοσπονδία Γυναικών Ελλάδας, αναφέρεται πως η πορνεία και η εγκληματικότητα είναι πληγές που όλο και περισσότερο βαθαίνουν με απρόβλεπτες συνέπειες και φυσικά μιλάμε όχι για το σύνολο των εκατοντάδων χιλιάδων ανθρώπων που ακολουθούν το χάρτη των φτωχών του κόσμου, αλλά μια μερίδα που στρεβλώνει την εικόνα των περισσότερων και δημιουργεί ρατσιστικά αντανάκλαστα. Η πορνεία το σύγχρονο αυτό σκλαβοπάζαρο μαζί με τη σωματεμπορία είναι η πρώτη επιλογή εργασίας που προσφέρεται στις αλλοδαπές, όταν μάλιστα έχουν εφηβικές ηλικίες και καλλίγραμμα κορμιά είναι σίγουρα ένα εξαιρετικό προσοδοφόρο εμπόρευμα μαζί με τα ναρκωτικά και τα όπλα. (Ομοσπονδία Γυναικών Ελλάδας, Οκτώβριος 2007)

Τέλος η αρνητική στάση και συμπεριφορά που αναπτύσσεται απέναντι στα θύματα είναι αποτέλεσμα της ξενοφοβίας που τροφοδοτείται από τη γενικότερη οικονομική κρίση (ανεργία, ανισοκατανομή πλούτου), και συχνά, εμφανίζεται να εξαρτάται από την αθρόα εισβολή μεταναστών, ειδικά σήμερα, όπου μετά την κατάρρευση των σοσιαλιστικών καθεστώτων της ανατολικής Ευρώπης, το φαινόμενο της μετανάστευσης παρουσιάζεται έντονο. (Διεθνής Αμνηστία, Μάρτιος 2007)

Αν και από τη θεωρία προκύπτει ότι ο σωματέμπορος μπορεί να είναι ο οποιοσδήποτε, συχνά το ίδιο συγγενικό πρόσωπο προωθεί στην πορνεία τη σύζυγο, αδελφές, εξαδέλφες αλλά και άλλες γυναίκες

μισθωμένες ή αγορασμένες από άλλους άνδρες,(Λάζος, Γ. 2001) τα αποτελέσματα της έρευνας προβάλλουν τον σωματέμπορο ως έναν άνθρωπο μπλεγμένο στα κυκλώματα της νύχτας. Η θεωρία και η έρευνα συγκλίνουν στην άποψη ότι οι σωματέμποροι δρουν οργανωμένα και βρίσκουν τα θύματα τους μέσω των δικτύων που έχουν αναπτύξει στις χώρες καταγωγής των θυμάτων. Η διακίνηση και εμπορία διαπράττεται σχεδόν αποκλειστικά από διεθνή κυκλώματα οργανωμένου εγκλήματος, τα οποία συνεργάζονται πολλές φορές «επιτυχώς» με τις διωκτικές αρχές. (Πετρουλά, Ε., 2006). Το εμπόριο αυτό είναι άριστα οργανωμένο, είναι βίαιο και εξαιρετικά κερδοφόρο. Τα δίκτυα χρησιμοποιούνται εκτός από την διακίνηση των θυμάτων και για την εύρεση και προσέγγισή τους. Τα μέσα με τα οποία τις πλησιάζουν είναι αγγελίες με προσφορά υψηλού ημερομισθίου για να εργαστούν ως καλλιτέχνιδες/ χορεύτριες ή baby-sitters ή συνοδοί ατόμων μεγάλης ηλικίας, στο εξωτερικό, στρατολόγηση από αγροτικές περιοχές (στα χωριά χωρών με κατεστραμμένη οικονομία) με δέλεαρ την οικονομική αποκατάσταση ή το γάμο με άτομα που διαθέτουν υψηλό εισόδημα, αγγελίες μέσω γραφείων συνοικεσίων πολύφερνους γαμπρούς, γαμπροί που στην ουσία «αγοράζουν σκλάβες». Άλλες μέθοδοι που χρησιμοποιούν οι δράστες είναι η στρατολόγηση μέσω διαδικτύου που είναι κ η πλέον διαδεδομένη μέθοδος διάθεσης «σεξουαλικών προϊόντων» γενικώς, η αγορά από την οικογένεια και η απαγωγή. Η μέθοδος αυτή αν και όχι η πιο συνηθισμένη έχει αρχίσει να παίρνει επικίνδυνες διαστάσεις σε χώρες όπως η Αλβανία. (Κ.Ε.Θ.Ι., 2007)

Τα αποτελέσματα της έρευνας σκιαγραφούν το προφίλ των θυμάτων ως νεαρές, όμορφες, ελκυστικές γυναίκες οποιουδήποτε μορφωτικού επιπέδου και πρότερης εργασιακής απασχόλησης. Παρουσιάζουν τις

συνθήκες διαβίωσης τους στην χώρα προορισμού, άθλιες, συνθήκες δουλείας και άκρως ταπεινωτικές .

Οι περισσότερες γυναίκες σύμφωνα με τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης, είναι ηλικίας 20-30 ετών με μικρές εξαιρέσεις 18-20 ετών και άνω των 30. Πρόκειται κυρίως για άνεργες στη χώρα τους ή που δεν έχουν εργαστεί ποτέ. Το μορφωτικό τους επίπεδο είναι συνήθως βασικής εκπαίδευσης και το βιοτικό τους επίπεδο είναι πολύ χαμηλό για αυτό και το οικονομικό κίνητρο είναι το πλέον σύνηθες για τη στρατολόγησή τους.

Μερικές από τις γυναίκες γνωρίζουν από την αρχή ότι θα εργαστούν ως πόρνες αγνοώντας, ωστόσο, τις άθλιες συνθήκες και άλλες εξαπατώνται με μόνιμη εργασία. Οι ζωές τους εκτυλίσσονται περισσότερο μέσα στον μικρόκοσμο γυναικών που οδηγήθηκαν από παρόμοιους λόγους σε αυτόν τον χώρο, που έχουν χαρακτήρες διαφορετικούς ανάλογα με την εθνικότητα και την μορφή εκμετάλλευσης που υφίστανται, συνεπώς και τη μορφή και το ρυθμό ζωής που είναι υποχρεωμένες να ζουν. Ζουν την καθημερινότητά τους πολλές μαζί σε ετοιμόρροπα σπίτια, στα οποία πληρώνουν ακριβό ενοίκιο και εκεί φυσικά κάτω από τον συνεχή έλεγχο των μαστροπών. Τρέφονται με κακής ποιότητας προϊόντα, μη έχοντας ισορροπημένη διατροφή. Οι ρυθμοί του ύπνου είναι εντελώς αφύσικοι ενώ ζουν σε συνθήκες τέλειας πολιτιστικής απομόνωσης. Συχνά οι κοπέλες δεν έχουν τη δυνατότητα να επικοινωνήσουν με τον έξω κόσμο παρά μόνο από τις ελάχιστες απαραίτητες λέξεις που χρησιμοποιούν για να διαπραγματευτούν με τον πελάτη. (Μοτζίνι, Π. 2006)

Σχετικά με τις αντιδράσεις των θυμάτων απέναντι στον σωματέμπορο από την έρευνα προκύπτει ότι τα θύματα στην αρχή εξαπατώνται από

τους διακινητές τους και πιστεύουν πως θα τις βοηθήσουν να ζήσουν μια καλύτερη ζωή. Για αυτό και αρχικά νιώθουν γαλήνη, σιγουριά και ασφάλεια ζωή τους. Πολλές φορές πιστεύουν πως βρήκαν τον ιδανικό σύντροφο στο πρόσωπο του σωματέμπορου. Όταν καταλάβουν ότι τίποτα από αυτά δεν είναι αλήθεια και νιώσουν την βία και την εκμετάλλευση από τους σωματέμπορους βιώνουν αρνητικά συναισθήματα όπως οργή, θυμό, μίσος, απέχθεια και απογοήτευση. Από ένα σημείο και μετά κρατούν μια παθητική στάση απέναντι στον σωματέμπορο τους πιστεύοντας πως έτσι ο ψυχικός, συναισθηματικός και σωματικός «βιασμός» θα είναι μικρότερος. Τα αποτελέσματα της έρευνας που διεξήγαγε ο οργανισμός «Κλίμακα» επιβεβαιώνουν τις απόψεις της κοινής γνώμης για τις αντιδράσεις του θύματος απέναντι στον σωματέμπορο που αναφέρονται παραπάνω. Συγκεκριμένα το θύμα για να αποφύγει τον σωματέμπορο υπακούει τυφλά τις οδηγίες του ώστε να μην υποστεί περισσότερη βία, γιατί θεωρεί πως αν συνεργαστεί δεν θα πληγωθεί, δεν θα κακοποιηθεί περισσότερο. Ακόμα ως απόρροια της ταύτισης με το θύτη είναι η απώλεια του εαυτού. Μία αντίδραση που ορίζεται ψυχικό μούδιασμα. Τα θύματα σεξουαλικής εκμετάλλευσης, επειδή κερδίζουν χρήματα από τους διακινητές τους, ζουν με την ψευδαίσθηση ότι δεν αποτελούν θύματα εκμετάλλευσης! Οι γυναίκες-θύματα που φαίνεται να έχουν ελευθερία κινήσεων και έχουν στην κατοχή τους ακόμη και κινητά τηλέφωνα, στην πραγματικότητα απειλούνται από τους διακινητές για την ασφάλεια της ζωής των αγαπημένων τους προσώπων στην πατρίδα τους, εάν επιχειρήσουν να καταγγείλουν οποιοδήποτε στοιχείο σε οποιοδήποτε σχετικά με την εκμετάλλευσή τους. Η απειλή κατά της ζωής της οικογένειας του θύματος φαίνεται να είναι ο πιο αποτελεσματικός τρόπος δέσμευσής του απέναντι στους διακινητές.

Γενικότερα, κάποια θύματα βιώνουν συναισθήματα ενοχής, ντροπής, άλλα ταυτίζονται με το θύτη, αποσύρονται από την πραγματικότητα σε έναν άλλο κόσμο φανταστικό προσπαθώντας να επιβιώσουν. Πίσω όμως απ' όλες αυτές τις αντιδράσεις, συμπεριφορές και τα συναισθήματα υπάρχει φόβος και αγωνία καθώς έρχονται αντιμέτωπα με τη βία, την κακοποίηση και την εκμετάλλευση. Σε αυτό το σημείο ενυπάρχει το τραύμα που μοιάζει δύσκολο να επουλωθεί. (www.klimaka.org, 23/09/08)

Η γνώμη του κόσμου για τα θύματα σεξουαλικής εκμετάλλευσης σύμφωνα με τα αποτελέσματα τις έρευνας είναι πως πρόκειται για γυναίκες οι οποίες γνώριζαν από την αρχή ότι θα δούλευαν ως πόρνες. Ο κόσμος και ιδιαίτερα οι άντρες υποστηρίζουν πως τα θύματα τα ήθελαν και τα έπαθαν. Τα θύματα κουβαλούν την ταμπέλα της πόρνης. Είναι δακτυλοδεικτούμενες, δεν τους δίνουν και μεγάλο κύρος, τις υποτιμούν, τις θεωρούν υποχείριά τους. Οι μορφωμένοι και οι πιο ευαίσθητοι άνθρωποι καταλαβαίνουν ότι έχουν πέσει θύματα και τις συμπονούν. Ο περισσότερος κόσμος όμως πιστεύει πως υπήρξαν πόρνες και στην χώρα καταγωγής τους.

Οι προκαταλήψεις των ανδρών σχετικά με τις γυναίκες των χωρών αυτών είναι γνωστές και διαμορφώθηκαν κατά τα τελευταία χρόνια που κατά χιλιάδες οι γυναίκες αυτές εισέρεαν στη χώρα μας ως σεξουαλικά εμπορεύσιμα είδη. Έτσι λοιπόν για τον μέσο Έλληνα οι γυναίκες των χωρών αυτών δεν είναι τίποτε άλλο παρά σεξουαλικά αντικείμενα για κάθε χρήση, γυναίκες «εύκολες» και «φτηνές», πλασμένες για πόρνες και μόνο. (www.feminism.com, 04/10/08)

Η κοινωνία αποδοκιμάζει ηθικά την πορνεία και η μορφή της πόρνης εξακολουθεί να είναι στιγματισμένη. Συχνά οι αλλοδαπές γυναίκες-θύματα που ζουν στη χώρα μας πέφτουν θύματα ρατσιστικής και ξενοφοβικής συμπεριφοράς, που γίνεται εμφανής ποικιλοτρόπως από τη δυσχερή συναλλαγή τους με τις κρατικές υπηρεσίες και τα θεσμικά όργανα, τη γενικευμένα αρνητική εικόνα που αδικαιολόγητα προωθείται για τους πληθυσμούς αυτούς ως και την προβληματική συμβίωσή τους με μέρος των ημεδαπών. (www.praksis.gr, 13/11/07)

Τα θύματα δεν θεωρούνται συνυπεύθυνα για την διακίνηση και σεξουαλική τους εκμετάλλευση γιατί ακόμα κι αν γνώριζαν τι δουλεία θα έκαναν δεν γνώριζαν τις συνθήκες κάτω από τις οποίες θα ζούσαν. Στην έρευνα επίσης προκύπτει η δυσκολία που εγγυείται στην αναγνώριση του θύματος. Τα θύματα δεν έχουν κάποια συγκεκριμένα χαρακτηριστικά από τα οποία μπορεί κανείς να τα αναγνωρίσει.

Στην κοινή γνώμη επικρατεί κυρίως η άποψη των συντηρητικών που υποστηρίζουν πως τα θύματα σωματεμπορίας είναι υπεύθυνα καθώς ήταν δική τους επιλογή. (Thio, A.2003).

Το προφίλ του πελάτη σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας διαμορφώθηκε βάση της άποψης ότι θα μπορούσε να είναι ο οποιοσδήποτε. Δεν διαθέτει συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, όπως μπορεί ακόμα να είναι και ο άνθρωπος της διπλανής πόρτας, κάποιος που δεν πάει το νου σου. Σχετικά με τους λόγους τους οποίους οι άντρες καταφεύγουν σε αυτές τις γυναίκες, αποδίδεται κυρίως στην αναζήτηση της επιβεβαίωσης μέσω αυτών των γυναικών, το κάνουν γιατί νιώθουν ανασφάλειες τις οποίες μπορούν να καλύψουν και να εξαλείψουν μέσω των θυμάτων, αρρωστημένα πάθη και απωθημένα που δεν μπορούν να βγάλουν στις οικογένειές τους.

Οι άνδρες πελάτες που αναζητούν το γρήγορο και φτηνό σεξ, δεν αποτελούν μία ομοιογενή κοινωνική ομάδα ούτε όσο αναφορά τον κοινωνικό-δημογραφικό τους χαρακτήρα, ούτε τον τύπο πληρωμένου έρωτα που αναζητούν, ούτε τους τρόπους με τους οποίους απευθύνονται στα θύματα. Η πλειονότητα των πελατών είναι άντρες που ανήκουν στην μεσαία τάξη, με σταθερή κοινωνική θέση και οικογένεια. Εκείνοι που πηγαίνουν με πόρνες του δρόμου είναι στην πλειοψηφία τους άντρες που έχουν τα διπλάσια τουλάχιστον χρόνια από τις γυναίκες που συναντούσαν. Πρόκειται για άντρες 40-50 και πάνω από πενήντα με σχετικά υψηλό μορφωτικό επίπεδο. Προσπαθούν να είναι ανώνυμοι για το λόγο αυτό διασχίζουν χιλιόμετρα για να απομακρυνθούν από τα σπίτια τους, τις γειτονιές και τις περιοχές όπου μπορεί να τους αναγνωρίσουν. (Μοτζίι, Π. 2006)

Η σχέση των πελατών με τα θύματα χαρακτηρίζεται από την κοινή γνώμη ως μια σχέση εκμετάλλευσης. Ο πελάτης ζητάει και το θύμα είναι υποχρεωμένο να προσφέρει. Πολλές φορές οι γυναίκες αναγκάζονται να δεχτούν την οργή και τη βία των αντρών.

Η σχέση εκδιδόμενης – πελάτη είναι κατά πρώτο λόγο σχέση οικονομική. Ευρύτερα δε ο πελάτης είναι κοινωνικό- οικονομική σχέση με ιστορικό χαρακτήρα. Οι εστιάσεις σε εκκεντρικούς διεστραμμένους, εκτονωτικούς συγκυριακούς, μεταβατικούς κλπ. τύπους πελατών είναι ελλειπτικές. Επιπλέον, είναι και νομιμοποιητικές, ακόμα και όταν συνοδεύονται από σκληρές επικρίσεις σε ατομικό επίπεδο. (Λάζος, Γ. 2002)

Οι σεξουαλικά εκμεταλλεόμενες γυναίκες βιώνουν αρνητικά συναισθήματα όπως οργή, αγανάκτηση, απέχθεια και θυμό απέναντι στον πελάτη σύμφωνα με την κοινή γνώμη.

Τα αρνητικά συναισθήματα του θύματος προκύπτουν σύμφωνα με τον διεθνή οργανισμό μετανάστευσης από την επαναλαμβανόμενη ψυχική σωματική και συναισθηματική κακοποίηση που έχει δεχθεί το θύμα από τους πελάτες, στων οποίων το πρόσωπο βλέπουν τους διακινητές τους.

1.6. Συμπεράσματα

Φτάνοντας στο τέλος της έρευνας , διαπιστώσαμε ότι η εμπορία γυναικών αποτελεί ένα σημαντικό κοινωνικό πρόβλημα το οποίο εκλαμβάνει όλο και μεγαλύτερες διαστάσεις με την πάροδο των χρόνων. Συγκεκριμένα η σωματεμπορία:

- ▼ Αναφέρεται στη διακίνηση και εμπορία ανθρώπων
- ▼ Αποτελεί ένα παγκόσμιο φαινόμενο στην ανάπτυξη του οποίου συντελούν η φτώχεια και η οικονομική ανισότητα που χαρακτηρίζουν μεγάλες περιοχές του πλανήτη
- ▼ Δεν υφίσταται μόνο με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση αλλά και την οικονομική – εργασιακή εκμετάλλευση ή την εμπορία οργάνων, εμπορία βρεφών.
- ▼ Το trafficking είναι μια σύνθετη έννοια που συχνά ανάγεται σε (ή συγχέεται με) κάποια παραπλήσια έννοια όπως, για παράδειγμα, η πορνεία ή η παράνομη μετανάστευση, το εμπόριο βρεφών, η εκμετάλλευση της δουλειάς αλλοδαπών και εμπορία της παιδικής πορνογραφίας.
- ▼ Ο σωματέμπορος μπορεί να είναι ο οποιοσδήποτε
- ▼ Δρα οργανωμένα και έχει αναπτύξει δίκτυα στις χώρες καταγωγής και προορισμού των θυμάτων με σκοπό την προσέγγιση και διακίνησή τους

- ▼ Μετά την έλευσή στην χώρα προορισμού τα θύματα «τοποθετούνται» από τους εμπόρους τους σε πορνικούς τομείς έκδοσης όπως είναι τα νυχτερινά κέντρα και τα πεζοδρόμια
- ▼ Τις υποχρεώνουν να δέχονται έναν μεγάλο αριθμό πελατών καθημερινά και να υποκύπτουν στις ορέξεις τους.

Τα θύματα παρουσιάζονται ως:

- ▼ Νέες, όμορφες, καλλίγραμμες, με μέτριο μορφωτικό επίπεδο γυναίκες, οι οποίες κατάγονται κυρίως από χώρες του Ανατολικού μπλοκ.
- ▼ Ήρθαν παραπλανημένες από τους εμπόρους και είτε γνώριζαν τι ακριβώς δουλειά θα έκαναν ερχόμενες, είτε όχι αγνοούσαν τις πραγματικές συνθήκες διαβίωσης.

Η κοινή γνώμη προβάλλει το θύμα ως μια γυναίκα ελκυστική, η οποία είναι υπεύθυνη των πράξεών της. Στόχος της είναι η αποπλάνηση των αντρών για δικό της, προσωπικό όφελος. Ακόμη, δεν είναι εύκολος ο διαχωρισμός της από το πλήθος των αυτοελεγχόμενων εκδιδόμενων γυναικών.

Τέλος, όσο αναφορά το προφίλ του πελάτη, αυτό σκιαγραφείται ως:

- ▼ Τον άνθρωπο της διπλανής πόρτας.
- ▼ Προσεγγίζει τα θύματα γιατί αναζητά την επιβεβαίωση και την κάλυψη των ανασφαλειών του
- ▼ Η σχέση του με τα θύματα περιγράφεται ως μια σχέση εκμετάλλευσης και εξουσίας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Νόμοι σχετικά με την εμπορία ανθρώπων

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα μελέτησε το νομοσχέδιο σε τέσσερις συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στις 5, 12, 19 και 26 Ιουνίου 2007. Στις συνεδριάσεις αυτές κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ο γενικός διευθυντής του Υπουργείου Εσωτερικών, η διευθύντρια του Τμήματος Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης και εκπρόσωποι του ίδιου υπουργείου, εκπρόσωποι του Υπουργείου Δικαιοσύνης και

Με το παρόν νομοσχέδιο σκοπείται η εφαρμογή της Απόφασης Πλαίσιο 2002/629/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 19ης Ιουλίου 2002 για την καταπολέμηση της εμπορίας προσώπων, της Απόφασης Πλαίσιο 2004/68/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 22ας Δεκεμβρίου 2003 για την καταπολέμηση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας, της Οδηγίας 2004/81/ΕΚ του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2004 σχετικά με τον τίτλο παραμονής που χορηγείται στους υπηκόους τρίτων χωρών που είναι θύματα εμπορίας προσώπων ή συνέργειας στη λαθρομετανάστευση οι οποίοι συνεργάζονται με τις αρμόδιες αρχές.

Περαιτέρω, σκοπείται η εφαρμογή της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πάταξη της Εμπορίας Ανθρώπων, που υπογράφηκε από τη Δημοκρατία στις 16

Μαΐου 2005.

Συγκεκριμένα, το παρόν νομοσχέδιο προβλέπει τα ακόλουθα:

- Την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων σε όλες τις μορφές που αυτή παρουσιάζεται είτε σε εθνικό ή διεθνικό επίπεδο είτε αυτή συνδέεται με το οργανωμένο έγκλημα ή όχι.
- Την καταπολέμηση κάθε μορφής εκμετάλλευσης με σκοπό είτε την εκπόρνευση ή άλλης μορφής σεξουαλική εκμετάλλευση, περιλαμβανομένης της πορνείας, είτε την εκμετάλλευση στην εργασία.
- Την καταπολέμηση της παιδικής πορνογραφίας σε οποιαδήποτε μορφή.
- Την ποινική ευθύνη των νομικών προσώπων, όπως των ταξιδιωτικών μεταφορέων.
- Την προώθηση της διεθνούς συνεργασίας στην έρευνα και δίωξη των πιο πάνω εγκλημάτων.
- Την προστασία και στήριξη των θυμάτων των αδικημάτων αυτών και επιπρόσθετα μέτρα για τα ιδιαίτερα ευάλωτα θύματα, όπως τα παιδιά.
- Το δικαίωμα υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι είναι ή υπήρξαν θύματα εμπορίας ή/και εκμετάλλευσης άδειας

διαμονής τουλάχιστον ενός μηνός, με σκοπό να τους παρασχεθεί “προθεσμία περίσκεψης”, ώστε να συνέλθουν και να αποφασίσουν κατά πόσο επιθυμούν να συνεργαστούν με τις διωκτικές αρχές για τη διερεύνηση της υπόθεσής τους. Η συνεργασία αυτή μπορεί να συνίσταται στην παροχή πληροφοριών, στην υποβολή καταγγελίας ή στην κατάθεση μαρτυρίας σε δίκη.

- Τη δημιουργία μηχανισμού ελέγχου εφαρμογής των πιο πάνω μέτρων.
- Τη συνεργασία μεταξύ των εμπλεκόμενων υπηρεσιών και των μη κυβερνητικών οργανισμών.

Τέλος, προβλέπονται διατάξεις για σκοπούς καλύτερης εφαρμογής του περί της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος και Πρωτοκόλλων (Κυρωτικού) Νόμου του 2003 και ιδιαίτερα του Πρωτοκόλλου για την Πρόληψη, Καταστολή και Τιμωρία της Εμπορίας Προσώπων, ιδιαίτερα των Γυναικών και Παιδιών, το οποίο Συμπληρώνει τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών ενάντια στο Διεθνικό Οργανωμένο Έγκλημα και του περί της Συμβάσεως περί Καταστολής και Εξαλείψεως της Σωματεμπορίας και της Πορνείας Άλλων (Κυρωτικού) Νόμου του 1983 και του Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού.

Σύμφωνα με την εισηγητική έκθεση του Υπουργείου

Εσωτερικών, οι πράξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης των οποίων σκοπείται η υιοθέτηση είναι η Οδηγία 2004/81/ΕΚ, η Απόφαση Πλαίσιο 2002/629/ΔΕΥ και η Απόφαση Πλαίσιο 2004/68/ΔΕΥ, όπως αναφέρεται πιο πάνω. Οι πράξεις αυτές άπτονται διαφορετικών πτυχών της καταπολέμησης της εμπορίας προσώπων.

Η Οδηγία 2004/81/ΕΚ αφορά τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες χορηγείται τίτλος παραμονής στους υπηκόους τρίτων χωρών που είναι θύματα εμπορίας προσώπων ή συνέργειας στη λαθρομετανάστευση οι οποίοι συνεργάζονται με τις αρμόδιες αρχές. Η Οδηγία περιλαμβάνει πρόνοιες για παραχώρηση άδειας διαμονής (έξι μηνών) για τα θύματα της εμπορίας ανθρώπων, με στόχο την παροχή κινήτρου συνεργασίας με τις αρμόδιες αρχές, ενώ ταυτόχρονα περιλαμβάνονται ορισμένες εγγυήσεις έναντι καταχρήσεων. Προνοεί επίσης ότι οι ενδιαφερόμενοι υπήκοοι τρίτου κράτους πρέπει να ενημερώνονται για τη δυνατότητα απόκτησης του τίτλου προσωρινής διαμονής και να τους παραχωρείται “προθεσμία περίσκεψης”, ώστε, αν αποφασίσουν να συνεργαστούν με τις διωκτικές αρχές, η απόφαση αυτή να είναι ελεύθερα βουλήσει. Τέλος, οι υπήκοοι τρίτων χωρών που είναι δικαιούχοι της εν λόγω άδειας διαμονής έχουν δικαίωμα ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, συμπεριλαμβανομένης και ψυχοθεραπευτικής περίθαλψης, όταν χρειάζεται, αλλά και δικαίωμα πρόσβασης στην

αγορά εργασίας και συνέχισης της επαγγελματικής τους κατάρτισης και επιμόρφωσης. Τα δικαιώματα αυτά έχουν ως στόχο την απεξάρτηση των θυμάτων από τη σφαίρα επιρροής των δραστών και την παρεμπόδιση της επιστροφής τους στο κύκλωμα εκμετάλλευσης.

Η Απόφαση Πλαίσιο 2004/68/ΔΕΥ για την καταπολέμηση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας περιορίζεται στη θέσπιση των ελάχιστων προϋποθέσεων για την επιβολή αποτελεσματικών, αναλογικών και αποτρεπτικών κυρώσεων για την πάταξη της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών τόσο σε φυσικά όσο και σε νομικά πρόσωπα. Επίσης, καλούνται τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν ότι η διεξαγωγή ανακρίσεων ή η άσκηση δίωξης δε θα εξαρτάται από καταγγελία ή κατηγορία από το θύμα, τουλάχιστο για τις περιπτώσεις που αφορούν αδικήματα που διαπράττονται εξ ολοκλήρου ή εν μέρει στην επικράτειά τους ή προς όφελος νομικού προσώπου που είναι εγκατεστημένο στην επικράτειά τους ή αν ο δράστης είναι υπήκοός τους. Τέλος, η Απόφαση Πλαίσιο περιλαμβάνει πρόνοια βάσει της οποίας το κάθε κράτος μέλος πρέπει να λαμβάνει όλα τα δυνατά μέτρα για παροχή της κατάλληλης βοήθειας στην οικογένεια του θύματος, ενώ τα θύματα που καλύπτονται εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των προνοιών της Απόφασης Πλαίσιο 2001/220/ΔΕΥ, σχετικά με το καθεστώς των θυμάτων σε ποινικές διαδικασίες, οι οποίες αφορούν τα ιδιαίτερα

ευάλωτα θύματα.

Δεν υπάρχει δυνατότητα διαφοροποίησης ή παρέκκλισης από το κεκτημένο ή ευχέρεια για οποιαδήποτε μεταβατική ρύθμιση.

Περαιτέρω, με το εν λόγω νομοσχέδιο καταργείται ο περί της Καταπολέμησης της Εμπορίας Προσώπων και περί Σεξουαλικής Εκμετάλλευσης Ανηλίκων Νόμος του 2000. Ο προτεινόμενος νόμος καλύπτει, πέραν της σεξουαλικής εκμετάλλευσης, και την εκμετάλλευση της εργασίας (Απόφαση Πλαίσιο 2002/629/ΔΕΥ), αλλά και την αφαίρεση, εμπορία και διακίνηση ανθρώπινων οργάνων (Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη Δράση κατά της Εμπορίας Προσώπων).

Επιπρόσθετα, με τη μεταφορά της Οδηγίας 2004/81/ΕΚ εισάγονται πρόνοιες σχετικά με την παραχώρηση άδειας διαμονής στο θύμα το οποίο συνεργάζεται με τις διωκτικές αρχές, καθώς και η παραχώρηση “χρόνου περίσκεψης”, κατά τον οποίο το θύμα θα μπορεί να αποφασίσει ελεύθερα κατά πόσο θα συνεργαστεί με τις διωκτικές αρχές.

Με τη μεταφορά της Οδηγίας 2004/81/ΕΚ συμπεριλαμβάνονται επίσης πρόνοιες που διασφαλίζουν, πέραν του δικαιώματος συντήρησης και προσωρινής στέγασης, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και ψυχολογική στήριξη, καθώς και μια σειρά από δικαιώματα που θα έχει

το αναγνωρισμένο θύμα, όπως ενημέρωση σχετικά με τα δικαιώματά του, ασφάλεια και προστασία από την αστυνομία, δωρεάν υπηρεσίες μετάφρασης και διερμηνείας, αν είναι απαραίτητο, νομική αρωγή και προστασία των προσωπικών του δεδομένων.

Επίσης περιλαμβάνονται πρόνοιες οι οποίες καλύπτουν αδικήματα εμπορίας ατόμων τα οποία γίνονται μέσω του διαδικτύου (Απόφαση Πλαίσιο 2004/68/ΔΕΥ), ενώ ποινικοποιούνται τα νομικά πρόσωπα, συμπεριλαμβανομένων των μεταφορέων, που διαπράττουν τα εγκλήματα που προβλέπονται στο εν λόγω νομοσχέδιο (Απόφαση Πλαίσιο 2004/68/ΔΕΥ και Απόφαση Πλαίσιο 2002/629/ΔΕΥ, Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη Δράση κατά της Εμπορίας Προσώπων).

Με το εν λόγω νομοσχέδιο σκοπείται ουσιαστικά η αντιμετώπιση του φαινομένου της εμπορίας ατόμων (σεξουαλική εκμετάλλευση, καταναγκαστική εργασία και διακίνηση ανθρώπινων οργάνων) σε επίπεδο προστασίας, πρόληψης και πάταξης. Η ποινικοποίηση των δράσεων εμπορίας θα βοηθήσει στην εμπέδωση μιας πιο ανθρωπιστικής και δίκαιης κοινωνικής αντίληψης ως προς τα θύματα και θα συνεισφέρει στην αλλαγή των στερεοτύπων που μεταθέτουν το φταίξιμο από το θύτη στο θύμα. Από την εφαρμογή του νομοσχεδίου δεν αναμένονται οποιεσδήποτε οικονομικές επιπτώσεις.

Άρθρο 2

1. Το στοιχείο α΄ του άρθρου 1 του ν. 2331/1995, όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«α. «Εγκληματικές δραστηριότητες»:

ι) Τα εξής εγκλήματα, καλούμενα βασικά εγκλήματα:

αα) εγκληματική οργάνωση (άρθρο 187 παράγραφοι 1, 2, 4 και 5 του Ποινικού Κώδικα (ΠΚ)), τρομοκρατικές πράξεις (άρθρο 187Α ΠΚ), χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, όπως προβλέπεται στην παράγραφο 6 του άρθρου 187Α ΠΚ, παθητική δωροδοκία (άρθρο 235 ΠΚ), εμπορία ανθρώπων (άρθρο 323Α ΠΚ), απάτη με υπολογιστή (άρθρο 386Α ΠΚ), σωματεμπορία (άρθρο 351 ΠΚ), τα προβλεπόμενα στα άρθρα 4, 5, 6, 7 και 8 του ν. 1729/1987 (ΦΕΚ 144 Α΄) «καταπολέμηση της διάδοσης ναρκωτικών», τα προβλεπόμενα στα άρθρα 15 και 17 του ν. 2168/1993 (ΦΕΚ 147 Α΄) «όπλα, πυρομαχικά, εκρηκτικές ύλες κ.λπ.»,

ιι) τα προβλεπόμενα στα άρθρα 2, 53–55, 61 και 63 του ν. 3028/2002 (ΦΕΚ 153 Α΄) «για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς», τα προβλεπόμενα στο άρθρο 8 παράγραφοι 1 και 3 του ν.δ. 181/1974 (ΦΕΚ 347 Α΄) «περί προστασίας εξ ιοντιζουσών ακτινοβολιών», τα προβλεπόμενα στο άρθρο 87 παράγραφοι 5, 6, 7 και 8 και στο άρθρο 88 του ν. 3386/2005, τα προβλεπόμενα στα άρθρα δεύτερο, τρίτο, τέταρτο και έκτο του ν. 2803/2000 (ΦΕΚ 48 Α΄) «προστασία των οικονομικών συμφερόντων των

Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων», δωροδοκία αλλοδαπού δημόσιου λειτουργού, όπως προβλέπεται στο άρθρο δεύτερο του ν. 2658/1998 (ΦΕΚ 265 Α΄) «για την καταπολέμηση της δωροδοκίας αλλοδαπών δημοσίων λειτουργών σε διεθνείς επιχειρηματικές συναλλαγές», δωροδοκία υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή των Κρατών – Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως προβλέπεται στα άρθρα τρίτο και τέταρτο του ν. 2802/2000 (ΦΕΚ 47 Α΄), η κατάχρηση αγοράς είτε συντελείται με κατάχρηση προνομιακής πληροφορίας είτε με χειραγώγηση της αγοράς, όπως προβλέπεται από τις διατάξεις του ν. 3340/2005 (ΦΕΚ 112 Α΄).

ii) Κάθε αξιόποινη πράξη που τιμωρείται με ποινή στερητική της ελευθερίας, της οποίας το ελάχιστο όριο είναι άνω των έξι μηνών και από την τέλεσή της προέκυψε περιουσία τουλάχιστον 15.000 ευρώ.»

Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση

- ✓ Κουρακάκης, Ν., «Εμφυλη εγληματικότητα: Ποινική και εγκληματολογική προσέγγιση του φύλου», εκδόσεις: Σακκούλα, Αθήνα- Κομοτηνή 2003
- ✓ Λάζος, Γ., «Πορνεία και Διεθνική Σωματεμπορία στη Σύγχρονη Ελλάδα 1. Η Εκδιδόμενη», εκδόσεις: Καστανιώτη, Αθήνα 2001
- ✓ Λάζος, Γ., «Πορνεία και Διεθνική Σωματεμπορία στη Σύγχρονη Ελλάδα 2. Ο Πελάτης», εκδόσεις: Καστανιώτη, Αθήνα 2001
- ✓ Μαγγανάς, Δ. Αντώνης, «Τα εκδιδόμενα άτομα Πορνεία Παρέκκλιση ή Παράβαση», εκδόσεις: Παπαζήση, Αθήνα 1994
- ✓ Πενταράκη Μ., «Δίκτυα Κοινωνικής Προστασίας: Μορφές παρέμβασης σε ευπαθείς ομάδες και σε πολυπολιτισμικές κοινότητες», επιμ.: Ζαϊμάκης Γιάννης- Κονδυλάκη Αγάπη, εκδόσεις: κριτική, Αθήνα 2005
- ✓ Σκόρδα Ε., «Γυναίκα και κοινωνία: Η ψυχολογία της Γυναίκας», εκδόσεις: Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1993
- ✓ Στρατηγάκη Μ., «Το φύλο της Κοινωνικής Πολιτικής», εκδόσεις: Μεταίχμιο, Αθήνα 2007

Ξενόγλωσση

- ✓ Μοτζίνι, Π., Εμπόριο Γυναικών: «Πορνεία, μαστροπεία και εκμετάλλευση», μτφ.: Φωτεινή Ζερβού, εκδόσεις: Μελάι Αθήνα, 2006

- ✓ Redo, S., Migrant trafficking and organized crime, paper, United Nations Office for Drug control and Crime Prevention (UNDCP), Center for international Crime Prevention (CICP), Regional Bureau for central Asia, 2000
- ✓ Salt, J-Stein J, Migration as a Business: The case of trafficking, International Migration, 1997
- ✓ Σιμόν ντε Μπωβουάρ, Το Δεύτερο φύλο, μτφ.: Κυριάκου Σιμόπουλου, εκδόσεις: Γλάρος, Αθήνα, Ιούνιος 1979
- ✓ Τάναχιλ, Ρέι Η ιστορία των Σεξουαλικών ηθών, μτφ.: Μιράντα Παπαδοπούλου, εκδόσεις: Τραυλός, Π.- Κωσταράκη, Ε., Αθήνα 1998
- ✓ Thio, Alex: «Παρεκκλίνουσα Συμπεριφορά», μτφ.: Μπαρπάτση Μαρία, επιμ.: Τσουραμάνης Χρήστος, εκδόσεις: Έλλην, Αθήνα 2003
- ✓ Williams, Ph. “Trafficking in women and children: A Market Perspective”, Illegal Migration and commercial sex: The new Slave Trade, London: Frauk Cass, 1990
- ✓ Pittau, F., Η καινούρια κοινωνικο-δημογραφική πραγματικότητα της γυναικείας μετανάστευσης, 2001

Internet

- ✓ www.iom.org
- ✓ www.klimaka.gr
- ✓ www.pagosmiaporeiagynaikwn.com
- ✓ www.fylokmetanasteush.org
- ✓ www.amnesty.org
- ✓ www.stop-now.gr
- ✓ www.uehr.panteion.gr

- ✓ www.praksis.gr
- ✓ www.feminism.com

Ημερίδες

- ✓ Ημερίδα ΚΕΘΙ, 2007
- ✓ Δρ Γιώργος ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΗΣ, Αστυνομικός Υποδιευθυντής, Επιστημονικός Συνεργάτης ΑΤΕΙ Κρήτης, «Το εμπόριο ανθρώπων ως μορφή οργανωμένου εγκλήματος. Εγκληματολογικές όψεις και δυσκολίες αντιμετώπισης» Δημερίδα, Κέντρο Ευρωπαϊκού Δημοσίου Δικαίου, Ιωάννινα 22-23/6/2006
- ✓ Ενημερωτικό φυλλάδιο STOP NOW
- ✓ Ευρωπαϊκό Φόρουμ Αριστερών φεμινιστριών, Ελληνικό τμήμα, «Εθνικισμός, Ρατσισμός, Κοινωνικό φύλο», Διήμερη συνάντηση γυναικών 11 και 12 Νοεμβρίου 1994, εκδόσεις: Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1995

Μελέτες- Έρευνες

- ✓ Ελληνική Εταιρεία μελέτης και πρόληψης της σεξουαλικής κακοποίησης, επιμ.: Γιωτάκος Ορέστης- Πρεκάτε Βικτώρια, εκδόσεις: Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 2006
- ✓ Κέντρο ερευνών για θέματα ισότητας (Κ.Ε.Θ.Ι) «Σωματεμπορία γυναικών, πορνεία, σεξουαλική εκματάλλευση» Ερευνήτριες Ντίνα Λάζαρη, Ιωάννα Λαλιώτου, Αθήνα 2001

- ✓ Διεθνής Αμνηστία: «Έρευνα γνώμης για τη διακίνηση και εμπορία γυναικών: Οι γυναίκες που έπεσαν θύματα σωματεμπορίας δεν πρέπει να θεωρούνται συνυπεύθυνες» 6 Μαρτίου 2008

Επιστημονικά Περιοδικά

- ✓ Περιοδικό "Κλίμακα - Αφιέρωματα", 12^ο τεύχος, Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2006

Συνέδρια

- ✓ 7ο Συνεδριό της η Ομοσπονδία Γυναικών Ελλάδας, Οκτώβριος 2006
- ✓ Πρακτικά συνεδρίου της Κίνησης Δημοκρατικών Γυναικών, Βία κατά των γυναικών: Ανοχή μηδέν, Αθήνα 22-24 Ιανουαρίου 1999